

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 1

BEOGRAD 1932 GODINE

KNJIGA 2

XV REDOVNI SASTANAK
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 29 FEBRUARA 1932 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVALI

PRETSEDNIK

D-r KOSTA KUMANUDI

POTPRETSEDNIK

D-r AVDO HASANBEGOVIĆ

SEKRETAR

ANTE KOVAČ

PRISUTNI SU SVI G. G. MINISTRI, SEM MINISTRA INOSTRANIH POSLOVA I MINISTRA
VOJSKE I MORNARICE.

Početak u 9 časova pre podne

S A D R Ž A J:

Pre dnevnog reda:

- 1 Čitanje zapisnika prošlog sastanka;
- 2 Saopštenje interpelacije narodnog poslanika Dr. Franje Grubera i drugova na Ministra pravde o radu Bubnja Dragutina, upravitelja Kralj. sudbenog stola;
- 3 Izveštaj Glavne kontrole o vizama sa rezervom;
- 4 Otsustva narodnih poslanika.

Dnevni red:

1 Pretres izveštaja Finansijskog odbora o predlogu budžeta državnih rashoda i prihoda, sa predlogom Finansijskog zakona za budžetsku 1932/33 godinu;

Govornici: Izvestilac Oto Gavrilović (dva puta), Pretsednik ministarskog saveta Petar Živković, Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević (tri puta), Bogoljub Kujundžić, Dr. Slavko Sečerov, Milovan Lazarević, Dr. Velizar Janković (dva puta), Dr. Bogumil Vošnjak, Dr. Milan Metikoš, Josip Antunović, Dr. Nikola Nikić i Dr. Fedor Nikić.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Otvaram XV redovni sastanak Narodne skupštine. Izvolite čuti zapisnik prošlog sastanka.

Sekretar Ante Kovač pročita zapisnik XIV redovnog sastanka.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima li primedaba na zapisnik? (Nema.) Objavljujem da je pročitani zapisnik primljen. Izvolite sada čuti razna saopštenja, prvo o interpelacijama.

Sekretar Ante Kovač (čita): G. Dr. Franja Gruber i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na Ministra pravde o radu Bubnja Dragutina, upravitelja Kr. Sudbenog stola u Zagrebu. Interpelacija glasi:

Gospodin

Dr. Božidar Maksimović,
Ministar pravde

Beograd.

Na osnovu člana 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini i člana 68 Ustava podnosimo ovu

INTERPELACIJU:

1 Da li je poznato Gospodinu Ministru pravde da sudija Stola Sedmorice i Pretsednik Sudbenog stola, u Zagrebu g. Dragutin Bubanj svoj visoki položaj sudijskog starešine i sudije svojim postupkom u najtežoj meri kompromituje i zloupotrebljava, što odaju ove činjenice:

a) Gospodin Bubanj stupio je, ma da i sam oženjen i otac dvoje odrasle dece, stupio je u intimni odnošaj sa ženom zakupnika trafike i prodavnice taksenih maraka u zgradi Sudbenog Stola u Zagrebu g-dom Vojtice Milkom, takode udatom ženom i materom jednog deteta. Sa njom sada živi u konkubinatu, kod nje stanuje u Šulekovoj ulici broj 1 i izdaje se za pazakupnika u tobože njenom stanu.

b) Po nagovoru g. Buhnja suprug g-de Vojtice Milke g. Vojtice Artur preneo je svu svoju nekretnu imovinu, koja se sastoji iz kuće, zemlje i vinograda u ukupnoj vrednosti oko 180.000 dinara, na svoju suprugu i ljubaznicu g. Buhnja g-du Milku, i pošto je to g. Vojtice učinio, opteretio je g. Bujanj ove nekretnine u sporazumu sa g-đom Milkom za fiktivnu i lažnu sumu od 120.000 dinara.

c) Kada je g. Bujanj izvršio ovo fingirano opterećenje, pozvao je pismom od 11. VI. 1931 g. Vojtice Artura u ime g-de Milke, da napusti posed svoje nepokretne imovine, jer da nije više njegova svojina, što je konačno g. Vojtice morao odista učiniti i prepustiti svoj imetak g. Buhnju i g-di Milki, koji su se u taj posed uselili i još ga uživaju.

d) Pošto je g. Vojtice prijavio g. Buhnja policiji, ova nije ulazila u materijalnu stranu ovoga spora, nego samo u socijalni njegov dio, ali je g. Bujanj posle toga pretnjama nastajao uticati na g. Vojtice, da se odrekne svoga traženja i pod konac mu nudio, da će rasteretiti njegove nekretnine, ako mu plati 25.000 dinara, koji fakat najočiglednije dokazuje, da je prvotno opterećenje nekretnina g. Vojtice od strane g. Buhnja bilo lažno za nepostojeći dug.

e) Kao najveću ironiju najzad spominjemo i to, da je g. Bujanj posle svega ovoga — kao iz neke milosti — upotrebio g. Vojtice kao procenitelja kod kr. Sudbenog stola u Zagrebu u stečajevima i drugim sudskim predmetima sa ciljem, da toga upropašćenog čoveka ovim materijalnim koristima odvraća od postupka protivu njega.

2 Da li je g. Ministru pravde poznato, da je protiv g. Buhnja podneo povredeni Vojtice Artur tužbu kr. kotarskom kao krivičnom sudu u Zagrebu, zbog prestupa § 292 krivičnog zakona, koja tužba ni do danas nije rešena, niti do danas uzeta u meritorni rad,

i 3 Da li je Gospodinu Ministru pravde poznato da je Kasacioni sud, kao disciplinski sud, poveo izvidaj protiv g. Buhnja o ovoj stvari, koji do danas nije rešen u prkos važnosti i hitnosti ovoga predmeta.

Povodom svega toga molimo, Gospodine Ministre, da nam izvolite saopštiti:

Šta ste preduzeli, da se g. Bujanj potegne na odgovornost za pobrojana dela, među kojima imade i dela krivične prirode, da ovaj nedostojni svećenik pravde iskusi sve zakonite posledice svoga protivuzakonitoga i nedopuštenoga rada?

U interesu ugleda našega sudstva i javnog morala ne bi smeo ovakav čovek dalje zauzimati ovaj visoki položaj.

26 februara 1932 god.
Beograd.

Dr. Franjo Gruber, Stjepan Valjavec, Dragutin Kovačević, Dr. Ivan Lončarević, Josip Antunović, Franjo Šnajdar, Ante Mastrović, Dr. Marko Kožulj, Branko Čorbić, Dr. Vjekoslav Miletić, Dr. Stjepan Bačić.

Potpretsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Izvolite čuti izveštaj Glavne kontrole.

Sekretar Ante Kovač saopštava: Glavna kontrola izveštava Narodnu skupštinu da je stavila vizu sa rezervom i to: Na kredit G. Ministra finansija po rešenju Ministarskog saveta br. 6388-II od 22 januara 1932 godine u sumi od 3,000.000 dinara po partiji II pozicije 2 budžeta Ministarstva šuma i rudnika za 1931-32 godinu. Na kredit G. Ministra finansija po rešenju Ministarskog saveta, br. 14656-II od 19 februara 1932 god. u sumi od dinara 18,500.000 po partijama 18 i 19 budžeta Ministarstva saobraćaja za 1931-32 godinu.

Potpretsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Ovi će se izveštaji uputiti Finanskom odboru na dalji nadležni rad. Izvolite čuti odsustva nadronih poslanika.

Sekretar Ante Kovač čita: Živko Danilović, narodni poslanik, moli za odsustvo od 24 februara do 1 marta, zbog hitnih privatnih poslova; Nikola V. Stajković, narodni poslanik, moli za 10 dana odsustva, počev od 3 marta o. g., zbog neodložnih privatnih poslova.

Potpretsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Odobrava li Skupština tražena odsustva. (Odobrava) Objavljujem da su tražena odsustva odobrena.

Gospodo, sada prelazimo na dnevni red današnjeg sastanka. Molim da Narodna skupština odobri da se prva i druga tačka za sada skinu sa dnevnog reda, one će se uzeti u rad pri kraju današnjeg sastanka, pošto se po njima postigne sporazum. Prima li Narodna skupština ovo? (Prima.)

Pošto je Narodna skupština primila ovo, prelazimo na sledeću tačku dnevnoga reda: Pretres izveštaja Finansijskog odbora po predlogu budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom finansijskog zakona za budžetsku 1932-33 godinu.

Molim g. izvestioca da pročita ovaj izveštaj.

Izvestilac Oto Gavrilović pročita izveštaj Finansijskog odbora koji glasi:

Narodnoj skupštini

Finansijski odbor Narodne skupštine pregledao je i proučio upućeni mu predlog budžeta rashoda i prihoda zajedno sa Finansijskim zakonom za 1932/33 godinu o čemu podnosi sledeći

I z v e š t a j

I
Finansijski odbor svestan je vremena u kome radi svoj najvažniji posao, pretres predloga budžeta za 1932-33 godinu. Ne može se preći preko fakta, a isto tako nije potrebno ni naročito isticati da se i naša zemlja kao i ostale i moćnije agrarne i industrijske zemlje nalaze u privrednoj krizi. Ova je imala kod nas kao

direktno posledice, pad cena agrarnih artikala, a umanjila volumen i vrednost naše spoljne trgovine. Sem toga kad su prošloga leta pod uticajem svetske krize nastupili poremećaji u bankarskom i finansijskom svetu, naročito centralne Evrope, val tih poremećaja osetili smo i mi u mesecu septembru odmah po ukidanju zlatnoga važenja u Engleskoj. Na taj način pored

ekonomske krize potencirana je i kriza poverenja koja danas već popušta s obzirom na paniku ulagača koja se manifestovala prošle jeseni.

Mi stojimo pred nekoliko krupnih pitanja privredne politike a to su: niske cene agrarnih proizvoda, teškoće plasiranja na stranim tržištima, disparitet cena između agrarnih i industrijskih proizvoda.

U takvim prilikama kada privreda dolazi u težak položaj, u toliko su i veći zahtevi, kako pojedinih krajeva, tako i društvenih klasa na najjaču ekonomsku organizaciju — državu. Ovi zahtevi postavljaju se u cilju, da ona, moćna i jaka, interveniše i izgladi neskladnost zahteva koji postoje između raznih klasa i krajeva. Država pak nalazi se u vrlo teškom položaju baš zbog toga, što njeni članovi nemaju onu privrednu snagu u njoj, koju imaju u vremenima prosperiteta. Najzad sve te intervencije bilo da su donete iz socijalnih obzira, ekonomskih ili regionalnih, izazivaju redovno povećanje državnih rashoda.

Od oslobođenja pa na ovamo naša država oduvek poklanjala je punu pažnju ovim problemima koji nisu ni malobrojni, a još manje od sekundarne važnosti. U prvim danima stvoreno je pitanje agrarne reforme, zatim asanacija sela, higijena, besplatna prosvetna nastava, premija na izvoz raznih artikala i t. d. a danas, kad su prilike u celom svetu teške, nameću se nove dužnosti koje ne možemo da izbegnemo već ih nosimo prema našim snagama i sredstvima. To su u prvom redu: ishrana pasivnih krajeva, pomoć postradalim od suše i elementarnih napogoda (zemljotresa), rapatriiranje naših građana iz inostranstva, koji se vraćaju u domovinu usled nestašice posla i rada, i najzad, intervencija države u pitanju cena žitnih proizvoda.

U vremenu kad su cene žitarica naglo počele padati, briga Kraljevske vlade bila je da na izvestan način pomogne poljoprivredniku da bi njegov gubitak usled pada cena bio što manji.

Odlučeno je da se putem Privilegovanog društva za izvoz otkupljuje po utvrđenoj ceni pšenica i da se preko toga društva vrši celokupna izvozna trgovina, da bi ponuda na stranim pijacama bila ravnomerna, i da ne bi izazvalo neorganizovanom ponudom momentano jači pad cena, od koga bi imali i osetnu štetu i gubitak.

Cilj i namere Vladine bile su jasne. Po cenu gubitaka između kupovne i prodajne cene, Kraljevska vlada želela je pomoći zemljoradnika. Međutim, cene žita počele su i dalje naglo padati a pijace postale vrlo slabi kupei usled prenamoćenosti količina žita. Privilegovanome društvu stizale su sve veće količine pšenice sa sela, koje ono nije moglo primiti, jer nije bilo u mogućnosti da tolike količine plasira. Tako stvorenim prilikama funkcionisanje žitnog režima naišlo je na ozbiljne teškoće, o kojima se pred novu žetvu mora dobro razmisliti i oceniti ih.

Ne samo pitanje niskih cena već i pitanje plasiranja naših proizvoda u inostranstvu od najveće je važnosti. U današnjim prilikama, kad je protekcionizam uzeo takvog maha kao nikada do sada, kada su se sve zemlje ogradile carinskim zidovima, i naš izvoz osetio je svu težinu takve situacije. Pa ne samo da su stvoreni carinski zidovi, no i devizne uredbe dopunjuju ono što se prohibitivnim merama nije uspelo da postigne. Koju god granu proizvodnje uzmemo u ocenu vidimo da nailazi na teškoće prilikom izvoza u inostranstvo. Na taj način i naša zemlja, kao i sve ostale poljoprivredne zemlje, bore se sa ogromnim teškoćama oko plasmana svojih proizvoda na stranim pijacama.

Imali smo prilike da već nekoliko puta naglasimo pad cena. No to je samo jedna komponenta ovog problema dok se druga dobija, ako cene zemljoradničkih proizvoda uporedimo sa cenama industrijskih proizvoda.

Naročito se ističe činjenica da su cene agrarnih produkata prema cenama industrijskih u disparitetu. Kupovna moć sela na taj način jako je opala i u današnjim prilikama potrebno je mnogo više dobara agrarne proizvodnje za izvesnu jedinicu industrijskih dobara. Na ovaj disparitet cena utiče pored ostalog i trgovinska politika i politika zaštite domaće industrije.

Kao u svima zemljama tako i kod nas posle zaključenoga ugovora o miru pomišljalo se na ekonomsku nezavisnost zemlje time, što bi se podigla domaća industrija a ona koja postoji da joj se dadu uslovi i potpore za dalje razviće. Sve zemlje industrijske Evrope želele su naprednu poljoprivredu, a agrarne evropske države svoju industriju. Ovakvu transformaciju, da bi postigli, dizani su carinski zidovi sa ciljem što više prodavati u inostranstvu a što manje kupovati van zemlje. Ne ulazimo u to da li se tako zaštitnom politikom sve grane industrije ili zemljoradnje mogu podići. Ukoliko pak se ova zaštita sprovodi prema inostranstvu, te ne dozvoljava da naš potrošač pride stranom proizvođaču, dotle se takvoj politici ne bi imalo mnogo šta da zameri. Međutim, mislimo da bi pravi put u našoj privrednoj politici bio u nastojavanju da se interesi potrošača i zaštićene radinosti dovedu u sklad.

Finansijski odbor nije mogao preći ni preko činjenice da u našoj zemlji ima organizovanih kartela raznih industrijskih proizvodnji, koje kartelisanje diktiraju pijačne cene svojim proizvodima. U zemlji koja je pretežno agrarna, a u svojoj proizvodnji primitivna, očigledno je da ona ovu vrstu udruživanja podnosi sa velikom štetom po najveći broj potrošača. Karteli svojom politikom utvrđivanja cena i podelom potrošačkih sfera doprinose u velikoj meri da se problem dispariteta cena održava pa i zaoštrava. Zbog toga ocenjujući vrlo oprezno privrednu situaciju i odnose proizvođača i potrošača, odbor je mišljenja da bi trebalo suzbijati udruživanje sa takvim ciljevima.

U svima diskusijama po privrednim pitanjima stavlja se na dnevni red i pitanje narodnog novca. U tom pitanju krajnji je cilj naše politike da se održi stabilnost merila vrednosti. Naš dinar zakonski stabilizovan treba to da ostane, jer ako bi izgubio to svojstvo stabilnost — ušli bi u fazu nedoglednih poremećaja kako u finansijama tako i u privredi. Izgleda da bi baš pre svega ceo rad na budžetu bio iluzoran posao, jer sve cifre koje se u predlogu budžeta nalaze jesu izražene vrednosti dobara i usluga ali s obzirom samo na današnju vrednost nacionalnog novca.

Današnja kriza nije posledica deflacionističke valutarne politike, no je posledica ekonomskog poremećaja (hiperprodukcije i supkonsumacije), carinskih zabrana i ostalih teškoća u međunarodnoj trgovini. Prema tome ne treba tražiti leka tamo gde nije uzrok bolesti, već jasno i otvoreno konstatovati da su uzroci na ekonomskom polju, a ne na valutarnom.

Svaki poremećaj i svaka avantura sa valutarnotehničkim merama ima nedogledne posledice kojima se kraj ne da sagledati.

Mora se ovdje naglasiti i podvući, da s obzirom na pad cena i to cena žita kao i ostalih zemljoradničkih kultura, pitanje poreza na zemljište i njegovih dopunskih poreza naročito je važno i aktuelno.

Stope čistoga katastralnoga prinosa moraju pretrpeti osetne promene na niže kao i svi dopunski po-

rezi, jer je očevidna činjenica da se takav disparitet između prinosa koji zemljoradnik ima od zemlje i dažbine koje mora da plaća, ne bi mogle a ni sme'le održati.

O tome sniženju poreza na zemljište — zemljarine — Finansiski odbor dao je izraza kroz celu debatu i ovoga puta taj se fakat kao vrlo važan naročito ističe, s tim da je i Kraljevska vlada podnela predlog zakona o izmeni zakona o neposrednim porezima. Ovome zakonskom predlogu Finansiski odbor pristupio je pretresu narednih dana.

Kao jedno od važnijih pitanja ističe se pitanje samoupravnih finansija — banovina i opština. Ovo pitanje već je nekoliko godina na dnevnom redu po tome faktu, što se uvek i stalno ističe tendencija stalnog porasta rashoda i uvećavanja javnih dažbina. Zbog toga nadzor nad samoupravnim telima u današnjim prilikama postoje izvanredan i važan zadatak Vrhovne finansiske uprave, kako u pogledu njihova izdataka tako isto i ne manje u pogledu tereta koji se zavode. Samoupravne finansije po svojim krajnjim iznosima predstavljaju danas cifru koja uveliko opterećuje narodni dohodak, (blizu dve milijarde). Zato u pogledu dažbine mora se izvršiti revizija naročito onih od trošarine, taksa i ostalih posrednih nameta, da bi se doveo u sklad odnos sela i grada, odnosno proizvođača i potrošača.

Suviše visoki stavovi posrednih nameta jednim delom odvrćaju proizvođača da uopšte dolazi na pijacu jer uglavnom on ove terete podnosi pri ulazu u gradski reon. U tom pogledu poželjna je hitna i korenita reforma radi što intenzivnijeg saobraćaja između grada i sela i pružanje mogućnosti da selo unovči sa što manje teškoća svoje proizvode. Još treba naglasiti da banovine i opštine u ovakvim prilikama valja da prestanu sa izvođenjem programa za koje nisu dorasle u materijalnom pogledu. Puno je potreba i ustanova koje treba podići, razviti, dopuniti, ali to se može učiniti samo onda i u ono vreme kad to privredne prilike i snaga poreskih obveznika dozvoljava. Ulaziti u nove radove za koje se nema finansiske i privredne mogućnosti jeste rad koji nema zdrave osnovice za predložene težnje. Kao što se u vremenu prosperiteta čine planovi za radove, danas nam se nameće pitanje o tome, da se načini plan za obustavu radova usled oskudice finansiskih sredstava.

Zbog svih ovih prilika kontrola Ministarstva finansija mora biti veoma efikasna kako u pogledu rashoda a ne manje i prilikom uvođenja novih tereta ili uvećavanja već postojećih. Vreme koje preživljujemo suviše je ozbiljno da bi imali iluzija da naš poreski obveznik sve može podneti i platiti, a da se ne udje u supstancu koja se ne sme dirnuti — njegov kapital.

Nameće se kao hitna reforma zakonodavstva samoupravnih finansija kao potreba od vrlo velike i hitne važnosti. Iste probleme u pogledu samoupravnih finansija nailazimo i kod drugih država.

Interesi pojedinih samoupravnih tela moraju se dovesti u sklad sa interesom države kao celine.

Kraljevina Jugoslavija duhovno je spremna a velikim žrtvama kako u ljudstvu tako i materijalu stvarana. Pitanje reparacija smatramo kao pravednu naknadu za sve gubitke koje smo u velikom ratu pretrpeli.

Odbor ceni plemenite intervencije predsednika Severo Američkih Država, ali se nada da će se isto tako voditi računa i o našim pravednim zahtevima. Na-

damo se utoliko pre, što se baš u današnjim prilikama naša zemlja kao agrarna nalazi u punoj krizi i kada naša izvozna trgovina pokazuje znatno smanjenje kako u pogledu vrednosti tako i tonaže.

Moratoriumom koji doduše mi nismo primili lišavamo se velikih primanja. Ovaj gubitak za naše finansije vrlo je osetan i preko njega ne možemo mirne duše i olako preći.

S druge strane u predlogu budžeta a u razdelu Vrhovna državna uprava uneti su potrebni iznosi anuitetske službe za isplatu naših ratnih dugova. Mi moramo ovde istaći da je pitanje reparacija i ratnih dugova tesno vezano kao uzrok i posledica i da jedno proističe iz drugoga. Finansiski odbor smatra da su potrebni anuiteti za ratne dugove i ostale obaveze proistekle iz rata unete u budžet rashoda kao naše obaveze koje se predviđaju za isplatu.

Što se tiče ostalih naših obaveza bilo po konsolidovanom državnom dugu, bilo po nekonsolidovanom, odbor sa zadovoljstvom konstatuje, da se ova služba vrši na vreme i uredno prema svima poveriocima u inostranstvu. Isto tako, bez obzira kako će se rešiti pitanje reparacija, isplata anuiteta 2½% obveznica ratne štete vrši se redovno, jer je ova anuitetska služba regulisana pozitivnim zakonskim propisima te predstavlja nesumnjivu i bezuslovnu državnu obavezu.

Kraljevska Vlada a zatim i Finansijski odbor sveli su predlog budžeta za 1932/33 god. na dinara 11.271 miliona (11.271,000.000).

Prema budžetu koji je danas na snazi u sumi od dinara 13.210,303.954. — smanjenje iznosi dinara 1.939,303.954 odnosno ako se uzmu u obzir krediti koji u sadašnjem budžetu nisu pokazani (naknadni i vanredni) kao i povećani krediti u novom predlogu za službu anuiteta po državnim dugovima, onda je stvarno smanjenje osetno veće, kako je to u ostalom u ekspezu Ministra finansija navedeno.

Predloženi budžet cifarski približuje se budžetu za godinu 1926/7, upoređivati gore cifre rashoda i prema njihovoj visini odrediti opterećenje narodnog dohotka ne bi bilo pravilno ni na svome mestu, jer se samo po visini budžetskih rashoda ne može odrediti i opterećenje narodnog dohotka. To se ne može učiniti iz prostog razloga što se narodni dohodak iz godine u godinu menja i što je baš u poslednjim godinama pretrpeo znatne promene. Samo odnos između izvršenih rashoda — odnosno naplaćenih prihoda s jedne strane i narodnog dohotka s druge strane pruža nam koeficijent sa koliko je narodni dohodak opterećen odnosno sa koliko javne finansije učestvuju u narodnoj privredi. Po sebi se razume, da radi utvrđivanja toga koeficijenta ne možemo uzeti samo rashode državne no ovima moramo dodati i rashode samoupravnih tela, banovina, opština, socijalnih nameta, vodoplavnih doprinosa itd.

Rashodi u državnom budžetu podeljeni su na dve grupe:

Rashodi na administraciju Din 7.524,620.665. —

Rashodi za državna privredna preduzeća Din 3.746,379.335. —

Po ovoj podeli prva grupa rashoda „za administraciju“ nesumnjivo predstavlja opterećenje narodnog dohotka po odbitku viškova prihoda od privrednih preduzeća, dok druga grupa rashoda to ne predstavlja ne bar u svom pretežnom delu. U ovoj drugoj grupi rashoda mogu se smatrati monopolski prihodi koji za 70% predstavljaju fiskalno opterećenje, dok rashodi na željeznice, pošte, telegrafe, telefone kao i ostali

rashodi preduzeća to u glavnom ne predstavljaju. Transport željeznice, upotreba telefona itd. jesu usluge koje nam ova preduzeća čine kao što bi nam to činila i ostala privatna preduzeća uz odgovarajuću naplatu.

Zbog toga ukupna suma državnog budžeta u iznosu od dinara 11.271.000.000.— ne predstavlja opterećenje narodnog dohotka.

Ne stoje nam na raspoloženju podatci koliko danas iznosi narodni dohodak no i bez toga neoboriva je činjenica, da je narodni dohodak baš u ovoj godini znatno opao. Računajući sa ovim faktom, vršeni su i svi naponi oko izrade budžeta da rashodi budu što manji kako bi opterećenje bilo niže a budžetska ravnoteža sigurnija. Ovaj napor bio je diktovan obzirima da se pre svega postigne:

1. budžetska ravnoteža između prihoda i rashoda, i

2. sklad između narodne privrede i državnih finansija.

Postavlja se pitanje da li je bilo moguće u još jačoj meri smanjiti rashode?

Poznato je, da se rashodi javne uprave ne mogu smanjivati istim tempom i vremenskim podudarno, kao što prihodi u narodnoj privredi opadaju za vreme loših konjunktura. Kao što je poznata činjenica da fiskus nikad i na vreme ne iskoristi za sebe i dobre privredne prilike. Takvog jednorodnog ritma ili dinamike između privrede i finansija nema.

Bez obzira na zakonodavstvo, koje je izvor svih državnih izdataka ima i državne funkcije koje se ne mogu napustiti jer su i važne i prešne. Država ima obaveza ne samo prema sadašnjici ona ih ima i prema budućnosti i te obaveze moraju se ispunjavati. Ako je ovoj generaciji bilo suđeno da teškim žrtvama stvara državu njoj je dodeljena i ta uloga, da materijalnim žrtvama zemlju osposobi za dalju budućnost.

Smanjivanje budžetskih rashoda i ako na prvi pogled izgleda lak i prost posao, u stvari je to vrlo težak jedan od najtežih, s obzirom na funkciju i zadatke državne administracije, državnih obaveza i čitavog spleta raznih interesa.

Rashodi državne administracije i privrednih preduzeća po nameni svojoj mogli bi se podeliti i to:

Vrhovna državna uprava i državni dugovi	Din	1.707,974.972.—
Penzije i invalide	„	873,158.735.—
Ostala administracija: vojska i mornarica, pravosuđe, prosveta, spoljna i unutarnja politika, građevine, poljoprivreda, narodno zdravlje itd.	„	4.943,486.958.—
	Din.	7.524,620.665.—
Rashodi privrednih preduzeća	„	3.746,379.335.—
		<u>Svega dinara 11.271.000.000.—</u>

Smanjenja su izvršena i to: kod vojske i mornarice sa 21.75%, kod ostale administracije sa oko 15% dok je vrhovna državna uprava usled povećanja sume za anuitetsku službu povećana sa 21.72%.

Po vrsti rashoda i po cilju na koji se troše oni su u budžetu podeljeni na *lične* i *materijalne*. U današnjem projektu budžeta pa i u ranijem, suma na lične izdatke (plate, dodatci lični i porodični) bila je i jeste jedna od najznačajnijih. Ako izlučimo iz ukupne cifre oko 5 milijardi dinara koliko iznose lični rashodi, sumu od

oko 870 miliona dinara predviđenih za penzije i invalide onda nam ostaje suma od 4.300.000.000 dinara koja predstavlja lične rashode u projektovanom budžetu. Pitanje ličnih izdataka kada je reč o štednji i sniženju rashoda u prvom redu je, nema sumnje finansijsko pitanje, ali isto tako ne može se običi i socijalni moment u takvome radu i rešavanju.

Lični rashodi mogu se pre svega smanjiti na taj način što bi se lične prinadležnosti svakog pojedinog činovnika i službenika snizili. Ovoj metodi pristupilo je veoma veliki broj država naročito u prošloj godini pa i u početku ove godine nagnane ekonomskim prilikama. Isto tako morali smo i kod nas pristupiti smanjivanju ličnih izdataka u septembru mesecu prošle godine i efekat toga smanjivanja iznosio je oko 212 miliona dinara. S obzirom na današnju ekonomsku situaciju i visinu izdataka na lične rashode, nameće se samo po sebi pitanje novog sniženja, da bi se postigao nužan efekat uštede, koji ima da posluži samo tome cilju da bi se tereti olakšali i da se osigura budžetska ravnoteža. Snižavanje prinadležnosti koje ima da stupi na snagu prvog aprila ove godine znači za državne finansije uštedu oko 520 miliona dinara.

Lične prinadležnosti mogu se smanjiti na taj način što bi se smanjio — odustio — izvestan broj službenika. Pitanje otpuštanja službenika nije danas po prvi put pred Narodnom skupštinom. Ono je i ranije bilo predmet diskusije, kad god se nailazilo na impozantnu cifru ličnih izdataka. Problem činovnika i njihovog suvišnog broja nailazimo u svima državama i u svima javnim telima, jer se od rata na ovamo svuda uvećao prema broju onih koji su zaposleni bili pre rata. Ovaj broj smanjiti redukcijom — otpuštanjem — danas je mnogo teži rad jer je veliki broj službenika stekao nizom godina službe prava na penziju i ispunjava uslove Zakona o činovnicima. Brisanjem njihovih prinadležnosti iz budžeta rashoda pojedinih ministarstva automatski povećava partiju penzija koja već danas i nosi blizu 800 miliona dinara sa preko 55 hiljada penzionera.

Pitanje penzionog budžeta postaje svakim danom sve važniji s obzirom na sume i na broj penzionera, čija su stečena prava normirana raznim ranijim zakonodavstvom i priznanjem godina službe po raznim osnovima. Neka i u ovom izveštaju finansijskog odbora bude ponovljena želja da se pristupi proučavanju ovoga pitanja kako je to u debati vrlo često podvučeno.

Napred naglasili smo već da prilikom otpuštanja činovnika i službenika igra važnu ulogu socijalni moment a tim više danas, kada su prilike za zaradu vrlo teške na svima poljima privredne delatnosti. Baš zbog toga što privreda nije u mogućnosti da zaposli onaj broj koji je ranije imala, ceo taj svet obraća se državi, banovini i opštini da u njoj administraciji i u njenim privrednim preduzećima nadje zaposlenja. Iako je o svima tim momentima finansijski odbor vodio računa, ipak je morao vršiti izvesnu redukciju jer je pred očima imao sve teškoće i napore koje poreski obveznik danas podnosi u plaćanju javnih dažbina.

Materijalni rashodi predviđeni su u ukupnoj sumi od oko 6,400.000.000.— dinara i to:
 Za anuitetsku službu oko ... Dinara 1.550,000.000.—
 Za ostalu administraciju vojske i mornarice, građevine, poljoprivreda, prosveta ... „ 3.162,000.000.—

U državnim privrednim preduzećima materijalni rashodi raspoređeni su i to:

Za upravu drž. monopola oko	Dinara	600,000.000.—
Za ministar. saobraćaja oko	„	1.545,000.000.—
Za min. šuma i rudnika oko	„	280,000.000.—
Za ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja...	„	111,000.000.—

Ostala cifra od 68,000.000 raspoređena je na Ministarstvo prosvete, poljoprivrede, trgovine i industrije. Prema tome lični rashodi administracije i državnih privrednih preduzeća od ukupne sume budžeta iznose oko 36% a materijalni rashodi oko 56% i invalide i penzije oko 8%.

Kad je reč o štednji ne misli se samo na to da predviđene cifre rashoda budu u što manjem iznosu predviđene u budžetu, no se pomislija i na reformu uprošćenja administracije kao i na racionalnu upotrebu odobrenih kredita.

Potrebno je zbog toga u izvesnim partijama izvršiti bolju i detaljniju raspodelu kredita da bi ovi bili jasniji ne prelazeći iz jedne krajnosti u drugu t. j. na suvišnu detaljnu budžetsku podelu. Ovde mislimo na one partije rashoda koje u sebi sadrže duga i raznorodna naimenovanja iz kojih se može trošiti i na lične i materijalne izdatke jer imaju obilnu sadržinu i prema tome široko tumačenje.

Najzad kada je reč o državnoj administraciji i njenom uprošćavanju nameće se kao reforma blagajničke računovodne službe i racionalnije vršenje nabavaka. U tome cilju tražimo izmene zakona o državnom računovodstvu a smatramo da nije potrebno naročito isticati razloge zbog kojih se ova reforma traži, jer su oni često u javnosti isticani i prema tome dobro poznati.

Prihodi u projektu budžeta iznose din. 11.271,000.000.— a očekuje se od sledećih vrsta:

od neposrednih poreza	„	1.591.000.000.—
od posrednih poreza	„	3.185.000.000.—
od monopola	„	2.315,304.882.—
	din.	7.091,304.882.—
od državne privrede	„	3.966,574.128.—
od raznih prihoda	„	163,120.990.—
od vanrednih prihoda	„	50,000.000.—
Svega dinara		11.271,000.000.—

Predviđene prihode Finansiski odbor korigirao je prema uštedama koje je izvršio u rashodima a smanjio onu vrstu prihoda za koju očekuje da će u narednoj godini dati manje prihoda usled smanjivanja poreskih stopa.

S obzirom na današnje prilike ne bi se učinilo pravilno utvrđivanje prihoda ako bi svoja predviđanja vršili na osnovu efektivno naplaćenih prihoda za prošlu budžetsku godinu to jest godinu 1930|31. Prilike su se toliko izmenile da takvo pravilo ne bi poslužilo stvarnosti iako takav postupak predviđa zakon o državnom računovodstvu, radi projektovanja i utvrđivanja prihoda za svaku narednu budžetsku

godinu. Ma da se nismo od tog perioda daleko odmakli ipak su se prilike toliko izmenile, a razlike postale tako znatne da se ovom metodom utvrđivanja prihoda nije moglo pa ni smelo poslužiti.

Ostvareni prihodi za budžetsku 1930|31 godinu iznosili su za devet meseci tj. od aprila do decembra zaključno 9.900.000.000 dinara. Medjutim ostvareni prihodi u toku budžetske 1931|32 godine za isti period vremena dali su samo 8.498,000.000 dinara. Poredjenjem ovih cifara vidi se da su prihodi prošle godine prema prihodima tekuće godine (za devet meseci) opali sa 1.493,000.000 dinara tj. prihodi podbacili su sa približno 15% uzimajući u obzir i prihod reparacionog plaćanja od Nemačke koji je ove godine izostao.

Bez toga prihoda podbacivanje prihoda iznosi oko 10%. Ovaj procenat podbacivanja prihoda je još uvek niži kod nas no u drugim zemljama. Zbog toga predviđeni prihod za narednu budžetsku godinu u iznosu od 11.271,000.000 dinara utvrđeni su prema ostvarenim prihodima tekuće budžetske godine a prema naplaćenim prihodima za poslednjih devet meseci. Dakle, ako se cifra od 11.271,000.000 dinara svede na period vremena od devet meseci, onda dobijamo cifru 8.453,250.000 dinara.

Na taj način ostvareni prihodi za ovu budžetsku godinu od dinara 8.498,687.000 bili su merilo za utvrđivanje budžetske cifre prihoda koja za isti period iznosi 8.453,250.000 dinara. Ovde moramo još da istaknemo da u ovu sumu prihoda nisu ušli iznosi od reparacija, dok smo naprotiv u interesu dobrog reda u budžetskim predviđanjima uneli isplatu ratnih i drugih dugova po kojima se služba stvarno sada ne vrši.

Što se tiče predviđanja prihoda uopšte, moramo reći da su danas prilike veoma promenljive i da su one pod uticajem raznorodnih faktora, od kojih nema sumnje, da je jedan deo u našoj moći dok mnogo elemenata ne zavisi od nas, već su međunarodnog karaktera a ipak utiču na našu privrednu delatnost pa time i na naše finansije.

Prema elementima i podacima koji nam stoje na raspoloženju iz najbliže prošlosti pa i današnjih dana, utvrđivali smo brižljivo cifre prihoda te možemo pretpostaviti da će se one verovatno i ostvariti a najbrižljivijom štednjom u izvršenju budžeta možemo se nadati da će se održati i faktična budžetska ravnoteža prema predloženom projektu.

Finansijski odbor želi da sem budžetske ravnoteže osnovnog pravila u državnim finansijama vidi i sklad između privrede i javnih finansija.

Završujući svoj izveštaj odboru je čast naglasiti da se u radu rukovodio načelom štednje pravilnog funkcionisanja državnih ustanova imajući pred očima privredno stanje naroda i njegovu ekonomsku snagu.

II

U pogledu detalja, Finansiski odbor je u saglasnosti sa Gospodinom Ministrom finansija učinio ove izmene u predlogu budžeta za 1932|33 godinu:

A. RASHODI

I RAZDEO

VRHOVNA DRŽAVNA UPRAVA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA Ia — NARODNO PRETSTAVNIŠTVO				
		Menja se i glasi:				
		Redovni rashodi				
		I Senat				
		A. Lični rashodi				
3a		Za senatore dnevnice, dodaci na položaj: Pretsedniku, potpredsednicima i sekretarima Senata			6,916.400	
3b		Plate i dnevnice osoblju: administrativnim činovnicima, stenografima i pomoć., daktilografima i pomoć., pisarima i prepisivačima, služiteljima, privremenim penzionerima i ostalim službenicima, kao i za povišice plata osoblja			1,288.400	
3B		Dodaci na skupoću:				
		a) Admin. osoblje, lični	477.440.—			
		porodični	50.200.—			
		b) Posluga, lični	170.800.—			
		porodični	39.000.—		737.440	
		B. Materijalni rashodi				
3r		Putni i podvozni troškovi:				
		Za senatore: za prvi dolazak i poslednji povratak, železničke karte, za delegacije na strani i u zemlji, za ankete, kao i za učešće službeno na svečanostima u zemlji i na strani			1,050.000	
3d		Upravni troškovi:				
		Nabavka kancelarijskog materijala i nameštaja: orgev, osvetljenje i instalacije; štampanje stenografskih beležaka, zakonskih projekata i izveštaja, knjiga, računa i t. d. kao i za korekturu; depeše, takse, telefoni; voda i smetlište; sitne opravke; kupovina knjiga, novina, spisa stranih i domaćih; honorari i spec. nagrade; pomoć humanim ustanovama, korporacijama, raznim licima, odelo za posluhu i pogrebni troškovi u slučaju smrti senatora; prenos i podvoz raznih stvari, putni troškovi osoblja, održavanje čistoće i dr.			1,425.000	
3b)		Za održavanje automobila po čl. 6 pravilnika o upotrebi državnih putničkih automobila			112 800	
		Svega senat			11,530.040	
		II Narodna skupština				
		A. Lični rashodi				
3e		Dnevnice narodnih poslanika, dnevnice članova svih skupštinskih odbora; dodaci: Pretsedniku, potpredsednicima i sekretarima skupštine			23,150.400	
3ж		Plate i dnevnice: stenografima — administrativnim činovnicima, daktilografima, zvaničnicima, služiteljima i ostaloj posluzi			3,809.400	
3z		Dodaci na skupoću:				
		Svemu administrativnom osoblju i posluzi			1,200.000	
		B. Materijalni rashodi				
		Putni i podvozni troškovi:				
		Narodnih poslanika, članova delegacija u zemlji i na strani i ankete			700.000	
		Za prenos			28,859.800	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				28,859.800
3j		Upravni troškovi: Drva, uglj, osvetljenje, instalacije, voda, kanc. materijal, namještaj, štampanje stenografskih beležaka i raznih projekata, povez knjiga i korekture; održavanje čistoće, razne opravke; depeše, telefoni i poštanske takse; nagrade i honorari za spec. poslove; razne pomoći; penzije; nabavka zakona i knjiga, pretplata na domaće i strane novine i časopise za biblioteku; troškovi oko sahrane u slučaju smrti; kupovina benzina za automobile potpredsednika				2,556.000
3k		Održavanje automobila po Pravilniku				112.800
		Svega Narodna skupština				31 528.600
		Svega (Gl. Ia, part. 3a—3k)				43.058.640
		Prema tome smanjenje iznosi				— 1 562.490
		GLAVA II — PRETSEDNIŠTVO MINISTARSKOG SAVETA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
		Plate — periodske, povišice i položajni dodaci činovnika				
		b) Činov. pripravnici				
		Činovnički pripravnik od VIII grupe u I razr. skupoće	20.400.—			
		II Centralni presbiro				
		2 dopisnika u zemlji VI, brišu se	43.200.—			
		3 dopisnika na strani VII, brišu se	50.760.—	73.560		
		Dodaci na skupoću				
		II Centralni presbiro				
		Činovnika, lični	43.800.—			
		porodični	12.150.—	55.950		— 129.510
		Specijalni dodaci:				
		Subpoz. 2 — Centralnog presbiroa na strani, smanjuje se sa				— 215.040
		Nagrade kontraktualnim činovnicima, honorarnim službenicima i dnevničarima:				
		16 honor. službenika, brišu se	201.200.—			
		5 dnevničara (služit.), brišu se	84.474.—			— 285.674
		B. Materijalni rashodi				
		Putni, podvozni i selidbeni troškovi:				
		I Pretsedništvo Ministar. saveta, smanjuje se sa	20.000.—			
		II Centralni presbiro, smanjuje se sa	100.000.—			— 120.000
		Upravni troškovi :				
		Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe				
		I Pretsedništvo Ministar. saveta smanjuje se sa	30.000.—			
		II Centralni presbiro, smanjuje se sa	50.000.—			
		Za prenos				750.224

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto			750.224	
		Opravka i dopuna nameštaja itd. reči: „i dopuna“ brišu se, a sume se smanjuje i to:				
		I Predsedništvo Min. saveta, sa 50.000.—				
		II Centralni presbiro sa 100.000.—				
		Nabavka fotografija itd.				
		Centralni presbiro, smanjuje se sa 200.000.—				
		Nabavka, štampanje i povez raznih knjiga itd.				
		II Centralni presbiro, smanjuje se sa 250.000.—				
		Poštanski, telegrafski i telefonski troškovi				
		II Centralni presbiro, smanjuje se sa 300.000.—	980.000			
	2	Osvetljenje (nabavka sijalica)				
		I Predsedništvo Ministar. saveta, smanjuje se sa ... 5.000.—				
		II Centralni presbiro, smanjuje se sa 5.000.—	10.000			
	3	Nabavka odela za služitelje, smanjuje se sa	24.000		1,014.000	
		Svega (gl. II), smanjuje se sa			1.764.224	
		GLAVA III — DRŽAVNI SAVET				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
14	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		Predsednik i t. d., reči: „(mesto prazno)“ brišu se.				
		28 savetnika i t. d., u istom i sledećem redu, reči: „(3 mesta prazna)“ brišu se.				
		GLAVA IV — GLAVNA KONTROLA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
20		Nagrade, briše se (cela partija)			— 360.000	
		Svega (gl IV), smanjuje se sa			— 360.000	
		GLAVA VI — KANCELARIJA KRALJEVSKIH ORDENA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
31	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		Kancelar I, briše se 90.000.—				
		b) Činovnički pripravnici				
		3 pripravnika itd., brišu se 55.800.—	145.800			
	4	Dodaci na skupocu				
		a) Činovnika				
		porodični smanjuje se sa 2.430			— 148.230	
33		Specijalne nagrade, smanjuje se sa			— 22.000	
		Za prenos			170.230	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	z	Dinara	p.	
35	4	Preneto			170.230		
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni troškovi:					
		Kancelarijski i manipulativni troškovi.					
		Kancelarijski materijal itd.					
		U prvom redu reči: „i kancelar. nameštaj“ brišu se; u šestom i sedmom redu reči: „i stranih časopisa“ brišu se i smanjuje se sa				10.000	
		Svega (gl. VI), smanjuje se sa				180.230	
		REKAPITULACIJA					
		Glava Ia — Narodno predstavništvo				1,562.490	
		„ II — Predsedništvo Min. saveta				1,764.224	
„ IV — Glavna kontrola				360.000			
„ VI — Kancelarija Kraljevskih ordena				180.230			
Ukupno (I razdeo), smanjuje se sa				3,866.944			

IV RAZDEO
MINISTARSTVO PRAVDE

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA X — MINISTARSTVO				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Honorari i nagrade:				
596	1	Nagrade članovima itd. — u tekstu reči: „Stalnog zakonodavnog saveta“ brišu se, a na njihovo mesto staviti: „stalnih komisija“ i smanjuje se sa			—	200.000
		B. Materijalni rashodi				
		Putni, podvozni i selidbeni troškovi:				
62	1	Na kraju teksta dodaje se: „kao i dnevnice članova i ostalog osoblja Državnog suda za zaštitu države“.				
		Upravni troškovi:				
63	5	Nabavka odela služiteljima itd., smanjuje se sa			—	23.000
		Subvencija, pomoć i dotacija:				
66	2	Pomoć kriminalističkom institutu itd., briše se			—	10.000
		Svega (gl. X), smanjuje se sa			—	233.000
		GLAVA XIV — KAZNENI ZAVODI, ZAVODI ZA VASPITANJE I POPRAVLJANJE MALOLETNIKA I ZAVODI ZA IZVRŠIVANJE MERA BEZBEDNOSTI				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
84	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici				
		Subpoz. 3, — 5 zamenika upravnika: 3-VI (jedan je ravnatelj), 4-VII-2 i 4-VII, brišu se			—	119.706
	3	Dodaci na skupoću, smanjuje se				
		Činovnička, lični	43.200.—		—	55.350
		porodični	12.150.—			
		Svega (gl. XIV), smanjuje se sa			—	175.056
		GLAVA XVa — ODELJENJE VRHOVNOG DRŽ. TUŽIOŠTVA PRI KASACIONOM SUDU U BEOGRADU SA VIŠIM DRŽ. TUŽIOŠTVIMA U BEOGRADU I SKOPLJU I PODREDJENIM DRŽ. TUŽIOŠTVIMA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
956	6	Dodaci na cenzuru novina, briše se			—	72.000
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
95d	1	Kanc. i manipul. troškovi, smanjuje se sa	50.000	—		
	2	Ogrev, osvetljenje i instalacije, smanjuje se sa	50.000	—	—	100.000
		Svega (gl. XVa), smanjuje se sa			—	172.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
123		GLAVA XXI — VRHOVNI SUD U SARAJEVU Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni troškovi: Opšte kanc. potrebe, smanjuje se sa 10.000.— Nabavka štambilja itd., smanjuje se sa 10.000.— Svega (gl. XXI), smanjuje se sa 20.000				
126		GLAVA XXII — OKRUŽNI I SRESKI SUDOVI Redovni rashodi A. Lični rashodi Nagrade, briše se (cela partija) — 28.800				
127		B. Materijalni rashodi Putni, podvozni i selidbeni troškovi: Putni, podvozni itd., smanjuje se sa — 150.000 Svega (gl. XXII), smanjuje se sa — 178.800				
135		GLAVA XXIII — VIŠI ZEMALJSKI SUD U SPLITU SA PODREDJENIM SUDOVIMA I DRŽAVNIM TUŽIOŠTVOM Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni, podvozni i selidbeni troškovi: Putni i podvozni troškovi, smanjuje se sa — 50.000				
136	1	Upravni troškovi: Kanc. i manipul. troškovi Subpoz. 4 — Štampanje formulara, smanjuje se sa 60.000 — Nabavka nameštaja itd., briše se 51.000 — Svega (gl. XXIII), smanjuje se sa — 161.000				
143		GLAVA XXV — DRŽAVNO NADODVETNIŠTVO I DRŽAVNA TUŽIOŠTVA Redovni rashodi A. Lični rashodi Nagrade, briše se (cela partija) — 72.000 Svega (gl. XXV), smanjuje se sa — 72.000				
157		GLAVA XXVII — VIŠI ZEMALJSKI SUD U LJUBLJANI SA PODREDJENIM ZEMALJSKIM, OKRUŽNIM I KOTARSKIM SUDOVIMA Redovni rashodi A. Lični rashodi Specijalne nagrade: Plata pretседniku obrtnog suda itd., briše se 3.046.— Ošteta za dangubu prisjednicima itd., briše se 3.384.— Za 25 lekara itd., smanjuje se sa 1.192.— Za vršenje cenzure itd., briše se 21.996.— Za sudske kurseve, briše se 20.304.— Za prenos 49.922				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				49.922
159		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
	1	Kanc. i manipul. troškovi				
		Održavanje kanc. i kućnog pribora, briše se	30.000	—		
	4	Štampanje formulara, smanjuje se sa	60.000			
	5	Biblioteka itd., smanjuje se sa	15.000			
	9	Troškovi kaznenog postupka				
		Menja se i glasi :				
		„a) Troškovi za svedoke, veštake, putovanja, dostave oglasivanja	600.000.—			
		b) ogrev, osvetljenje, inventar i sitne opravke sudskih zatvora, hrana, sprovođenje, odelo, rublje, zdravljenje i vaspitanje apsenika	900.000.—			
		1,500.000.—“				
		Mesto ovih dveju subpozicija u štampanom predlogu je bila jedna subpozicija pod a) sa iznosom od 1,900.000.— din., te prema tome smanjuje se sa ..	400.000.—			
		Subpoz. pod b) Dodaci službenika itd., briše se ...	300.000.—	700.000	—	805.000
		Svega (gl. XXVII), smanjuje se sa				854.922
1656		GLAVA XX X — VIŠE DRŽ. TUŽIOŠTVO U NOVOM SADU				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Nagrada višem drž. tužioštvu itd., briše se				27.000
		Svega (gl. XXIX), smanjuje se sa				27.000
173		GLAVA XXX — OKRUŽNI I SRESKI SUDOVI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
	2	Ogrev i osvetljenje, smanjuje se sa				100.000
		Svega (gl. XXX), smanjuje se sa				100.000
179		GLAVA XXXI — DRŽAVNA TUŽIOŠTVA				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
	2	Ogrev i osvetljenje, smanjuje se sa	20.000	—		
	5	Biblioteka i „Službene novine“, smanjuje se sa	10.000			30.000
		Svega (gl. XXXI), smanjuje se sa				30.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
185	1	GLAVA XXXII — PRAVOSLAVNA VERSKA UPRAVA Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni, podvozni i t. d. Dnevnice, putni i podvozni troškovi a) Članova i činovnika Sv. Arhijerejskog Sabora i Sinoda, smanjuje se sa a menja se i glasi: „Glava XXXII — PRAVOSLAVNA VERSKA UPRAVA Redovni rashodi Stalna godišnja državna pomoć Srpskoj pravosl. crkvi 33,779.627.—“			— 80.000 —	
180-190		Svega (gl. XXXII), smanjuje se sa — 80.000 —				
		GLAVA XXXIII — RIMO I GRKO-KATOLIČKA VERSKA UPRAVA U nazivu glave posle reči „Rimo“, dodaje se „—katolička“. ...				
		REKAPITULACIJA Redovni rashodi Glava X — Ministarstvo — 233.000 — „ XIV — Kazneni zavodi itd. — 175.056 — „ XVa — Odeljenje vrh. drž. tužništva itd. — 172.000 — „ XXI — Vrhovni sud u Sarajevu — 20.000 — „ XXII — Okružni i sreski sudovi — 178.800 — „ XXIII — Viši zemaljski sud u Splitu itd. — 161.000 — „ XXV — Drž. nadodvetništvo i drž. tužništva — 72.000 — „ XXVII — Viši zemalj. sud u Ljubljani itd. — 854.922 — „ XXIX — Više drž. tužništvo u Novom Sadu — 27.000 — „ XXX — Okružni i sreski sudovi — 100.000 — „ XXXI — Državna tužništva — 30.000 — „ XXXII — Pravoslavna verska uprava — 80.000 —				
		Ukupno (IV razdeo), smanjuje se sa			— 2,103.778 —	

V RAZDEO
MINISTARSTVO PROSVETE

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA XXXVIII — MINISTARSTVO				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
208	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		B) Uprava grada Beograda				
		1 školski nadzornik V-2., briše se	28.200.—			
		B) Banske uprave				
		I) Dravska banska uprava				
		1 banski školski nadzornik V-2, briše se	28.200.—			
		II) Savska banska uprava				
		1 banski školski nadzornik V-2, briše se	28.200.—			
		V) Drinska banska uprava				
		1 banski školski nadzornik V-2, briše se	28.200.—	112.800		
	4	Dodaci na skupoću smanjuju se sa:				
		B) Uprava grada Beograda				
		a) činovnika, lični	3.600.—			
		porodični	2.430.—			
		C) Banske uprave				
		I) Dravska banska uprava				
		a) činovnika, lični	3.600.—			
		porodični	2.430.—			
		II) Savska banska uprava				
		a) činovnika, lični	3.600.—			
		porodični	2.430.—			
		V) Drinska banska uprava				
		a) činovnika, lični	3.600.—			
		porodični	2.430.—	24.120		136.920
208a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:				
	2	Kontraktualno i honorarno osoblje za Ministarstvo, smanjuje se sa				192.800
209		Specijalni dodaci sreskim školskim nadzornicima itd.				
		U 1 subpoz. mesto: „12.482.—“ treba: „10.800.—“ i cela partija smanjuje se sa				1.382
211		Za nagrade i vanredne radove:				
	1	U ovoj poziciji reči: „i sekretaru“ briše se.				
212		Blagodejanja reči: „i nagrade“ brišu se.				
	3	Blagodejanja učenicima učiteljskih škola smanjuje se sa		100.000		
	4	Blagodejanje za studiranje pedagoško-didaktičke nauke u inostranstvu, smanjuje se sa		50.000		150.000
		Vanredni rashodi				
		Subvencija, pomoći i dotacije:				
221	1	Dotacije za pokriće viškova rashoda narodnih pozorišta				
		Subpoz. 1 smanjuje se sa	200.000.—			
		Subpoz. 2 smanjuje se sa	200.000.—			
		Subpoz. 3 smanjuje se sa	157.794.—	557.794		557.794
		Za prenos				1,038.896

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto			— 1,038.896	—
	2	Dotacije svima institutima i				
		Subpoz. 1 smanjuje se sa	140.000.—			
		Subpoz. 2 smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 3 smanjuje se sa	120.000.—			
		Subpoz. 4 smanjuje se sa	17.000.—	377.000	— 377.000	
		Svega (gl. XXXVIII), smanjuje se sa			— 1.415.896	
		GLAVA XXXIX — AKADEMIJA NAUKA				
		Redovni rashodi				
		B) Materijalni rashodi				
		Razne pomoći i štampa:				
229	1	Kraljevska akademija nauka u Beogradu				
		U 4 subpoziciji Izdavanje rečnika, brišu se reči: „našeg jezika“				
	2	Jugoslov. akademiji znanosti i umetnosti u Zagrebu				
		2 subpozicija: Izdavanje rečnika, brišu se reči: „našeg jezika“				
		GLAVA XL — UNIVERSITETI				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi:				
		Lične prinadležnosti:				
235	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		I) Univerzitet u Beogradu				
		4 redovna profesora II-2, brišu se	297.600.—			
		4 vanredna profesora IV-1, brišu se	176.160.—			
		5 asistenata VIII, brišu se	67.800.—	541.560		
	4	Dodaci na skupoću smanjuju se sa				
		I) Univerzitet u Beogradu				
		a) činovnika, lični	154.500.—			
		porodični	31.590.—	186.090	— 727 650	
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
239	1	Univerzitet u Beogradu				
		Subpoz. 2 Ogrjev za sve zgrade Univerziteta itd. smanjuje se sa		22.000		
	4	Univerzitet u Zagrebu				
		Subpoz. 3 ogrjev, smanjuje se sa	50.000.—			
		Subpoz. 4 osvetljenje, voda i sitni troškovi, smanjuje se sa	50.000.—	100.000	— 122 000	
		Snabdevanje knjižnica, instituta i seminara:				
		— menja se i glasi:				
242	1	Univerzitet u Beogradu				
		a) Pravni fakultet				
		Pretplata časopisa i povez knjiga	20.000.—			
		Za nabavku novih instrumenata za Kriminalni institut, kemikalija, i fotografskog pribora kao i drugog materijala za institut	10.000.—		— 30.000	
		Za prenos			— 879.650	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				879.650
		b) Filozofski fakultet				
		Za nabavku novih instrumenata, popravku starih, za kemikalije, pretpлата knjiga i karata kao i dr. potrebnih aparata za Astronomsku opservatoriju	10.000.—			
		Za meteorološku opservatoriju	20.000.—			
		Za hemijski zavod	80.000.—			
		Za fizički zavod	50.000.—			
		Za botanički zavod i baštu	50.000.—			
		Za zoološki zavod	20.000.—			
		Za fizičko-hemijski zavod	15.000.—			
		Za geološko-paleontološki zavod	20.000.—			
		Za fiziološki zavod	15.000.—			
		Za mineraloško petrografski zavod	10.000.—			
		Za seizmološki zavod	10.000.—			
		Za geografski zavod	15.000.—			
		Seminar narodnog jezika	24.000.—			
		Seminar za klasične jezike	4.000.—			
		Seminar za staru istoriju	4.000.—			
		Etnološki seminar	5.000.—			
		Matematički seminar	10.000.—			
		Vizantološki seminar	5.000.—			
		Seminar za upored. književnost	8.000.—			
		Seminar za istoriju umetnosti	8.000.—			
		Seminar za istoriju muzike	3.000.—			
		Seminar za arheologiju	5.000.—			
		Za filozofiju	8.000.—			
		Seminar za pedagogiju	4.000.—			
		Seminar za istoriju srednjeg i novog veka	10.000.—			
		Seminar za francuski jezik	10.000.—			
		Seminar za nemački jezik	8.000.—			
		Seminar za engleski jezik	4.000.—			
		Seminar za italijanski jezik	4.000.—			
		Seminar za fonetiku	1.500.—			
		Seminar za fonetiku	1.000.—			
		Slovenski seminar	10.000.—			
		Seminar za orijentalnu filologiju	4.000.—			
		Seminar za albanologiju	4.000.—			
		Seminar za eksperimentalnu psihologiju	14.000.—			
		Za opšti pedagoški seminar	20.000.—			
		Za klimatologiju	4.000.—			
		Za bibliografski institut	1.500.—			
		Za institut za skupljanje izvora za istoriju oslobođenja i ujedinjenja	5.000.—			
		c) Tehnički fakultet				
		Kabinet za termodinamiku	7.000.—			
		Kabinet za železnice i putove	10.000.—			
		Kabinet za privatne i privredne građevine	5.000.—			
		Kabinet za javne građevine	5.000.—			
		Kabinet za nauke o građi	5.000.—			
		Kabinet za matematiku	7.000.—			
		Zavod za elektrotehniku	50.000.—			
		Zavod za mehaniku	5.000.—			
		Kabinet za inženjer. konstrukciju	5.000.—			
		Zavod za hidrotehniku	10.000.—			
		Kabinet za parne mašine	20.000.—			
						879.650

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto			879.650	
		Kabinet za hidrauličke motore i lokomotive	5.000.—			
		Kabinet za motore sa unutrašnjim sagorevanjem ...	8.000.—			
		Kabinet za ornamentiku i dekoraciju u boji	10.000.—			
		Kabinet nacrtno geometrije	4.000.—			
		Kabinet za armirani beton	10.000.—			
		Kabinet za gvozdenu konstrukciju	7.000.—			
		Kabinet za statistiku i inženjerske konstrukcije ...	5.000.—			
		Kabinet za istoriju arhitekture i umetnosti	4.000.—			
		Kabinet za mašinske elemente	4.000.—			
		Kabinet za tehničko crtanje	4.000.—			
		Kabinet za primerno crtanje	4.000.—			
		Kabinet za figurno crtanje i akvarelisanje	2.000.—			
		Kabinet za geologiju	15.000.—			
		Kabinet za parne mašine i fabrička postrojenja ..	5.000.—			
		Za geodetski institut i praktične radove iz geodezije	40.000.—			
		Za hemisko-tehnički zavod	200.000.—			
		Zavod za fizičku hemiju i elektrohemiju	150.000.—			
		Mašinski muzej	4.000.—			
		Zavod za ispitivanje materijala	28.000.—			
		Kabinet za vizantologiju	4.000.—			
		d) Medicinski fakultet				
		Dotacije institutima i klinikama				
		Patološki institut	50.000.—			
		Fiziološki institut	40.000.—			
		Očna klinika	40.000.—			
		Interna klinika	30.000.—			
		Klinika primenjene anatomije	16.000.—			
		Farmakološki institut	30.000.—			
		Druga interna klinika	40.000.—			
		Ginekološka klinika	40.000.—			
		Hirurška klinika	40.000.—			
		Interna propedevtička klinika	40.000.—			
		Zavod za sudsku medicinu	40.000.—			
		Psihijatrička klinika	25.000.—			
		Dermatovenerološka klinika	40.000.—			
		Histološki institut sa naukom o nasleđu	40.000.—			
		Infektivna klinika	25.000.—			
		Bakteriološki institut	40.000.—			
		Dečja klinika	40.000.—			
		Radiološki institut	40.000.—			
		Institut za fizikalnu terapiju	40.000.—			
		Hirurška propedevtička klinika	10.000.—			
		Anatomski institut	60.000.—			
		Institut za ratnu higijenu	10.000.—			
		Oto-rino-laringološka klinika	25.000.—			
		Hemiski institut	40.000.—			
		Za ishranu bolesnika u klinikama medicinskog fakulteta	800.000.—			
		e) Poljoprivredni fakultet				
		Botanički institut sa katedrom za dendrologiju ...	2.500.—			
		Katedra za biljnu patologiju	1.000.—			
		Entomološki institut sa katedrom za primenjenu zoologiju	1.000.—			
		Institut za anatomiju i fiziologiju domaćih životinja	1.000.—			
		Za prenos			879.650	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		<u>Preneto</u>				— 879.650 —	
		Zootehnički institut sa katedrom za zoohigijenu ...	2.000.—				
		Institut za mlekarstvo... ..	1.000.—				
		Pedološki institut sa katedrom za selekciju biljaka	2.000.—				
		Katedra za opšte ratarstvo	1.000.—				
		Bakteriološki institut sa katedrom za veterinarstvo	2.000.—				
		Institut za agrikulturnu hemiju	2.000.—				
		Institut za specijalno ratarstvo sa katedrom za poljo- privredno oruđe	2.000.—				
		Institut za poljoprivrednu i šumarsku hemijsku tehnologiju	2.000.—				
		Institut za poljoprivredno gazdovanje sa katedrom za poljoprivrednu taksaciju i računovodstvo i zavodenje knjigovodstva po poljoprivrednim gaz- dinstvima	4.000.—				
		Katedra za vinogradarstvo, voćarstvo, agro-geologiju i meteorologiju sa klimatologijom	2.000.—				
		Katedra za podizanje i gajenje šuma	3.000.—				
		Katedra za uređenje šuma	3.000.—				
		Katedra za eksploataciju šuma	2.000.—				
		Katedra za elemente mašina za preradu drveta ...	1.000.—				
		Katedra za šumska transportna sredstva	1.000.—				
		Katedra za osnove tehničke mehanike	500.—				
		Katedra za zaštitu šume	1.000.—				
		Katedra za dendrometriju... ..	1.000.—				
		Katedra za uređenje bujica	1.000.—				
		Katedra za šumarsku politiku	1.000.—				
		Katedra za upravu šuma, računovodstvo, šumarsku trgovinu i industriju... ..	1.000.—				
		f) Bogoslovski fakultet					
		Održavanje i snabdevanje postojećih seminara ...	4.000.—				
		Za održavanje čistoće u zgradi fakulteta i biblioteke	1.000.—				
		g) Universitetska biblioteka					
		Za kupovinu i povez knjiga, časopisa, kolekcija, rukopisa, karata, slika, i dr. bibliotetskih predmeta	80.000.—				
		Za snabdevanje i kupovinu specijalnih kutija za kataloge i brošure, kartone za kartoteku, za štampanje raznih formulara kao i za održavanje zgrada i pojedinih instalacija, vodovoda, električ- nog i parnog grejanja	10.000.—	2,922.000			
2		Fakultet u Skoplju					
		Za snabdevanje knjižnice, seminara, instituta kao i za povez knjiga	90.000.—				
		Za pedagoški institut	10.000.—	100.000			
3		Fakultet u Subotici					
		Za sve potrebe fakulteta		5.000			
4		Univerzitet u Zagrebu					
		a) Pravnički fakultet					
		Dotacija kriminalističkom muzeju	10.000.—				
		Časopisi i povez knjiga	20.000.—				
		Za sudsko-medicinsku zbirku... ..	2.700.—				
		b) Filozofski fakultet					
		Za 25 seminara	60.000.—				
		Održavanje 16 instituta	64.000.—				
		Za održavanje grafičko-matematičke, geometriske i arheološke zbirke... ..	9.000.—				
		Za prenos	3,027.000			— 879.650 —	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto	3,027.000	—	—	879.650
		Za potrebe farmaceutske nastave	45.000	—		
		Unutrašnje uredjenje instituta za farmaceutsku tehnologiju	30.000	—		
		Unutrašnje uredjenje instituta za farmaceutsku hemiju	30.000	—		
		Unutrašnje uredjenje farmakognoskog instituta	25.000	—		
		Unutrašnje uredjenje botaničkog instituta	10.000	—		
		Unutrašnje uredjenje fiziološkog paviljona u botaničkoj bašti 400.000 dinara od toga V rata	45.000	—		
		Za održavanje botaničke bašte	45.000	—		
		Unutrašnje uredjenje fizikalnog instituta	25.000	—		
		Unutrašnje uredjenje geografskog i fizičko geografskog instituta	9.000	—		
		Unutrašnje uredjenje hemijskog instituta	30.000	—		
		Unutrašnje uredjenje mineraloško-petrogradskog instituta	15.000	—		
		Unutrašnje uredjenje zoološkog instituta	15.000	—		
		Unutrašnje uredjenje arheološkog instituta	9.000	—		
		Institut za eksperimentalnu psihologiju	15.000	—		
		Geološko-paleontološkom institutu	30.000	—		
		Poverenstvu komisije za ispitivanje kandidata srednjoškolskog učiteljstva	4.500	—		
		v) Medicinski fakultet				
		1) Teoretski zavodi				
		Anatomski institut i anatomski muzej	40.000	—		
		Fiziološki zavod	40.000	—		
		Higijenski zavod	40.000	—		
		Medicinsko-hemiski zavod	35.000	—		
		Morfološko-biološki zavod	40.000	—		
		Patološko-anatomski zavod	40.000	—		
		Patološko-farmakološki zavod	40.000	—		
		Prevoz leševa i materijala	20.000	—		
		II) Klinike				
		Dermato-venerološka klinika	40.000	—		
		Ginekološka klinika	40.000	—		
		Hirurška klinika	40.000	—		
		Interna klinika	35.000	—		
		Neurološka-psihijatrička klinika	30.000	—		
		Očna klinika	35.000	—		
		Oto-rino-laringološka klinika	35.000	—		
		Pediatrična klinika	40.000	—		
		Rentgen institut	35.000	—		
		Ortopedsko odeljenje	40.000	—		
		Zubarstvo	30.000	—		
		Prevoz bolesnika iz Stenjeveća u vezi sa predavanjem psihijatrije	10.000	—		
		Za rad i održavanje hidroterapiskih instalacija	15.000	—		
		Za ishranu bolesnika u klinikama medicinskog fakulteta	900.000	—		
		g) Poljoprivredno-šumarski fakultet				
		Dotacije svima institutima i seminarima za teoretsku nastavu i opšte potrebe	61.300	—		
		Delimična nabavka novih primeraka i prehrana postojećih životinja u Maksimiru	18.000	—		
		Izdaci na oglednom dobru u Maksimiru	18.000	—		
		Održavanje šumarskog muzeja	4.500	—		
		Za prenos	3,027.000	—	—	879.650

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto	3,027.000		879.650	
		Za šumski vrt	4.500.—			
		Za održavanje svih instituta (nabavaka aparata, nameštaja i dr.)	60.000.—			
		Za uredjenje vrta, za vežbe studenata iz vinogradarstva i voćarstva iz „Maksimira“	10.000.—			
		d) Veterinarski fakultet				
		I) Dotacije teoretsko-praktičnim institutima				
		Anatomskom institutu	25.000.—			
		Histološkom embriološkom institutu	30.000.—			
		Fiziološkom institutu	25.000.—			
		Institutu za parazitologiju	25.000.—			
		Rentgen institutu	10.000.—			
		Zavodu za mikrobiologiju	30.000.—			
		Patološko-anatomskom institutu	50.000.—			
		Institutu za stočarstvo	15.000.—			
		Institutu za farmakologiju	20.000.—			
		Institutu za higijenu mesa i mleka	6.000.—			
		Institutu za nauku o zarazama	40.000.—			
		Institutu za hirurgiju	8.000.—			
		II) Dotacije kliničkim institutima				
		Bujatričkoj klinici	40.000.—			
		Porodiljskoj klinici	25.000.—			
		Hirurškoj klinici	40.000.—			
		Medicinskoj klinici za interne bolesti	40.000.—			
		Polikliničnom zavodu	4.000.—			
		Kliničkim zavodima za nabavku životinja koje služe za oglede i njihovo održavanje	25.000.—			
		Za snabdevanje dosadašnjih i uredjenje novih zavoda	40.000.—			
		Za uredjenje fakultetske apoteke	15.000.—			
		Histološkom embriološkom institutu za rad i održavanje projekcionog aparata	13.000.—			
		Patološko anatomskom zavodu za montiranje mikrofotografske aparature i uredjenje mikrofotografske sobe	40.000.—			
		Za uredjenje rentgenološkog instituta	50.000.—			
		Za uredjenje zavoda za higijenu mesa i mleka	20.000.—			
		Održavanje automobila za ambulatnu službu	15.000.—			
		đ) Tehnički fakultet				
		Institutu za primenjenu matematiku	9.000.—			
		Geodetskom institutu	40.000.—			
		Institutu za mehaničku tehnologiju	30.000.—			
		Mašinskom laboratorijumu	30.000.—			
		Laboratoriju za električna merenja	9.000.—			
		Elektrotehničkom institutu	71.700.—			
		Institutu za ispitivanje gradiva	20.000.—			
		Arhitektonskom seminaru	8.000.—			
		Mineraloško-geološkom institutu	10.000.—			
		Institutu za analitičku hemiju	15.000.—			
		Institutu za anorgansku hemisku tehnologiju i metalurgiju	20.000.—			
		Institutu za organsku hemiju	10.000.—			
		Institutu za organsku hemisku tehnologiju	20.000.—			
		Institutu za fiziku i fizičku hemiju	15.000.—			
		Institutu za konstrukciju strojnih delova	25.000.—			
		Za prenos	3,027.000		879.650	

B r o j		R A S H O D I	Predlog i mena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto	3,027.000	—	—	879.650
		Institutu za primenjenu mehaniku	4.500.—			
		Institutu za tehničku termodinamiku i toplinske strojeve	15.000.—			
		Arhitektonsko-inžinjerskom otketu	7.000.—			
		Gradjevno-inžinjerskom otketu	7.000.—			
		Geodetsko i kulturno-inžinjerskom otketu	7.000.—			
		Strojno-inžinjerskom otketu	15.000.—			
		Hemisko-inžinjerskom otketu	7.000.—			
		e) Bogoslovski fakultet				
		Za seminare i ostale potrebe bogoslovske fakulteta ...	15.000.—			
		f) Universitetska biblioteka				
		Nabavka knjiga i časopisa	82.000.—			
		Grafička zbirka	9.000.—	3,496.700	—	
5		Univerzitet u Ljubljani				
		a) Pravni fakultet				
		Za 6 seminara i ostale potrebe	30.000.—			
		Za pravne publikacije	2.000.—			
		b) Filozofski fakultet				
		Geografskom institutu	20.000.—			
		Zoološkom institutu	20.000.—			
		Botaničkom institutu	20.000.—			
		Geološko-paleontološkom institutu	20.000.—			
		Za botanički vrt	40.000.—			
		S e m i n a r i m a				
		Filozofskom, pedagoškom, matematičkom, za teoretsku fiziku, istoriskom, za slavensku filologiju, za romansku filologiju, za germansku filologiju, za klasičnu filologiju, za komparativnu filologiju, za komparativnu književnost, za istoriju umetnosti i za arheologiju	72.000.—			
		Zavodu za meteorologiju i geodinamiku	30.000.—			
		c) Medicinski fakultet				
		Anatomskom institutu	10.000.—			
		Fiziološkom institutu	10.000.—			
		Biološkom institutu	5.000.—			
		Histološkom institutu	5.000.—			
		Fizikalnom institutu	4.000.—			
		d) Tehnički fakultet				
		Matematičkom institutu	15.000.—			
		Fizikalnom institutu	60.000.—			
		Mineraloško-petrografskom institutu	45.000.—			
		Hemiskom institutu	130.000.—			
		Institutu za rudarska merenja i geodeziju	70.000.—			
		Institutu za tehničku mehaniku	27.000.—			
		Elektrotehničkom institutu	130.000.—			
		Institutu za nauku o strojevima	60.000.—			
		Institutu za gradjevinsko inžinjerstvo	36.000.—			
		Odeljku za arhitekturu	6.000.—			
		Institutu za rudarstvo	120.000.—			
		Pravna stolica	9.000.—			
		Za prenos				879.650

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				849.650
		d, Bogoslovski fakultet				
		S e m i n a r i m a				
		Filozofskom, dogmatičkom, dogmohistoriskom, za osnovnu bogosloviju, bibliškom, crkveno historiskom i za praktično bogoslovlje	4.000.—	1,000.000		
	6	Ekonomsko-komercijal. visoka škola u Zagrebu				
		Za knjižnice sviju instituta i za seminare	30.000.—			
		Ekonomsko-geografskom zavodu	40.000.—			
		Zavodu za poznavanje robe	40.000.—			
		Zavodu za istraživanje robe	40.000.—	150.000		
		te prema tome ova se partija smanjuje sa				1,522.100
		Vanredni rashodi				
244		Universtet u Beogradu				
	3	Za seobu poljoprivredno šumarskog fakulteta iz Beograda u Zagreb brišu se reči: „poljoprivredno šumkog“ i „iz Beograda u Zagreb“				
		Svega (gl. XL), smanjuje se sa				— 2 371.750
		GLAVA XLI — BIBLIOTEKE				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
251a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima: ispod naslova dodati reči: „Narodna biblioteka u Beogradu“.				
		B. Materijalni rashodi				
253		Upravni troškovi:				
	1	Narodna biblioteka u Beogradu u subpoz. 4 posle reči telefon dodati reči: „i poštanske takse“				
		GLAVA XLII — ARHIVE				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
256		Upravni troškovi:				
	6	Arhiva u Ljubljani				
		Subpoz. 5 reči: „nabavka nameštaja“ brišu se i smanjuje se sa ...				5.000
		Svega (gl. XLII) smanjuje se sa				— 5.000
		GLAVA XLIV — SPECIJALNI I ZNANSTVENI ZAVODI				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
267a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:				
		2) Odeljak u Zagrebu				
		Dnevničar-sluzitelj, briše se	13.300.—			
		3) Odeljak u Sarajevu				
		Dnevničar-sluzitelj, briše se	13.300.—			
		a povećava se:				
		I, Centralni geološki institut u Beogradu				
		mesto: „dnevničar sluzitelj	13.300.—			
		staviti: „3 dnevničara sluzitelja	39.900.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		GLAVA XLV — SREDNJA NASTAVA (Srednje škole u celoj Kraljevini)					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
277	1	Plate periodske povišice i položajni dodaci a, Činovnici X, Vardarska banska uprava Posle stava: „Razlika prinadležnosti po § 259 činov. zak. 196.454.—“ dodati: „za činovnike svih banovina za 3 meseca: 34 direktora: 5 III-1, 8-III-2, 5-IV-1, 4-IV-2, 9-V i 3-VI 357.870.— 318 profesora: 19-III-2, 34-IV-1, 56-IV-2, 27-V, 56-VI, 74-VII i 52-VIII 2,065.890.— 62 učitelja veština: 2-VI, 11-VII, 19-VIII, 26-IX i 4-X 198.090.— 4 predmetna učitelja: 1-VI i 3-IX 13.275.— 4 učitelja građanskih škola na radu po gimnazijama: 1-VI, 2-VIII i 1-IX 13.635.— 3 učitelja osnovnih škola na radu po gimnazijama: 1-VI, 1-VIII i 1-IX 11.415.— Sekretar IX 2.625.— Razlika po § 259 stav 1 i 2 Zakona o činovnicima... .. 211.672.— b, Činovnički pripravnici X, Vardarska banska uprava Posle stava: „II razredu skupoće 113.280.—“ dodati: „činovnički pripravnici svih banovina za 3 meseca: 240 činov. pripravnika: (suplenata, od VIII grupe: 80 u I raz. skupoće 408.000.— 160 u II razredu skupoće 744.000.— 41 činovnički pripravnik od IX grupe: 17 (učitelja veština, u I raz. skupoće 74.970.— 16 (učitelja veština) u II raz. skupoće 36.360.— 8 (sekretara) u II raz. skupoće 31.680.— 3 činovnička pripravnik od V grupe u II razredu skupoće 11.970.—					
	3	Plate — periodske povišice služitelja X) Vardarska banska uprava Posle stava: 21 služitelj itd. dodati: Služitelji svih banovina za 3 meseca: 34 služitelja: 3-I, 1-II-1 i 30-II-2 37.590.—					
	4	Dodaci na skupoću X) Vardarska banska uprava Posle stava: „porodični 132.030“ dodati: Dodaci svih činovnika i služitelja svih banovina za 3 meseca: Činovnika, lični 1,171.050.— porodični 239.407.— Služitelja, lični 63.975.— porodični 38.800.—					
		Za prenos					
						+ 5,732.274	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
						5,732.274	
277a		<p style="text-align: right;">Preneto</p> <p>Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:</p> <p>a) Kontraktualni činovnici</p> <p style="padding-left: 20px;">X) Vardarska banska uprava</p> <p>Posle stava: „6 nastavnika itd.“ dodati: „Kontraktualni profesori, suplentii ostali nastavnici svih banovina za 3 meseca:</p> <p>57 profesora i ostalih 257.168.—</p> <p style="padding-left: 40px;">b) Dnevničari</p> <p style="padding-left: 20px;">X) Vardarska banska uprava</p> <p>Posle stava: „7 dnevničara itd.“ dodati: Dnevničari — služitelji svih banovina za 3 meseca:</p> <p>42 dnevničara — služitelja 123.250.—</p>				+ 380.418	
280		<p style="text-align: center;">B. Materijalni rashodi</p> <p>Putni, podvozni i selidbeni troškovi za celu zemlju:</p> <p>a) Putni, podvozni i selidbeni troškovi itd.</p> <p>subpoz. 1 Putni i podvozni troškovi, smanjuje se sa ... 30.000.—</p> <p>subpoz. 2 Selidbeni troškovi, smanjuje se sa 30.000.—</p> <p>subpoz. 6 Putni troškovi nastavnika itd., briše se ... 100.000.—</p>				— 160.000	
281		<p style="text-align: center;">Upravni troškovi:</p> <p>subpoz. 9 Osiguranje školskih zgrada itd. briše se</p>				— 60.000	
288		<p style="text-align: center;">Vanredni rashodi</p> <p>Opravka, krećenje, dezinfekcija, čišćenje itd. smanjuje se sa</p>				— 100.000	
		Svega (gl. XLV), povećana sa				+ 5,792.692	
292	1	<p style="text-align: center;">GLAVA XLVI — UČITELJSKE ŠKOLE</p> <p style="text-align: center;">Redovni rashodi</p> <p style="text-align: center;">A. Lični rashodi</p> <p style="text-align: center;">Lične prinadležnosti:</p> <p>Plate-periodske povišice i položajni dodaci</p> <p style="padding-left: 20px;">a) Činovnici</p> <p style="padding-left: 40px;">X) Vardarska banska uprava</p> <p>Posle stava: „259 zakona o činovnicima ... 37.380.—“ dodati: „Činovnici svih banovina za 3 meseca: 12 direktora: 2-III-1, 3-III-2, 5-IV-1 i 2-IV-2 145.770.—</p> <p>140 profesora suplenta i ostalih nastavnika: 12-III-2, 8-IV-1, 6-IV-2, 7-V, 39-VI, 24-VII, 37-VIII i 10-IX 804.420.—</p> <p>Razlika po § 259 stav 1 i 2 zakona i činovnicima 91.657.—</p> <p style="padding-left: 40px;">b) Činovnički pripravnici</p> <p style="padding-left: 40px;">X) Vardarska banska uprava</p> <p>Posle stava: „od VIII grupe u I razred skupoće ... 81.600.—“ dodati: „Činovnički pripravnici za sve banovine za 3 meseca:</p> <p>26 činov. pripravnika od VIII grupe:</p> <p>10 u I razred skupoće 51.000.—</p> <p>16 u II razred skupoće 74.400.—</p> <p>5 činov. priprav. od IX grupe: 3 (učitelja veština) u II razredu skupoće 11.880.—</p> <p>2 (sekretara) u II razr. skupoće 7.920.—</p>					
		Za prenos				+ 1,187.047	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				1,187.047 —
	2	Plate — periodske povišice služitelja X) Vardarska banska uprava Posle stava: „2 služitelja itd.“ dodati: „Služitelji svih banovina za 3 meseca: 6 služitelja: 1-I i 5-II-2				+ 6.750 —
	3	Dodaci na skupoću X) Vardarska banska uprava Posle stava: „porodični 18.270.—“ dodati: „Dodaci činovnika svih banovina za 3 meseca: činovnika, lični 370.117.— porodični 67.900.— služitelja, lični 11.325.— porodični 6.150.—				+ 455.492 —
292a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima: b) Dnevničari VII) Vardarska banska uprava Posle stava: „Služitelj-dnevničar 11.400.—“ dodati: „Dnevničari svih banovina za 3 meseca: 8 dnevničara-služitelja				+ 22.008 —
		Svega (gl. XLVI), povećava se sa				+ 1,671.297 —
		GLAVA XLVII — PRAVOSLAVNE BOGOSLOVIJE Redovni rashodi A. Lični rashodi Lične prinadležnosti:				
301	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci a) Činovnici Posle stava: „3 ekonomata itd. dodati: za 3 meseca: 2 rektora III-1 35.700.— 8 profesora: 1-V-I, 2-V, 3-VI-1 i 2-VIII 44.430.— 2 učitelja VIII 6.780.— 2 ekonomata VIII 6.780.— b) Činovnički pripravnici Posle stava: „U II razredu skupoće 15.840.—“ dodati: „za 3 meseca: 3 činov. pripravnika u I razredu skupoće 15.300.—			108.990	
	3	Dodaci na skupoću Posle stava: „porodični 23.400.— dodati: „za 3 meseca: činovnički lični 35.700.— porodični 3.550.—			39.250	+ 148.240 —
301a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima Posle stava: „26 služitelja-dnevničara itd.“ dodati: za 3 meseca: 6 kontrakt. — činovnika 36.000.— 2 školska — lekara 5.400.— 6 služitelja 18.000.—				+ 59.400 —
		Svega (gl. XLVII), povećava se sa				+ 207.640 —
		i menja se i glasi				
		GLAVA XLVII — PRAVOSLAVNE BOGOSLOVIJE Redovni rashodi Stalna godišnja državna pomoć Srpskoj pravoslavnoj crkvi				+ 7,327.879 —
301-306						

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	n.
		GLAVA XLIX — ŠERIJATSKA GIMNAZIJA I ŠERIJATSKA SUDAČKA ŠKOLA U SARAJEVU				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
311	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		subpoz. 2 kod 11 profesora smanjuje se sa 100.000.—				
		b) Činov. pripravnici				
		subpoz. 5 kod 7 činov. pripravnika, smanjuje se sa ... 100.000.—				200.000
311a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:				
		subpoz. 2, 2 školska lekara, smanjuje se sa 10.320.—				
		subpoz. 4, 5 služitelja-dnevničara, smanjuje se sa 40.000.—				50.320
		B. Materijalni rashodi				
314		Internatski, školski i kancelarijski troškovi:				
	1	Internatski troškovi itd.				
		subpoz. 1 Internatski, školski itd., smanjuje se sa 100.000.—	100.000	—		
	6	Kirije za zgrade internata i škola itd., smanjuje se sa 20.000.—	20.000	—		120.000
		Svega (gl. XLIX), smanjuje se sa				— 370.320
		PRIVREDNA PREDUZEĆA				
		DRŽAVNA ŠTAMPARIJA U BEOGRADU				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
9		Besplatna štampanja, smanjuju se sa				— 50.000
		Svega rashodi, smanjuju se sa				— 50.000
		REKAPITULACIJA				
		Administracija				
		Glava XXXVIII — Ministarstvo				— 1,415.895
		„ XLVIII — Universitet				— 2,371.750
		„ XL — Arhive				— 5.000
		„ XLII — Srednja nastava				+ 320.000
		„ XLV — Učiteljske škole				+ 1,671.297
		„ XLVI — Pravoslavne bogoslovije				+ 207.640
		„ XLIX — Šerijatska gimnazija itd.				— 370.320
		Svega administracija, povećava se sa				+ 3,508.664
		Privredna preduzeća				
		Državna štamparija u Beogradu				— 50.000
		Svega (V razdeo), povećava se sa				+ 3,458.664

VI RAZDEO
MINISTARSTVO INOSTRANIH POSLOVA

Broj		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA LVI — MINISTARSTVO				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
3.1	1	Kancelariski i manipulativni troškovi				
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	30.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa	20.000.—			
		Subpoz. 5, smanjuje se sa	150.000.—			
		Subpoz. 6, smanjuje se sa	165.000.—	— 365.000		
	3	Ogrev, smanjuje se sa		— 25.000		
	4	Osvetljenje, smanjuje se sa		— 30.000		
	5	Kreditovana vozarina, smanjuje se sa		— 20.000		440 000
		Svega (gl. LVI, smanjuje se sa				— 440.000
		GLAVA LVII — ZASTUPNIŠTVA U INOSTRANSTVU				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
362		Za povratak u domovinu itd.				
		smanjuje se sa				6 448
363		Putni, podvezni, selidbeni i kurirski troškovi:				
	1	Putni i podvozni troškovi, smanjuje se sa		— 18.000		
	2	Selidbeni troškovi, smanjuje se sa		— 8.000		
	3	Kurirski troškovi, smanjuje se sa		— 4.000		30 000
364		Troškovi za izvršenje međunarodnih ugovora				
	4	Troškovi Društva naroda itd., smanjuje se sa				— 150 188
365		Upravni troškovi				
	1	Osobeni troškovi zastupništva, smanjuje se sa		— 11.350		
	2	Kancelariski, poštansko-telegrafski troškovi i najam stanova				
		Subpez. 1, smanjuje se sa	47.860.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	28.420.—			
		Subpez. 3, smanjuje se sa	151.600.—	— 227.880		
	3	Za održavanje državnih zgrada itd., smanjuje se sa		— 10.000		— 249.230
366		Razlika na kursu itd.				
		smanjuje se sa				— 3,119 549
		Svega redovni rashodi				— 3,555.415
		Vanredni rashodi				
369		Pribiranje, sredjivanje itd.				
		smanjuje se sa				200 000
		Svega (gl. LVII, smanjuje se sa				— 3,755.415
		REKAPITULACIJA				
		Redovni rashodi				
		Glava LVI — Ministarstvo				440 000
		Glava LVII — Zastup. u inostranstvu				3,555 415
		Svega redovni rashodi				— 3 995.415
		Vanredni rashodi				
		Zastupn. u inostranstvu				200 000
		Ukupno (VI razdeo, smanjuje se sa				— 4 195.415

VII RAZDEO
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p	Dinara	p
GLAVA LVIII — MINISTARSTVO						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti:						
370	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
I Ministarstvo						
a) Činovnici						
		Mesto 4 policijska inspektora staviti 3 (briše se 1 policijski inspektor IV-2)	32.040.—			
	4	II Policijska škola u Zemunu Upravnik IV-1 briše se	44.040.—	— 76.080		
		Dodaci na skupoću				
		a) činovnika, lični smenjuju se sa		— 12.000		— 88.080
372	3	Nagrade: Nagrade žandarmima i drugim policijskim organima itd., smanjuju se sa				30.000
373		Putni, podvozni itd.: Subpoz 1, smanjuje se sa	800.000.—			
		Subpoz 2, smanjuje se sa	100.000.—			900.000
374		Upravni troškovi:				
I Ministarstvo						
	1	Kancelarijski manipulativni troškovi...				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	70.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	25.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa	25.000.—	— 120.000		
	3	Troškovi oko instalacije centralnog grejanja itd., smanjuje se sa		— 15.000		
	4	Sitne opravke zgrade i dr.				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	20.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	14.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa	5.000.—			
		Subpoz. 4, smanjuje se sa	5.000.—	— 44.000		
	5	Nabavka odela i obuće za služitelje itd., smanjuje se sa		— 10.000		
	7	Na ime kreditirane vozarine itd., smanjuje se sa		— 20.000		
II Policijska škola u Zemunu						
	8	Kancelarijski i manipulativni troškovi za upravu i školu				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	20.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	2.000.—	— 22.000		231.000
377		Za uvođenje u život zakona o unutrašnjoj i banskoj upravi itd. smanjuje se sa				150.000
377a		Unosi se nova partija koja glasi: „Part. 377a za uvođenje u život zakona o uredenju prometa filmova — lični i materijalni rashodi				+ 720.000
378		Učestvovanje države za smeštaj upravnih vlasti po zakonu o u. u., smanjuje se sa				— 200.000
Svega (gl. LVIII) smanjuje se sa						— 879.080
GLAVA LIX — BANSKE UPRAVE						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti:						
379	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
I Dravska banska uprava						
a) Činovnici						
		Okružni inspektor III-1, briše se	64.440.—			
		Mesto 12 banskih savetnika staviti 8 (brišu se 4 banska savetnika: 2-IV-1 i 2-IV-2)	152.160.—			

B r o j		R A S H O D I	Prelogd izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		II) Savska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 28 banskih savetnika staviti 20 (brišu se 8 banskih savetnika: 2-IV-1 i 6-IV-2)	280.320.—			
		Mesto 24 sreskih podnačelnika staviti 19 (brišu se 5 sreskih podnačelnika VII)	84.600.—			
		Mesto 40 političko-uprav. sekretara staviti 35 (brišu se 5 političko-uprav. sekretara VII)	84.600.—			
		2. stručna referenta (viša rač. inspektora) V, brišu se	54.000.—			
		4 stručna referenta (rač. inspektora) VI, brišu se	86.400.—			
		IV Primorska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 14 banskih savetnika staviti 7 (brišu se 4 banska savetnika: 3-IV-1 i 4-IV-2)	164.160.—			
		Mesto 15 pomoćnih sekretara staviti 14 (briše se 1 sekretar VII)	16.920.—			
		Mesto 46 upravno kanc. činovnika staviti 45 (briše se 1 upravno kanc. činovnik VIII-1)	44.280.—			
		b) činovn. pripravnici				
		Mesto 5 činovn. pripravnika od IX grupe staviti 3 (brišu se 2 činovn. pripravnika u II razr. skupocé)	31.680.—			
		Mesto 8 činovn. pripravnika od X grupe staviti 7 (briše se 1 činovn. pripravnika u I razr. skupocé)	15.960.—			
		a) Drinska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 9 banskih savetnika staviti 7 (brišu se 2 banska savetnika IV-2)	64.080.—			
		IV) Zetska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 5 banskih savetnika staviti 4 (briše se 1 banski savetnik IV-1)	44.040.—			
		Mesto 4 sekretara staviti 3 (briše se 1 sekretar V)	27.000.—			
		Mesto 49 upravno kanc. činovnika staviti 48 (briše se 1 upravno kanc. činovnik IX)	40.500.—			
		Mesto 65 pisara upr. kanc. činovnika staviti 62 (brišu se 3 pisara VIII)	40.680.—			
		VII) Dunavska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 10 banskih savetnika staviti 8 (brišu se 2 banska savetnika: 1-IV-1 i 1-IV-2)	76.080.—			
		VIII) Moravska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 5 banskih savetnika staviti 4 (briše se 1 banski savetnik V)	27.000.—			
		Mesto 15 pomoćnih sekretara staviti 14 (briše se 1 pomoćni sekretar VI)	21.600.—			
		b) Činovn. pripravnici				
		Mesto 17 činovn. pripravnika od VIII grupe staviti 14 (brišu se 3 činovn. pripravnika u II razredu skupocé)	55.800.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmēna Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	g.	Dinara	g.
		IX) Vardarska banska uprava				
		a) Činovnici				
		Mesto 10 banskih savetnika staviti 8 (brišu se 2 banska savetnika: 1-IV-1 i -1IV-2)	76.080.—			
		Mesto 14 upravno kanc. činovnika staviti 13 (briše se 1 upravno kanc. činovnik IX)	10.500.—	—	1,502.880	
	2	Plate — periodske povišice zvaničnika				
		II) Savska banska uprava				
		Mesto 163 zvaničnika staviti 160 (brišu se 3 zvaničnika III-1)	10.080.—			
		IV) Primorska banska uprava				
		Mesto 47 zvaničnika staviti 46 (briše se 1 zvaničnik III-2)	5.280.—			
		VI) Zetska banska uprava				
		Mesto 62 zvaničnika staviti 60 (brišu se 2 zvaničnika III)	6.720.—			
		IX) Vardarska banska uprava				
		Mesto 51 zvaničnik staviti 50 (briše se 1 zvaničnik III)	5.800.—	—	27.880	
	3	Plate — periodske povišice služitelja				
		IV) Primorska banska uprava				
		Mesto 47 služitelja staviti 46 (briše se 1 služitelj I-2)	6.540.—			
		VI) Zetska banska uprava				
		Mesto 74 služitelja staviti 72 (brišu se 2 služitelja II)	5.880.—			
		IX) Vardarska banska uprava				
		Mesto 86 služitelja staviti 85 (briše se 1 služitelj II)	2.940.—	—	15.360	
	4	Štavarina, smanjuje se i to:				
		VIVI I) Dravska banska uprava sa	28.440.—			
		II) Savska banska uprava sa	54.000.—			
		III) Vrbaska banska uprava sa	20.000.—			
		IV) Primorska banska uprava sa	32.000.—			
		V) Drinska banska uprava sa	60.000.—			
		VI) Zetska banska uprava sa	40.000.—			
		VII) Dunavska banska uprava sa	70.000.—			
		VIII) Moravska banska uprava sa... ..	20.000.—	—	324.440	
	5	Dodaci na skupoću				
		I) Dravska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	60.000.—			
		II) Savska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	288.000.—			
		b) zvaničnika, lični, smanjuje se sa	29.700.—			
		IV) Primorska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	71.700.—			
		porodični, smanjuje se sa	10.800.—			
		b) Zvaničnika, lični, smanjuje se sa	8.400.—			
		porodični, smanjuje se sa	5.400.—			
		c) služitelja, lični, smanjuje se sa... ..	7.800.—			
		porodični, smanjuje se sa... ..	9.000.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		V) Drinska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	24.000.—			
		VI) Zetska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	63.300.—			
		b) zvaničnika, lični, smanjuje se sa	16.800.—			
		c) služitelja, lični, smanjuje se sa... ..	14.040.—			
		VII) Dunavska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	24.000.—			
		VIII) Moravska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	24.000.—			
		IX) Vardarska banska uprava				
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	33.600.—			
		porodični, smanjuje se sa	40.800.—			
		b) zvaničnika, lični, smanjuje se sa	9.900.—			
		porodični, smanjuje se sa	3.200.—			
		c) služitelja, lični, smanjuje se sa... ..	7.620.—			
		porodični, smanjuje se sa	3.200.—			
		2. Razlika po § 259 Zakona o činovnicima itd.				
		IX) Vardarska banska uprava, smanjuje se sa ...	24.000.—	— 749.260	— 2,619.820	
379a		Specijalni dodaci:				
		Subpoz. b)				
		I) Dravska banska uprava smanjuje se sa			— 14.564	
380a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima				
		I) Dravska banska uprava				
		Mesto 87 dnevničara staviti 85 (brišu se 2 dnevničara-zvaničnika)	19.200.—			
		II) Savska banska uprava				
		Mesto 267 dnevničara staviti 260 (brišu se 7 dnevničara-služitelja)	84.000.—			
		IV) Primorska banska uprava				
		Mesto 90 dnevničara staviti 88 (brišu se 2 dnevničara-zvaničnika)	27.072.—			
		V) Drinska banska uprava, smanjuje se sa	275.500.—			
		VI) Zetska banska uprava ...				
		Mesto 163 dnevničara staviti 153 (brišu se 10 dnevničara: 5 zvaničnika i 5 služitelja)	132.300.—			
		VII) Dunavska banska uprava				
		Mesto 185 dnevničara staviti 175 (brišu se 10 dnevničara-služitelja)	124.960.—			
		VIII) Moravska banska uprava				
		Mesto 236 dnevničara staviti 229 (brišu se 7 dnevničara-zvaničnika)	84.000.—			
		IX) Vardarska banska uprava				
		Mesto 187 dnevničara staviti 183 (brišu se 4 dnevničara: 2 zvaničnika i 2 služitelja)	55.297.—		— 802.329	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
381		B. Materijalni rashodi					
		Razni materijalni izdaci					
		I) Dravska banska uprava					
	1	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	—	100.000			
	2	Kancelarijski i manipulacioni troškovi...					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa		70.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa		30.000.—	—	100.000	
	3	Kirije, smanjuje se sa			—	137.000	
	4	Osiguranje itd., briše se			—	55.000	
	5	Ogrev i naknada					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa			—	131.000	
	6	Osvetljenje, smanjuje se sa			—	40.000	
	7	Sprovodni i propratni troškovi, briše se			—	80.000	
	9	Naknada pritvoreničkih troškova sudovima, briše se			—	110.000	
		II) Savska banska uprava					
	10	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa			—	400.000	
	11	Kancelarijski i manipulacioni troškovi					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa		100.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa		50.000.—			
		Subpoz. 4, smanjuje se sa		30.000.—	—	180.000	
	12	Troškovi ogreva itd., smanjuje se sa			—	200.000	
	16	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa			—	7.000	
	17	Gruntovna provedba itd., smanjuje se sa			—	10.000	
		III) Vrbaska banska uprava					
	20	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa			—	150.000	
	21	Kancelarijski i manipulacioni troškovi					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa		100.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa		40.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa		14.000.—	—	154.000	
	23	Ogrev, osvetljenje i naknada, smanjuje se sa			—	50.000	
	24	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa			—	115.000	
	25	Kirije, smanjuje se sa			—	60.000	
		IV) Primorska banska uprava					
	26	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa			—	100.000	
	27	Kancelarijski i manipulacioni troškovi					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa			—	90.000	
	29	Ogrev, osvetljenje itd., smanjuje se sa			—	71.000	
	30	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa			—	67.000	
	34	Kirije, smanjuje se sa			—	100.000	
		V) Drinska banska uprava					
	32	Putni troškovi itd., smanjuje se sa			—	120.000	
	33	Kancelarijski i manipulacioni troškovi					
		Subpoz. 1, smanjuje se sa		200.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa		50.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa		30.000.—			
		Subpoz. 4, briše se		20.000.—	—	300.000	
	34	Ogrev, osvetljenje i naknada, smanjuje se sa			—	310.000	
	36	Održavanje i čišćenje konaka, smanjuje se sa			—	10.000	
	38	Izdržavanje pritvorenika itd. smanjuje se sa			—	100.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Preneto				
		VI) Zetska banska uprava				
	39	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	150.000			
	40	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	50.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	10.000.—			
		Subpoz. 6, smanjuje se sa	15.000.—			
		Subpoz. 7, smanjuje se sa	5.000.—			
		Subpoz. 9, smanjuje se sa	20.000.—			
	41	Ogrev, osvetljenje i naknada				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	157.000			
	43	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa	30.000			
		VII) Dunavska banska uprava				
	45	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	100.000			
	46	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	150.000.—			
		Subpoz. 5, smanjuje se sa	50.000.—			
	47	Ogrev itd., smanjuje se sa	200.000			
	48	Sitne opravke zgrade itd., smanjuje se sa	150.000			
	50	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa	100.000			
		VIII) Moravska banska uprava				
	52	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	160.000			
	53	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	50.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa	20.000.—			
	54	Ogrev, osvetljenje itd., smanjuje se sa	200.000			
	55	Sitne opravke zgrada, smanjuje se sa	100.000			
	57	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa	125.000			
	58	Kirije, briše se	56.000			
		IX) Vardarska banska uprava				
	59	Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	300.000			
	60	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	200.000.—			
		Subpoz. 2, smanjuje se sa	30.000.—			
		Subpoz. 3, smanjuje se sa	16.000.—			
	61	Kirije, smanjuje se sa	130.000			
	62	Ogrev, osvetljenje i naknada				
		Subpoz. 1, smanjuje se sa	462.000			
	64	Izdržavanje pritvorenika itd., smanjuje se sa	80.000		6,563.000	
		Svega redovni rashodi			— 9,999.713	
		Vanredni rashodi				
		Razni vanredni rashodi				
		I) Dravska banska uprava				
	1	Za održavanje graničnog kamena itd., briše se	30.000			
	2	Za telefonski spoj itd., briše se	36.600			
		II) Vardarska banska uprava				
	3	Za letće čete, smanjuje se sa	30.000		96.600	
		Svega (gl. LIX), smanjuje se sa			— 10,096.313	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		GLAVA LX — ŽANDARMERIJA					
		Redovni rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
		A. Lični rashodi menjaju se i glase:					
383	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci oficira i vojnih činovnika					
		Divizijski đeneral posle 5 godina službe	82.200.—				
		Brigadni đeneral posle 5 godina službe... ..	64.440.—				
		Brigadni đeneral do 5 godina službe	56.640.—				
		14 pukovnika do 9 godina službe: 4-2, 4-1 i 12 ...	672.360.—				
		30 potpukovnika do 9 godina službe: 3-2, 6-1 i 21	1.012.500.—				
		Major posle 5 godina službe 2	29.400.—				
		28 majora do 5 godina službe: 14-4 i 17	735.600.—				
		3 kapetana I kl. posle 9 godina službe 3	75.600.—				
		97 kapetana I kl. do 9 godina službe: 2-3, 27-2, 14-1 i 54... ..	2.009.400.—				
		52 kapetana II kl.: 4-1 i 51	889.560.—				
		91 poručnik: 4-2, 42-4 i 48	1.265.640.—				
		108 potporučnika: 33-4 i 75	1.283.400.—				
		4 niža vojna činovnika I kl. posle 9 godina službe 3	100.800.—				
		13 nižih vojnih činovnika I kl. do 9 godina službe: 2-2, 4-1 i 10	263.400.—				
		4 niža vojna činovnika II kl.: 4-1 i 3	68.400.—				
		14 nižih vojnih činovnika III kl.: 12-1 i 2	198.480.—				
		7 puškara: 2-VIII-1, 3-IX, 4-X-2 i 4-X	77.460.—				
		Sedlar X... ..	8.100.—				
				8,895.380			
	2	Plate — periodske povišice i dodatak na službu (narednika-vodnika, narednika, podnarednike, kaplara, redova žandarma, puškara, potkivača itd.)					
		83 narednika-vodnika I kl.: 4-2 i 82	1.007.640.—				
		109 narednika-vodnika II kl.: 14-1 i 95	1.080.960.—				
		83 narednika-vodnika III kl.: 4-1 i 82	677.880.—				
		2709 narednika: 1069-2, 1082-4 i 558	20.610.100.—				
		1411 podnarednika: 122-2, 92-4 i 1497	7.688.280.—				
		8289 kaplara: 72-6, 42-5, 36-4, 1414-3, 1002-2, 3491-4 i 2862	32.539.260.—				
		5016 stalnih, privremenih i pripremnih žandarma redova i redova kadrovaca	17.756.640.—				
		2 puškara III-2... ..	10.560.—				
		Potkivač III-2	5.280.—				
				81,376.600			
	3	Plate — periodske povišice služitelja:					
		8 služitelja: 3-II-3, 2-II-2 i 3-II			32.880		
	4	Dodaci na skupoću oficira i činovnika:					
		lični	4.876.500.—				
		porodični	1.272.600.—				
		Žandarma, zvaničnika i služitelja, lični	173.791.920.—				
		porodični	19.653.840.—				
		Razlika plata po čl. 386 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice i čl. 133 Zakona o žandarmeriji	15.839.491.—	215,434.351			
383a	5	Unapređenja i periodske povišice		3,741.774		309,478.985	
		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:					
		Kontraktualni činovnici	42.500.—				
		6 dnevničara... ..	92.846.—				
						130.346	
383b		Specijalni dodaci:					
		250 dvorskih žandarma po 720 dinara	180.000.—				
		Dodatak na službu u žandarmeriji (čl. 67 Zakona o žandarmeriji)					
		Komandantu žandarmerije	5.000.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Pomoćniku komandanta žandarmerije	3.000.—			
		Na struku (čl. 66 Zakona o žandarmeriji)				
		2 oficira po 2.040	4.080.—			
		2 oficira po 1.080	3.600.—			
		8 oficira po 1.560	12.480.—			
		151 oficir po 1.320.	199.320.—			
		102 oficira po 1.080	111.080.—			
		177 oficira po 840	148.680.—			
		2 vojna činovnika po 1.800 dinara	3.600.—			
		Vojni činovnik	1.560.—			
		4 vojna činovnika po 1.320	5.280.—			
		11 vojnih činovnika po 1.080	11.880.—			
		16 vojnih činovnika po 840	13.440.—			
		Specijalni vojni dodatak po čl. 273 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice:				
		47 viših oficira po 9.600	451.200.—			
		29 majora po 6.000	174.000.—			
		351 niži oficir po 4.800	1.684.800.—			
		Na momka po čl. 277 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice:				
		Za 442 aktivna oficira po 600	265.200.—			
		Za 34 aktivna vojna činovnika po 600	20.400.—			
		Na konja po čl. 281 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice:				
		Za 32 oficira po 2.400	76.800.—			
		Za 235 oficira po 1.200	282.000.—			
		Lekarima za Štab komande žandarmerije, pukove i žandarmerisku podoficirsku školu; sveštenicima za crkvene obrede, nagrade za naročite službe po čl. 290 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice; oficirima i podoficirima za specijalne stručne poslove i radove, kao i majstorima-zanatlijama, licima građanskog reda, podoficirima i ostalim licima za specijalne službe; članovima veštačke komisije po Zakonu o administraciji vojske i mornarice, oficirima i činovnicima za izradu pravila, propisa i t. slično; nagrade najboljim pitomcima žandarmerijske podoficirske škole po svršetku kursa i čuvarima telefonskih linija	400.000.—			
		Svega lični rashodi				313,371.731
		Po predlogu budžeta lični rashodi isnosili su				316,071.731
		Prema tome lični rashodi smanjeni su sa				— 2,700.000
		B. Materijalni rashodi				
386		Profijantski troškovi:				
	2	Ishrana oficirskih, žandarmskih i državnih konja itd., smanjuje se sa				— 300 000
387		Odećni troškovi:				
	1	Nabavka odećnih, ličnih, logorskih itd., smanjuje se sa				— 200.000
388		Garnizoni troškovi:				
	1	Nabavka drva itd., smanjuje se sa				— 200 000
390		Inžinjersko-tehnički troškovi:				
	3	Podizanje i veće opravke zgrada itd., smanjuje se sa				— 1,000 000
		Svega (gl. IX), smanjuje se sa				— 4,400.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA LXI — UPRAVA GRADA BEOGRADA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Nagrade:				
394		Subpoz. 2. Nagrade za vanredne i specijalne vrste rada itd., smanjuje se sa			— 100.000	
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
396	1	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Nabavka kancelarijskog materijala itd., smanjuje se sa	— 175.000			
	2	Poštanske i telegrafске takse itd., smanjuje se sa	— 50.000			
	3	Sitne opravke itd., smanjuje se sa	— 20.000			
	7	Nabavka i održavanje instrumenata itd., smanjuje se sa	— 55.000		— 300.000	
		Svega (gl. LXI), smanjuje se sa			— 400.000	
		GLAVA LXII — POLICIJA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
398	1	Plate — periodске povišice itd.:				
		I) Dravska banska uprava				
		a) Činovníci				
		Mesto 4 polic. savetnika staviti 2 (briše se 2 polic. savetnika IV-2)	64.080.—			
		II) Savska banska uprava				
		a) Činovníci				
		Mesto 4 polic. komesara staviti 3 (briše se 1 polic. komesar VII)	16.920.—			
		Mesto 5 pristava staviti 4 (briše se 1 pristav VIII)	13.560.—			
		Mesto 7 viših nadzorn. polic. straže, staviti 6 (briše se 1 viši nadzornik policijske straže VII-1)	17.640.—			
		Pretstojništva gradskih policija				
		Mesto 14 pretstoj. grad. policija, staviti 12 (briše se 2 pretstojn. grad. policija: 1-V i 1-VI)	48.600.—			
		Viši polic. komesar VI, briše se	21.600.—			
		Mesto 2 polic. komesara staviti 1 (briše se 1 polic. komesar VI)	21.600.—			
		Mesto 2 pristava, staviti 1 (briše se 1 pristav VIII)	13.560.—			
		Viši nadzornik polic. straže VII, briše se	16.920.—			
		Podnadzornik polic. straže II klase, IX briše se	10.500.—			
		Podnadzornik policijske straže III klase, X briše se	8.400.—			
		VI) Zetska banska uprava				
		a) Činovníci				
		Mesto 2 pretstojnika gradske policije staviti 1 (briše se 1 pretstojnik grad. polic. u Đakovici VIII)	13.560.—			
		IX) Vardarska banska uprava				
		a) Činovníci				
		Mesto 2 viša policijska komesara staviti 1 (briše se 1 viši polic. komesar VI-2)	22.800.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p	Dinara	p.	
		Mesto 18 arhivskih činovnika staviti 17 (briše se 1 arhivski činovnik IK)	10.500.—				
		Mesto 8 pretstojnika gradskih policija, staviti 4 (briše se 7 pretstojn. grad. policija: 2-VII, 3-VIII i 2-X)	90.720.—				
		b) Činovnički pripravnici					
		Mesto 20 činovn. pripravn. od X gr. u I razr. skupće, staviti 18 (briše se 2 činovn. pripravnika od X gr. u I razr. skupće)	31.920.—	—	422.580		
	2	Plate — periodske povišice zvaničnika					
		II) Savska banska uprava					
		Mesto 40 policijska nadstražara staviti 35 (briše se 5 polic. nadstražara Ia-1)	36.000.—				
		Mesto 392 polic. stražara III klase staviti 380 (briše se 12 polic. stražara III)	40.320.—				
		Mesto 25 kancelarijskih činovnika, staviti 23 (briše se 2 kancelarijska činovnika III-2)	10.560.—				
		IV) Primorska banska uprava					
		Mesto 6 policijskih agenata I klase, staviti 5 (briše se 1 polic. agent I klase I)	7.200.—				
		Mesto 58 polic. stražara III klase, staviti 53 (briše se 5 polic. stražara III klase)... .. .	16.800.—				
		V) Drinska banska uprava					
		Mesto 200 policijskih nadstražara i stražara staviti 196, (mesto 154 stražara III kl. staviti 148) (briše se 6 pripravnika III)	20.160.—				
		VII) Dunavska banska uprava					
		Mesto 180 policijskih nadstražara i stražara staviti 165 (briše se 15 pripravnika III)... .. .	50.400.—				
		VIII) Moravska banska uprava					
		Mesto 80 policijskih nadstražara i stražara, staviti 75 (briše se 5 stražara III)	16.800.—	—	198.240		
	3	Plate — periodkse povišice služitelja					
		II) Savska banska uprava					
		Mesto 10 služitelja, staviti 8 (briše se 2 služitelja II-2)		—	14.400		
	4	Dodaci na skupoću					
		I) Dravska banska uprava					
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	24.000.—				
		II) Savska banska uprava					
		a) Činovnika, lični, smanjuje se sa	89.700.—				
		b) zvaničnika, lični, smanjuje se sa	161.400.—				
		c) služitelja, lični, smanjuje se sa	17.160.—				
		IV) Primorska banska uprava					
		b) Zvaničnika, lični, smanjuje se sa... .. .	59.760.—				
		porodični, smanjuje se sa	3.600.—				
		V) Drinska banska uprava					
		b) Zvaničnika, lični, smanjuje se sa... .. .	59.400.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		Preneto					
		VI) Zetska banska uprava					
		a) Činovnika, lični smanjuje se sa	9.900.—				
		VII) Dunavska banska uprava					
		b) Zvaničnika, lični smanjuje se sa	148.500.—				
		VIII) Moravska banska uprava					
		b) Zvaničnika, lični smanjuje se sa	49.500.—				
		IX) Vardatska banska uprava					
		a) Činovnika, lični smanjuje se sa	51.000.—				
		porodični, smanjuje se sa	10.400.—	—	684.320	—	1,319.540
399a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima					
		V) Drinska banska uprava					
		Mesto 18 dnevničara staviti 10 (brišuse 8 dnevničara)					— 60.300
399b		Specijalni dodaci:					
		a) Dodaci po § 14 o drž. polic. izvršnim službenicima itd.					
		IV) Primorska banska uprava, smanjuje se sa	8.400.—				
		VII) Dunavska banska uprava, smanjuje se sa	18.000.—				
		VIII) Moravska banska uprava, smanjuje se sa	1.800.—				— 28.200
400		Nagrade:					
	6	Zetska banska uprava					
		Po § 15 i 25 Zak. o polic. izvršnim službenicima i t. d., smanjuje se sa					— 600
401		B. Materijalni rashodi					
		Putni, podvozni i selidbeni troškovi i t. d.					
		Putni, podvozni i selidbeni troškovi aktivnih državnih službenika i penzionisanih po navršetku punih godina službe itd.					
		I) Dravska banska uprava, smanjuje se sa	80.000.—				
		III) Vrbaska banska uprava, smanjuje se sa	5.000.—				
		IV) Primorska banska uprava, smanjuje se sa	10.000.—				
		V) Drinska banska uprava, smanjuje se sa	10.000.—				
		VI) Zetska banska uprava, smanjuje se sa	2.000.—				
		VII) Dunavska banska uprava, smanjuje se sa	6.000.—				
		IX) Vardarska banska uprava, smanjuje se sa	40.000.—				— 153.000
402		Upravni troškovi:					
		Za uprave policija i železničke pogranične komesarijate					
		I) Dravska banska uprava					
	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa			— 20.000		
	3	Pritvorenički troškovi, smanjuje se sa			— 30.000		
	4	Troškovi antropometr. ureda, smanjuje se sa			— 10.000		
	5	Nabavka oružja i municije itd., smanjuje se sa			— 20.000		
	6	Razna izdržavanja					
		subpoz. 2 Izdržav. policijskih konja, smanjuje se sa			— 66.000		
		II) Savska banska uprava					
	7	Kancelarijski i manipulativni troškovi Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa			— 10.000		
	8	Razna izdržavanja					
		subpoz. 2 izdržavanje konja, smanjuje se sa	50.000.—				
		subpoz. 6 izdržavanje stanice za dezinfekc., smanjuje se sa	24.000.—				
	9	Pritvorenički troškovi, smanjuje se sa			— 40.000		

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
	12	Razne nabavke i opravke				
		Nabavka i opravka revolvera, smanjuje se sa 75.000.—				
		Nabavka municije za karabine i revolvare, smanjuje se sa 20.000.—				
		Nabavka i opravka motoreikla itd., smanjuje se sa . 7.000.—				
		subpoz. 5 Nabavka i opravka u gromadni sastav itd., briše se 5.000.—				
		subpoz. 6 Nabavka, opravke i čišćenje odela, obuće itd., smanjuje se sa 100.000.—	—	207.000		
		III) Vrbaska banska uprava				
	20	Nabavka i opravka vatrenog i hladnog oružja, itd., smanjuje se sa	—	6.500		
		IV) Primorska banska uprava				
	22	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe itd., smanjuje se sa 20.000.—				
		Poštan. telefonski troškovi, smanjuje se sa 20.000.—	—	40.000		
	23	Nabavka odela i rublja				
		Nabavka odela i rublja za organe zbora itd., smanjuje se sa 39.000	—	39.000		
	24	Pritvorenički troškovi i naknada itd., smanjuje se sa 15.000	—	15.000		
	25	Razna izdržavanja				
		Nabavka i održavanje bicikla, smanjuje se sa 4.000	—	4.000		
	26	Nabavka i izdržavanje policij. konja, smanjuje se sa 5.000	—	5.000		
		V) Drinska banska uprava				
	27	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Poštansko-telefon. troškovi itd., smanjuje se sa 84.000.—				
		Izdržavanje bicikla, smanjuje se sa 3.000.—				
		Troškovi za lekove i zavoje smanjuje se sa 3.000.—	—	90.000		
	28	Nabavka odeće i obuće za organe zbora itd., smanjuje se sa ... 160.000	—	160.000		
	30	Ishrana i izdržavanje konja, lekova za konje itd., smanjuje se sa 50.000	—	50.000		
	31	Ishrana i sprovodni troškovi i t. d., smanjuje se sa 50.000	—	50.000		
		VI) Zetska banska uprava				
	32	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe itd., smanjuje se sa ... 3.000.—				
		subpoz. 3 Poštansko-telefonski troškovi i t. d., smanjuje se sa 12.000.—	—	15.000		
	33	Lekovi i zavoj kod prve pomoći itd., smanjuje se sa 1.000	—	1.000		
	34	Nabavka obuće i odeće itd., smanjuje se sa 5.000	—	5.000		
	35	Nabavka oružja i municije itd., smanjuje se sa 4.000	—	4.000		
	36	Pritvorenički troškovi, smanjuje se sa 5.000	—	5.000		
		VII) Dunavska banska uprava				
	37	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa 25.000.—				
		subpoz. 3 Poštansko-telef. troškovi, smanjuje se sa ... 15.000.—				
		subpoz. 4 Pribor za fotografiju itd., smanjuje se sa ... 2.000.—	—	42.000		
	39	Nabavka, izdržavanje i lečenje konja itd., smanjuje se sa 56.000	—	56.000		
	40	Pritvorenički i sprovodni troškovi, smanjuje se sa 6.000	—	6.000		
	41	Razne nabavke				
		Nabavka i opravka odela posteljne i t. d., smanjuje se sa 100.000.—				
		Nabavka, opravka i izdržavanje vatrenog i hladnog oružja itd., smanjuje se sa 12.000.—	—	112.000		
	42	Ogrev i osvetljenje i dopuna nameštaja komesarijata itd., smanjuje se sa 10.000	—	10.000		
		VIII) Moravska banska uprava				
	43	Opšte kancelarijske potrebe				
		Kancelarijski materijal smanjuje se sa 10.000.—				
		Subpoz. 3 Poštansko-telefonski troškovi, smanjuje se sa 5.000.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
Partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Subpoz. 4 Pribor za fotografiju itd., smanjuje se sa ...	2.000.—			
		Subpoz. 5 Oгрев, osvetljenje itd., smanjuje se sa ...	10.000.—	— 27.000		
	45	Nabavka i opravka odeće itd., smanjuje se sa ...		— 15.000		
	46	Nabavka i opravka postelja itd., smanjuje se sa ...		— 10.000		
	47	Nabavka i opravka oružja itd., smanjuje se sa ...		— 10.000		
	48	Nabavka i održavanje bicikla, smanjuje se sa ...		— 2.000		
	49	Pritvorenički troškovi, smanjuje se sa ...		— 5.000		
		IX) Vardarska banska uprava				
	52	Razna izdržavanja				
		Subpoz. 2 Nabavka i opravka oružja itd., smanjuje se sa ...	— 50.000			
	56	Nabavka i izdržavanje konja itd., smanjuje se sa ...	— 20.000	— 1,331.500		
403		Pomoć opštinama:				
		Pomoć opštinama za izdržavanje policije itd., smanjuje se sa ...		— 300.000		
		Svega (gl. LXII), smanjuje se sa ...		— 3,193.140		
		GLAVA LXIIa — OPŠTA DRŽAVNA STATISTIKA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
403a		Lične prinadležnosti				
	1	Plate — periodske povišice itd.				
		I Centrala u Beogradu				
		a) Činovnici				
		Mesto 4 šefa oteka staviti 3 (smanjuje se 1 šef oteka IV-2) ...	— 32.040			
	4	Dodaci na skupoću				
		I Centrala u Beogradu				
		a) Činovnika, lični smanjuje se sa ...	— 12.000	— 44.040		
403b		Nagrade kontraktualnim činovnicima i t. d.				
		I Centrala u Beogradu				
		Subpoz. 2 Dnevnice privremenih dnevničara itd., smanjuje se sa .		— 65.500		
		B. Materijalni rashodi				
403c		Upravni troškovi				
	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe				
		I Centrala u Beogradu smanjuje se sa ...		— 5.000		
403d		Štampanje, naučna obrada itd.				
	2	Štampanje obrazaca, tabela i upustava za sredjivanje itd., smanjuje se sa ...	— 100.000			
	3	Pisaći pribor, računске mašine itd., smanjuje se sa ...	— 100.000	— 200.000		
		Svega (gl. LXIIa), smanjuje se sa ...		— 314.540		
		REKAPITULACIJA				
		Redovni rashodi				
		Glava LVIII — Ministarstvo ...		— 879.080		
		Glava LIX — Banske uprave ...		— 9,999.713		
		Glava LX — Žandarmerija ...		— 4,400.000		
		Glava LXI — Uprava grada Beograda ...		— 400.000		
		Glava LXII — Policija ...		— 3,193.140		
		Glava LXIII — Državna statistika ...		— 344.540		
		Svega redovni rashodi smanjuje se sa ...		— 19,186.473		
		Vanredni rashodi				
		Banske uprave ...		— 96.600		
		Ukupno (VII razdeo), smanjuje se sa ...		— 19,283.073		

VIII RAZDEO
MINISTARSTVO FINANSIJA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
Partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
A ADMINISTRACIJA						
GLAVA LXIII — MINISTARSTVO						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti:						
404	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci				
		a) Činovnici				
		Činovnici finansijske kontrole				
		Viši poverenici fin. kontrole VI, briše se			— 22 800	
B. Materijalni rashodi						
407	3	Kancelarijski troškovi, štampa i ostale potrebe:				
		Odeljenje poreza				
		U prvoj subpoziciji posle stava: „kao i povez poreskih knjiga“ dodati: „kao i nabavka materijala za pakovanje, isplata radne snage i ostali troškovi oko ekspedicije zvaničnih obrazaca i poreskih markica.“				
415	3	Specijalni troškovi finansijske kontrole:				
		Putni troškovi fin. kontrole itd., u stavu 5 posle reči: „—prohodnim krajevima“ dodati reči: „kao i troškovi oko izmene oružja“; i smanjuje se sa			— 127.000	
416		Za zakup zgrada za finansijsku kontrolu itd., posle reči: „i karaula za fin. kontrolu“ dodati reči: „kao i za osnivanje i dozidanje odeljaka finansijske kontrole“ i smanjuje se sa			— 1.000.000	
		Svega (gl. LXIII —), smanjuje se sa			— 1,149.800	
GLAVA LXVa. — FINANSIJSKE DIREKCIJE						
Redovni rashodi						
B. Materijalni rashodi						
Upravni troškovi:						
429d	6	Nabavke za finans. kontrolu po čl. 69 zakonaitd., smanjuje se sa	120.336			
	13	Troškovi saobraćaja plovnih objekata ,smanjuje se sa	230.000		— 350 336	
		Svega (gl. LXVa), smanjuje se sa			— 350 336	
		Svega administracija smanjuje se sa			— 1,500.136	
B. DRŽAVNA PRIVREDNA PREDUZEĆA						
GLAVA II — MONOPOL DUVANA						
Materijalni rashodi						
Na troškove oko fabrikacije duvanskih preradjevina:						
12	1	Utrošak duvana u listu i burmutu itd., smanjuje se sa			— 3.000 000	
		Svega (gl. II), smanjuje se sa			— 3,00.0000	
GLAVA III — MONOPOL SOLI						
Materijalni rashodi						
Utrošak soli i drugi troškovi:						
14	2	Podvoz, utovar i istovar soli, smanjuje se sa	300.000			
	6	Rudarske prinadležnosti po pravilniku, briše se	510.000		810.000	
		Svega (gl. III), smanjuje se sa			810.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
17	1	GLAVA VI — MONOPOL CIGAR-PAPIRA B. Materijalni rashodi Utrošak cigar-papira i drugi troškovi: Na utrošak cigar-papira i materijala za fabrikaciju, smanjuje se sa Svega (gl. VI), smanjuje se sa Svega monopoli smanjuju se sa			— 151.418	
					— 151.418	
					— 3,961.418	
1	1	DRŽAVNA IMANJA „BELJE“ I „TOPOLOVAG“ A. Rashodi Redovni rashodi CENTRALNA DIREKCIJA A. Lični rashodi Lične prinadležnosti: Plate činovnika u gotovu Glavni direktor (ugovorni) smanjuje se sa 15.000				
	4	Dodaci po čl. 6 i 12 pragmatike Ugovorni dodatak glavnom direktoru smanjuje se sa ... 15.000.— Dodaci ostalih činovnika na skupoću itd., smanjuje se sa 70.011.—		85.011	— 100.011	
3	5	B. Materijalni rashodi Razni opšti rashodi: Naučne ekskurzije, izložbe itd., smanjuje se sa 20.000 Za lečenje činovnika itd., smanjuje se sa 20.000 Nabavka kancelarijskog materijala itd., smanjuje se sa 20.000 Takse za telefonske razgovore itd., smanjuje se sa 10.000 Ishrana činovnika itd., smanjuje se sa 10.000 Nepredvidjeni troškovi, smanjuje se sa 72.356			— 152.356	
4	3	POLJOPRIVREDA B. Materijalni rashodi Lične prinadležnosti: Lični dodaci, smanjuju se sa 109.050			— 109.050	
5	1	A. Lični rashodi Materijalni izdaci: Poljoprivredna okružja subpoz. 20. Porezi i prirezi koji terete poljoprivredna okružja, smanjuje se sa 1,247.000				
	2	Stanica za selekciju bilja subpoz. 7. Nabavka veštačkog djubreta, briše se 45.413		45.413	— 1,292.413	
6	3	ŠUMARSTVO A. Lični rashodi Lične prinadležnosti: Dodaci činovnika, smanjuju se sa 29.820			— 29.820	
7	7	B. Materijalni rashodi Materijalni izdaci: Porezi: opštinski i banovinski prirezi i takse, smanjuje se sa ... 420.000			— 420.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
8		RIBARSKA CENTRALA					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
	1	Plate u gotovu					
		Upravnik (ugovorni) smanjuje se sa	3.600	—			
	3	Dodaci činovnika, smanjuje se sa	8.520	—	12.120	—	
		TEHNIČKO I GRADJEVINSKO ODELJENJE					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
10	3	Dodaci, smanjuju se sa			19.680	—	
		PRIVREDNA ŽELJEZNIČKA					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
12	2	Dodaci, smanjuju se sa			2.340	—	
		MAŠINSKA RADIONICA					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
14	3	Dodaci, smanjuju se sa			9.900	—	
		FABRIKA ŠEĆERA					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
16	1	Plate činovnika u gotovu:					
		Direktor (ugovorni) smanjuje se sa	6.000	—			
		Tehnički upravnik (ugovorni) smanjuje se sa	3.600	—			
	3	Dodaci, smanjuju se sa	9.600	—	19.99	—	
			50.390	—			
		Svega državna imanja „Belje“ i „Topolovac“ smanjuju se sa			2.207.680	—	
		DRŽAVNA FABRIKA ŠEĆERA NA ČUKARICI					
		A. Rashodi					
		Redovni rashodi					
		Administrativni troškovi					
1		Plate i dodaci osoblju itd., smanjuje se sa			330.766	—	
		Odeljenje repe:					
2		Repa, upis površine i sejanje itd., smanjuje se sa			1.000.000	—	
		Svega Drž. fabrika šećera na Čukarici, smanjuje se sa			1.330.766	—	
		Svega drž. privredna preduzeća smanjuju se sa			7.499.864	—	
		Državna administracija smanjuje se sa			1.500.136	—	
		Svega (VIII razdeo), smanjuje se sa			9.000.000	—	

X RAZDEO
MINISTARSTVO GRADEVINA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
GLAVA LXXIX — MINISTARSTVO						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti:						
560	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		Mesto 2 pomoćnika ministra staviti 1 (briše se 1 pomoćnik ministra II-2)	74.400.—			
		Mesto 10 sekretara staviti 9 (briše se 1 sekretar V i reči: „1 mesto prazno“)	27.000.—			
		Mesto 9 pristava staviti 8 (briše se 1 pristav i reči: „1 mesto prazno“)	13.560.—			
		b) Činov. pripravnici				
		Mesto 50 činovn. pripravnika od VIII grupe staviti 48 (brišu se 2 čin. pripravnika i reči: „2 mesta prazna“)	40.800.—	155.760		
	4	Dodaci na skupoću, smanjuju se i to:				
		a) Činovnika, lični sa	18.300.—			
		porodični sa	7.290.—	25.590	181.350	
561a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima				
		Mesto 126 dnevničara staviti 124 (brišu se 2 dnevničara i reči: „2 mesta prazna“)			27.700	
562	2	Specijalne nagrade				
		Stalna nagrada stručnom tehn. osoblju itd., smanjuje se sa			11.167	
B. Materijalni rashodi						
Putni, podvozni i selidbeni troškovi						
563	1	Dnevnice i službena putovanja, smanjuje se sa			100.000	
Upravni troškovi						
564	3	Ogrev, smanjuje se sa		70.000		
	7	Troškovi oko prenošenja državnih pošiljaka Subpoz. pod a), smanjuje se sa		100.000	170.000	
570 i 570a		Spajaju se i u tekstu menjaju i glasi:				
		„Part. 570. Troškovi terenskih tehničkih sekcija za putove i mostove:				
		Poz. 1 Prethodni radovi izrada projekata za putove i mostove	345.000.—			
		Poz. 2 Troškovi i terenske nagrade osoblju postojećih terensko tehničkih sekcija za gradjenje mostova i putova po Uredbi D.R.br. 13.400-30 i čl. 15 Uredbe o uredjenju Ministarstva gradjevina i to:				
		Beograd—Zemun	105.000.—			
		Bosut—Rača	70.000.—	175.000.—		
			520.000.—			
571		Deli se na dve partije i glasi:				
		„Part. 571. Prethodni radovi izrada projekata za regulaciju plovnih reka i kanala	330.000.—“			
		„Part. 571a. Regulacioni radovi na plovnim rekama:				
		Poz. 1 Održavanje i poboljšanje plovnih i splavnih reka, kanala i izvedenih objekata i instalacija na njima ...	2.800.000.—			
		Poz. 2 Nabavka, održavanje i rad plovnog parka i sprava za bagerovanje i podvodno bušenje stena u svrhu regulacije reka	2.020.000.—“			
			4.820.000.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
572	3	Hidrografija, vođeni tokovi i vodene snage Geološka i hidrološka ispilivanja itd., u mesto reči „u Karstu“ stavlja se „u Krasu“					
		Svega (gl. LXXIX) smanjuje se sa				—	490.217
		GLAVA LXXX — DRAVSKA BANSKA UPRAVA					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
585	1	Lične prinadležnosti					
		Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika					
		a) Činovnici					
		Mesto 4 nadzornika putova staviti 3 (briše se 1 nadzornik putova X i reči „1 mesto prazno“)					
	4	Dodaci na skupoću, smanjuje se i to:					
		a) Činovnika, lični sa 5.100.—					
		porodični sa 2.430.—		—	7.530	—	15.630
		B. Materijalni rashodi					
587		Putni i podvozni troškovi					
		smanjuje se sa				—	60.000
		Svega (gl. LXXX), smanjuje se sa				—	75.630
		GLAVA LXXXI — SAVSKA BANSKA UPRAVA					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
598		Putni i podvozni troškovi					
		smanjuje se sa				—	100.000
		Svega (gl. LXXXI), smanjuje se sa				—	100.000
		GLAVA LXXXII — VRBASKA BANSKA UPRAVA					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
609		Putni i podvozni troškovi					
		smanjuje se sa				—	80.000
		Svega (gl. LXXXII), smanjuje se sa				—	80.000
		GLAVA LXXXIII — PRIMORSKA BANSKA UPRAVA					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
618		Putni i podvozni troškovi					
		smanjuje se sa				—	90.000
		Svega (gl. LXXXIII), smanjuje se sa				—	90.000
		GLAVA LXXXIV — DRINSKA BANSKA UPRAVA					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
627		Putni i podvozni troškovi					
		smanjuje se sa				—	96.000
		Svega (gl. LXXXIV), smanjuje se sa				—	96.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
<p align="center">GLAVA LXXXV — ZETSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi A. Lični rashodi Lične prinadležnosti:</p>						
635	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici				
	4	Mesto 9 nadzornika putova staviti 8 (briše se 1 nadzornik putova IX i reči: „1 mesto prazno“)	—	10.500	—	
		Dodaci na skupoću, smanjuje se i to:				
		a) Činovnici, lični sa	5.100.—			
		porodični sa	2.430.—	—	7.530	— 18 030
<p align="center">B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi</p>						
637		smanjuje se sa				— 130.000
		Svega (gl. LXXXV), smanjuje se sa				— 148.030
<p align="center">GLAVA LXXXVI — DUNAVSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi A. Lični rashodi Lične prinadležnosti:</p>						
646	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici				
		Mesto 17 viših tehničkih pristava staviti 15 (briše se 2 viša tehnička pristava VI i reči: „2 mesta prazna“)	43.200.—			
		Mesto 8 tehničara staviti 7 (briše se 1 tehničar VII i reči: „1 mesto prazno“)	16.920.—			
	4	Mesto 5 praktičnih tehničara staviti 4 (briše se 1 praktični tehničar X i reči: „1 mesto prazno“)	8.100.—	—	68.220	
		Dodaci na skupoću, smanjuje se i to:				
		a) Činovnika, lični sa	18.900.—			
		porodični sa	9.720.—	—	28.620	— 96.840
<p align="center">B. Materijalni rashodi Putni i povdozni troškovi</p>						
648		smanjuje se sa				— 130.000
		Svega (gl. LXXXVI), smanjuje se sa				— 226.840
<p align="center">GLAVA LXXXVII — MORAVSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi</p>						
658		smanjuje se sa				— 90.000
		Svega (gl. LXXXVII), smanjuje se sa				— 90.000
<p align="center">GLAVA LXXXVIII — VARDARSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi A. Lični rashodi Lične prinadležnosti</p>						
666	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici				
		Mesto 4 nadzornika putova staviti 3 (briše se 1 nadzornik putova X i reči: „1 mesto prazno“)	—	8.100	—	
	4	Dodaci na skupoću, smanjuje se i to:				
		a) Činovnika, lični sa	5.100.—			
		porodični sa	2.430.—	—	7.530	— 15 630
<p align="center">Putni i podvozni troškovi</p>						
668		smanjuje se sa				— 130.000
		Svega (gl. LXXXVIII), smanjuje se sa				— 145.630

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu					
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija			
			Dinara	p.	Dinara	p.		
		REKAPITULACIJA						
		Redovni rashodi						
	Glava	LXXIX	—	Ministarstvo ...	—	490.217	—	
	„	LXXX	—	Dravska banska uprava	—	75.630	—	
	„	LXXXI	—	Savska	—	100.000	—	
	„	LXXXII	—	Vrbaska	—	80.000	—	
	„	LXXXIII	—	Primorska	—	90.000	—	
	„	LXXXIV	—	Drinska	—	96.000	—	
	„	LXXXV	—	Zetska	—	148.030	—	
	„	LXXXVI	—	Dunavska	—	226.840	—	
	„	LXXXVII	—	Moravska	—	90.000	—	
	„	LXXXVIII	—	Vardarska	—	145.630	—	
		Ukupno (X razdeo), smanjuje se sa				—	1,542.347	

XI RAZDEO

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA

Broj		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		GLAVA XC — MINISTARSTVO					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
688	1	Centralna uprava					
		a) Plate — periodske povišice itd.					
		1) Činovnici					
		Mesto pomoćnik Ministra II-1, staviti pomoćnik Mi-					
		nistra II-2, smanjuje se sa	7.800.—				
		Mesto 5 referenta III-2, staviti 3 referenta: 2 III-2 i					
		IV-1 (smanjuju se 2 referenta III-2	125.880.—				
		Mesto poverenik VI, staviti 2 poverenika VI (povećava					
		se 1 poverenik IV) +	21.600.—				
		g) Pomoćno osoblje					
		3 honorarna činovnika, suma se smanjuje	32.870.—	—	144.950		
	2	Kontrola celokupnog saobraćaja					
		a) Plate — periodske povišice itd.					
		Mesto 2 poverenika IV, staviti poverenik IV (briše se					
		1 poverenik IV)	21.600.—				
		Mesto viši pristav VII-1, staviti viši pristav VII	720.—				
		Administrativni činovnik VIII, briše se	13.560.—	—	35.880		
	3	Opšte odeljenje					
		a) Plate — periodske povišice itd.					
		Mesto 5 viših savetnika: 3-IV-1 i 2-IV-2, staviti 4					
		viših savetnika: 3-VI-1 i 1-IV-2 (briše se 1 viši sa-					
		vetnik IV-2)	37.080.—				
		Mesto viša sekretara: 1-V i 1-V-1, staviti 3 viša sekre-					
		tara: 1-V i 2-V-1 (povećava se 1 viši sekretar V-1) ... +	28.200.—				
		Mesto 3 poverenika: 2-IV i 1-IV-1 staviti 4 poverenika:					
		3-IV i 1-VI-1 (povećava se 1 poverenik VI) +	21.600.—				
		Mesto 2 pristava VIII, staviti pristav VIII (briše se 1					
		pristav VIII)	13.560.—				
		Mesto 5 adm. činovnika: 4-VIII i 1-VIII-1, staviti 6					
		adm. činovnika: 4-VIII, 1-VIII-1 i 1-IX (povećava					
		se 1 adm. činovnik IX) +	10.500.—				
		Posle subpoz. 9 dodaje se: čin. pripravnik od IX gr.					
		u I raz. skupoće +	18.600.—				
		b) Plate — period. povišice zvaničnika					
		Mesto 2 zvaničnika: 1-I-I-3 i 1-II-II-1 staviti zvaničnik					
		I-I-3 (briše se zvaničnik II-II-1)	7.440.—				
		v) Plate — period. povišice služitelja					
		Mesto 4 služitelja: 3-II i 1-II-3, staviti 5 služitelja:					
		3-II i 2-II-3 (povećava se 1 služitelj II-3) +	7.080.—				
		g) Pomoćno osoblje					
		4 dnevničara, suma se smanjuje za	17.200.—	+	10.700		
		Glavna uprava pensionog fonda, pomoćnog osoblja itd.					
		a) Plate, period. povišice itd.					
		Mesto admin. činovnika IX, staviti admin. činovnik VIII		+	3.060	— 167.070	
690		Dodaci:					
	1	Dodaci na skupoću					
		a) Činovnička lična, smanjuje se sa	18.720	—			
	2	Ostali dodaci i nagrade prema pravilniku, smanjuje se sa	20.000	—		— 38.720	
		Svega (gl. XC), smanjuje se sa				— 205.790	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
GLAVA XCI — UPRAVA POMORSTVA I REČNOG SAOBRAĆAJA						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
6956		Nagrade kontraktualnim činovnicima i t. d.				
		2. kontraktualna činovnika, iznos se smanjuje za				— 14.870
697		Dodaci:				
	2	Ostali dodaci i nagrade prema pravilniku itd., smanjuje se sa ...				— 23.000
B. Materijalni rashodi						
698		Putni, podvozni i selidbeni troškovi:				
	2	Selidbeni troškovi, smanjuje se sa				— 2.000
Svega (gl. XCI), smanjuje se sa						— 39.870
GLAVA XCII — DIREKCIJA POMORSKOG SAOBRAĆAJA						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
708		Dodaci:				
	2	Ostali dodaci i nagrade po pravilniku itd., smanjuje se sa				— 30.000
B. Materijalni rashodi						
710		Upravni troškovi:				
	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Subpoz. 2 Pisači i crtači materijal, smanjuje se sa— 20.000.—				
		Subpoz. 5 Računske i administrativne knjige itd., smanjuje se sa— 50.000.—				
		Subpoz. 6 Knjižnica i novine, smanjuje se sa— 20.000.—				— 90.000
711		Materijal i nadnice za održavanje pomorskog saobraćaja i t. d.				
	2	Materijal za vožnju i održavanje parobroda itd., povećava se sa	+ 350.000			
	2	Oprava, nabavka, održavanje i prnova brodova itd., smanjuje se sa	— 700.000			
	3	Nadnice radnika za održavanje pomorskog saobraćaja itd., povećava se sa	+ 350.000			
716		Razni materijalni rashodi:				
	1	Prinos pomorskoj sirotinjskoj kasi itd., briše se				— 500.000
Svega (gl. XCII), smanjuje se sa						— 620.000
GLAVA XCIII — ODELJENJE ZA GARAŽE ŽELEZNICA						
Redovni rashodi						
B. Materijalni rashodi						
722		Putni, podvozni i selidbeni troškovi:				
	1	Putni i podvozni troškovi, smanjuje se sa				— 100.000
723		Upravni troškovi:				
	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, itd., smanjuje se sa— 20.000.—				
		Subpoz. 5 Poštansko-telegraf-telefon. troškovi itd., smanjuje se sa— 10.000.—				
		Subpoz. 10 Sve ostale razne nepredviđene potrebe, smanjuje se sa— 8.000.—	— 38.000			
	2	Ogrev sa prenosom i sećom, smanjuje se sa	— 20.000			
	3	Osvetljenje, smanjuje se sa	— 10.000			— 68.000
Svega redovni rashodi, smanjuju se sa						— 168.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
724		Vanredni rashodi					
		Pruge van Jadranske:					
		b) Lastva—Bileća dodaju se reči: i ostale pruge.					
725		Jadranska pruga:					
		Mesto za dovršenje tunela „Saranovo“ staviti: za gradjenje tunela „Saranovo“ i „Bela Reka“ i iznos se smanjuje sa				—	3,000.000
728		Za isplatu transportnih i drugih troškova za materijal itd., smanjuje se sa				—	30.000
		Svega vanredni rashodi, smanjuju se sa				—	3,030.000
		Svega (gl. XCIII), smanjuje se sa				—	3,198.000
		REKAPITULACIJA					
		(A. Državna administracija — Uprava)					
		Redovni rashodi					
		Glava	XC	—	Ministarstvo, smanjuje se sa	—	205.790
		„	XCI	—	Uprava pomorstva i rečnog saobraćaja, smanjuje se sa	—	39.870
		„	XCII	—	Direkcija pomorskog saobraćaja, smanjuje se sa	—	620.000
		„	XCIII	—	Odeljenje za gradjenje železnica, smanjuje se sa	—	168.000
		Svega redovni rashodi, smanjuje se sa				—	1,033.660
		Vanredni rashodi					
		Odeljenje za gradjenje železnica, smanjuje se sa				—	3,030.000
		Ukupno (XI razdeo — Drž. administracija), smanjuje se sa				—	4,063.660

B.

SAOBRAĆAJNA PRIVREDNA PREDUZEĆA

Rashodi i prihodi

I

- a) Uprava državnih železnica
- b) Uprava drž. železničkih radionica za izradu i opravku voznih sretstava,
- c) Uprava zavoda za eksploataciju šuma i impregnisanje pragova i
Direkcija rečne plovidbe.

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
1	1	a) UPRAVA DRŽAVNIH ŽELEZNICA A. RASHODI Redovni rashodi A. Lični rashodi Lične prinadležnosti osoblja itd.				
		Centralna uprava				
		a) Plate — periodske povišice itd.				
		I) Činovníci				
		Mesto Generalni direktor II-1, staviti II-2i smanjuje se sa 7.800.—				
		Mesto 2 pomoćnika gen. direktora II-1, staviti II-2 i smanjuje se sa 15.600.—				
		Mesto 5 direktora III-1, staviti: 4-III-1 i 1-III-2 i smanjuje se sa 7.800.—				
		Mesto 9 načelnika: 6-III-1 i 3-III-2 staviti: 3-III-1 i 6-III-2 i smanjuje se sa 23.400.—				
		Kod 37 viših savetnika: 16-IV-1 itd., iznos se smanjuje sa 105.840.—				
		Kod 46 činovnika (20 v. sekretara itd.) iznos se smanjuje sa 77.240.—				
Kod 91 činovnika (32 poverenika itd.) iznos se smanjuje sa 149.326.—						
Kod 101 činovnika (13 v. pristava itd.) iznos se smanjuje sa 76.534.—						
Kod 188 činovnika (19 pristava itd.) iznos se smanjuje sa 222.460.—						
Kod 253 činovnika (2 saobr. čin. itd.) iznos se smanjuje sa 115.587.—						
Yod 189 činovnika (185 pom. oficijala itd.) iznos se smanjuje sa 27.670.—						
g) Prinadležnosti pomoćnog osoblja						
Kod 64 kontrakt. činovnika iznos se smanjuje sa 205.500.—				— 1,034.757 —		
2	2	Lične prinadležnosti osoblja saobraćajno komercijal. službe Stanična i magacinska služba Prinadležnosti pomoćnog osoblja Subpoz. 5 Radnici, smanjuje se sa 4.000.000.— đ) Dodaci na službeno odelo smanjuje se sa 1.225.000.— z) Kilometraža manevarskog osoblja, smanjuje se sa 1.000.000.—			— 6,225.000	
3	3	Vozna služba				
		b) Plate — periodske povišice zvaničnika Upetom redu mesto 50-II-I-2, staviti 51-II-I-2iu sedmom redu mesto: 1531-II-III staviti: 1113-II-III iznos ostaje isti				
		g) Prinadležnosti pomoćnog osoblja Radnici smanjuje se sa 1.000.000.— đ) Dodaci na službeno odelo, smanjuje se sa 1.300.000.— z) Kilometraža voznog osoblja, smanjuje se sa 3.000.000.—			5,300.000	— 11,525.000 —
3	2	Lične prinadležnosti osoblja mašinske službe: Vuča d) Plate — periodske povišice itd. II) Činovnički pripravnici Mesto 483 pripravnika X grupe, staviti 268 j) Prinadležnosti pomoćnog osoblja Čistači, čumuraši itd., smanjuje se sa 1.000.000.— l) Dodaci na službeno odelo, smanjuje se sa 1.275.000.— n) Kilometraža mašinskog osoblja smanjuje se sa 2.000.000.—				— 4,275.000 —

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
4	3	Lične prinadležnosti osoblja građevinske službe:					
		Nadzorna služba					
		d) Dodaci na službeno odelo, smanjuje se sa				— 1,200.000	
		B. Materijalni rashodi					
6	2	Materijalni troškovi saobraćajno-komercijalne službe:					
		Stanična i magacinska služba					
		e) Vozne karte ma koje vrste itd., smanjuje se sa 1,600.000.—					
		ž) Naknada štete za manjke i povrede robe, smanjuje se sa 4,000.000.—				— 5,600.000	
7	2	Materijalni troškovi mašinske službe:					
		Vuča					
		e) Gorivi materijal za lokomotive					
		1) Drva za potpalu, smanjuje se sa 319.461.—					
		2) Ugalj i premija i t. d. smanjuje se sa... 26,700.000.— 27,019.461.—					
		ž) Mazivo, osvetljenje, čišćenje itd., smanjuje se sa 500.000.—				— 27,519.461	
8	5	Materijalni troškovi građevinske službe:					
		Održavanje gornjeg stroja					
		b) materijalni troškovi					
		2) Železni, rastovi i bukovi					
		pragovi za gornji stroj itd., smanjuje se sa 3,000.000.—					
		3) Gradja za skretnice, okretnice itd., smanjuje se sa 2,000.000.—		— 5,000.000			
	6	Održavanje zgrada					
		a) Održavanje svih zgrada i čišćenje odžaka itd., smanjuje se sa		— 1,000.000		— 6,000.000	
9		Razni redovni rashodi:					
	2	Prinos bolesničkom fondu državnog itd., smanjuje se sa		— 5,000.00			
	7	Troškovi oko ograničenja pruga predatih saobraćaju itd., smanjuje se sa		— 200.000			
		Mesto pozicije 10, 11 i 12 dolazi nova koja glasi:					
	10	Obračun troškova zajedničke službe u pograničnim stanicama prema ugovorima kako za tekuću, tako i za ranije godine; obračun najamnina za upotrebu stranih kola i zakupnina pozajmljenih kola po ugovorima, kako za ranije tako i za tekuću budžetsku godinu; isplata za teško oštećena strana kola po pravilniku I. V. § 7 i 16 i IC. § 41 i 58 (i ukupno), smanjuje se sa		— 4,00.0000			
	15	Pozicija 13 postaje poz. 11; Pozicija 14 postaje poz. 12 i pozicija 15 postaje poz. 13 (Nova 13) Troškovi za transport reparacionog materijala, smanjuje se sa		— 1,200.000		— 10,400.000	
		Ukupno rashodi (pod a), smanjuju se sa				— 67,554.218	
		b) UPRAVA DRŽAVNIH ŽELEZNIČKIH RADIONICA ZA IZRADU I OPRAVKU VOZNIH SREDSTAVA					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
		Osiguranje osoblja:					
15	1	Doprinos bolesničkom fondu državnog saobraćajnog osoblja itd., smanjuje se sa				— 1,000.000	
19	3	Materijal i nadnice za izradu i opravku vozni sredstava:					
		Nadnice i poputnine radnika, njihov prekovremeni, itd., smanjuje se sa				— 3,000.000	
		Ukupni rashodi (pod b), smanjuje se sa				4,000 000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
31		v) UPRAVA ZAVODA ZA EKSPLOATACIJU ŠUMA I IMPREGNISANJE PRAGOVA				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Troškovi eksploatacije:				
	1	Održavanje zgrada, pruga, telefona i puteva itd., smanjuje se sa	— 60.000	—		
	6	Izrada, izvoz, utovar, istovar i metrenje kao i ponovni utovar itd., smanjuje se sa	— 450.000	—		
	8	Obaranje, trupljenje, izvoz, utovar i istovar itd., smanjuje se sa	— 150.000	—	— 360.000	—
		Ukupno rashodi (pod v), smanjuju se sa			— 360.000	—
		Ukupno rashodi (pod a, b) i v), smanjuju se sa ...			— 71,914,218	—
		REKAPITULACIJA				
	a) Uprava državnih železnica, smanjuje se sa			— 67,554,218	—	
	b) Uprava državnih železničkih radionica, smanjuje se sa			— 4,000,000	—	
	v) Uprava zavoda za eksploataciju šuma i impregnisanje pragova, smanjuje se sa			— 360,000	—	
	Ukupno rashodi (pod a), b) i v), smanjuju se sa ...			— 71,914,218	—	
	UPRAVA DRŽAVNIH ŽELEZNICA ITD.					
	B. PRIHODI					
	Redovni prihodi					
	Prihodi od vozarine:					
1	Putnika, smanjuje se sa	— 12,277,878	—			
4	Sporovozne robe, smanjuje se sa	— 40,000,000	—	— 52,277,873	—	
	Ukupno prihodi, smanjuju se sa			— 52,275,858	—	
	REKAPITULACIJA					
	(Za Upravu drž. železnica; Upravu drž. žel. radionica itd. i za Upravu zavoda za eksploataciju šuma i impregnisanje pragova)					
	Ukupno rashodi, smanjuju se sa			— 71,914,218	—	
	Ukupno prihodi, smanjuju se sa			— 52,277,878	—	
	DIREKCIJA REČNE PLOVIDBE					
	A. RASHODI					
	Redovni rashodi					
	A. Lični rashodi					
	Lične prinadležnosti:					
1	Plata osoblja centrale					
	b) Komerc.-admin. odeljenje					
	Admin.-pravni odeljenje					
	Mesto 2 viša činovnika staviti 1 (briše 1 viši činovnik I-V)					
	Mesto 6 činov. pripravnika I grupe staviti 4 (brišu se 2 činov. pripravnika I grupe)					
	g) Fin.-ekonomno odeljenje					
	Otsek računovodstva itd.					
	Mesto 5 viših činovnika staviti 4 (briše se 1 viši činovnik I-V)	— 10.200.—	—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Materijalno-ekonomni otek				
		Mesto 9 n žih činovnika staviti 8 (briše se 1 niži činovnik I-I)				
		Mesto 3 čuvara uglja staviti 2 (briše se 1 čuvar uglja III-III)				
		d) Odeljenje kontrole prihoda i prometa				
		Mesto 16 nižih činovnika sraviti 13 (brišu se 3 niža činovnika: 6—I-III i 2—I-IV) — 22.200.—		66.600		
2		Plate agencijskog i egzekutivnog osoblja				
		a) Agencijsko osoblje				
		Mesto 90 nižih činovnika — agenata staviti 83 (brišu se 7 nižih čin. agenata: 1-I-I, 1-I-II i 5-I-IV)				
		Mesto 21 čin. pripravnik staviti 18 (brišu se 3 čin. pripravnika i to: mesto: 17-II-I staviti 8-II-I i mesto 4-II-II staviti 10-II-II)				
		Mesto 13 pomoćnika magacionera staviti 10 (brišu se 3 pomoć. magacionera: 1-II/I, mesto 3-II/II staviti 5-II/II i mesto 5-II/III staviti 4-II/III)				
		Tekst subpoz.: 6 krmara pristaništa u rang u II brod. krmara menja se i glasi: 6 krmara pristaništa u rang u II brod. krmara: 1-II/II i 5-II/IV				
		Mesto 77 šteknera staviti 74 (brišu se 3 šteknera i to: mesto 13-III/I staviti 11-III/I, mesto 57-III/II 46-III/II i mesto 7-III/III staviti 17-III/III)				
		Mesto 10 noćnih čuvara staviti 9 (briše se 1 noćni čuvar III/I) — 107.400.—				
		b) Egzekutivno osoblje				
		I. Nautičko-saobraćajno				
		Mesto 28 manipulanata staviti 27 briše se 1 manipulant I/II)				
		Mesto 19 nekvalifikovanih brodarskih pripravnika staviti 16 (brišu se 3 pripravnika i to: mesto 16—II/I staviti 6—I/I i mesto 3—II/II staviti 10—II/II)				
		Tekst subpoz.: 370 šleparskih krmara menja se i glasi: 370 šleparskih krmara: 130—III/I, 189 —III/II i 51—III/III)				
		Mesto 45 kuvara-ica staviti 42 (brišu se 3 kuvara-ica III/II) — 30.360.—		137.760		
3		Prinadležnosti ugovornog itd.				
		Ugovorni činovnik, briše se				
		Mesto 3 honorarna činovnika staviti 2 (briše se 1 honorarni činovnik)		36.640		
4		Unapredjenje službenika, briše se		31.286		
5		Stanarina, postaje poz. 4				
6		Isplata itd., postaje poz. 5 i povećava se sa	+	30.000		242.286
2		Dodaci itd.				
		a) Dodaci na skupoću				
		Lični, smanjuje se sa — 13.560.—				
		b) Ostali dodaci i nagrade brišu se — 25.440.—				39.000
7		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
	2	Kancelarijski itd.				
		Subpoz. b) Nabavke i štampanje itd., smanjuje se sa				70.000
8		Troškovi eksploatacije:				
	2	Troškovi komercijalne službe				
		Subp. a) kirija itd., smanjuje se sa				250.000
		Ukupno rashodi smanjuju se sa				601.286

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		REKAPITULACIJA				
		Ukupno rashodi smanjuju se sa			—	601.286
		Ukupno prihodi, smanjuju se sa			—	601.280
		REKAPITULACIJA				
		(B. Saobraćajno privredna preduzeća)				
		a) Uprava državnih železnica, smanjuje se sa 67,554.218.—				
		b) Uprava državnih železn. radionica i t. d., smanjuje se sa 4,000.000.—				
		v) Uprava zavoda za eksploataciju šumaitd., smanjuje se sa 360.000.—	—71,914.218			
		Direkcija rečne plovidbe	— 601.286		—	72,515.504
		Svega (I železnička i rečna služba) smanjuje se sa			—	72,515.504
		A. RASHODI				
		GLAVA I — POŠTANSKO I TELEGRAFSKO-TELEFONSKO ODELJENJE				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnost:				
1	1	Plate — periodične povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici				
		Mesto 22 savetnika staviti 21 (briše se 1 savetnik IV/2) 32.040.—				
		Mesto 46 admin. činovnika staviti 45 (briše se 1 admin. čin. VI/4) 22.800.—				
		Mesto 16 rač. činovnika staviti 15 (briše se 1 rač. činovnik VI) 21.600.—				
		b) Činovnički pripravnici				
		Mesto 7 čin. pripr. od VIII gr. staviti 6 (briše se 1 čin. pripr. od VIII gr.) 20.400.—				
		Mesto 18 čin. pripr. od X gr. staviti 17 (briše se 1 čin. pripr. od X gr.) 15.960.—	— 112.800			
	3	Plate — periodske povišice služitelja				
		Mesto 43 služitelja staviti 42 (briše se 1 služitelj II)	— 2.430			
	4	Dodaci na skupoću				
		a) Činovnika, lični, smanjuju se sa 28.800.—				
		v) Služitelji, lični, smanjuje se sa 6.096.—	— 34.896		—	150.036
		B. Materijalni rashodi				
4		Putni i selidbeni troškovi:				
		Subpoz. 2 Selidbeni troškovi, smanjuje se sa				— 5.000
5		Upravni troškovi:				
	1	Kancelarijski manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa 20.000.—				
		Štampanje obrazaca, pravilnika itd., smanjuje se sa 60.000.—				
		Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa 5.000.—				
		Subpoz. 5 Oporavke nameštaja i td., smanjuje se sa 10.000.—				
		Voda, vodovodne itd., povećava se sa + 43.000.—				
		Čišćenje dimnjaka itd., smanjuje se sa 5.000.—	— 57.000			
	5	Održavanje zgrade i centralnog magacina, itd., smanjuje se sa	— 40.000			
	6	Štampanje telefonskih imena ka itd., smanjuje se sa 40.000			—	107.000
	6	Za nabavku i održavanje mašina itd., smanjuje se sa			—	20.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	n.
9	3	Izdržavanje poštanskih i telegrafskih međunarodnih biro-a itd.				
	4	Nabavka nomenklatora, itd., smanjuje se sa	— 10.000			
10		Medjunarodnim komitetima za daljnu telefoniju itd., smanjuje se sa	— 10.000		— 20.000	
		Izrada poštanskih maraka i ostalih vrednosti, briše se			— 2,800.000	
		Svega redovni rashodi, smanjuju se sa			— 3,102.030	
17		Vanredni rashodi				
		Za sudelovanje naše Države na međunarodnim itd., smanjuje se sa			— 20.000	
		Svega (gl. I), smanjuje se sa			— 3,122.036	
GLAVA II — SPOLJNA POŠT. TEL. SLUŽBA						
18		A. Lični rashodi				
	1	Lične prinadležnost :				
		Platē — periodske povišice itd.				
		b) Činovnički pripravnici				
		Mesto 20 činov. pripravnika od III grupe u I raz. skup., staviti 16 (smanjuje se 4 čin. pripravnika od VIII gr.)	— 81.600.—			
		Mesto 355 činov. priprav. od X grupe, staviti 335; mesto 219 u I raz. skup., staviti 199 (smanjuje se 20 činov. priprav. od X gr. u I raz. skup.)	— 319.200.—		— 400.800	
20		Provizije i dodaci na skupoću provizionerima itd., smanjuje se sa .			— 20.000	
		B. Materijalni rashodi				
23		Upravni troškovi:				
	6	Osiguranje zgrada i prostorija itd., smanjuje se sa			— 20.000	
26		Prenos pošte:				
	1	Plaćanje najma za prenos poštan. pošiljaka, smanjuje se sa	— 200.000			
	6	Troškovi za privremeni smatšaj pošt. pošiljaka itd., smanjuje se sa	— 10.000		— 210.000	
28		Materijalne potrebe za t. t. službu:				
	1.	Nabavke i opravke telegrafsko-telefonskih centrala itd.				
		Za redovno održavanje i opravku vazdušnih t.t. linija itd. smanjuje se sa	— 200.000			
	2	Troškovi za radnu snagu, prenos materijala, podvoz itd., smanjuje se sa	— 200.000			
	3	Potrebe t. t. radionica: za nabavku mašina, aparata itd., smanjuje se sa	— 100.000			
	4	Za carinske, trošarinske i druge dažbine itd., smanjuje se sa ...	— 50.000		— 550.000	
		Svega (gl. II), smanjuje se sa			— 1,200.800	
REKAPITULACIJA						
Redovni rashodi						
		Glava I — Pošt. i telegr.-telef. odeljenje, smanjuje se sa			— 3,102.036	
		Glava II — Spoljna pošt.-telegr. služba, smanjuje se sa			— 1,200.800	
		Svega redovni rashodi, smanjuje se sa			— 4,302.836	
Vanredni rashodi						
		Pošt. i telegr.-telef. odeljenje, smanjuje se sa			— 20.000	
		Ukupno rashodi p. t. t. službe, smanjuje se sa			— 4,322.836	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
5		POŠTANSKA ŠTEDIONICA U BEOGRADU SA FILIJALAMA U SARAJEVU, LJUBLJANI, ZAGREBU I SKOPLJU				
		A. Rashodi				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
	2	Štampanje besplatnih obrazaca, oglasa, pravilnika itd., smanjuje se sa Poz. 3 postaje poz. 2	— 1,292.000	—		
	4	Ogrev i osvetljenje, briše se	— 700.000	—		
	5	Kirija, briše se	— 406.000	—		
	6	Održavanje zgrada, briše se	— 400.000	—	— 2,798.000	—
		Poz. 7 postaje poz. 3; Pozicija 8 postaje poz. 4 i pozicija 9 postaje poz. 5				
		Ukupno rashodi, smanjuju se sa			— 2,798.000	
		REKAPITULACIJA				
		(Privrednih preduzeća i ustanova)				
		a) Uprava drž. železnica, smanjuje se sa 67,554.218.—				
		b) Uprava držav. železničkih radionica itd., smanjuje se sa —4,000.000—				
	v) Uprava zavoda za eksploataciju šuma itd., smanjuje se sa 360.000.—	—71,914.218	—			
	Direkcija rečne plovidbe smanjuje se sa	— 601.286	—	— 72,515.504	—	
	Svega (I železnička i rečna služba), smanjuje se sa			— 52,515.504		
	Pošt. telegr.-telef. služba smanjuje se sa	— 4,322.836	—			
	Pošt. štedionica sa filijalama, smanjuje se sa	— 2,798.000	—	— 7,120.836	—	
	Svega (II pošt. telegr. telef. služba), smanjuje se sa			— 7,120.836		
	Ukupno (privredna preduzeća), smanjuje se sa			— 79,636.340		
	OPŠTA REKAPITULACIJA					
	Ukupno rashodi administracije, smanjuju se sa			— 4,063.660		
	Ukupno rashodi privrednih preduzeća, smanjuju se sa			— 79,636.340		
	Ukupno (XI razdeo), smanjuje se sa			— 83,700.000		

XII RAZDEO
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		A. ADMINISTRACIJA					
		GLAVA XCIV — MINISTARSTVO					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
		Putni i selidbeni troškovi:					
735	1	Putni i podvozni troškovi					
		Subpoz. 2 Za putne itd., smanjuje se sa	—	40.800	—		
	3	(Nova) Specijalni dodatak za putovanje putnog nadzornika vinarstva i vinarstva	+	40.800	—		
		Vanredni rashodi					
		Dotacije za pokriće viška rashoda:					
745		Subpoz. 5 Drž. poljoprivrednoj zakladi, briše se			—	1,200.000	
748		Isplata troškova agrarnih sudova itd., smanjuje se sa			—	500.000	
		Svega (gl. XCIV), smanjuje se sa			—	1,700.000	
		GLAVA XCVII — DRAVSKA BANSKA UPRAVA					
		a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
763	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika Otksek za agrarno-pravne poslove					
		Viši agrarni savetnik IV/2-1, briše se	—	35.040	—		
	2	Dodaci na skupoću Činovnika, lični smanjuje se sa	—	4.000	—	39.040	
		B. Materijalni rashodi					
		Putni i podvozni troškovi:					
765	1	Putni itd., smanjuje se sa	—	30.000	—		
	2	Specijalni itd., smanjuje se sa	—	1.200	—	31.200	
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	70.240	
		Svega (gl. XCVII), smanjuje se sa			—	70.240	
		GLAVA XCVIII — SAVSKA BANSKA UPRAVA					
		a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE					
		Redovni rashodi					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
785	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici					
		Otksek za agrarno pravne poslove Mesto 2 viša agrarni savetnika staviti 1 (briše se 1 viši agrarni savetnik V)	—	26.200	—		
	2	Dodaci na skupoću Činovnika, lični smanjuje se sa	—	4.000	—	30.200	
		B. Materijalni rashodi					
		Putni i podvozni troškovi:					
787	1	Putni itd., smanjuje se sa			—	20.000	
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	50.200	
		g) SREDNJA POLJOPRIVREDNA ŠKOLA — KRIŽEVAC					
		Vanredni rashodi					
809		Za uredjenje itd., smanjuje se sa			—	100.000	
		Svega pod g), smanjuje se sa			—	100.000	
		Svega (gl. CXVIII), smanjuje se sa			—	150.200	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	z	Dinara	p.
835	1	GLAVA C — PRIMORSKA BANSKA UPRAVA a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi: Putni itd., smanjuje se sa			—	30.000
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	30.000
		Svega (gl. C), smanjuje se sa			—	30.000
882	1	GLAVA CIII — DUNAVSKA BANSKA UPRAVA a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE Redovni rashodi Lične prinadležnosti: Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici Otsek za agrarno pravne poslove Mesto 2 agrarna savetnika staviti 1 (briše se 1 agrarni savetnik — V)	—	26.200		
		2 Dodaci na skupoću Činovnika, lični smanjuje se sa	—	4.000	—	30.200
		B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi: Putni itd., smanjuje se sa			—	50.000
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	80.200
884	1	Svega (gl. CIII), smanjuje se sa			—	80.200
887	1	GLAVA CIV — MORAVSKA BANSKA UPRAVA a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi: Putni itd., smanjuje se sa			—	30.000
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	30.000
		Svega (gl. CIV), smanjuje se sa			—	30.000
920	1	GLAVA CV — VARDARSKA BANSKA UPRAVA a) POLJOPRIVREDNO ODELJENJE Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Putni i podvozni troškovi: Putni itd., smanjuje se sa			—	20.000
		Svega pod a), smanjuje se sa			—	20.000
		Svega (gl. CV), smanjuje se sa			—	20.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA CVa — VRHOVNO AGRARNO POVERENIŠTVO U SKOPLJU				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
928	1	Plate — periodske povišice itd.				
		a) Činovnici				
		3 pomoćnika vrhovnog poverenika agrarne reforme				
		III/2, brišu se — 196.920.—				
		4 sekretara VI (mesta prazna), brišu se — 99.360.—				
		8 pristava VIII (7 mesta prazna), brišu se — 120.960.—				
		Mesto 10 viših geometara staviti 4 (brišu se 6 viših geometara — VI) — 149.040.—				
		Viši revizor — VI (mesto prazno), briše se — 24.840.—				
		4 arhivara — VIII (tri mesta prazna), brišu se — 54.240.—	645.360			
	4	Dodaci na skupoću				
		Činovnika, lični smanjuje se sa — 134.900			780.260	
928b		Nagrade za vrhovnog poverenika itd., smanjuje se sa — 36.000				
		B. Materijalni rashodi				
		Putni troškovi:				
928c	1.	Dnevnice itd., smanjuje se sa — 100.000				
		Svega (gl. CVa), smanjuje se sa — 916.260				
		REKAPITULACIJA				
		Glava XCIV — Ministarstvo — 1.700.000				
		" XCVII — Dravska banska uprava — 70.240				
		" XCVIII — Savska " " — 150.200				
		" C — Primorska " " — 30.300				
		" CIII — Dunavska " " — 80.200				
		" CIV — Moravska " " — 30.000				
		" CV — Vardarska " " — 20.000				
		" CVa — Vrhovno agrarno povereništvo — 916.260				
		Ukupno administracija, smanjuje se sa — 2.996.900				
		B. PRIVREDNE USTANOVE				
		DRŽAVNA KLASNA LUTRIJA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Nagrade i dnevnice				
3	2	Putni itd., smanjuje se sa — 60.000				
	3	Organizacija itd., smanjuje se sa — 40.000			100.000	
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
4	1	Kancelariski i manipulativni troškovi				
		Subpoz. 1 Nabavka knjiga itd., smanjuje se sa — 40.000			60.000	
	2	Ogrev itd., smanjuje se sa — 20.000				
5		Izrada srećaka itd.				
	1	Izrada itd., smanjuje se sa — 40.000				
6	6	Upotreba prihoda:				
		Iz teksta ove pozicije brišu se reči „2%“ i smanjuje se sa — 199.867				
		Ukupno rashodi Drž. kl. lutr., smanjuju se sa — 399.865				
		Ukupno privr. ustan., smanjuje se sa — 399.867				
		OPŠTA REKAPITULACIJA				
		Rashodi drž. admin., smanjuju se sa — 2.996.900				
		Rashodi privr. ustan., smanjuju se sa — 399.867				
		Ukupno (XII razdeo), smanjuje se sa — 3.396.767				

XIII RAZDEO
MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		GLAVA CVII — STRUČNE ŠKOLE				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
943	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika Unosi se nova subpozicija pod VIII, koja glasi: VIII) Prinadležnosti nastavniciima škola koje se ukidaju (kredit za april, maj i juni 1932 godine)	+	337.383		
	4	Dodaci na skupoću Unosi se nova subpozicija pod VIII, koja glasi: VIII) Dodaci na skupoću nastavniciima škola koje se ukidaju (kredit za april, maj i juni 1932 godine)	+	168.692	+	506.075
		Svega (gl. CVII), povećava se sa			+	506.075
		GLAVA CXII — BANSKE UPRAVE				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
972	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika Unosi se nova subpozicija pod X, koja glasi: X) Prinadležnosti nastavniciima škola koje se ukidaju (kredit za april, maj i juni 1932 godine)	+	84.941		
	4	Dodaci na skupoću Unosi se nova subpozicija pod X, koja glasi: X) Dodaci na skupoću nastavniciima škola koje se ukidaju (kredit za april, maj i juni 1932 godine)	+	45.474	+	130.415
		Svega (gl. CXII), povećava se sa			+	130.415
		REKAPITULACIJA				
		Redovni rashodi				
		Glava CVII — Stručne škole			+	506.075
		Glava CXII — Banske uprave			+	130.415
		Svega (razdeo XIII), povećava se sa			+	636.490

XIV RAZDEO
MINISTARSTVO ŠUMA I RUDNIKA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
Partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
GLAVA I — MINISTARSTVO						
A RASHODI						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti:						
1	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		v) Odeljenje za šumarstvo				
		Državni park „Topčider“				
		Upravnik IV/1, briše se	44.040.—			
		Direkcija šuma u Aleksincu				
		Viši savetnik direkcije IV/2, briše se	32.040.—			
		Direkcija šuma u Skoplju				
		Mesto: „4 viša savetnika direkcije“ staviti: „3“ (briše se 1 viši savetnik direkcije IV/2)	32.040.—			
		Direkcija šuma u Čačku				
		Mesto: „13 šefova šum. uprava, šum. savetnika itd.“ staviti: „12“ (briše se 1 šef šum. uprave VI)	18.000.—			
		Direkcija šuma u Sarajevu				
		Mesto: „45 šefova šumskih uprava itd.“ staviti: „44“ (briše se 1 šef šum. uprave IV/2)	32.040.—			
		Direkcija šuma u Banja Luci				
		Mesto: „3 viša savetnika direkcije staviti: „2“ (briše se 1 viši savetnik direkcije IV/1)	44.040.—			
		Direkcija šuma u Vinkovcima				
		Mesto: „4 viša savetnika direkcije“ staviti: „3“ (briše se 1 viši savetn. direk. IV/2)	32.040.—			
		Mesto: „3 savetnika direkcije“ staviti: „2“ (briše se 1 savetnik direkcije V)	21.000.—			
		Mesto: „9 šefova šum. uprava itd.“ staviti: „8“ (briše se 1 šef šum. uprave VII)	14.100.—	269.340		
	2	Plate — periodske povišice zvaničnika svih zvanja				
		Direkcija šuma u Aleksincu				
		Mesto: „193 zvaničnika svih zvanja“ staviti: „73“ (brišu se 120 zvaničnika: 44-III-2, 50-III-1 i 26-III)	535.680.—			
		Direkcija šuma u Čačku				
		Mesto: „152 zvaničnika itd.“ staviti „65“ (brišu se 87 zvaničnika: 51-III-2, 21-III-1 i 15-III)	410.400.—			
		Direkcija šuma u Skoplju				
		Mesto: „203 zvaničnika itd.“ staviti: „83“ (brišu se 120 zvaničnika: 59-III-2, 45-III-1 i 16-III)	556.832.—			
		Direkcija šuma u Sarajevu				
		Mesto: „219 zvaničnika svih zvanja“ staviti: „89“ (brišu se 130 zvaničnika: 5-III-2, i 95-III-1 i 30-III)	537.600.—			
		Direkcija šuma u Banja Luci				
		Mesto: „113 zvaničnika itd.“ staviti: „28“ (brišu se 85 zvaničnika: 41-III-2, 34-III-1 i 10-III)	396.960.—			
		Direkcija šuma u Vinkovcima				
		Mesto: „86 zvaničnika itd.“ staviti: „36“ (brišu se 50 zvaničnika: 15-II, 21-III-2, 11-III-1 i 3-III)	247.680.—			
		Direkcija šuma u Zagrebu				
		Mesto: „129 zvaničnika itd.“ staviti: „69“ (brišu se 60 zvaničnika: 2-II-1, 16-II, 25-III-2, 15-III-1 i 2-III)	304.480.—			
		Direkcija šuma na Sušaku				
		Mesto: „150 zvaničnika itd.“ staviti: „95“ (brišu se 55 zvaničnika: 4-II, 22-III-2, 19-III-1 i 10-III)	252.960.—			

Broj		RASHODI	Predlog i mena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Direkcija šuma u Ljubljani Državne šume i šume verskog fonda Mesto: „11 zvaničnika itd.“ staviti: „7“ (brišu se 4 zvaničnika III-2) 21.120.—				
		Direkcija šuma u Apatinu Mesto: „41 zvaničnik itd.“ staviti: „31“ (brišu se 10 zvaničnika: 2-II, 6-III-2 i 2-III) 48.880.—		— 3.312.592		
	4	Dodaci na skupoću a) Činovnika, lični smanjuju se sa 130.000.— porodični smanjuju se sa 35.000.— b) Zvaničnika i služitelja, smanjuju se sa 1.243.068.—		— 1.408.068		— 4.990.000
1a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevniciarima a) Kontraktualni službenici Odeljenje za šumarstvo 8 kontr. čin., smanjuje se sa 21.780.— Direkcija šuma u Skoplju Kontr. čin. smanjuje se sa 1.920.— Direk. šuma u Sarajevu 5 kontr. činov. smanjuje se sa 12.920.— Direk. šuma u Čačku Kontr. činov. smanjuje se sa 1.680.— Direk. šuma u Ljubljani 3.600.—				— 41.900
		B. Materijalni rashodi				
8		Putni i podvozni troškovi i paušali: Putni i podvozni troš. itd. Subpoz. a, smanjuje se sa 10.000.— Subpoz. b, smanjuje se sa 5.000.— Subpoz. v, smanjuje se sa 5.000.— Subpoz. d, smanjuje se sa 10.000.— Subpoz. ž, smanjuje se sa 10.000.— Subpoz. z, smanjuje se sa 10.000.—				— 50.000
12		Održavanje nove zgrade itd.				
		B. Materijalni izdaci Subpoz. 10: Voda, iznošenje djubreta, itd., smanjuje se sa				— 20.000
17		Premjer, procena i uređenje itd.				
	6	Nalnice fizičkih i umnih radnika itd., smanjuje se sa				— 50.000
18		Kulturne radnje itd.				
	5	Nalnice fizičkih i umnih radnika itd., smanjuje se sa				— 20.000
20		Za izradu novih i opravku itd., smanjuje se sa				— 40.000
21		Održavanje istorijskih spomenika itd., smanjuje se sa				— 10.000
31		Troškovi lovarstva:				
	3	Direkcija šuma u Sarajevu itd. a) Direkcija šuma u Sarajevu Subpoz. 9 Popravka i održavanje lovačkih kuća „Mihina Luka“ itd., smanjuje se sa 10.000.— Subpoz. 18 Uređenje i održavanje rezervnih lovišta itd., smanjuje se sa 10.000.—		— 20.000		
	7	Direkcija šuma u Ljubljani Subpoz. a) Unapredjenje lova itd., smanjuje se sa		— 10.000		— 30.000
		Svega smanjuje se sa				— 5.251.900

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
1	1	Lične prinadležnosti:				
	3	Plate — periodske повишеice i položajni dodaci činovnika a) Ministarstvo				
		Unosi se: Pomoćnik ministra I/1	+	82.200		
		Plate — periodske повишеice služitelja				
		Direkcija šuma u Aleksincu				
		Mesto: „6 služitelja“ staviti: „126“ (unose se: 44-II-2, 50-II-1 i 26-II)	+	476.160.—		
		Direkcija šuma u Čačku				
		Mesto: „6 služitelja“ staviti: „93“ (unose se: 51-II-2, 21-II-1 i 15-II)	+	341.940.—		
		Direkcija šuma u Skoplju				
		Mesto: „10 služitelja“ staviti: „130“ (unosi se: 59-II-2, 45-II-1 i 16-II)	+	470.160.—		
		Direkcija šuma u Sarajevu				
		Mesto: „183 služitelja“ staviti: „313“ (unose se: 5-II-2, 95-II-1 i 30-II)	+	457.800.—		
		Direkcija šuma u Banja Luci				
		Mesto: „165 služitelja“ staviti: „250“ (unose se: 41-II-2, 34-II-1 i 10-II)	+	323.420.—		
		Direkcija šuma u Vinkovcima				
		Mesto: „2 služitelja“ staviti: „52“ (unose se: 15-I, 21-II-2, 11-II-1 i 3-II)	+	216.560.—		
		Direkcija šuma u Zagrebu				
		Mesto: „8 služitelja“ staviti: „68“ (unose se: 2-I-1, 16-I, 25-II-2, 15-II-1 i 2-II)	+	263.520.—		
		Direkcija šuma na Sušaku				
		Mesto: „14 služitelja“ staviti: „69“ (unose se: 4-I, 22-II-2, 19-II-1 i 10-II)	+	214.380.—		
		Direkcija šuma u Ljubljani				
		Mesto: „5 služitelja“ staviti: „9“ (unose se: 4-II-2)	+	17.520.—		
		Direkcija šuma u Apatinu				
		Mesto: „24 služitelja“ staviti: „34“ (unose se: 2-I, 6-II-2 i 2-II-1)	+	43.800.—		
			+	2,825.260		+ 2,907.460
		Svega povećava se sa				+ 2,907.460
		Svega (gl. I) smanjuje se sa				— 2,344.440
		GLAVA II — BANSKE UPRAVE				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Statistički troškovi				
		Prikupljanje šumarske statistike itd.				
		Subpoz. I smanjuje se sa		2.000.—		
		Subpoz. II smanjuje se sa		2.000.—		
		Subpoz. IV smanjuje se sa		2.000.—		
		Subpoz. V smanjuje se sa		2.000.—		
		Subpoz. VII smanjuje se sa		2.000.—		
						— 10.000
		Putni i podvozni troškovi i paušali itd.				
		Subpoz. I smanjuje se sa		5.000.—		
		Subpoz. II smanjuje se sa		10.000.—		
		Subpoz. III smanjuje se sa		10.000.—		
		Subpoz. IV smanjuje se sa		5.000.—		
		Subpoz. V smanjuje se sa		15.000.—		

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
45		Subpoz. VI smanjuje se sa 5.000.—				
		Subpoz. VIII smanjuje se sa 5.000.—				
		Subpoz. IX smanjuje se sa 5.000.—				
45		Ogrev, osvetljenje i kirije za kancelarijske prostorije itd., smanjuje se sa				60.000
49		Troškovi lovarstva:				
		Za izvršenje zakona o lovu, za unapređenje lova itd.				
		Subpoz. I smanjuje se sa 2.000.—				
		Subpoz. II smanjuje se sa 2.000.—				
		Subpoz. III smanjuje se sa 2.000.—				
		Subpoz. IV smanjuje se sa 2.000.—				
		Subpoz. V smanjuje se sa 2.000.—				10.000
		Svega (gl. II), smanjuje se sa				100.000
REKAPITULACIJA						
		Glava I — Ministarstvo smanjuje se sa				2,344.440
		„ II — Bansk uprave smanjuje se sa				100.000
		Ukupno rashodi — šuma smanjuju se sa				2,444.440
GLAVA III — RUDNICI						
A. Rashodi						
Redovni rashodi						
A. Lični rashodi						
Lične prinadležnosti						
52	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		II. Direkcija drž. rudarskih preduzeća i rudnici				
		a) Činovnici				
		Mesto „3 hemičaraitd.“ staviti: „2“ (briše se 4 hemičar VII) 16.920.—				
		4 lekara 2-IV-2, 1-V i 1-VI brišu se 115.560.—				
		Mesto: „35 tehničkih činovnika itd.“ staviti: „33“ (brišu se 2 tehnička činovnika: IX) 21.000.—				
		b) Činovn. pripravnici				
		Mesto: „50 činovn. pripravnika od X grupe“ staviti: „42“				
		Mesto: „32 u III razredu skupoće“ staviti: „24“ (brišu se 8 činovn. priprav. od X grupe u III razredu skupoće 86.880.—			240.360	
	2	Plate — periodske povišice zvaničnika				
		II Direkcija drž. rudarskih preduzeća i rudnici				
		Mesto: „135 zvaničnika itd.“ staviti: „121“ (brišu se 14 zvaničnika: 7-I i 7-II) 87.360				
	4	Dodaci na skupoću				
		II Direkcija drž. rudarskih preduzeća i rudnici				
		a) Činovnika, lični smanjuje se sa 28.800.—				
		porodični smanjuje se sa 17.010.—				
		b) Zvaničnika, lični smanjuje se sa 85.680.—				
		porodični smanjuje se sa 34.020.—			165.510	493.230
55		Ekskursije i pomoći				
		Odeljenje za rudarstvo i spoljna služba				
	2	Pomaganje naučnih ekskursija itd., smanjuje se sa 5.000				
	3	Naučne ekskurzije državnih rudarskih činovnika itd., smanjuje se sa 10.000				15.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p	Dinara	p.
		B. Materijalni rashodi				
		I Odjeljenje za rudarstvo i spoljna služba				
		Upravni troškovi:				
58	1	Kancelar., manipulativni i školski troškovi itd., smanjuje se sa ...	—	50.000		
	2	Kirije, smanjuje se sa ...	—	20.000	—	70.000
59		Režijski troškovi i nadnice radnika				
		Subpoz. c) za službena odela za služitelje itd., briše 20 000 —				
		Subpoz. g) članarina i doprinos za troškove itd, briše se ... 80 000 —			—	100.000
		II Direkcija drž. rudarskih preduzeća i rudnici				
60		Prometni troškovi drž. rudarstva				
	1	Potrošnja prometnog materijala				
		Subpoz. b) smanjuje se sa ... 1.000.000.—				
		Subpoz. lj) smanjuje se sa ... 605.000.—	—	1.605.000		
	2	Specijalni prometni troškovi				
		Subpoz. n) smanjuje se sa ...	—	1.500.000		
	4	Rudarske prinadležnosti po pravilniku				
		Subpoz. a) smanjuje se sa ... 50.000.—				
		Subpoz. d) smanjuje se sa ... 100.000.—				
		Subpoz. lj) smanjuje se sa ... 100.000.—	—	250.000		
	6	Radničke nadnice i pogodnosti po tarifnom ugovoru ...				
		Subpoz. nj) smanjuje se sa ...	—	466.770	—	3.821.770
		Ukupno rashodi rudnika, smanjuju se sa ...				— 4.500.000
		OPŠTA REKAPITULACIJA				
		Rashodi, šuma smanjuju se sa ...			—	2.444.440
		Rashodi rudnika, smanjuju se sa ...			—	4.500.000
		Ukupno (XIV) razdeo), smanjuje se sa ...			—	6.944.440

XV RAZDEO
MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE
I NAR. ZDRAVLJA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		A. RASHODI OPŠTE DRŽAVNE ADMINISTRACIJE (UPRAVE)				
		GLAVA CXIII — MINISTARSTVO I VI ODELJENJE UPRAVE GRADA BEOGRADA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Specijalne nagrade:				
983	1	Isplata računa za sekcije itd., smanjuje se sa			— 52.000	
		B. Materijalni rashodi				
990b		Dotacije za osnivanje zdravstvenih opština itd., smanjuje se sa ...			— 150.000	
990c		Pomoć Savezu zdravstvenih zadruga, smanjuje se sa			— 50.000	
990d		Doprinos za podizanje sanatorijuma itd., smanjuje se sa			— 150.000	
		Svega redovni rashodi, smanjuje se sa			— 402.000	
		Vanredni rashodi				
991	1	Dotacije za pokriće viškova rashoda itd.				
		Socijalne ustanove... ..				
		Subpoz. 1 Dom slepih „Kr. Aleksandra I Zemun“, smanjuje se sa	—241.860.—			
		Subpoz. 2 Ortopedski zavod Beograd, smanjuje se sa	—272.400.—			
		Subpoz. 3 Ortopedska radionica Zagreb itd., smanjuje se sa	—89.561.—	— 603.821		
	2	Bolničke i higijenske ustanove				
		Subpoz. 6 Škola za nudilje u Beogradu, smanjuje se sa	— 20.000		— 623.821	
		Svega vanredni rashodi, smanjuju se sa			— 623.821	
		Svega (gl. CXIII), — smanjuje se sa			— 1,025.821	
		GLAVA CXIV — DRAVSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
1002	4	II) Higijenski zavod u Ljubljani i higijenske ustanove itd.				
		1) Higijenski zavod u Ljubljani				
		Plate — periodske povišice itd.				
		a) Činovnici				
		Subpoz. 2 mesto: 4 lekara: 2-VI i 2-VIII staviti: 1-VI i 3-VIII, suma smanjuje se sa	—8.040.—			
		2) Zavod za zaštitu matera i dece itd.				
		Posle subpoz. 8 dodaje se nova:				
		„2 sestre pomoćnice X“	+16.200.—			
		5) Zdravstveni dom u Mariboru				
		Posle subpoz. 15 dodaje se nova: „Sestra pomoćnica X“	+8.100.—			
		b) Činovnički pripravnici				
		1) Higijenski zavod u Ljubljani				
		Mesto 4 činovnička pripravnika od IX grupe staviti 3 (smanjuje se 1 čin. pripravnik od IX grupe u I raz. skupoće)	—17.760.—			
		2) Zavod za zaštitu matere i dece itd.				
		Mesto 3 čin. pripravnika od VIII gr. staviti 2 čin. pripravnika (smanjuje se 1 čin. pripravnik od VIII gr. u I raz. skup. — lekar)	—20.400.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Mesto 2 čin. pripravnika od IX gr. staviti 4 (povećava se za 2 čin. pripravnika od X gr. u II raz. skup.)	+24.960.—			
		3) Školska poliklinika u Ljubljani				
		Mesto 2 čin. priprav. od X gr. staviti 1 (smanjuje se za 1 čin. priprav. od X gr. u I raz. skupoće)	—15.960.—			
		7) Zdravstveni domovi u Cerklju itd.				
		Mesto 4 čin. priprav. od IX gr. staviti 6 (povećava se za 2 čin. pripravnika od IX gr. u II razred skupoće)	+31.680.—			
1002a		Nagrade kontraktualnim činovnicima itd.				
		Mesto 31 dnevničar, staviti 40 dnevničara, suma ostajeista.				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
1004		1) Higijenski zavod u Ljubljani sa svima odeljenjima itd.				
		Izdržavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa ...	—5.000.—			
		Nabavka lekova, hemikalija itd., smanjuje se sa ...	—20.000.—			
		Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa ...	14.000.—			
		Proučavanje i poučavanje naroda, smanjuje se sa ...	—20.000.—			
		Subpoz. 7 automobilske potrebe, smanjuje se sa ...	—20.000.—			
		Subpoz. 13 zdravstvena zaštita odojčadi, briše se	—66.702.—			
		Subpoz. 14 telefoni međugradski govor, smanjuje se sa ...	—6.200.—			
		Subpoz. 18 pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa ...	—6.000.—			
		Subpoz. 20 suzbijanje trahome, povećava se sa ...	+6.000.—			
		Posle subpoz. 24 umeće se nov stav koji glasi:				
		2) Zavod za zdravstvenu zaštitu matera i dece sa savetovalištima za matere u Trbovlju i Hrasniku				
		Upravni i režijski troškovi	+7.000.—			
		Ogrev, osvetljenje i voda	+10.000.—			
		Nabavka i održavanje inventara i biblioteke	+4.000.—			
		Ishrana matera i odojčadi	+70.702.—			
		Lekovi i zavoji	+30.000.—			
		Pomoć siromašnim majkama	+10.200.—			
		Putujući ferijalni tečajevi i higijena dece	+20.000.—			
1004a		Za asanacione radove na teritoriji Dravske banske uprave, smanjuje se sa				— 18.780
		Vanredni rashodi				
1005		Dotacije za pokriće viška rashoda itd.				
		Subpoz. 5 Bolnica za duševne bolesti u Ljubljani—				— 100.000
		Studencu, smanjuje se sa				— 100.000
		Svega (gl. CXIV), smanjuje se sa				— 100.000
		GLAVA CXV — SAVSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
10.6		II) Higijenski zavod u Zagrebu itd.				
	4	Plate — periodske povišice itd.				
		a) Činovnici				
		1) Higijenski zavod u Zagrebu				
		Mesto 20 lekara, hemičara, biologa itd., staviti 28 lekara, hemičara, biologa itd. (povećava se sa 8 lekara: 2-VI, 6-VIII), povećava se sa				— 124.560

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu					
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija			
			Dinara	p.	Dinara	p.		
1006b		Specijalne nagrade: Po § 26 Zak. o ustrojstvu socijalne itd., smanjuje se sa			—	124.560	—	
1008		B. Materijalni rashodi Upravni troškovi: 1) Higijenski zavod u Zagrebu sa svima odeljenjima itd. Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa —30.000.— Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa ... —50.000.— Subpoz. 15 Zdravstvena zaštita odojčadi, povećava se sa +30.000.— Subpoz. 19 Kursevi za domaćice, povećava se sa +50.000.—						
1012		GLAVA CXVI — VRBASKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni troškovi: 1) Higijenski zavod u Banja Luci itd. Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga i td., smanjuje se sa —10.000.— Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa ... —15.000.— Subpoz. 13 Uređenje i održavanje parka, smanjuje se sa —4.000.— Subpoz. 15 Zdravstvena zaštita odojčadi itd., povećava se sa +4.000.— Subpoz. 16 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa —3.500.— Svega (gl. CXVI), smanjuje se sa — 28.500 —				—	28.500	
1015		GLAVA CXVII — PRIMORSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni troškovi: 1) Higijenski zavod u Splitu itd. Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa —30.000.— Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa ... —50.000.— Subpoz. 14 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa —15.000.— Subpoz. 17 Pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa —15.000.— Subpoz. 18 Putni, podvozni itd., smanjuje se sa —50.000.— Subpoz. 19 Nabavka kinina itd., smanjuje se sa ... —50.000.— Subpoz. 20 Suzbijanje endemičnog sifilisa, smanjuje se sa —90.000.— Svega (gl. CXVII), smanjuje se sa — 300.000 —					—	300.000
1019		GLAVA CXVIII — DRINSKA BANSKA UPRAVA Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni troškovi: 1) Higijenski zavod u Sarajevu itd. Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa —30.000.— Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa ... —20.000.—						

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Subpoz. 14 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa — 15.000.—				
		Subpoz. 23 Otplata zajma za građenje itd., briše se —228.000.—			— 293.000	
		Svega (gl. CXVIII), smanjuje se sa			— 293.000	
		GLAVA CXIX — ZETSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
		1) Higijenski zavod na Cetinju itd.				
		Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa —40.000.—				
		Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa ... —30.000.—				
		Subpoz. 14 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa —15.000.—				
		Subpoz. 18 Pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa —10.000.—				
		Subpoz. 19 Putni, podvozni itd., smanjuje se sa ... —50.000.—			— 297.000	
		Subpoz. 23 Otplata zajma, itd., briše se —152.000.—				
		Svega (gl. CXIX), smanjuje se sa			— 297.000	
		GLAVA CXX — DUNAVSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnost:				
		II) Higijenski zavod u Novom Sadu itd.				
		a) Činovnici				
		Plate — periodske povišice itd.				
	4	Posle petog reda umetnuti:				
		2 lekara: 1-V i 1-VI +48.600.—				
		10 sestara: 1-IX i 9-X +83.400.—				
	7	Dodaci na skupoću				
		a) Činovnika, ličnih povećava se sa +64.944.—				
		Činovnika, porodičnih povećave se sa +6.480.—			+ 203.424	
		Specijalne nagrade:				
		Po § 26 Zak. o ustrojstvu socijalne itd., smanjuje se sa			— 203.424	
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi				
		1) Higijenski zavod u Novom Sadu itd.				
		Izdavanje, delovanje i uređenje itd., smanjuje se sa —50.000.—				
		Nabavka lekova itd., smanjuje se sa —50.000.—				
		Nabavka stručnih itd., smanjuje se sa — 5.000.—				
		Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa —10.000.—				
		Subpoz. 11 Nabavke i ishrana zečeva itd., smanjuje se sa —120.000.—				
		Subpoz. 15 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa —15.000.—				
		Subpoz. 11 Manje opravke aparata itd., smanjuje se sa —5.000.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Subpoz. 19 Pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Subpoz. 20 Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		Subpoz. 23 Kirije za socijalno-higijenske itd., smanjuje se sa	—30.000.—			
		Subpoz. 24 Uređenje i delovanje zaraznih odeljenja itd., smanjuje se sa	—20.000.—			
		Subpoz. 27 Potrebe stolarske i mehaničarske radionice, smanjuje se sa	—10.000.—			
		2) Dom narodnog zdravlja u Somboru Izdržavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		3) Dom narodnog zdravlja u Subotici Izdržavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa	—20.000.—			
		5) Dom narodnog zdravlja u Kragujevcu Izdržavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		7) Dom narodnog zdravlja u Požarevcu I održavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		I održavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa				— 380.000
		Svega (gl. CXX), smanjuje se sa				— 380.000
		GLAVA CXXI — MORAVSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
		Higijenski zavod u Nišu itd.				
		Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga, smanjuje se sa	—5.000.—			
		Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa	—15.000.—			
		Subpoz. 15 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa	—10.000.—			
		Subpoz. 19 Pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		5) Dom narodnog zdravlja u Pirotu Izdržavanje, uređenje itd., smanjuje se sa	—30.000.—			
		6) Dom narodnog zdravlja u Petrovcu Izdržavanje, uređenje itd., smanjuje se sa	—35.000.—			
		7) Dom narodnog zdravlja u Negotinu Izdržavanje, uređenje itd., smanjuje se sa	—50.000.—			
		Svega (gl. CXXI), smanjuje se sa				— 150.000
		GLAVA CXXII — VARDARSKA BANSKA UPRAVA				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni troškovi:				
		1) Higijenski zavod u Skoplju itd.				
		Subpoz. 3 Nabavka stručnih knjiga, smanjuje se sa	—5.000.—			
		Subpoz. 7 Automobilske potrebe, smanjuje se sa	—15.000.—			
		Subpoz. 18 Telefon i međugradski govor, smanjuje se sa	—10.000.—			
		Subpoz. 22 Pomoć humanim ustanovama itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Svega (gl. CXXII), smanjuje se sa				— 35.000
		REKAPITULACIJA				
		Glava CXIII — Ministarstvo				— 402.000
		„ CXVI — Vrbaska banska uprava				— 28.500
		„ CXVII — Primorska banska uprava				— 300.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinaar	p.	Dinara	v.
		„ CXVIII — Drinska banska uprava			—	293.000
		„ CXIX — Zetska banska uprava			—	297.000
		„ CXX — Dunavska banska uprava			—	380.000
		„ CXXI — Moravska banska uprava			—	150.000
		„ CXXII — Vardarska banska uprava			—	35.000
		Svega redovni rashodi smanjuje se sa			—	1,885.500
		Vanredni rashodi				
		Ministarstvo			—	623.821
		Dravska banska uprava			—	100.000
		Svega vanredni rashodi, smanjaju se sa			—	723.821
		Ukupno (XV razdeo — drž. administr.), smanjuje se sa			—	2,609.321
		B. DRŽAVNE USTANOVE				
		I Ustanove neposredno podređene Ministarstvu				
		A. Socijalne ustanove				
		DOM SLEPIH „KRALJA ALEKSANDRA I“ U ZEMUNU				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Upisnica i školarina za pitomce doma slepih:				
4		Koji pohađaju muzičku školu itd., briše se			—	21.600
		B. Materijalni rashodi				
5		Putni, podvozni itd., smanjuje se sa			—	1.000
		Upravni i režijski troškovi:				
6	1	Kancelarijski i manipulacioni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa	2.000.—			
		Subpoz. 4 Menja se i glasi: „Štampanje i povez raznih knjiga, obrazaca, formulara itd., i smanjuje se sa	4.000.—			
		Subpoz. 5 Poštansko-telegrafski itd., smanjuje se sa	1.000.—			
		Subpoz. 6 Voda, vodovod itd., smanjuje se sa	1.500.—			
		Subpoz. 7 Čišćenje dimnjaka itd., smanjuje se sa	1.000.—			
		Subpoz. 8 Održavanje i opravka zgrade itd., smanjuje se sa	2.000.—	8.500		
2		Održavanje parnog kupatila, smanjuje se sa		3.000		
4		Osvetljenje i pogon motora itd., smanjuje se sa		7.000		
5		Lekovi i sanitetski materijal, smanjuje se sa		10.000		
6		Nabavka materijala za radionice itd., smanjuje se sa		30.000		
7		Nabavka i dopuna učila itd., smanjuje se sa		5.000		
8		Nabavka i dopuna odela itd., smanjuje se sa		10.000		
9		Nabavka i dopuna kuhinjskog pribora itd., smanjuje se sa		2.000		
11		Ishrana pitomaca itd., smanjuje se sa		60.000		
12		Ishrana stoke, smanjuje se sa		5.000		
13		Prevoz, i putni troškovi itd., smanjuje se sa		1.000		
14		Šišanje i brijanje pitomaca, briše se		4.500		
16		Padna snaga itd., smanjuje se sa		73.260		
		Svega rashodi, smanjaju se sa			—	241.860
		B. PRIHODI				
		Vanredni prihodi				
2		Državna dotacija, smanjuje se sa			—	241.860
		Svega prihodi, smanjaju se sa			—	241.820

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		ORTOPEDSKI ZAVOD U BEOGRADU				
		A. RASHODI				
		A. Lični rashodi				
2		Nagrade kontraktualnim itd., smanjuje se sa			2.400	
3		Specijalne nagrade:				
		Podnaslov menja se i glasi: „Specijalni dodaci poslovođama i majstorima“ i smanjuje se sa			6.000	
		B. Materijalni rashodi				
4		Upravni i režijski troškovi:				
	1	Kancelarijski troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa	4.000			
	2	Ogrev itd., smanjuje se sa	10.000			
	4	Nabavka lekova itd., smanjuje se sa	20.000			
	5	Nabavka materijala itd., smanjuje se sa	100.000			
	10	Ishrana invalida itd., smanjuje se sa	20.000			
	11	Ishrana stoke, smanjuje se sa	10.000			
	12	Radna snaga itd., smanjuje se sa	100.000		264.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			272.400	
		B. PRIHODI				
		Vanredni prihodi				
2		Državna dotacija, smanjuje se sa			272.400	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			272.400	
		ORTOPEDSKA RADIONICA U ZAGREBU SA FILIJALOM U SPLITU				
		A. Rashodi				
		A. Lični rashodi				
1a		Nagrade kontraktualnim itd.:				
		Kontraktualni činovnik, briše se			17.100	
		B. Materijalni rashodi				
1b		Putni i selidbeni troškovi, smanjuju se sa			3.000	
2		Upravni i režijski troškovi				
	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Opšte kancelarijske potrebe, smanjuje se sa	500.—			
		Opravka starog kancelar. nameštaja, smanjuje se sa	800.—			
		Nabavka stručnih knjiga itd., smanjuje se sa	200.—			
		Štampanje i povezi itd., smanjuje se sa	500.—			
			2.000			
	10	Nabavka materijala za proteze itd., smanjuje se sa	31.791			
	12	Podvozns sretstva itd., smanjuju se sa	5.000			
	14	Radna snaga, nadnice itd., smanjuje se sa	30.670		69.461	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			89.561	
		B. PRIHODI				
		Vanredni prihodi				
2		Državna dotacija, smanjuje se sa			89.561	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			89.561	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
2	6	B. Bolničke i higijenske ustanove OPŠTA DRŽAVNA BOLNICA — BEOGRAD A. RASHODI Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni i režijski troškovi Ishrana bolesnika Za ishranu bolesnika, smanjuje se sa Ukupno rashodi, smanjuju se sa			— 500.000	—
1	2	B. PRIHODI Redovni prihodi Razni prihodi: Bolnički troškovi za lečenje bolesnika itd., smanjuju se sa Svega prihodi, smanjuju se sa			— 500.000	—
2		ŠKOLA ZA NUDILJE U BEOGRADU A. RASHODI Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni i režijski troškovi: Subpoz. 2 Izdržavanje učenika itd., smanjuje se sa Svega rashodi, smanjuju se sa			— 20.000	—
2		B. PRIHODI Vanredni prihodi Državna dotacija, smanjuje se sa Svega prihodi, smanjuju se sa			— 20.000	—
1a		ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA U ZAGREBU A. RASHODI Redovni rashodi A. Lični rashodi Nagrade kontraktualnim itd. Subpoz. 2 58 dnevnica itd., smanjuje se sa			— 100.000	—
1b		Specijalne nagrade: Po § 26 Zak. o ustrojstvu itd., smanjuje se sa			— 100.000	—
2	1	B. Materijalni rashodi Upravni i režijski troškovi: Kancelarijski i manipulativni troškovi Subpoz. 3 Telefon, telegram, itd., smanjuje se sa— 20.000.— Subpoz. 4 Izdržavanje raznih itd., smanjuje se sa— 50.000.— Subpoz. 5 Oгрев, smanjuje se sa— 50.000.— Subpoz. 5 Plin itd., smanjuje se sa— 20.000.— Subpoz. 7 Knjige itd., smanjuje se sa— 10.000.— Subpoz. 9 Nabavka i ishrana stoke itd., smanjuje se sa— 50.000.— Subpoz. 11 Održavanje automobila itd., smanjuje se sa— 50.000.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Subpoz. 12 Za nabavku materijala itd., smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 15 Nabavka aparata itd., smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 19 Održavanje i opravak zgrada, smanjuje se sa	30.000.—			
		Subpoz. 21 Održavanje i uređenje muzeja itd., smanjuje se sa	20.000.—			500.000
		Ukupno rashodi, smanjuju se sa				700.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi:				
		Subpoz. 4 Prihodi od cjepila itd., smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 6 Prihodi od naplate stanarina itd., smanjuje se sa	100.000.—			
		Subpoz. 11 Prihodi od produkcije seruma, smanjuje se sa	500.000.—			700.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa				700.000
		CENTRALNI HIGIJENSKI ZAVOD — BEOGRAD				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi — menjaju se i glase:				
		Lične prinadležnosti				
		Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		I Centralni higijenski zavod u Beogradu				
		Direktor III-2	56.540.—			
		5 savetnika (administrator i 4 šefova odeljenja:				
		3 lekara, inženjer i hemičar): 2-IV/2 i 3-V	145.080.—			
		3 v. pristava (hemčara)-VI	64.800.—			
		5 v. pristava (lekari)-VI	108.000.—			
		10 v. pristava (7 lekara, 2 hemičara i biolog)-VII	169.200.—			
		6 pristava (2 lekara, 2 inženjera, hemičar i veterinar)-VIII	81.360.—			
		5 pomoć. sekretara (od kojih 1 ekonom i 1 blagajnik): 2-VI i 3-VIII	83.880.—			
		12 arh. činovnika: 10-IX i 2-X	121.200.—			
		II Higijenski muzej				
		Viši savetnik-IV	32.040.—			
		III Školska poliklinika				
		Savetnik-V	27.000.—			
		3 asistenta: 2-VI i 1-VII	60.120.—			
		V. pristav-VIII	13.560.—			
		3 pristava-VIII	40.680.—			
		3 arh. činovnika-X	24.300.—			
		IV Antituberkulozni dispanzer				
		Savetnik-V	27.000.—			
		Savetnik-VI	21.600.—			
		Arhiv. činovnik-IX	10.500.—			
		V Poliklinika za kožne i venerične bolesti				
		4 savetnika: 1-IV, 2-V i 1-VI	107.640.—			
		2 pristava-VIII	13.560.—			
		VI Bolnica za zarazne bolesti				
		Savetnik VI-1	44.040.—			
		Primarius VI-2	32.040.—			
		Asistent-VII	16.920.—			
		Pristav-VIII	13.560.—			
		3 arh. činovnika-IX	31.500.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		VII u Zemunu					
		V. pristav-VII	16.920.—				
		Pristav-VIII	13.560.—				
		Arh. činovnik-X	8.100.—				
		b) Činovnički pripravnici					
		18 činov. pripravn. od VIII gr. u I raz. skupoće	367.200.—				
		15 činov. pripravn. od IX gr. u I raz. skupoće	264.600.—				
		7 činov. pripravn. od X gr. u I razredü skupoće	111.820.—	2.128.320			
2		Plate — periodske povišice zvaničnika					
		Za sve ustanove: 6 zvaničnika: 4-I i 2-II		39.360			
3		Plate — periodske povišice služitelja					
		9 služitelja-II		26.460			
4		Po § 259 Zak. o činovnicima razlika u prinadležnostima		39.720			
5		Dodaci na skupoću					
		a) Činovnika, lični	437.126.—				
		porodični	212.670.—				
		b) Zvaničnika, lični	29.341.—				
		porodični	10.080.—				
		c) Služitelja, lični	33.189.—				
		porodični	11.178.—	733.584		2.967.444	
1a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima					
		4 kontrakt. činovnika (parazitolog, arhitekta, hemičar i laborant)	133.380.—				
		191 dnevničar (računski, administrativni daktilograf, milosrdne sestre, učiteljice, vaspitačice, negovateljke, laboranti, stručni radnici, šoferi, lekari, bolničari i služitelji)	1.599.000.—			1.732.380	
1b		Specijalne nagrade:					
		Po § 26 Zak. o ustrojstvu socijalne i zdravstvene uprave — epidemijski dodatak				785.698	
		Prema ovome lični rashodi smanjeni su sa				859.700	
2		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi Higijenskog zavoda, školske poliklinike itd.					
		Kancelarijske potrebe itd., smanjuju se sa	35.000.—				
		Službene novine itd., smanjuju se sa	10.000.—				
		Ogrev itd., smanjuje se sa	84.000.—				
		Vode i vodovod, smanjuje se sa	30.000.—				
		Održavanje čistoće itd., smanjuje se sa	33.000.—				
		Uređivanje hašte itd., smanjuju se sa	10.000.—				
		Subpoz. 8 Oправка i održavanje inventara, smanjuje se sa	60.000.—				
		Materijal za štampariju itd., smanjuje se sa	20.000.—				
		Izdržavanje automobila itd., smanjuje se sa	30.000.—				
		Nabavka benzina itd., smanjuje se sa	—20.000.—				
		Instalacije za laboratorije, smanjuju se sa	—30.000.—				
		Putni, podvozni itd., smanjuje se sa	—20.000.—				
		Putni troškovi za stažiste, smanjuje se sa	—10.000.—				
		Subpoz. 16 Osiguranje zgrada, smanjuje se sa	—10.000.—				
		Nabavka lekova itd., smanjuje se sa	—90.000.—				
		Ishrana osoblja itd., smanjuje se sa	—12.000.—				
		Izdržavanje i uređenje itd., smanjuje se sa	—30.000.—				
		Izdržavanje i uređenje hemijskog itd., smanjuje se sa	—42.000.—				
		Izdržavanje i uređenje parazitološkog itd., smanjuje se sa	—50.000.—				

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Izdržavanje i uređenje socijalno itd., smanjuje se sa	—40.000.—			
		Održavanje kurseva itd., smanjuje se sa	—80.000.—			
		Nabavka materijala itd., smanjuje se sa	5.300.—			
		Izdržavanje i uređenje muzeja, itd., smanjuje se sa	—25.000.—			
		Za održavanje i uređenje Biometrijskog itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Za izdržavanje i uređenje Imuno — itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Za izdržavanje i spravljanje itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Za izdržavanje otkosa itd., smanjuje se sa	1—5.000.—			
		Za izdržavanje i uređenje itd., smanjuje se sa	—150.000.—			
		Nabavka životinja itd., smanjuje se sa	—5.000.—			
		Izdržavanje, uređenje, delovanje itd., smanjuje se sa	—74.000.—			
		Specijalni izdaci itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		Za specijalne potrebe itd., smanjuje se sa	—10.000.—			
		Za specijalne potrebe poliklinika, smanjuje se sa	—34.000.—			
		Za specijalne potrebe medicinskih itd., smanjuje se sa	—8.000.—			
		Za specijalne potrebe higijenskih itd., smanjuje se sa	—16.000.—			
		Za specijalne potrebe bolnice itd.				
		Ishrana bolesnika, smanjuje se sa ... — 50.000.—				
		Ishrana personala, smanjuje se sa — 50.000.—	100.000.—			
		Ishrana personala po režijskoj ceni, smanjuje se sa	—40.000.—			
		A tekst: „Za specijalne potrebe zavoda za državnu zaštitu itd., sa subpozicijama: Ishrana personala, Odeljenje za savetovanje itd., Dečija poliklinika itd., Izdržavanje dece u koloniji, Nabavka posteljnih stvari, Izdaci za ishranu afilarnih institucija itd., Domu za matere i odojčadi itd., briše se ...	431.000.—			
		Specijalno sanitetsko-tehničke potrebe, itd., smanjuje se sa	—110.000.—			
		Za opravku, krećenje itd., smanjuje se sa	—50.000.—			
2a		Za asanacione radove, smanjuje se sa			— 1,814.300	
2b		Snabdevanje vodom itd., smanjuje se sa			— 76.809	
5—7		Zavod za zdravstvenu zaštitu matera i dece sa domom Materinskog udruženja u Beogradu menja se i glasi: Zavod za zdravstvenu zaštitu matera i dece sa domom Materinskog udruženja.			— 20.000	
		Redovni rashodi				
		A. Lični rashodi				
		Lične prinadležnosti:				
5	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika				
		a) Činovnici				
		Centrala				
		2 viša pristava VI	43.200.—			
		Arhivski činovnik IX	10.500.—			
		Sestra nudilja-X	8.100.—			
		Dom materinskog udruženja				
		Viši pristav-VII... ..	16.940.—			
		Sestra nudilja-X	8.100.—			
		b) Činovički pripravnici				
		Centrala				
		2 lekara pripravnika od VIII gr. u I razredu skupoće	40.800.—			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		2 sestre nudilje-priprav. od IX gr. u I razredu skupoće	35.280.—				
		4 sestre nudilje-priprav. od X gr. u I razredu skupoće	63.840.—				
		Dom materinskog udruženja					
		Lekar pripravnik od VIII gr. u I razredu skupoće	20.400.—				
		5 sestara nudilja-priprav. od X gr. u I razredu skupoće	79.800.—				
		Arhivski činovnik-pripravnik od X gr. u I razredu skupoće	15.960.—	+ 342.920			
	2	Po § 259 Zak. o činovnicima razlika u prinadležnostima		+ 4.080			
	3	Dodaci na skupoću					
		Činovnika, lični	70.778.—				
		porodični	8.100.—	— 78.878		+ 425.878	
5a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevnikařima:					
		Centrala					
		6 dnevnikařa (lekari, sestre, daktilografinja, ložač, kuvarice, slušavke)	69.000.—				
		Dom materinskog udruženja					
		21 dnevnikar (sestara nudilja, pomoć negovateljica dece, magacionerka, vratarka, kuvarica, pralje, slušavke)	170.000.—			+ 239.000	
5b		Specijalne nagrade					
		Po § 26 Zak. o ustrojstvu soc. i zdravstv. uprave — epidemijski dodatak				+ 45.122	
6		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
	1	Centrala					
		Kancelarijski troškovi	4.809.—				
		Ogrev, osvetljenje i voda	24.000.—				
		Održavanje čistoće	5.000.—				
		Održavanje inventara i opravljanje, osiguranje zgrada, i dr. režijski troškovi	11.000.—				
		Ishrana osoblja u Zavodu i koloniji	31.000.—				
		Troškovi savetovališta za matere i trudne žene ...	6.000.—				
		Dečja poliklinika, mlečna kuhinja i popularni tečajevi	15.000.—				
		Izdržavanje odojčadi i male dece u gradskom i seoskom odeljenju kolonije	305.000.—				
		Nabavka odela i posteljnih stvari	20.000.—				
		Putni troškovi za prenos dece i nadzor seoskog odeljenja kolonije	5.000.—				
		Izdaci za ishranu afilarnih institucija (ishrana bolesnika i osoblja univerzitetske dečje klinike i odojčadi radničkog obdaništa)	154.000.—	+ 580.809			
	2	Dom materinskog udruženja					
		Za izdržavanje dece i ishranu majki i odojčadi		+ 80.000		+ 660.809	
		Svega rashodi, smanjuju se sa				— 1,400.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
1	1	B. PRIHODI					
		Redovni prihodi					
		Razni prihodi					
		Centralni higijenski zavod — Beograd					
		Od bakterioloških itd., smanjuje se sa	50.000.—				
		Subpoz. 3 od pregleda dezinfekcionih itd., smanjuje se sa	50.000.—				
		Subpoz. 5 Od prodaje vakcina itd., smanjuje se sa	100.000.—				
		Od prodaje seruma, smanjuje se sa	500.000.—				
		Subpoz. 12 Od dezinfekcije itd., smanjuje se sa	200.000.—				
		Subpoz. 14 od vanrednih prihoda, briše	400.000.—	— 1,000.000			
		2	Bolnica za zarazne bolesti				
		Bolnički troškovi					
		Od naplate bolničkih troškova itd., smanjuje se sa	100.000.—				
		Za lečenje članova itd., smanjuje se sa	100.000.—				
		Subpoz. 5 Od opština i banovina itd., smanjuje se sa	50.000.—				
Od privatnih lica, itd., smanjuje se sa	20.000.—						
Ishrana osoblja itd., smanjuje se sa	50.000.—						
Pranje rublja							
Od opšte drž. bolnice itd., smanjuje se sa	60.000.—						
Od ustanova Centralnog higijenskog zavoda itd., smanjuje se sa	20.000.—	— 400.000		— 1,400.000			
	Svega prihodi, smanjuju se sa			— 1,400.000			
2	1	II Ustanove bolničke, higijenske i socijalne pod banskim upravama					
		DRAVSKA BANSKA UPRAVA					
		LEČILIŠTE U TOPOLŠNICI					
		A. RASHODI					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
		1	Kancelarijski troškovi				
		Subpoz. 2 Stručne knjige i listovi, smanjuju se sa		— 5.000			
		9	Hrana bolesnika, smanjuje se sa		— 300.000		
		10	Inventar				
		Nabavka inventara itd., smanjuje se sa		— 400.000			
		Apoteka					
		Lekovi itd., smanjuje se sa	20.000.—				
		Nabavka dezinfekcionih itd., smanjuje se sa	15.000.—				
Nabavka hemikalija itd., smanjuje se sa	30.000.—						
Nabavka laboratorijskog itd., smanjuje se sa	10.000.—						
Nabavka i opravka itd., smanjuje se sa	20.000.—	— 95.000		— 500.000			
	Ukupno rashodi, smanjuju se sa			— 500.000			
1	1	B. PRIHODI					
		Redovni prihodi					
		Razni prihodi					
	Prihodi od takse za lečenje, smanjuje se sa			— 500.000			
	Svega prihodi, smanjuju se sa			— 500.000			
2	2	OPŠTA DRŽAVNA BOLNICA — LJUBLJANA					
		A. RASHODI					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
		Ogrev i osvetljenje ...					
		Nabavka uglja, smanjuje se sa		— 400.000			

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
	4	Prehrana bolesnika, smanjuje se sa	—	400.000		
	5	Prehrana osoblja, itd., smanjuje se sa	—	50.000		
	6	Lekovi i zavojni materijal				
	7	Lekovi, zavojni, pripomoćni itd., smanjuje se sa	—	250.000		
		Nabavka inventara				
		Inventar izdržavanja itd., smanjuje se sa	—	20.000.—		
		Aparata, nabavka itd., smanjuje se sa	—	80.000.—		
		Pranje posteljina itd., smanjuje se sa	—	50.000.—		
	11	Zgrade i tehničke naprave				
		Izdržavanje poslopij. parka, smanjuje se sa	—	50.000	—	1.000.000
		Svega rashodi, smanjuju se sa				— 1.000 000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
1		Razni prihodi:				
		Opskrbne pristojbine				
		Prihod od opskrbbine itd., smanjuje se sa		200.000.—		
		Prihod OUZD., itd., smanjuje se sa		300.000.—		
		Skladnice za člana itd., smanjuje se sa	—	200.000.—		
				700.000		
	2	Drugi prihodi				
		Prihodi zdravstvenih ustanova, itd., smanjuje se sa	—	300.000	—	1.000.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa				— 1.000.000
		BOLNICA ZA ŽENSKÉ BOLEŠTI U LJUBLJANI				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi				
2	7	Ishrana bolesnika, smanjuje se sa	—	50.000		
	8	Ishrana službenika, smanjuje se sa	—	25.000		
	9	Lekovi i lekarski pribor, smanjuje se sa	—	25.000		100.00
		Svega rashodi, smanjuju se sa				— 100.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi				
1	3	Bolničke pristojbe, smanjuju se sa			—	100.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa				— 100.000
		BOLNICA ZA DUŠEVNE BOLEŠTI, LJUBLJANA-STUDENEC				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi				
2	7	Ishrana bolesnika i osoblja, smanjuje se sa	—	250.000		
	11	Troškovi ekonomije, smanjuje se sa	—	50.000		300.000
		Svega rashodi smanjuju se sa				— 300.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi				
1	4	Prihodi gospodarstva i ekonomije, smanjuje se sa	—	50.000		
	5	Prihodi od bolničke pristojbine, smanjuje se sa	—	150.000		200.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		Vanredni prihodi				
2		Državna dotacija smanjuje se sa			—	100.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	300.000
		BOLNICA ZA DUŠEVNE BOLESTI — NOVO CELJE				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
2		Upravni i režijski troškovi				
	7	Ishrana, smanjuje se sa			—	100.000
		Svega rashodi, smanjuju se sa			—	100.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi				
1	2	Razni drugi prihodi, smanjuju se sa			—	100.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	100.000
		SAVSKA BANSKA UPRAVA				
		BOLNICA ZA DUŠEVNE BOLESTI U STENJEVCU				
		A. A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
2	3	Ishrana bolesnika i terapijske potrebe, smanjuju se sa			—	300.000
		Svega rashodi smanjuju se sa			—	300.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi:				
1	2	Naplata bolničkih pristojbi				
		Naplata bolničkih troškova, smanjuje se sa— 150.000.—				
		Od bolesnika III razreda, smanjuje se sa— 50.000.—	—	200.000		
	5	Naknade od nameštenika i bolesnika itd., smanjuje se sa	—	50.000		
	8	Prihodi od poboljšanja u hrani, itd., smanjuje se sa	—	50.000		300.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	300.000
		LEČILIŠTE U KRALJEVICI				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
2	11	Opskrbni troškovi, smanjuju se sa			—	100.000
		Svega rashodi, smanjuju se sa			—	100.000
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi:				
1	2	Od opskrbnih troškova, smanjuju se sa			—	100.000
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	100.000

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
1	2	LEČILIŠTE U MARTINŠČICI Rashodi i prihodi ove ustanove, brišu se			— 1,378.46	—
		Rashodi i prihodi, brišu se			— 1,378.446	
		PRIMORSKA BANSKA UPRAVA DRŽAVNA BOLNICA U SPLITU SA ZARAZNIM ODELJENJEM NA FIRULAMA A. RASHODI Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni i režijski troškovi:				
4	3	Ishrana Ishrana bolesnika i osoblja, smanjuje se sa			— 100.000	—
		Svega rashodi, smanjuju se sa			— 100.000	
		B. PRIHODI Redovni prihodi Razni prihodi:				
1	1	I. BOLNICA U SPLITU Bolničke pristojbe za lečenje, smanjuju se sa			— 100.000	—
		Svega prihodi, smanjuju se sa			— 100.000	
		LEČILIŠTE SV. KRIŽ KOD TROGIRA (LEČILIŠTE ZA BOLESNU DECU OD MALARIJE) A. RASHODI Redovni rashodi B. Materijalni rashodi Upravni i režijski troškovi:				
2	2	Režijski troškovi Odelo, rublje, obuća, itd., smanjuje se sa— 15.000.— Kućanstvo, posuđe, pribor za jelo itd., smanjuje se sa— 5.000.— Troškovi gospodarstva, smanjuju se sa— 5.000.—		25.000		
	3	Ishrana Ishrana bolesnika i osoblja, smanjuje se sa		75.000		100.000
		Svega rashodi, smanjuju se sa				100.000
		B. PRIHODI Redovni prihodi Razni prihodi				
2	2	Pristojbe za lečenje dece			— 100.000	—
		Svega prihodi, smanjuju se sa			— 100.000	
		DRINSKA BANSKA UPRAVA DRŽAVNA BOLNICA U SARAJEVU SA DOMOM ZA LEPROZNE A. RASHODI Redovni rashodi A. Lični prihodi Lične prinadležnosti:				
1	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika a) Činovnici I) Uprava Posle subpoz. 2 umeće se: Direktor Babičke škole IV + 32.040.— Šef bolničke apoteke V + 27.000.—		59.040		
	4	Dodaci na skupoću a) Činovnika, lični		12.000		71.040

B r o j		R A S H O D I	Prelogd izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
1a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima: II (10 odeljenja i 3 otseka 125 dnevničara) bolničara-ki, pomoćnih bolničara-ki itd., smanjuje se sa			71.040	
		B. Materijalni rashodi				
2		Upravni i režijski troškovi:				
	8	Apotekarski materijal				
		Nabavka lekova, smanjuje se sa... ..	100.000			
	9	Ishrana bolesnika i osoblja				
		Subpoz. 2 Ishrana bolesnika, smanjuje se sa	400.000		500.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			500.000	
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
1		Razni prihodi:				
	3	Od Okružnih ureda za osiguranje radnika itd., smanjuje se sa ...	300.000			
	4	Od lečenja privatnih lica, smanjuje se sa... ..	200.000		500.000	
		Svega prihoda, smanjuju se sa			500.000	
		ZETSKA BANSKA UPRAVA				
		LEČILIŠTE NA LOVCENU				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
2		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
	2	Režijski troškovi				
		Ogrev, osvetljenje, gorivo za pogon itd., smanjuje se sa	79.000			
	4	Ishrana bolesnika i osoblja	71.000		150.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			150.000	
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
1		Razni prihodi				
	1	Takse za lečenje, smanjuje se sa			150.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			150.000	
		LEČILIŠTE NA LOKRUMU				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
2		B. Materijalni rashodi				
		Materijalni izdaci:				
	10	Izdržavanje bolesnika, smanjuje se sa... ..	150.000			
	18	Razni radovi na ostrvu „Lokrum“ itd., smanjuje se sa	15.000		165.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			165.000	
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
1		Razni prihodi				
	2	Taksa za lečenje za 100 dece, smanjuje se sa			165.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			165.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
		DUNAVSKA BANSKA UPRAVA					
		DRŽAVNA BOLNICA U NOVOM SADU					
		A. RASHODI					
		Redovni prihodi					
		A. Lični rashodi					
		Lične prinadležnosti:					
1	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika					
		a) Činovnici					
		Subpoz. 3 Mesto 3 asistenata-VII staviti: primariusa-VI			+	13.320	
1a		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:					
		83 dnevničara itd., smanjuje se sa			—	13.320	
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
2		Subpoz. 2 Poštansko-telegrafski itd., smanjuje se sa 7.000.—					
		Subpoz. 8 Nabavka knjiga, zakona, časopisa itd., smanjuje se sa 8.000.—					
		Subpoz. 16 Nepredviđeni izdaci, smanjuju se sa ... 40.000.—					
		Subpoz. 17 Ishrana bolesnika itd., smanjuje se sa 50.000.—			—	105.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			—	105.000	
		B. PRIHODI					
		Redovni prihodi					
		Razni prihodi					
1	1	Od okružnih ureda itd., smanjuje se sa	—	65.000			
	5	Od bolesnika III kl., smanjuje se sa	—	40.000	—	105.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	105.000	
		DRŽAVNA BOLNICA ZA DUŠEVNE BOLESTI U KOVINU					
		A. RASHODI					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
2		Subpoz. 2 Nabavka lekova i zavoja, smanjuje se sa —20.000.—					
		Subpoz. 17: Čišćenje dimnjaka i šporeta umetnuti novu subpoziciju:					
		Režijski troškovi i ostali nepredviđeni izdaci, povećava se sa +35.000.—					
		Subpoz. 23 Za ishranu konja i troškovi oko izdržavanja istih, smanjuje se sa... .. — 15.000.—					
		DEČIJE OPORAVILIŠTE NA VENCU FRUŠKE GORE					
		A. RASHODI					
		Redovni rashodi					
		B. Materijalni rashodi					
		Upravni i režijski troškovi:					
2		Opšte izdržavanje oporavilišta itd., smanjuje se sa			—	112.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			—	112.000	
		B. PRIHODI					
		Redovni prihodi					
		Razne takse:					
1	1	Od pristojbe za izdržavanje dece, smanjuje se sa	—	50.000			
	2	Pristojba za lečenje i izdržavanje odraslih, smanjuje se sa	—	62.000	—	112.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			—	112.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		MORAVSKA BANSKA UPRAVA				
		DRŽAVNA BOLNICA ZA DUŠEVNE BOLESTI U TOPONICI				
		A. RASHODI				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
2	1	Kancelarijski i manipulativni troškovi				
		Subpoz. 5 Nabavka časopisa, pisaae mašine itd., smanjuje se sa			— 22.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			— 22.000	
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi:				
1	1	Prihodi od ekonomije, smanjuju se sa			— 22.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			— 22.000	
		UPRAVA VRNJAČKE BANJE				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
2	7	Nabavka banjskih potreba za iznošenje dubreta itd., smanjuje se sa	— 20.000			
	12	Nabavka i opravka mašina, aparata, sprava itd., smanjuje se sa	— 50.000			
	12	Nabavka uglja, maziva, drva, sargija itd.; smanjuje se sa	— 50.000			
	14	Podizanje i opravka zgrada, kupatila, drumova itd., smanjuje se sa	— 200.000			
	15	Tehnički i građevinski radovi, eksproprijacija imanja itd., smanjuje se sa	— 150.000			
	16	Na potrebne izdatke oko održavanja čistoće itd., smanjuje se sa	— 10.000			
	20	Na sve ostale nepredviđene rashode, smanjuje se sa	— 20.000		— 500.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			— 500.000	
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi				
1	1	Od banjske kurtakse, smanjuje se sa	— 200.000			
	2	Od kupatilne takse, smanjuje se sa	— 250.000			
	18	Od takse za električno osvetljenje, smanjuje se sa	— 25.000			
	19	Od kanalizacione takse itd., smanjuje se sa	— 25.000		— 500.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			— 500.000	
		VARDARSKA BANSKA UPRAVA				
		DRŽAVNA BOLNICA U SKOPLJU				
		A. RASHODI				
		Redovni rashodi				
		B. Materijalni rashodi				
		Upravni i režijski troškovi:				
2	6	Troškovi ishrane bolesnika i personala, smanjuje se sa			— 150.000	
		Svega rashodi, smanjuju se sa			— 150.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	ŗ	Dinara	p.
		B. PRIHODI				
		Redovni prihodi				
		Razni prihodi				
	1	Bolničke pristojbe za lečenje članova ureda, smanjuje se sa	— 100.000			
	2	Usled povećanog broja bolesničkih postelja itd., smanjuje se sa	— 50.000		— 150.000	
		Svega prihodi, smanjuju se sa			— 150.000	
		REKAPITULACIJA DRŽAVNIH USTANOVA				
		I Ustanove neposredno podređene Ministarstvu				
		a) Socijalne ustanove				
		1 Dom slepih „Kralja Aleksandra I“ u Zemunu, smanjuje se sa			— 241.860	
		2 Ortopedski zavod u Beogradu, smanjuje se sa			— 272.400	
		3 Ortopedska radionica u Zagrebu itd., smanjuje se sa			— 89.561	
		b) Bolničke i higijenske ustanove				
		6 Opšta državna bolnica u Beogradu, smanjuje se sa			— 500.000	
		11 Škola za nudilje u Beogradu, smanjuje se sa			— 20.000	
		13 Škola narodnog zdravlja u Zagrebu, smanjuje se sa			— 700.000	
		15 Centralni higijenski zavod — Beograd itd., smanjuje se sa ...			— 1,400.000	
		Svega I Ustanove neposred. podređene Ministarstvu, smanjuju se sa			— 3,223.821	
		II Ustanove bolničke, higijenske i socijalne pod banskim upravama:				
		1 U Dravskoj banskoj upravi				
		20 Lečilišta u Topolšici, smanjuje se sa			— 500.000	
		21 Opšta državna bolnica — Ljubljana, smanjuje se sa			— 1,000.000	
		22 Bolnica za ženske bolesti u Ljubljani, smanjuje se sa			— 100.000	
		23 Bolnica za duševne bolesti — Ljubljana-Studenac, smanjuje se sa			— 300.000	
		24 Bolnica za duševne bolesti — Novo Celje, smanjuje se sa			— 100.000	
		2 U Savskoj banskoj upravi				
		26 Bolnica za duševne bolesti u Stenjevcu, smanjuje se sa			— 300.000	
		29 Lečilište u Kraljevcu, smanjuje se sa			— 100.000	
		33 Lečilište u Martinšćici, briše se			— 1,378.446	
		3 U Primorskoj banskoj upravi				
		35 Državna bolnica u Splitu, itd., smanjuje se sa			— 100.000	
		36 Lečilište Sv. Križ kod Trogira itd., smanjuje se sa			— 100.000	
		4 U Drinskoj banskoj upravi				
		37 Državna bolnica u Sarajevu itd., smanjuje se sa			— 500.000	
		5 U Zetskoj banskoj upravi				
		43 Lečilište na Lovćen, smanjuje se sa			— 150.000	
		44 Lečilište na Lokrumu, smanjuje se sa			— 165.000	
		6 U Dunavskoj banskoj upravi				
		47 Državna bolnica u Novom Sadu, smanjuje se sa			— 105.000	
		49 Dečije oporavalište na Vencu itd., smanjuje se sa			— 112.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
		7 U Moravskoj banskoj upravi				
		51 Državna bolnica za duševne bolesti u Toponici, smanjuje se sa			—	22.000
		52 Uprava Vrnjačke banje, smanjuje se sa			—	500.000
		8 U Vardarskoj banskoj upravi				
		56 Državna bolnica u Skoplju, smanjuje se sa			—	150.000
		Svega II Ustanove bolničke, higijenske i socijalne pod banskim upravama, smanjuju se sa			—	5,682.446
		Ukupno (I i II), smanjuje se sa			—	8,906.267
		Po odbitku dotacija uračunatih kod Ministarstva i banskih uprava i to:				
		kod Banskih uprava			—	623.821
		kod Ministarstva			—	100.000
		Ukupno rashodi državnih ustanova (privrednih ustanova), smanjuju se sa			—	8,182.446
		OPŠTA REKAPITULACIJA				
		Ukupno rashodi, državne administracije, smanjeni su sa			—	2,609.321
		Ukupno rashodi, državnih ustanova (preduzeća), smanjeni su sa			—	8,182.446
		Ukupno (XV razdeo), smanjen je sa			—	10,791.767

UNOSI SE NOVI XVa RAZDEO

MINISTARSTVO FIZIČKOG VASPITANJA NARODA

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu				
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija		
			Dinara	p.	Dinara	p.	
GLAVA CXXIIa — MINISTARSTVO							
Redovni rashodi							
A. Lični rashodi							
Lične prinadležnosti:							
1036a	1	Plate — periodske povišice i položajni dodaci činovnika					
		Ministar	96.000.—				
		a) Činovnici					
		Savetnik IV/1	44.040.—				
		Sekretar V	27.000.—				
		Pristav VII	16.920.—				
		Ekonom VIII	13.560.—				
		2 arh. činovnika: 1-IX i -IX	18.600.—				
		Šef računovod. — računski inspektor VI	21.600.—				
		Arhivar VIII	13.560.—				
		b) Činovnički pripravnici					
		2 čin. pripravnika VIII	27.120.—	— 278.400			
		2	Dodaci na skupoću				
Činovnika, lični	142.323.—						
	porodični	65.080.—	— 207.403		485.803		
1036b		Nagrade kontraktualnim činovnicima i dnevničarima:					
		4 zvanič. dnevničara	71.334.—				
		3 služit. dnevničara	38.000.—				
		2 stručna honorar. referenta	90.000.—				
		2 kontrakt. stručna referenta	84.000.—			283.334	
1036c	1	Specijalne nagrade i stipendije:					
		Nagrade za viteške utakmice		— 100.000			
	2	Stipendije za obrazovanje nastavnčkog kadra u zemlji i u inostranstvu		— 260.000	— 360.000		
B. Materijalni rashodi							
1036d		Upravni troškovi:					
		Opšti kancelarijski troškovi	100.000.—				
		Nabavka kancelarijskog nameštaja	50.000.—				
		Poštansko-telegraf. i telefonske takse	15.000.—				
		Nabavka i opravka pisaćih mašina i mašina za umnožavanje	15.000.—				
		Nabavka stručnih knjiga, zakona, pretplata na „Službene novine“ kao i pretplata na domaće i strane časopise i listove itd.	25.000.—				
		Otkup stručnih knjiga, rukopisa i časopisa u propagandističkom cilju	15.000.—				
		Nabavka, štampa i povež knjiga, obrazaca, formu-Štampanje upustava, pravila, zakonskih predloga, statističkih podataka i stručnih publikacija Ministarstva	20.000.—				
		Publikacija oglasa preko „Službenih novina“, dnevnih, domaćih i stranih listova. Nagrade za pisanje članaka u novinama u zemlji i inostranstvu	10.000.—				
		Za izdavanje stručnih časopisa, štampanje itd.	40.000.—				
		Instalacija električnog osvetljenja i telefona	10.000.—				
		Nabavka sijalica	3.000.—				
		Nabavka odela i obuće za služitelje dnevničare-služitelje	6.000.—				
						— 330.000	

B r o j		R A S H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	p.	Dinara	p.
1036d		Održavanje automobila po čl. 6 Pravilnika o upotrebi državnih putničkih automobila			—	90.240
1036đ		Putni, podvozni i selidbeni troškovi: Putni, podvozni i selidbeni troškovi činov. i služb. Ministarstva, pretstavnika za fizičko vaspitanje kada putuju službenim poslom po naredbi Ministarstva 80.000.— Inspekциони i organizacioni troškovi činovnika Ministarstva i pretstavnika društva za fizičko vaspitanje kao i nagrade za uspešno obavljanje poslova kada ih delegira Ministar 100.000.—			—	180.000
1036e		Troškovi za osnivanje visokih škola, stručnih tečajeva i tečajeva za prvu pomoć: Troškovi za osnivanje i održavanje Visoke škole u Beogradu za stručno obrazovanje nastavnika telesnog vaspitanja i troškovi za osnivanje i održavanje stručnih tečajeva za fizičku kulturu kao i pomoći			—	100.000
1036ž		Za izgradnju Stadiona Nj. V. Kralja Aleksandra I u Beogradu (I rata)			—	250.000
		Svega redovni rashodi			—	2,079.377
		Vanredni rashodi				
1036z		Za pomoć sokolskim domovima			—	200.000
1036i		Razne pomoći:				
	1	Pomoć Savezu sokola Kraljevine Jugoslavije	—	8,000,000		
	2	Pomoć Jugoslovenskom veslačkom savezu (za organizovanje međunarod. veslačke utakmice za prvenstvo Evrope)	—	400.000		
	2	Pomoć raznim vatrogasnim, streljačkim, sportskim i sličnim društvima	—	200.000		
	4	Pomoć društvima za uređenje sportskih terena, zgrada i drugih sportskih objekata	—	300.000		
	5	Pomoć župama i učesnicima na Sveslovenskom sletu u Pragu	—	400.000		
	6	Pomoć raznim sportskim savezima	—	150.000		— 9,450.000
		Svega vanredni rashodi				9,650.000
		Svega (XVa razdeo)				+ 11,729.377

B. PRIHODI

B r o j		P R I H O D I	Predlog izmena Finan. odbora u predlogu budžeta za 1932/33 godinu			
partije	pozicije		Iznos pozicija		Iznos partija	
			Dinara	g	Dinara	p.
		I RAZDEO — NEPOSREDNI POREZI				
		GLAVA I — OPŠTI NEPOSREDNI POREZI				
		Redovni prihodi				
		Prihodi od opštih neposrednih poreza itd.:				
		Porez na zemljište (zemljarina), smanjuje se sa	—54,000.000	—	— 34,000.000	—
		Porez na dobitak preduzeća obaveznih itd., povećava se	+20,000.000	—	—	—
		Svega (gl. I), smanjuje se sa			—34,000.000	
		Ukupno I razdeo, smanjuje se sa			—34.000.000	
		II RAZDEO — POSREDNI POREZI				
		GLAVA IV — TROŠARINA				
		Redovni prihodi				
		Napлата trošarine:				
		Na: šećer, kavu, pivo itd., smanjuje se sa			— 35.000.000	—
		Svega (gl. IV), smanjuje se sa			—35,000.000	
		GLAVA V — TAKSE				
		Redovni prihodi				
		Takse:				
		Prodaja taksenih maraka i hartija od vrednosti itd., povećava se sa	+ 1,500.000	—		
		5% kontrolne takse itd., briše se	— 1,500.000	—		
		Ukupno II razdeo, smanjuje se sa			— 35.000.000	
		V RAZDEO — DRŽAVNA PRIVREDA				
		Ukupno državna privreda, smanjuje se sa			— 60.000.000	
		Državna privreda, smanjuje se			— 60.000.000	

REKAPITULACIJA

SMANJENJA IZVRŠENIH OD STRANE FINANSIJSKOG ODBORA
NARODNE SKUPŠTINE

REKAPITULACIJA

I	Razdeo	Vrhovna državna uprava, smanjuje se sa —	3.866.944.—
IV	„	Ministarstvo pravde, smanjuje se sa —	2,103.778.—
V	„	„ prosvete, povećava se sa +	3,458.664.—
VI	„	„ inostranih poslova, smanjuje se sa . —	4,195.415.—
VII	„	„ unutrašnjih poslova, smanjuje se sa . —	19,283.073.—
VIII	„	„ finansija, smanjuje se sa —	9,000.000.—
X	„	„ gradjevina, smanjuje se sa —	1,542.347.—
XI	„	„ saobraćaja, smanjuje se sa —	83,700.000.—
XII	„	„ poljoprivrede, smanjuje se sa —	3,396.767.—
XIII	„	„ trgovine i industrije, povećava se sa . +	636.490.—
XIV	„	„ šuma i ruda, smanjuje se sa —	6,944.440.—
XV	„	„ socijalne politike i narodnog zdravlja, smanjuje se sa —	10,791.767.—
XVa	„	„ za fizičko vaspitanje naroda, unosi se +	11,729.377.—
Ukupno smanjenje —			129,000.000.—

C. FINANSIJSKI ZAKON

PREDLOG

FINANSIJSKOG ZAKONA

ZA 1932/33 GODINU

Usvojen je sa sledećim izmenama i dopunama:

I RAZDEO — OSNOVNE ODREDBE

§ 1

(Rezerviše se zbog računskog dela budžeta).

§ 7

Na kraju stava 2 dodaje se: „Isto tako Ministar pravde može po saglasnosti Ministra finansija sretstva Centralnog fonda za podizanje kaznenih i sličnih zavoda upotrebiti i za izdržavanje kaznenih i sličnih zavoda u koliko predvideni budžetski krediti ne bi bili dovoljni“.

§ 11

Dodaju se nove tačke koje glase:

3. Opraštaju se pozajmice sa interesom koje je Gospodarska komisija za stvarnu demobilizaciju u Ljubljani dala školskim odborima, opštinama, glazbenoj matici, raznim ustanovama i fondovima ranijih oblasti čija je imovina prešla pod upravu banovine.

Iznos oproštenih pozajmica rashodovaće se na teret prihoda od plena.

Sve do dana stupanja na snagu ovog zakona naplaćene sume neće se vraćati.

Ostale ustanove, društva i zadruga, dužne su primljene pozajmice od Gospodarske komisije vratiti sa interesom 4% u deset godišnjih rata računajući od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Oslobođavaju se plaćanja vrednosti primljenog materijala iz plena: Kolo Srpskih sestara, đачke trpeze, društva i ustanove za pomaganje sirotinje i dece, zanatska udruženja i zanatski esnafi i udruženje ruskih izbeglica kao i svi zemljoradnici koji su učestvovali u ratovima za oslobođenje i ujedinjenje od 1912 godine, no s tim da se naplaćene sume od dana stupanja na snagu ovog zakona neće vraćati.

Suma od tri hiljade dinara predviđena u tač. 3 § 1 Zakona o likvidaciji ustupljenog ratnog plena povećava se na 5.000.— dinara, s tim, da će se takva dugovanja otpisati ako se uverenjem i potvrđama nadležnih vlasti utvrdi nemogućnost naplate usled nemaštine.

4. Licima, koja su dobila pozajmicu u novcu iz fonda sekvestriranih imovina, radi obnove imanja ili radnji, otpisaće se dug od 5.000.— dinara. Ovo otpisivanje izvršiće se u i slučaju da je po tom dugovanju izrečena i sudska presuda.

Svima ostalim dužnicima ostavlja se rok od dve godine od stupanja na snagu ovog zakona, da isplate dug bez interesa. Posle ovoga, roka dug će platiti sa 4% interesa za sve vreme od dana obaveze.

Pozajmice date u novcu udruženjima za ishranu pasivnih srezova u Hercegovini otpisaće se.

Pozajmice date licima, koja nisu mogla i ne mogu da ih plate zbog dokazane nemaštine, otpisaće se. Ovo će se otpisivanje izvršiti na osnovu uverenja ili potvrda nadležnih vlasti o nemaštini dotičnih lica.

Sva otpisivanja po ovom §-u, izvršiće se na teret suma dobijenih od likvidiranih imovina i potraživanja podanika neprijateljskih država, koje još nisu predate Fondu za ratnu štetu:

Za ona lica, koja su svoja dugovanja likvidirala i platila, odredbe ovoga §-a ne važe, niti se mogu naplaćene sume vraćati.

II RAZDEO — ODREDBE ZA POJEDINA MINISTARSTVA

A. Ministarstvo finansija

1 Ovlašćenje za Ministra finansija i odredbe za računsku službu

§ 12

Dodaju se nove tačke koje glase:

1a) da povremeno određuje vrednost državnim i državom garantovanim obveznicama u slučajevima, kada se na osnovu specijalnih zakona, uređaba ili pravilnika ove obveznice imaju primati u jemstvo (kaucije) po herzanskom kursu.

Određena vrednost ovih obveznica ne može biti veća od njihove nominalne vrednosti, i ostaje na snazi za sve vreme trajanja jemstva (kaucije) obračunatog po toj vrednosti.

Tačka 7 briše se, i dodaje se nova 7a koja glasi:

7a) da u sporazumu sa Ministrom trgovine i industrije a po postignutoj saglasnosti sa Pretsednikom Ministarskog saveta odluči:

a) kad će se Narodnom pretstavništvu podneti na rešavanje predlog zakona o opštoj carinskoj tarifi sa uvoznim i izvoznim carinama, koji je uveden u život rešenjem Ministarskog saveta CBr. 29291 od 19 juna 1925 god., donetim na osnovu čl. 71 Zakona o budžetskim dvanaestinama od 31 marta 1925 god., i čija je važnost produžena odredbama finansijskog zakona za 1929-30 (čl. 1 Zakona o izmeni čl. 76 finansijskog za kona za 1929-30 godinu), 1930-31 (§ 55) i 1931-32 (§ 57) i

b) kad će se Narodnom pretstavništvu podneti na naknadno odobrenje rešenja koja su doneta i koja budu doneta po ovlašćenjima predviđenim u pomenutom predlogu zakona o opštoj carinskoj tarifi kao i u njegovim doznijim izmenama.

7b) da Ministru građevina stavi na raspoloženje kredit od 15.000.000.— dinara za dovršenje zgrade Narodnog pretstavništva.

3 Odredbe o državnim dobrima

§ 14

Drugi stav tač. 1 menja se i glasi:

„Za dobra, čija je prometna vrednost ispod 100.000 dinara, konačnu odluku o prodaji donosi Ministar finansija, za ona, čija je vrednost do 1.000.000.— dinara, odluku donosi Ministarski savet na predlog Ministra finansija, a preko 1.000.000.— dinara Ministarski savet po prethodnoj saglasnosti Finansijskog odbora Narodne skupštine.

4 Odredbe o porezima, taksami, trošarini i carinama

§ 16

Tač. 1 menja se i glasi:

Neposredni porezi razrezani na državna zemljišta i zgrade rashodovaće se za sve vreme do kraja 1932 godine.

Dodaje se nova tačka 3 koja glasi:

3. Zakon o oslobođenju od državnih dažbina, zajmova samoupravnih tela ima se tako razumeti, da se samoupravna tela oslobodavaju plaćanja poreza i taksa za zajmove u zemlji koje zaključče putem javnog upisa, a ne i one, koje zaključče kod pojedinih banaka. Svi zajmovi, bez razlike koje samoupravna tela zaključče u inostranstvu, oslobodavaju se plaćanja poreza i taksa.

§ 17

Dodaju se nove tačke, koje glase:

4) izuzetno od postojećih taksenih propisa neće se naplatiti $2\frac{1}{2}\%$ državnih dažbina na ime 4% poreza na poslovni promet, 1% ugovorne takse i $\frac{1}{2}\%$ priznanične takse prilikom isplate faktura za isporučene količine soli po ugovoru zaključenom 11. novembra 1930 između Uprave državnih monopola i Državnog monopola soli Poljske Republike, ako i poslednja ne naplati svoje državne dažbine na primanja naše monopolske uprave po ugovorima zaključenim o kupoprodaji duvana u listu u istoj godini.

5. Preduzeće Edmond Boaje iz Anžera, kome je za Vladu Kraljevine Jugoslavije od Ministra saobraćaja ustupljena izgradnja pruga Bihać—Knin i Glogovci—Peć, oslobadja se od plaćanja državnih neposrednih poreza i samoupravnih prireza, osim dužnosti obustavljanja službeničkog poreza od svojih službenika i radnika, zatim oslobadja se svih državnih taksa, podrazumevajući tu i takse za ugovore učinjene sa državom o ovoj gradnji i o poslovima, koji iz tih ugovora neposredno proističu, kao i državne, banovinske i opštinske trošarine na sve trošarinske predmete, koje bude trošilo za pogon mašina i sprava potrebnih pri izvršenju pomenute izgradnje izuzev automobila bilo da te predmete uvozi neposredno iz inostranstva, bilo da ih nabavlja u zemlji neposredno od proizvođača.

Pomenuto preduzeće oslobadja se plaćanja uvozne carine i ostalih dažbina, kao sporednih taksa (žigovine, poslovne dažbine, kaldrmine), koje se naplaćuju na carinarnicama, i to za sav materijal, konstrukcije, metalne delove, šine itd. za zakivke, zavrtanje, boje i ostali potrošni materijal, koji bude upotrebljavalo za izvršenje preduzetih radova. Ovo oslobođenje od plaćanja uvoznih carina ne odnose se na materijale, mašine, spreme i alat upotrebljiv za pradenje željeznica, a koji se prema spisku sastavljenom od strane Ministarstva saobraćaja i saopštenom preduzeću u roku od mesec dana od obnarodovanja u „Službenim novinama“ ovoga zakona izrađuju u zemlji, a mogu se nabaviti po paritetnim cenama svetskog tržišta i

isporučiti u rokovima koji odgovaraju ugovornim rokovima za izvršenje radova.

Zatim se preduzeće oslobadja carine, skupnog poreza, kao i monopolske takse i sporednih taksa (žigovine, kaldrmine, poslovne dažbine) na benzin, odnosno petroleum i mineralno ulje i naftu koji služe za pogon i mazanje mašina, a uvoze se iz inostranstva za gradnje željeznice Bihać—Knin i Glogovci—Peć. Isto tako preduzeće se oslobadja monopolske takse na eksploziv i štapin, koji se nabavlja u zemlji, a služi za razbijanje stene na gradnju pomenutih pruga kao i carine i monopolske takse na eksploziv, štapin i kapsle, ako se isti uvoze iz inostranstva, a pod uslovom napred navedenim.

Sve mašine, aparati, gvozdene konstrukcije, sprave, alati i ostali potrebni pribor za izvršenje preduzetih radova, oslobadaju se uslovno od uvozne carine i ostalih sporednih taksa, ako u roku od šest meseci od dana prijema željeznice i radova od strane države budu povraćeni za inostranstvo, ili više ne budu za upotrebu. Pri uslovnom uvozu ovih mašina, aparata, gvozdene konstrukcije, sprava, alata i ostalog pribora neće preduzeće polagati nikakvu garanciju, niti će se vršiti obeležavanje istih.

6) Evropsko društvo za hipotekarni i bankarski kredit iz Pariza, kome je za Vladu Kraljevine Jugoslavije od Ministra saobraćaja ustupljena izgradnja pruge Veles—Prilep, oslobadja se od plaćanja državnih neposrednih poreza i samoupravnih prireza osim dužnosti obustavljanja službeničkog poreza od svojih službenika i radnika, zatim oslobadja se svih državnih taksa, podrazumevajući tu i taksu za ugovore sačinjene sa državom po ovoj gradnji i po poslovima, koji iz tih ugovora neposredno proističu, kao i državne, banovinske i opštinske trošarine na sve trošarinske predmete, koje bude trošilo za pogon mašina i sprava potrebnih pri izvršenju pomenute izgradnje izuzev automobila, bilo da te predmete uvoze neposredno iz inostranstva, bilo da ih nabavlja u zemlji neposredno od proizvođača.

Pomenuto Društvo oslobadja se plaćanja uvozne carine i ostalih dažbina kao sporednih taksa (žigovine, poslovne dažbine, kaldrmine) koje se naplaćuju na carinarnicama i to za sav materijal, konstrukcije, metalne delove, šine itd. za zakivke, zavrtanje, boje i ostali potrošni materijal, koji bude upotrebljavalo za izvršenje preduzetih radova. Ovo oslobođenje od plaćanja uvoznih carina ne odnosi se na materijale, mašine, spreme i alat upotrebljiv za gradnje željeznica, a koji se prema spisku sastavljenom od strane Ministarstva saobraćaja i saopštenom društvu u roku od mesec dana od dana obnarodovanja u „Službenim novinama“ ovoga zakona izrađuju u zemlji a mogu se nabaviti po paritetnim cenama svetskog tržišta i isporučiti u rokovima koji odgovaraju ugovornim rokovima za izvršenje radova.

Zatim se Društvo oslobadja carine, skupnog poreza, kao i monopolske takse i sporednih taksa (žigovine, kaldrmine, poslovne dažbine) na benzin, odnosno petroleum i mineralno ulje i naftu koji služe za pogon i mazanje mašina, a uvoze se iz inostranstva za gradnje željeznice Veles—Prilep. Isto tako Društvo se oslobadja monopolske takse na eksploziv i štapin, koji se nabavlja u zemlji, a služi za razbijanje stene na gradnju pomenute pruge, kao i carine i monopolske takse na eksploziv, štapin i kapsle, ako se isti uvoze iz inostranstva a pod uslovima napred navedenim.

Sve mašine, aparati, gvozdene konstrukcije, sprave, alati i ostali potrebni pribor za izvršenje preduzetih radova, oslobađaju se uslovno od uvozne carine i ostalih sporednih taksa, ako u roku od šest meseci od dana prijema željeznice i radova od strane države budu povraćeni za inostranstvo ili više ne budu za upotrebu. Pri uslovnom uvozu ovih mašina, aparata, gvozdenih konstrukcija, sprava, alata i ostalog pribora, neće Društvo polagati nikakvu garanciju, niti će se vršiti obeležavanje istih.

7) Željeznički materijal za koloseke i vozila, koji se nabavlja u Poljskoj po kompenzacionom ugovorima na račun monopolske režije, oslobađava se od plaćanja carine i svih carinskih troškova.

§ 18

Briše se ceo.

B. Ministarstvo pravde

§ 19

Na kraja prvog stava posle tačke dodati nov tekst, koji glasi:

„Ovaj bir i jednima i drugima stavljaće na raspoloženje u globalnom iznosu a u mesečnim ratama Ministar pravde Svetom Arhijerejskom Sinodu Srpske Pravoslavne crkve odnosno Vakufsko-mearifskoj Direkciji u Skoplju.

U stavu drugom u prvom redu posle reči: „suma“ mesto: „Ministar pravde“ staviti: „nadležne verske vlasti“.

U petom stavu na kraju dodati novu rečenicu koja glasi: „Ovu sumu Ministar pravde u globalnom iznosu a u mesečnim ratama, stavljaće na raspoloženje Svetom Arhijerejskom Sinodu Srpske pravoslavne crkve“.

U šestom stavu u prvom redu mesto reči: „Ministra pravde“ staviti: „Sveti Arhijerejski Sinod“.

§ 19a nov

Stalna godišnja državna pomoć Srpskoj pravoslavnoj crkvi odobrena u budžetima rashoda Ministarstva pravde i Ministarstva prosvete isplaćivaće se u tromesečnim ratama unapred Svetom Arhijerejskom Sinodu Srpske pravoslavne crkve.

§ 19b nov

Kotarski sud u Osijeku donji grad ukida se i prestaje raditi sa danom 31 maja 1932 godine.

Sa istim danom dosadanje područje Kotarskog suda u Osijeku donji grad potpašće pod nadležnost Kotarskog suda u Oseku gornji grad, koji će se od toga dana zvati Kotarski sud u Oseku.

Ovlašćuje se Ministar pravde, da izda uredbu o načinu likvidacije Kotarskog suda u Oseku donji grad i o prenosu poslova ovoga Kotarskog suda na Kotarski sud u Oseku gornji grad.

C. Ministarstvo prosvete

§ 20

Tekst § 20 postaje tačka 1) a dodaje se nova tačka 2) koja glasi:

2) Za Centralni penzioni fond članova pozorišta naplaćuju se na sve ulaznice i to:

a) za pozorišta i umetničke koncerte i priredbe i u opšte za sve ulaznice u umetničkim ustanovama od svakog sedišta po 0.50 din. do 5.— dinara;

b) na besplatne ulaznice u prednjim ustanovama do 3.— din.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da u sporazumu

sa Ministrom finansija propiše pravilnik o načinu naplate ovih taksa, predaje naplaćenih suma Upravi centralnog penzionog fonda i o kontroli nad ovim fondom.

§ 22

U tački 1 u trećem redu briše se reči: „bogoslovija, šerijatskih škola“. Dodaje se nova tačka 4 koja glasi:

4) Nastavničko, tehničko, administrativno i ostalo osoblje u srednjim i srednjim stručnim školama koje bi se ukinule može Ministar prosvete zadržati u državnoj službi, penzionisati ili otpustiti prema budžetskoj mogućnosti i potrebama službe.

§ 23

Ukida se, a mesto njega umetnuti nov tekst koji glasi:

Ovlašćuje se Ministar prosvete da na račun kredita predviđenih budžetom na lične rashode za stalno osoblje može postavljati kontraktualne službenike i dnevničare, s tim da se broj i vrsta predviđenih zvanja kao i iznos odgovarajućih budžetskih prinadležnosti i kredita ovim postavljenjima ne prekorači.

§ 26

Dodaje se u stavu 9 pod I mesto:

„Ministar ih može premestiti u slične škole ili ih otpustiti“ staviti: „Ministar može opozvati pri stanak na raniji izbor, u kome slučaju samoupravno telo je dužno odmah ga ukloniti od dužnosti“.

U stavu 10 pod I u petom redu mesto reči: „u državnim“ staviti: „samoupravnim“.

§ 27

Drugi i treći stav menja se i glasi:

„Četiri oblasna narodna pozorišta sa sedištem jedno u Skoplju, jedno u Sarajevu, jedno u Novom Sadu i Osijeku (zajedničko) i jedno u Mariboru, izdržavaju se svojim prihodima i subvencijom, a po budžetu koji odobrava Ministar prosvete.

Ovo važi i za banovinska pozorišta, s tim da njihov budžet prihoda i rashoda odobrava nadležni Ban.

Sva pomenuta pozorišta oslobađavaju se plaćanja takse iz Tar. Br. 99-a (1) zakona o taksama“.

§ 28

Dodaje se nov stav koji glasi:

„Sva zaduženja po tekućem računu koje Ministarstvo finansija knjiži na teret ove Štamparije imaju se rashodovati na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajne“.

§ 28-a nov

Krediti na lične rashode Ministarstva prosvete u glavi XL Univerziteti, partija 235—238 zaključno, smanjuju se u visini 20%.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da izuzetno od odredaba zakona o univerzitetima od 28 juna 1930 brojno stanje nastavnog osoblja utvrdi prema visini raspoloživih kredita, a po učinjenom smanjenju u prethodnom stavu, radi čega će izvršiti potrebna penzionisanja ili otpuštanja.

G. Ministarstvo inostranih poslova

§ 31.

U trećem redu briše se reči: „koja budu ukinuta“.

§ 32

U pretposlednjem redu tačke 3 posle reči: „saglasnosti“ umetnuti reč: „Pretsednika“.

D. Ministarstvo vojske i mornarice

§ 34

U prethodnom redu tačke 3 mesto: „čl. 244 tač. 3“ staviti: „čl. 242 tač. 2“.

Ž. Ministarstvo saobraćaja

§ 39

Tačka 7 menja se i glasi:

7) da iz prihoda Ministarstva saobraćaja po novim sporazumima, koji budu zalkjučeni o izvršenju postojećih ugovora, plaća subvencije parobrodarskim preduzećima za organizaciju i vršenje redovnog saobraćaja i prevoza pošte morem.

Dodaju se nove tačke koje glase:

8) da u koliko partije budžeta rashoda za upravu državnih železnica, koje su određene:

a) za izradu tarifa i vozni karata;

b) na ime naknade štete privatnim licima učinjene im telesnom povredom ili smrću pri železničkom saobraćaju;

c) na ime naknade štete prouzrokovane paljevinom na pruzi varnicom iz lokomotive ili požarom, kao i ostale naknade štete usled udesa ili nepogode;

d) na ime naknade štete za manjke i povrede robe, zadoćenja itd. pri transportu železnicom;

e) po obračunu troškova zajedničke službe u pograničnim stanicama prema ugovorima, kako za tekuću tako i za ranije godine;

f) po obračunu najamnine za upotrebu stranih kola i zakupnine pozajmljenih kola po ugovorima, kako za ranije tako i za tekuću godinu;

g) na ime isplate oštete za teško oštećena strana kola po pravilniku R. 1. V. § 7 i 16 i R. 1. C. § 41 i 58 ne budu dovoljne, može na račun prihoda trošiti iz sume potrebne za njihovu isplatu.

9) da u toku ove budžetske godine vrši nabavku potrebnog materijala za izradu i štampanje poštanskih maraka i ostalih vrednosnica do iznosa od (6) šest miliona dinara na račun ostvarenih prihoda od prodaje poštanskih maraka i vrednosnica.

10) da može u ovoj budžetskoj godini na račun ostvarenih prihoda po poštansko-telegrafsko-telefonskoj službi vršiti isplate na ime naknada za izgubljene i upropašćene poštanske pošiljke, u koliko odnosna partija budžeta rashoda za poštansko-telegrafsko-telefonsku službu ne bude dovoljna.

Z. Ministarstvo poljoprivrede

§ 40-a nov

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede:

1) da može isplaćivati veterinarima-bakteriolozima u državnim bakteriološkim zavodima specijalne dodatke u iznosima koje će odobriti Ministarski savet.

2) da može Savezima agrarnih zajednica (zadruga) i njihovim zadružnim organizacijama odgoditi i produžiti rokove za otplatu dugovanja učinjenih po odredbama zakona o pozajmicama bez interesa, udruženjima naseljenih dobrovoljaca, zemljoradnika i drugih interesenata agrarne reforme od 30 marta 1928 godine i zakona o beskatmatnoj pozajmici u izrađenoj građi dobrovoljcima naseljenicima i optantima za podizanje kuća od 18 septembra 1930 god.

3) da može svojim rešenjem vršiti podelu kredita odobrenog na subvencije i pomoći, u koliko ta podela još nije izvršena budžetom, do sume od 100.000.— dinara.

4) da izuzetno od propisa tač. 6 čl. 21 zakona o suzbijanju i ugušivanju stočnih zaraza od 14 juna

1928 godine, i kod odredbe tač. 2 istoga člana pomenutoga zakona, može pravilnikom odobriti odstupanje.

§ 40-b nov

1) U tač. 4 § 58 zakona o bańskoj upravi, posle tačke i zapete dodaje se ove reči: „ako godišnji prihod veterinarskog fonda ne bi dostigao sumu od 500.000 dinara onda će se pomenutoj veterinarskoj zakladi vratiti stvarno postignuti prihod u dotičnoj godini a po odbitku režijskih troškova.“

2) Rok za podnošenje prijava obrađivača i gospodara zemlje predviđen u §§ 46 i 47 zakona o uređenju agrarnih odnosa u ranijim pokrajinama Južne Srbije i Crne Gore od 5 decembra 1931 godine odlaže se do 5 jula 1932 godine zaključno.

Obrađivači i gospodari zemlje u prijavama koje podnose po §§ 48 i 49 pomenutog zakona imaju odnosno opisa veličine i granicama iz tač. b § 48 i st. 2 § 49 istog zakona navesti samo u kome se ataru prijavljeno zemljište nalazi i naznačiti njegovu približnu površinu, a uverenje nadležnog opštinskog suda o poreskoj klasi zemljišta, koje se traži po § 50 pom. zakona, neće podnositi prijavljivači, već će tako uverenje opštinski sudovi priključiti uz prijavu po službenoj dužnosti.

3) Dozvoljava se zakupcima zemljišta Uprave državne ergele Vrana da mogu zakupninu otplatiti radom na čišćenju kanala i ostalih melioracija na imanju državne ergele Vrana. Bliže odredbe o ovom propisaće Ministar poljoprivrede u sporazumu sa Ministrom finansija.

I. Ministarstvo trgovine i industrije

§ 40-g nov

Ovlašćuje se Ministarski savet da na predlog Ministra trgovine i industrije može na dan 1 jula 1932 godine zatvoriti izvestan broj trgovačkih akademija, dvorazrednih trgovačkih škola, pomorsko-trgovačkih akademija, ženskih stručnih škola i pojedina odeljenja pri tehničkim srednjim školama i spojiti pojedine muške zanatske (obrtne) škole sa srednjetehničkim školama.

§ 40-d nov

Ovlašćuje se Ministar trgovine i industrije:

1) da nastavnike i ostalo osoblje svih škola koje bi se zatvorile može zadržati u državnoj službi, pensionisati ili otpustiti prema budžetskoj mogućnosti i potrebama službe.

2) da iz kredita predviđenih budžetom na nagrade eksternim nastavnicima u resoru Ministarstva trgovine i industrije može isplaćivati honorare od časa, samo do visine budžetom odobrenih kredita na ove nagrade.

3) da na račun kredita predviđenih budžetom na lične rashode za stalno osoblje kod srednjih tehničkih i muških zanatskih škola može postavljati stručno nastajničko honorarno osoblje, s tim da se broj i vrsta predviđenih zvanja kao i iznos odgovarajućih budžetskih prinadležnosti i kredita ovim postavljenjem ne prekorači.

4) da može prihode, koji mu pripadaju po odredbama § 26 zakona o ustanovljenju i uređenju državne klasne lutrije za potpomaganje narodne privrede, upotrebiti, sem za unapređenje zanata i male kućne industrije, takođe i za ciljeve unapređivanja izvoza i ekonomske propagande u inostranstvu.

§ 40-d nov

1) Državne zgrade i ostale nepokretnosti i pokretnosti svih škola koje bi se zatvorile stavljaju se

na raspoloženje Ministru trgovine i industrije, koji će ih po sporazumu s Ministrom finansija upotrebiti za državne potrebe.

2) Vreme, koje je izvršnim odlukama priznato za dalje napredovanje inspektorima, direktorima nastavnica pri prevodenju u odgovarajuće činovničke grupe po zakonu o platama, stalnim mesečnim i ostalim dodacima i prinalležnostima, unapređenju i penzijskim prinalležnostima nastavnika srednjih stručnih škola u resoru Ministarstva trgovine i industrije od 4 novembra 1929 godine (Službene novine br. 261—CV od 7 novembra 1929 godine) računa im se u efektivnom iznosu za narednu položajnu grupu i periodsku povišicu i po zakonu o činovnicima od 31 marta 1931 godine, s tim da to ima važiti i za proteklo vreme do donošenja ovoga zakona.

3) Direktori trgovačkih akademija, pomorsko-trgovačkih akademija, srednjih tehničkih škola, ženskih stručnih učiteljskih škola, raspoređuju se po § 346 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine, kao i direktori potpunih srednjih škola, od IV položajne grupe 1 stepena do III položajne grupe 1 stepena zaključno.

4) Rešenje Ministra trgovine i industrije II br. 17458 od 21 juna 1930 godine odnosno specijalnog dodatka za osoblje Jugoslovenske slobodne zone u Solunu ostaje i dalje na snazi, s tim da Ministar trgovine i industrije u toku budžetske 1932-33 godine donese u saglasnosti sa Ministrom finansija pravilnik o istima.

J. Ministarstvo šuma i rudnika

§ 42

U tački 3 posle reči: „samoupravnih nadležstava“ umetnuti reči: „ustanova i državnih industrijskih preduzeća“.

Dodaju se nove tačke koje glase:

9) da celokupno osoblje kod prometne uprave državne šumske željeznice Usora-Pribinić razvrsta po zakonu o državnom saobraćajnom osoblju.

10) da donese uredbu o prinalležnostima u naturi u saglasnosti sa Finansijskim odborom Narodne skupštine u smislu tačke 3 § 53 zakona o šumama, kojom će biti izmenjena uredba DRBr. 68000-I-31.

11) da može i posle 1 aprila, a do kraja računске godine, na teret redovnih već otvorenih i angažovanih budžetskih kredita u smislu čl. 60 zakona o državnom računovodstvu izvoditi radove na pošumljavanju goleti, starih sečišta i sečišta u redovnom gazdovanju kao i druge radove u režiji. O rokovima za naredbe, naloge i isplate važe postojeći propisi.

12) da sve zvaničnike: nadlugare, lugare i čuvare šuma, koji su postavljeni ili prevedeni za zvaničnike ranije ili po § 326 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine, a danom 1 aprila 1932 godine nemaju deset godina efektivne državne službe, vrati u grupu služitelja-čuvara šuma, s tim, da u buduće prevido u grupu zvaničnika samo one služitelje-čuvare šume, koji su napunili deset godina efektivne državne službe.

§ 43

Dosadnji tekst paragrafa postaje tačka 1) i dodaje se nova tačka koja glasi:

2) odobrava se pravilnik Ministra šuma i rudnika Br. 6730-31 o davanju novčane pomoći siromašnim opštinama za kulturne, humane i opšte narodne svrhe kao i rešenja doneta po ovom pravilniku sa važnošću od 1 aprila 1931 godine.

K. Ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda

§ 43-a nov

Pomoć Savezu sokola Kraljevine Jugoslavije za sokolska društva i seoske sokolske čete, za koju je odobren kredit u budžetu Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda, isplaćuje se u mesečnim obrocima po naredbama Ministra fizičkog vaspitanja naroda.

Kad stupi na snagu ovaj zakon, Upravni odbor Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije podneće na odobrenje Ministru fizičkog vaspitanja naroda predračun rashoda, koji se imaju vršiti iz ove pomoći.

Izuzetno od zakona o državnom računovodstvu i zakona o glavnoj kontroli definitivnu likvidaciju sviju izdataka iz ove pomoći, vrše svaka tri meseca dva Ministra i dva člana Glavne kontrole, koje odredi Predsednik Ministarskog saveta.

Bliža upustva o izvršenju ove odredbe propisaće Ministar fizičkog vaspitanja naroda.

L. Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja

§ 43-b nov

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja:

1) da u cilju pribiranja potrebnih sredstava za pomaganje nepolnih radnika kroz osam nedelja godišnje, podizanje radničkih azila i plaćanje putnih troškova radnika, koji putuju radi zaposlenja, može razrezati na sve poslodavce (službodavce) i radnike (služboprimce), koji podleže pod odredbe zakona o osiguranju radnika od 14 maja 1922 god., naročiti prerez najviše do 3,6% od jednodnevne obezbeđene nadnice u smislu §-a 25 zakona o osiguranju radnika od 14 maja 1922 godine, odnosno 10% od 36%-nog prinosa za osiguranje u slučaju bolesti.

Ovaj prerez za Javne berze rada naplaćivaće se jednovremeno i na isti način kao i prinos za osiguranje radnika u bolesti.

Raspored ovih prinosa izvršiće se na način predviđen uredbom o organizaciji posredovanja rada od 26 novembra 1927 godine preko paritetski sastavljenih samoupravnih Javnih barzi rada i Središnje uprave za posredovanje rada, čiji sastav i nadležnost će propisati Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja uredbom u sporazumu sa Ministrom finansija i saglasnosti Ministarskog saveta.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti čl. 110 finansijskog zakona za 1922-23 godinu.

2) Da izuzetno od propisa drugog stava § 209 zakona o osiguranju radnika može za sprovođenje osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti odrediti kasniji rok, kao i da rok za sprovođenje ove vrste osiguranja može za pojedine grane privrede posebno odrediti s obzirom na ekonomske prilike dotične grane.

3) da može naročitom uredbom regulisati pitanje izdavanja dozvola za strane radnike (nameštenike) u Kraljevini Jugoslaviji i njome propisati specijalne takse koje će se ubirati od poslodavaca pri izdavanju dozvola za uposlenje stranih radnika (nameštenika). Taksa će se određivati za uposlenje prema važnosti struke stranog radnika (nameštenika) za domaću privredu, a unosiće se u „Fond za neposredno pomaganje nezaposlenih radnika“.

4) da u sporazumu sa Ministrom finansija a s obzirom na čl. 86-a zakona o državnom računovodstvu, propiše pravilnik o uslovima i obrascima za nabavke bolničkog inventara kod svih državnih i banovinskih

bolnica i socijalno-zdravstvenih ustanova. Ovaj će pravilnik biti obavezan za sve pomenute ustanove.

5) da može odobriti higijenskim ustanovama da viškove ostvarenih prihoda od predviđenih mogu utrošiti na asanacije sela, na bolnice, lečilišta i ostale ustanove za svoje potrebe.

6) da viškove prihoda Vrnjačke banje može trošiti za potrebe njenog uređenja.

7) da iz Sanitetskog fonda može utrošiti 500.000 dinara za dovršenje novog Hirurško-ginekološkog paviljona Državne bolnice u Skoplju.

8) da može kao dnevničarke postavljati dečije zaštitne sestre zavoda za odojčad, školskih poliklinika i dečijih dispanzera na teret viškova prihoda koje ostvare higijenske ustanove.

9) da za pokriće bolničkih troškova može propisati naročiti pravilnik, kojim će se regulisati naplaćivanje bolničkih troškova u državnim i banovinskim bolnicama od pojedinih institucija kod ambulantskih i odeljenskih bolesnika, tako, da naplaćivanje bude bar onoliko, koliko državu i banovinu košta upotrebljeni materijal za pojedinu intervenciju s tim, da siromašni budu izuzeti.

10) da iz partije za anuitet zajma koji je odobren rešenjem Pretsednika Ministarskog saveta O.Br. 3320-30 u sumi od 1.500.000.— dinara specijalnog budžeta bolnice za duševne bolesti u Stenjevcu, može za potrebe Ureda za kontrolu lekova biološkog porekla u Zagrebu utrošiti 60.000.— dinara, za potrebe Lečilišta u Novom Marofu 240.000.— dinara, Lečilišta u Šumetlici 200.000.— dinara; Higijenskog zavoda u Zagrebu 300.000.— dinara za asanaciju sela, i 700.000 dinara školi Narodnog zdravlja u Zagrebu za pokriće svojih rashoda.

§ 43-v nov.

1) Ukida se subvencija iz § 136 zakona o osiguranju radnika.

2) Ukida se subvencija iz § 37 zakona o penzionom osiguranju nameštenika.

3) Odredbe zakona o iseljavanju od 30 decembra 1921 godine važe i za iseljavanje u evropske zemlje.

4) Prihode dobivene za lečenje neinvalida u svojim ustanovama, invalidski sanatorijumi i ortopedske bolnice zadržaće za pokriće rashoda učinjenih za ishranu i lečenje istih neinvalida.

5) Obrazovanje vrhovnog suda radničkog osiguranja predviđeno u §§ 172 i 173 zakona o osiguranju radnika, odlaže se s tim da kompetencija prednjeg suda po pomenutom zakonu pređe u nadležnost i to za teritoriju ranije Kraljevine Srbije iz 1914 godine Kasacionog suda u Beogradu, za teritoriju Crne Gore Velikog suda u Podgorici, za teritoriju Vojvodine (sa Sremom) Kasacionom sudu u Novom Sadu, za teritoriju Hrvatske, Slavonije, Slovenačke i Dalmacije — Stola Sedmorice u Zagrebu, za teritoriju Bosne i Hercegovine — Vrhovnog suda za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu.

6) Zavod za radium-terapiju i zavod za rentgenologiju u Beogradu pridaju se kao odeljenja Opštoj državnoj bolnici u Beogradu prema zakonu o bolnicama i uredbi o broju i vrsti odeljenja u državnim bolnicama donetoj na osnovu § 15 zakona o bolnicama. Njihovi budžeti ulaze kao sastavni deo budžeta opšte državne bolnice u Beogradu.

III RAZDEO — OSTALE ODREDBE

§ 45

U tač. 3 u petom redu posle reči: „budžetom u“ umetnuti: „Ministarstvu i“.

§ 46

Stav 1) menja se i glasi:

„Od dana stupanja na snagu ovog zakona prestaje obaveza osiguranja po zakonu o osiguranju radnika svih onih lica, koja se uzimaju u službi države kao drevničari ili honorarni službenici“.

U stavu 4) ovog §-a u drugom redu mesto reči: „pod“ staviti reč: „po“.

§ 47

Menja se i glasi:

1) Lični penzioneri državni i samoupravni ne mogu biti uposleni kod države i državnih preduzeća. Ovo se ne odnosi na penzionisane profesore univerziteta koji kao priznati naučnici rade na univerzitetu u svojstvu honorarnog profesora, stenografe u Narodnom predstavništvu, činovnike Centralnog presbira-a kao i na penzionere ratne invalide.

2) Ličnim penzionerima državnih i samoupravnih uposlenim u službi banovina i opština ili njihovih preduzeća pripadaju dok im ova služba traje umanjene penzijske prinadležnosti, izuzimajući porodični dodatak na skupoću i to:

a) za jednu četvrtinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog uposlenja iznosi od 600—1499 dinara;

b) za jednu trećinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog zaposlenja iznosi od 1500—2499 dinara; i

v) za jednu polovinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog zaposlenja iznosi od 2500—4499 dinara.

3) Odredbe stava drugog ovog paragrafa važe i za one državne penzionere kojima je penzija određena prema prinadležnostima po zakonima donetim pre 1 jula 1923 ako njihova bruto mesečne penzijske prinadležnosti ne računajući porodični dodatak na skupoću, iznosi više od 3.000 dinara. Ovo važi i za penzionere ratne invalide, uposlene kako kod državne tako i kod samouprave čije mesečne penzijske prinadležnosti ne računajući porodični dodatak na skupoću iznosi više od 3000.— dinara.

4) penzionerima iz stava 2 ovog paragrafa kao i penzionerima ratnim invalidima uposlenim kod države ili samouprave, čiji mesečni bruto dohodak iznosi više od 5.000.— dinara, ne pripadaju penzijske prinadležnosti.

§ 47-a nov

Na rad u službi države ne mogu se uzimati kao kontraktualni službenici naši državljani. Onima koji se na dan stupanja na snagu ovoga zakona u njoj zateknu ima se služba u roku od dva meseca otkazati.

§ 51

Na kraju teksta briše se tačka i staviti reči: „u saglasnosti sa Finansijskim odborom Narodne skupštine“.

§ 52

Menja se i glasi:

1) ukida se stav 7 § 14 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine.

2) § 29 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 menja se i glasi:

a) državnom službeniku koji ima stan od države ili samoupravnog tela odbija se vrednost stana od

ukupnih mesečnih prinadležnosti. Kako će se utvrditi vrednost stana propisane uredbom Ministarski savet po predlogu Ministra finansija. Ovo ne važi za državne službenike koji u inostranstvu imaju stan u naturi, kao i na one službenike koji po specijalnim zakonima imaju pravo na besplatne stanove od države ili samoupravnih tela.

b) Da li će službenici pojedinih struka moći što drugo u naturi primati od države ili samoupravnih tela, i da li će i kako će se to odbijati od ukupnih mesečnih prinadležnosti utvrdiće uredbom Ministarski savet po predlogu Ministra finansija.

v) pod državnim službenikom po ovom §-u imaju se razumeti i lica koja se uzimaju na rad u službi države po odredbama glave X.

g) dok se ne propiše uredba predviđena u stavu 2 ovog paragrafa odbijaće se od ukupnih mesečnih prinadležnosti vrednost stana određena po sadašnjim propisima.

3) § 80 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 menja se i glasi:

Državni službenik ne može biti upotrebljen po službenom poslu van mesta svog službovanja duže od tri meseca. Izuzimaju se slučajevi u kojima je to dopušteno specijalnim zakonima.

4) Prvom stavu § 114 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Isto tako u ovaj rok računa se univerzitetskim docentima i profesorima vreme iz tač. 4 i 5 § 116, kao i vreme koje su službenici pomenutih zvanja proveli kao strani državljani u kontraktualnoj i honorarnoj nastavničkoj službi na domaćim univerzitetima.

5) Ukidaju se poslednje rečenice stava 1 § 127 zakona o činovnicima od 31 marta 1931, stav 1 § 133 zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22 juna 1931, stava 1 člana 321 zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30 septembra 1931 i stava 1 člana 86 zakona o graničnoj trupi od 5 novembra 1931 kao i odredbe stava 2 člana 334 zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30 septembra 1931 i stava 2 člana 113 zakona o žandarmeriji od 6 novembra 1931 godine.

6) Odredba člana 144 zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31 jula 1923 i člana 130 zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 28 oktobra 1923 ima se razumeti tako, da pravo na porodičnu penziju imaju samo porodice onih državnih službenika koji su brak sklopili pre stupanja u službu ili za vreme aktivne službe, pa prema tome porodice onih službenika koji su brak sklopili posle penzionisanja, a nisu bili docnije reaktivirani, nemaju pravo na porodičnu penziju.

7) U § 157 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine mesto reči: „smanjuje se sa 30%“ stavlja se: „smanjuje se za 50%“.

8) U stavu 2 § 252 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine na kraju mesto tačke dolazi zapeta, a dodaje se: „izuzetno od naređenja § 49“.

9) Poslednja rečenica § 332 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 menja se i glasi: „a ostaju na snazi §§ 21, 51 i 107“.

10) Odredba stava 2 § 341 zakona o činovnicima od 31 marta 1931 ima se razumeti tako, da važi za sve one oficire kojima je kao osnov za penziju uzet i specijalni vojni dodatak.

11) U članu 321 zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30 septembra 1931 dodaje se nov —

poslednji stav koji glasi: „Odredba člana 284 važi i za lične i porodične dodatke na skupoću penzionisanih oficira i vojnih činovnika“.

U članu 334 zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30 septembra 1931 dodaje se nov — poslednji stav koji glasi: „odredba člana 284 važi i za lične i porodične dodatke na skupoću penzionisanih pod-officira i muzičara.“

U članu 86 zakona o graničnoj trupi od 5 novembra 1931 dodaje se nov — poslednji stav koji glasi: „odredba člana 58 važi i za lične i porodične dodatke na skupoću penzionisanih praničara“.

12) Stupanjem na snagu zakona o produženju odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i zakona o budžetskim dvanaestinama od 10 avgusta 1929 godine ima se smatrati da je čl. 281 finansijskog zakona za 1922-23 prestao važiti.

13) Od dana stupanja na snagu ovoga zakona prestaju važiti rešenja Ministarskog saveta F.A.Br. 4320 od 27 maja 1920 godine i DRBr. 121339 od 18 decembra 1924 godine.

14) Porodični dodatak na skupoću predviđen u čl. 14 uredbe o dodacima na skupoću državnih pensionera Br. 75500-I od 27 oktobra 1931 utvrđuje se i isplaćuje po odredbama koje u tom pogledu važe za aktivne državne službenike.

15) Ministarski savet, po predlogu Ministra finansija, može uredbom menjati i dopunjavati zakon o smanjenju prinadležnosti od 20 septembra 1931 sa dopunom od 29 oktobra 1931.

16) Ovlašćuje se Ministar finansija, da uredbom sa zakonskom snagom može izmeniti odnosno dopuniti odredbe zakona o činovnicima od 31 marta 1931 i zakona o organizaciji finansijske kontrole koje se odnose na primanje u službu, raspored zvanja činovnika i zvaničnika, utvrđivanje novčanih prinadležnosti, snabdevanje odelom, ženidbu zvaničnika, upotrebu oružja i disciplinskih propisa za zvaničnike finansijske kontrole.

17) Ovlašćuje se Ministar finansija da izuzetno od odredaba zakona o činovnicima o prestanku službe smanji sadanji broj službenika finansijske kontrole na broj, koji je odobren budžetom za 1932-33 godinu.

18) Državni službenici koji su svršili viši tečaj Više pedagoške škole sa diplomskim ispitom, a sada su nastavnici učiteljskih škola, kada polože profesorski ispit prevode se na prinadležnosti profesora učiteljskih škola i to: oni sa 7 godina efektivne državne službe u VIII položajnu grupu; sa 10 godina u VII položajnu grupu; sa 13 godina u VI grupu sa 16 godina u V grupu; sa 21 godinu u IV grupu 2 stepena i sa 25 godina efektivne državne službe u IV grupu 1 stepena. Po izvršenom prevođenju, za dalje njihovo napredovanje važe propisi zakona o činovnicima od 1931 godine.

Državni službenici koji su svršili viši tečaj Više pedagoške škole, sa diplomskim ispitom, a sada su činovnički pripravnici učiteljskih škola, prevode se od dana stupanja na snagu ovog zakona u nastavnike učiteljskih škola, sa položajnim grupama koje bi imali da su ostali u učiteljskoj službi. Kada polože profesorski ispit preveće se na prinadležnosti profesora učiteljskih škola, shodno odredbama prethodnog stava ovog paragrafa.

Sekretar Više pedagoške škole mora imati filozofski fakultet, položeni profesorski ispit i postavlja se i napreduje po grupama kao i vanredni profesor

Više pedagoške škole iz glave XIII § 346 zakona o činovnicima od 31. marta 1931. godine.

Sekretar, zatečen na tom položaju s tim kvalifikacijama i sa najmanje 18 godina efektivne državne službe, prevodi se u IV grupu 1. stepena, s tim da mu te prinadležnosti pripadaju od dana stupanja na snagu ovog zakona a dotle samo prinadležnosti profesora srednjih škola.

§ 52-a nov

1) Zakon o organizaciji finansijske uprave od 7. decembra 1929. godine menja se i dopunjuje i to u:

§ 3. posle reči: „Odeljenje državnih dugova i drž. kredita (VI)“ umetnuti reči: „Budžetsko odeljenje (VII)“; reči: „i budžeta“ kod: „Odeljenja državnog računovodstva“ brisati.

§ 4. u drugom redu stava 1. brisati reči: „i budžeta“.

§ 6. tačku 10. pod I. Opšte odeljenje brisati, a posle tač. 4. pod VI. umetnuti: „VII Budžetsko odeljenje“; 1. poslovi oko izrade državnog budžeta; 2. poslovi samoupravnih budžeta i finansijska; 3. statistički poslovi državnog i samoupravnih budžeta i finansijska. Tačka 1. pod II. Odeljenje državnog računovodstva briše se tako, da tačka 2. postaje tačka 1. a tačka 3. postaje tačka 2. Kod Odeljenja državnog računovodstva brisati reči: „i budžeta“.

Ovlašćuje se Ministar finansija da u duhu ovih izmena i dopuna može izmeniti pravilnik o poslovnom redu u Ministarstvu finansija.

2) § 41. zakona o organizaciji finansijske uprave od 7. decembra 1929. godine prestaje važiti.

§ 54

Menja se i glasi:

1) Za prekovremeni časove rada, u koliko se po potrebi službe moraju zavesti, neće se isplaćivati nikakva nagrada izuzev nagrada za prekovremeni rad osoblja koje radi na izradi državnog budžeta i završnih računa. Ovo ne važi za slučajeve, gde su pravo i visina nagrade regulisani zakonom.

2) Državni stručni ispiti i viši državni stručni ispiti gde postoje besplatni su.

3) Šefovima i računospitačima mesnih kontrola ne može se isplaćivati nikakva nagrada za rad kod nadležstava kod kojih su postavljeni.

§ 55

Posle prve tačke dodaje se nova tačka 1-a) koja glasi:

1-a) U smislu §§ 1 i 24. zakona o zadrugama državnih službenika od 3. novembra 1931. neće se vraćati sume koje su u vremenu od 1. jula 1928. do 1. decembra 1931. naplaćene po čl. 70. tač. 4. uredbе o nabavljačkim zadrugama državnih službenika i Savezu nabavljačkih zadruga državnih službenika od 5. decembra 1920. sa izmenama i dopunama od 12. maja 1928. Od ovoga se izuzimaju sume, povraćaj kojih je do stupanja na snagu ovog zakona dosuđen presudom Državnog saveta.

U tački 2. dodaje se treći stav koji glasi: Pomoći iz napred pomenutih zakona u slučaju smrti majke iznose za svako dete po 1600. dinara mesečno.

§ 55-a nov

U stavu 3. člana 6. Uredbe o naknadi putnih i seobnih troškova državnih službenika građanskog reda Br. 84600-I od 12. decembra 1931. dodaje se nova — poslednja rečenica, koja glasi: „Tehničkom osoblju koje vrši tehničke terenske radove na katastarskim

premerima može Ministar finansija u mesto dnevnice odrediti pravilnikom naročite dodatke za terenski rad.

§ 55-b nov

Narodnim poslanicima bivšim državnim činovnicima, ako budu ponovo stupili u državnu službu, računa se za penziju vreme koje su proveli kao narodni poslanici.

§ 59

U prvom stavu u četvrtom redu reč: „oblasnih“ zamenjuje se rečju: „banovinskih“.

§ 60-a nov

Kod sviju banovina ima se odmah sprovesti revizija razvrstanog osoblja koje postavlja Ban u svojoj nadležnosti na teret banovinskog budžeta. Prilikom ove revizije ima se ispraviti svako postavljenje koje ne odgovara školskoj spremi ili godinama službe odnosno službenika.

Sve godine službe koje su priznate ma po kom osnovu a nisu godine provedene u državnoj ili samoupravnoj službi ne mogu se prilikom ove revizije priznati.

§ 60-b nov

Odlaze se do 31. marta 1933. godine izvršenje 1) § 43, § 46, i § 47. zakona o unapređenju poljoprivrede od 6. septembra 1929. godine u koliko se ove odredbe tiču opštinskih zaklada.

2) Primena § 4. tač. 1, 2 i 3 i § 5 — u koliko se odnosi na iste tačke §-a 4. zakona o zdravstvenim opštinama višee se na način propisan zakonom o zdravstvenim opštinama samo u onim po banu određenim zdravstvenim opštinama koje se, u krajevima gde tih zdravstvenih opština nije do sada bilo, izjave spremne i budu sposobne da preuzmu zakonom ustanovljenu zdravstvenu službu.

3) § 12. zakona o zdravstvenim opštinama.

4) § 31. zakona o bolnicama.

§ 60-c nov

Stavlja se van snage carska uredba od 9. avgusta 1915. godine List. Drž. Zak. Br. 234.

§ 61

Briše se ceo.

§ 62-a nov

Primaju se na znanje i odobravaju:

1) Rešenja Predsednika Ministarskog saveta Pov. Br. 396/II od 11. juna 1931. g., Pov. Br. 409/II od 15. juna 1931. g., Br. 76376/II od 2. jula 1931. g., Br. 74396/II od 6. jula 1931. g., Br. 78163/II od 6. jula 1931. g., Br. 71349/II od 7. jula 1931. g., Pov. Br. 467 od 13. jula 1931. g., Br. 81598/II od 15. jula 1931. g., Br. 62749/II od 16. jula 1931. g., Br. 85187/II od 25. jula 1931. g., Br. 83493/II od 29. jula 1931. g., Br. 90200/II od 7. avgusta 1931. g., Br. 100007/II od 4. septembra 1931. g., Br. 94973/II od 24. avgusta 1931. g., Br. 101502/II od 14. septembra 1931. g., Br. 108400/II od 28. decembra 1931. g., Pov. Br. 632/II od 29. septembra 1931. g., Br. 110714/II od 3. oktobra 1931. g., Pov. Br. 837/II od 13. novembra 1931. g., Br. 129479/II od 20. novembra 1931. g., Br. 130731/II od 23. novembra 1931. g., Br. 132090/II od 25. novembra 1931. g., Br. 129980/II od 27. novembra 1931. g., Br. 127335/II od 2. decembra 1931. g., Br. 134298/II od 3. decembra 1931. g., Br. 136980/II od 8. decembra 1931. g., Br. 123117/II od 10. decembra 1931. g., Br. 137970/II od 10. decembra 1931. g., Br. 138055/II od 16. decembra 1931. g., Br. 140182/II od 18. decembra 1931. g., Br. 140865/II od 21. decembra 1931. g., Pov. Br. 1020/II od 24. de-

cembra 1931 g., Br. 441694/II od 30 decembra 1931 g., Br. 22683/II od 27 februara 1931 g., Br. 31841/II od 18 marta 1931 g., Br. 85069/II od 3 decembra 1931 g., Br. 34266/VI i 44419/VI od 27 oktobra 1931 g., Str.Pov.Br. 57/VI od 14 decembra 1931 g., Br. 55406/VI od 18 decembra 1931 g., Br. 23391/I od 31 marta 1931 g., (Uprava državnih monopola) Str.Pov. Br. 12 od 22 jula 1931 g., (Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja): St.Br. 50648 od 2 novembra 1931 g., St.Br. 19097 od 24 oktobra 1931 g., Pov.Br. 1270 od 7 decembra 1931 g., St.Br. 60589 od 10 decembra 1931 g., St.Br. 38338 od 11 avgusta 1931 g., (Ministarstva trgovine i industrije) I.Br. 35946/VI od 21 novembra 1930 g., (Ministarstva saobraćaja) G.D.Br. 80905 od 22 oktobra 1931 g., (Ministarstva šuma i rudnika) Br. 23966 od 8 septembra 1931 godine. Rešenja Ministarskog saveta Br. 5955 od 3 jula 1928 g., Br. 4222/II od 15 januara 1932 g., Br. 6388/II od 22 januara 1932 g., Str.Pov. Br. 145/II od 2 februara 1932 g., Br. 14656/II od 9 februara 1932 g., Br. 16133/II od 12 februara 1932 g., Br. 16134/II od 12 februara 1932 g., Br. 16626/II od 13 februara 1932 g., Br. 18017/II od 17 februara 1932 g., Str.Pov.Br. 223 od 13 februara 1932 g., Pov. Br. 282/II od 23 februara 1932 g., Br. 14609/III od 18 februara 1932 g., Br. 12773/II od 5 februara 1932 g., Br. 22011 od 26 februara 1932 g., (Ministarstva poljoprivrede) Pov. Br. 5757/VIa od 16 februara 1932 g., Br. 5920/VIa od 16 februara 1932 g., Br. 7308/VIa od 16 februara 1932 g., Br. 6173/VIa od 16 februara 1932 g., Br. 2413/VIa od 16 februara 1932 g., Rešenja Ministra finansija Br. 46748/I od 22 oktobra 1931 g., Br. 1400/VI od 16 januara 1932 g., Br. 145373/II od 31 decembra 1931 g., rešenje Ministra pravde Br. 108401 od 4 decembra 1930 g., rešenje Ministra prosvete Pov.S.N.Br. 275 od 14 maja 1930 g., rešenje Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja S.Br. 1330 od 26 januara 1932 g.

Ispiate po prednjim rešenjima imaju se vršiti na eret ostvarenih viškova prihoda i postignutih ušteda

i pokazati u završnim računu za dotični budžetski period.

2) Ukazi: Ministra unutrašnjih poslova III Br. 67247 od 5 decembra 1931 god. i Ministra finansija K.Pov.Br. 9 od 2 januara 1932 godine.

III

Finansijski odbor ima čast zamoliti Narodnu skupštinu da izvoli usvojiti ovaj izveštaj.

Moli se Narodna skupština da ovlasti Gospodina Ministra finansija, da može izmeniti redni broj partija i pozicija u budžetu kao i redni broj paragrafa u Finansijskom zakonu.

Za izvestioce određeni su gg. Oto Gavrilović i Dr. Ante Kuntarić.

Sekretar, Pretsednik,
Dr. Ante Kuntarić, s. r. Dr. Ninko Perić, s. r.

Članovi:

Dr. Slavko Šećerov, s. r.	Dr. Milorad Kostić, s. r.
Dr. Đuro Šurmin, s. r.	Milan Čuković, s. r.
Dr. Bogoljub Kujundžić, s. r.	Milan Stepanović, s. r.
Stavra K. Trpković, s. r.	Andra Kujundžić, s. r.
Salih Baljić, s. r.	Boža Jeličić, s. r.
Milutin Stanojević, s. r.	Oto Gavrilović, s. r.
Dr. Milan Metikoš, s. r.	Jovan T. Misirlić, s. r.
Ivan Mohorić, s. r.	Anton Krejči, s. r.
Milan Dobrović, s. r.	Dr. Oton Gavrančić, s. r.
Viktor Pogačnik, s. r.	Dr. Vjek. Lujo Miletić, s. r.
Dr. Marko Kožul, s. r.	Dr. Bogumil Vošnjak, s. r.
Dr. Kosta Popović, s. r.	Nikola Stajković, s. r.
Dr. Dura Ostojić, s. r.	Dr. Dragutin Kostić, s. r.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč G. Pretsednik Ministarskog saveta radi jednog saopštenja.

Pretsednik Ministarskog saveta Petar K. Živković: Gospodo, narodni poslanici, ovoga momenta dobio sam od Ministra Dvora pismo koje stoji u vezi sa predlogom budžeta koji je sad pred Vama. Ja Vas molim, da primite k znanju ovo pismo. Ono glasi:

„Beograd, 28 februara 1932 godine.

Br. 1891

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

U želji da Kraljevski Dom doprinese smanjenju državnih rashoda, Nj. V. Kralj blagoizvoleo je nare diti, da se rashodi po civilnoj listi Nj. V. Kralja (prva partija Predloga Budžeta Vrhovne Državne Uprave za 1932-33 godinu) isplaćuje za 4,000.000.— dinaramanje.

(Svi poslanici ustaju, burno pljeskaju i dugo kliču: Živeo!)

O prednjem naređenju čast mi je izvestiti Vas radi daljeg postupka.

Izvolite, Gospodine Pretsedniče, i ovom prilikom primiti izraze moga odličnog poštovanja.

B. D. Jevtić

(Svi poslanici ponovo ustaju, burno pljeskaju i dugo kliču: Živeo!)

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević.

Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević, gospodo narodni poslanici, predlog budžeta za 1932-33 godinu, koji je Kraljevska vlada podnela Narodnom pretstavništvu na rešenje i odobrenje, iznosi u ukupnoj cifri 11.400.000.000.— dinara. Ta cifra je izašla iz Finansijskog odbora Narodne skupštine nešto smanjena, ukupno za 129.000.000.— dinara. Malo čas smo čuli

saopštenje Gospodina Pretsednika vlade, iz koga rezultira da faktično smanjenje iznosi još 4,000.000.— dinara, ukupno dakle smanjenje budžeta iznosi 133 miliona dinara.

Prvobitni predlog, onakav kakav je Kraljevska vlada podnela Narodnom pretstavništvu, sastoji se iz dve grupe rashoda i dve grupe prihoda. Prvu grupu rashoda sačinjavaju rashodi opšte državne administracije, drugu grupu rashoda čine rashodi državnih pri-

vrednih preduzeća. Za pokriće rashoda iz prve grupe služe čisto fiskalni prihodi, prihodi koji defacto predstavljaju fiskalno opterećenje naroda, a za pokriće rashoda iz druge grupe našeg budžeta služe prihodi samih privrednih preduzeća, koja po našem zakonodavstvu uživaju finansijsku autonomiju, što će reći izdržavaju se sopstvenim приходima.

Za opštu državnu administraciju po predlogu budžeta za 1932-33 godinu, predloženi su bili rashodi u sumi od 7.555,907.708 dinara. Ta cifra je u Finansijskom odboru, kao što ste svakako imali prilike da vidite iz izveštaja Finansijskog odbora, smanjena za ukupno 26,287.043.— ne računajući i 4,000.000.— dinara na ime smanjenja prve partije koja je predviđena za Civilnu listu Nj. V. Kralja; tako da predlog koji se danas nalazi pred Vama, predviđa za rashode opšte državne administracije 7.524,624.000.— dinara.

U budžetu privrednih preduzeća prvobitna cifra iznosila je 3.849.092.000, a smanjena je u Finansijskom odboru za 402,712.957 dinara, tako da danas stvarno iznosi 3.746,379.335 dinara. Prvo pitanje koje nam se nameće u analizi predloženog budžeta sastoji se u odnosu toga predloga budžeta prema predlogu budžeta za 1931-32 g. koji je danas na snazi. Evo kako se taj odnos izražava. Budžet opšte državne administracije predložen je, posle izvršenog smanjenja u Finansijskom odboru, za 997,738.623 dinara u manjem iznosu nego što je bio budžet za 1931-32 godinu, a predlog budžeta privrednih preduzeća predložen je za 941,565.320 dinara manje nego što je današnji budžet.

Po predlogu Finansijskog zakona ukupno smanjenje predloženog budžeta za 1932-33 godinu prema budžetu za 1931-32 godinu pokazuje cifru od 1.810 miliona dinara ukupno. Faktično međutim smanjenje je veće. Da bi se došlo do tačne cifre toga smanjenja, kao što sam imao prilike to ranije da nagovestim, treba i na jednoj i na drugoj strani izvršiti izvesne korekcije da bi se dobio pravi i tačan odnos. Naime u toku budžeta za 1931-32 godinu, kreditima koji su bili odobreni i koji su stajali na raspoloženje Kraljevskoj vladi od 1 aprila 1931 godine morali su biti odobreni i izvesni naknadni i vanredni krediti za podmirenje izvesnih državnih potreba koji se u momentu izrade sadašnjeg budžeta nisu mogli predvideti. Ukupna suma tih naknadnih i vanrednih kredita iznosi danas 583,000.000 dinara. S jedne strane, ta cifra od 583 miliona dinara treba da se sabere sa ukupnom cifrom rashoda po budžetu za 1931-32 godinu. Sa druge strane u predloženom budžetu za 1932-33 godinu morali su biti uneti i izvesni krediti koji se ne pojavljuju i u današnjem budžetu, za 1931-32 god. Njih treba međutim, na jednoj strani dodati ili na drugoj strani oduzeti da bi poređenje bilo ispravno i logično. Tu napominjem na prvom mestu povećanje kredita za službu po državnim dugovima u ukupnom iznosu 338,000.000 dinara. To je jedino povećanje predloženo u budžetu za 1932-33 godinu. Isto tako u predlogu Vrhovne državne uprave pokazuju se novi krediti za Narodno predstavništvo, kojih nema, kao što vam je poznato, u budžetu za 1931-32 god. Ako se dakle, te dve korekcije uvažavaju, onda je stvarna, faktična razlika između predloga budžeta za 1932-33 godinu i budžeta, koji danas važi, 2,905,340.339 dinara. To je stvarno smanjenje, koje je, nastojanjem Kraljevske vlade, u izradi predloga budžeta za 1932-33 godinu postignuto. Kako je ono postignuto? Dosadašnji metodi, gospodo, u izradi predloga budžeta nisu više mogli biti prihvaćeni. Praksa, sa kojom su se u proteklim godinama radili

predložili budžeta, u glavnom, se svodila na mehaničku kompresiju rashoda, onih rashoda, koji nisu bili ranijim prethodnim, osnovama definitivno utvrđeni, koji se nisu morali u jednom stalnom fiksnom odnosu uneti u predlog budžeta, Ti rashodi su smanjivani na onaj iznos, koji se utvrdi sporazumom između Ministra finansija i resornog Ministra. Ovoga puta, taj metod direktne mehaničke kompresije rashoda, i to poglavito materijalnih rashoda, nije bio više dovoljan. Da bi se budžet uravnotežio, da bi se budžet izradio tako, da odgovara dvama bitnim zahtevima, kojima jedan dobar iskren, zdrav budžet treba da odgovara, a ta dva zahteva su: da budžet, u prvom redu, obuhvati sve potrebe državne administracije i državnog aparata uopšte, a, s druge strane, da budžet bude u skladu sa privrednim mogućnostima zemlje, odnosno sa platežnom moći naroda, — da bi se ta dva zahteva u potpunosti ispunila, moralo se zadirati dublje, morali su se i metodi pri izradi predloga budžeta menjati.

Gospodo, iz štampanog ekspozeta, koji imate pred vama, mogli ste videti, da je Vlada morala pristupiti ne samo direktnoj, linearnoj redukciji izvesnih rashoda, koji se u budžetu pojavljuju, nego i ukidanju pojedinih ustanova, naročito u resoru Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva finansija i Ministarstva prosvete. U pogledu redovnih materijalnih rashoda, na kojima je, takođe, trebalo tražiti osetre uštede, Vlada je morala ići do krajnjih granica i predvideti u predlogu budžeta samo kredite, koji bi, pri štedljivoj, racionalnoj upotrebi bili dovoljni da obezbede normalno funkcionisanje državnog aparata.

U našem budžetu lični rashodi zahtevaju jedan veliki deo. Ukupna cifra rashoda je 11.271,000.000.— po izvršenim redukcijama u Finansijskom odboru; lični rashodi predstavljaju ukupnu okruglu sumu od 5 milijardi. Pri izradi predloga budžeta konstatovalo se da je nemoguće postići budžetsku ravnotežu, a da se ne dirne i u lične rashode. Kad su utvrđeni prihodi u visini kojih bi posle trebali da budu odmereni rashodi, onda se konstatovalo da ne dostaje još jedna cifra od približno 500 miliona, koju je trebalo postići, i za koju se jedini put otvarao da se ona postigne na ličnim rashodima. I tu su bile dve mogućnosti: ili da se smanji broj osoblja za toliko da se postigne taj globalni efekat od pola milijarde dinara, ili da se izvrši sniženje prinadležnosti. Vlada se odlučila za ovaj drugi način, jer da se je želelo da se taj finansijski efekat postigne redukovanjem broja, onda bi trebalo reducirati od prilike 30 hiljada službenika iz naše državne administracije, pošto prosečne prinadležnosti naših državnih službenika iznose 1820 dinara mesečno. To, međutim nije bilo moguće. Vlada je smatrala, kao što rekoh, za bolje, za socijalno više opravdano, a za finansijski više oportuno, da izvrši redukciju ličnih rashoda, te su krediti za isplatu ličnih rashoda u narednoj budžetskoj godini i predviđeni prema toj redukciji prinadležnosti. Ta redukcija koja će ići između 5—11% nije izvršena linearno, t.j. neće se isti procenat primenjivati na prinadležnosti svih činovničkih grupa i kategorija, nego je diferencirana u dva smisla. Prvo, diferencirana je po stepenima hijerarhije, tako da će jači procenat redukcija zahvatiti činovnike sa većim prinadležnostima, a manji procenat činovnike sa manjim prinadležnostima, u drugom smislu diferencijacija je izvedena prema razrezu skupoće, tako da će osetniji procenat biti kod činovnika koji žive u manjim mestima, gde je život jeftiniji i naročito gde činovnici ne podnose teret skupih kirija, a manji procenat kod činovnika koji

žive u većim mestima, gde su naročito stanarine mnogo skuplje.

Kako su izvršene u potpunim iznosima redukcije kod pojedinih Ministarstava? Kod Vrhovne državne uprave ukupna redukcija rashoda izvršena je u sumi od 106,759.000.— od prvobitnog predloga. Moram napomenuti da to nije u potpunosti stvarna redukcija; ona je delimično računska. Računska u toliko što u novom predlogu budžeta za 1932|33 god. onaj kredit za isplatu dotacija banovinama, koji je u sadašnjem budžetu bio predviđen u sumi od 130,000.000 dinara, a u avgustu prošle godine sveden na 117 miliona dinara, nije uopšte predviđen u računskom delu budžeta, nego je za rashod te vrste, za isplatu dotacija banovinama, predviđeno specijalno ovlašćenje u finansijskom zakonu po kome će se te dotacije isplaćivati na račun obrtnog kapitala glavne državne blagajne.

Takav postupak može izgledati neopravdan sa gledišta jedinstva budžeta. Međutim on je u današnjim prilikama bio diktovan jednim tehničkim razlogom. Predlog državnog budžeta trebalo je izraditi i podneti Narodnom predstavništvu već najdalje krajem meseca januara, a do toga meseca banovinski budžeti još u Ministarstvu finansija nisu bili ni primljeni. Međutim i u banovinskim budžetima, kao i u državnom budžetu, moralo se štedeti, morala se sprovesti isto onako rigorozna, stroga redukcija rashoda, kao što se sprovela i u državnom budžetu, možda još strožije, rigoroznije. Banovine imaju veliki broj ustanova koje su primile od države, i one dotacije o kojima je reč, njima se i isplaćuju baš za pokriće rashoda tih ustanova. Vlada, odnosno Ministarstvo finansija računalo je pri izradi predloga budžeta da se i kod rashoda iz tih ustanova kojima danas rukuju banovine, moraju postići znatne uštede, i zbog toga u momentu kada je predlog državnog budžeta završen, nije se još moglo znati kolika je ukupna suma naime dotacija potrebna da bi se predvidela tačna cifra u budžetu.

Drugi je razlog čisto računski: što je Državna statistika prešla iz nadležnosti Predsedništva Ministarskog saveta u budžetski razdeo Ministarstva unutrašnji dela.

U drugom budžetskom razdelu (penzije i invalidske potpore), predviđeni krediti su manji za 150 miliona i 400.000 dinara. Razlika je u glavnom u tome što se po novom invalidskom zakonu invalidske potpore isplaćuju u nešto manjim iznosima. Najzad i zbog toga što je broj invalida iz godine u godinu manji. A u najvećem obimu smanjenje proističe zbog redukcije dodataka na skupoću i kod penzionera, onih penzionera čije su penzije regulisane po zakonima od 1923 god. pa nadalje. Stari penzioneri, predratni i oni iz prvih godina posle rata, nisu ovom redukcijom dotaknuti.

Razdeo državnih dugova je jedini razdeo, kao što sam naglasio u početku, koji pokazuje povećanje prema današnjem budžetu; ono iznosi 338 miliona dinara i ono potiče u glavnom otuda što su u predlogu novoga budžeta morali biti uneti anuiteti za stabilizacioni zajam, u iznosu od 171 milion dinara, zatim prva rata otplate francuskoga zajma od 300 miliona franaka, zaključenog u oktobru mesecu prošle godine. Zatim povećanje proističe otuda što u ovoj godini počinje i amortizacija po t.zv. Blerovom zajmu zaključenom 1922—1927 godine. Zatim po francuskom zajmu od 1924 godine.

Isti je slučaj i sa ratnim dugovima. Iz tih razloga došlo je povećanje i u 1932-33 godini. Ako bacite po-

gled na pregled predloga rada u 1932-33 g., videćete da ta smanjenja iznose u svima drugim razdelima, gde više gde manje. Najosetnije smanjenje je u budžetu Ministarstva vojske i mornarice, gde ono iznosi 463 miliona i 612.729 dinara. Što se tiče ovog smanjenja, specijalno; tu smatram za potrebno da naročito istaknem, da ono nije izvršeno laka srca. Mi se nadamo, da i pored toga smanjenja, potrebe naše vojne uprave, potrebe naše vojne organizacije neće biti dovedene u pitanje, ali će se svakako u izvesnoj meri morati zaustaviti rad na opremi naše vojske svime onim što je za njeno funkcionisanje nesumnjivo potrebno. Finansijska nužda, međutim, koja je dominirala celokupnim radom u izradi predloga budžeta morala je i ovde doći do izražaja i taj budžet morao je biti reduciran, i to u ovako osetnom iznosu.

Neću vas zamarati daljnim ciframa smanjenja u budžetu. Baciću samo još jedan pogled na budžet privrednih preduzeća. Tu je najosetnije smanjenje izvedeno u budžetu Ministarstva saobraćaja. Pri toj redukciji budžeta Ministarstva saobraćaja nastojavalo se do krajnjih granica tako, da ta redukcija ne ide na uštrb samog rada, ne ide na uštrb ustanova kao produktivnih preduzeća; nastojavalo se da se izvrši redukcija rashoda koja bi omogućila racionalniji rad sa većom uštedom na materijalu, ali s tim da rentabilitet preduzeća ne bude doveden u pitanje, a posle toga da prihvati ne budu umanjeni. Ukupno smanjenje, koje sam naglasio maločas, faktično iznosi dve milijarde devet stotina miliona dinara. Možemo ipak pretpostaviti, da će to, i ako su cifre prilično impozantne, s obzirom na prilike u kojima živimo, izazvati pitanje da li je i to smanjenje dovoljno. Da bismo na to pitanje dali odgovora, da bismo stvar postavili na svoje mesto, valja imati u vidu dve stvari. Na prvom mestu fakat, da naš budžet po svome unutrašnjem sastavu, po svojoj strukturi nije homogen. On je de facto sastavljen iz dve različite grupe, raznolike toliko, da možemo kazati, da mi u stvari imamo dva budžeta: jedan budžet opšte državne administracije, koji sadrži rashode direktno neproduktivnih ustanova, budžet u užem smislu, i drugi budžet, budžet državnih privrednih preduzeća, koja svoje rashode pokrivaju sopstvenim sretstvima i u kojima redukcija rashoda sme da ide samo do izvesne mere. Ovaj prvi budžet, budžet opšte državne administracije iznosi de facto, sada po izvršenom smanjenju u Finansijskom odboru, 7.524 miliona i 620.665 dinara. To je budžet na kome se naročito treba zadržati, jer je visina budžeta u opšte interesantna poglavito sa gledišta fiskalnog opterećenja naroda, koje taj budžet povlači. Ovaj drugi budžet, budžet državnih privrednih preduzeća, pak ne predstavlja fiskalno opterećenje naroda. U njemu su predviđeni krediti za podmirenje potreba koje se od privatnih interesenata plaćaju a koji u stvari predstavljaju uslugu za izvesna materijalna dobra i usluge.

Tu dakle nema nameta, nema dažbina, ima u stvari samo prodajne cene koje dolaze do izražaja u prihodima preduzeća.

Ovaj prvi budžet međutim pokriva se rashodima koji faktički predstavljaju fiskalno opterećenje naroda. Ti prihodi su neposredne poreze svih vrsta, posredne poreze, takse, trošarine, carine, višak prihoda od Monopola, koji takođe ima fiskalni karakter, a preko tih čisto fiskalnih prihoda, za pokriće rashoda iz ove grupe budžeta, dolaze još i čisti viškovi državnih privrednih preduzeća, njihove dobiti, koju oni predaju Ministru finansija za podmirenje opšte državne admi-

nistracije. Ti viškovi preduzeća predstavljaju sumu od 685,703.000. Ako se ta cifra od 685 miliona oduzme od ukupnog iznosa rashoda u budžetu opšte državne administracije, onda dobijamo sumu od 6.838,000.000 što predstavlja fiskalno opterećenje po budžetu. Treba tom fiskalnom opterećenju još dodati, da bi se dobila jasna slika sa kojom je sumom naš narod opterećen javne dažbine opterećenja sa samoupravnim budžetima, banovinskim i opštinskim koje iznosi tačno 1.923,000.000 dinara. Prema tome ukupno fiskalno opterećenje našeg naroda izražava se u cifri od 8.762,518.026. To prelazi u približno 600 dinara na stanovnika. U odnosima na druge zemlje, naročito na zemlje centralne i zapadne Evrope, ovo fiskalno opterećenje ne bi bilo preterano. U stvari, međutim, s obzirom na stanje naše privrede, s obzirom na platežnu moć naše zemlje, naročito našeg zemljoradnika, to fiskalno opterećenje, na žalost, nije malo. Ono nije bilo manje ni pre 1924—1925 godine, ali je pre 1924—1925 godine naš nacionalni dohodak bio približno dva puta veći nego što je danas. Po jednom proračunu, koji je rađen 1927 godine, a po podacima o pojedinim privrednim granama u našoj zemlji u 1926 godini, naš nacionalni dohodak izražava se u ukupnoj sumi od blizu 80 milijardi dinara, računajući tu i tako zvani izvedeni dohodak, to jest dohodak slobodnih profesija. Danas, međutim, prema korigovanim podacima, s obzirom na promenu konjunktura i promenu cena glavnih zemaljskih proizvoda, naš nacionalni dohodak ne bi se mogao uzeti u većoj cifri od 42—43 milijarde dinara i to u krajnoj globalnoj cifri. Međutim, i od te globalne cifre od 42—43 milijarde dinara ne dolazi sve u obzir za proračunavanje odnosa ukupnog fiskalnog opterećenja prema nacionalnom dohotku. Može se slobodno uzeti da od te ukupne cifre 12—15 milijardi se troši u domaćem gazdinstvu za potrebe samog proizvođača; ostalo bi onda da se od ukupnog nacionalnog dohotka u našoj zemlji unovčava najviše 30 milijardi dinara.

Ako se prema toj ukupnoj cifri nacionalnog dohotka, koja se unovčava, kao što rekoh, uporedi odnos od 8 milijardi i 750 miliona fiskalnog opterećenja, onda taj odnos, taj procenat, nije povoljan. Fiskalno opterećenje je još uvek visoko. Ako hoćemo da ozbiljno i realno gledamo stvari, onda ovaj fakat moramo konstatovati i priznati.

Ovih nekoliko konstatacija smatrao sam za potrebno da učinim, da bi podvukao svu teškoću odgovora na ono pitanje, koje sam maločas postavio, naime, da li je redukcija budžeta od sume 2 milijarde i 900 miliona dovoljna ili nije.

Ima i drugih elemenata koji otežavaju smanjenje budžeta. Ja sam naglasio u početku da jedan budžet da bi bio ozbiljna i solidna baza za finansiranje u jednoj budžetskoj godini, treba da ispunjava pored ovoga uslova, koji izvire iz ovih nekoliko konstatacija, koje se odnose na naš nacionalni dohodak, to jest da bude u skladu sa privrednim mogućnostima zemlje, sa faktičnom platežnom moći naroda, treba pored toga da ispunjava drugi jedan uslov, to jest da obuhvati potrebe državnog aparata, onakav kakav je.

Gospodo, dve su glavne vrste rashoda koje se u našem predlogu budžeta izražavaju. Jedno su rashodi obligatorni. Oni se u budžet moraju uneti, ako budžet uopšte treba da bude budžet, a ne samo jedna gomila cifara bez ikakvog smisla i tendencije. Drugi su, međutim, fakultativni; fakultativni u tome smislu, što odmeravanje njihove visine zavisi od procene nad-

ležnih faktora, od procene Vlade, Ministra finansija i resornog Ministra samog.

U našem budžetu, naročito u ovom prvom budžetu, u budžetu u užem smislu opšte državne administracije, koji se sumira u nešto manje od 7 milijardi i 500 miliona dinara, veći deo rashoda imaju taj obligatorni karakter i oni moraju biti uneti u taj budžet iz razloga prestiža zemlje, iz razloga državnog kredita i iz razloga održanja našeg privrednog i finansijskog položaja.

Da napomenem samo neke od tih rashoda, koji imaju taj strogo obligatorni karakter. Na prvom mestu su rashodi za državne dugove, koji se u našem budžetu izražavaju imponantnim ciframa od jedne i po milijarde dinara.

Zemlja, koja se brine o svom ugledu i kreditu, zemlja, kojoj je u buduću potreban priticaj stranog kapitala da bi se izgradila ekonomski, zemlja, kao što je naša, mora najstrožije voditi računa o tome da svoje obaveze kako prema inostranstvu tako i u zemlji najurednije izvršuje.

Visina kredita za obaveze ove vrste ne može se dakle diskutovati. To su rashodi apsolutno obligatnog karakterá i oni u budžetu moraju doći do izražaja. Veliki deo tih rashoda su i oni koji se predviđaju u budžetu Vrhovne državne uprave. Možemo reći da 95% rashoda, koji se predviđaju u budžetu Ministarstva vojske i mornarice, predstavljaju isti takav karakter. Možemo računati da 60—70% onih rashoda, koji se predviđaju u budžetima svih ostalih Ministarstava, koja dolaze u okvir opšte državne administracije, imaju isti takav obligatni karakter; oni se ne mogu smanjivati po volji i po nahodenju ni resornog Ministra ni Ministra finansija.

Ja sam rekao u jednoj prilici: budžet nije priča ni pesma, budžet je samo računski akt, i ako formalno zakon, koji mora registrovati ono stanje zakonodavstva, ono stanje državne organizacije, koje mu prethodi. U njemu moraju doći do izražaja sve one potrebe, svi oni rashodi koji se osnivaju na prethodnim pravnim propisima. Gospodo, budžetom se ne stiču, ali i ne gube prava. Ako je donet jedan zakon ili drugi pravni osnov, onda se izvođenje toga zakona, podmirenje potreba koje se osnivaju na tome zakonu ili drugom pravnom osnovu, mora budžetom predvideti. Bez toga budžet ne ispunjava osnovna svojstva jednog dobrog budžeta, a to je da bude *realan*.

Gospodo, druge su prirode oni rashodi koji se pokazuju u budžetu državnih privrednih preduzeća. Nesumnjivo je, da je štednja postulat na koji se mora misliti u svakom času i prilikom izrade ovog predloga budžeta. I tome se mora težiti da se prilikom izrade budžeta zadovolji ona osnovna ekonomska težnja, naime da se sa minimumom napora, sa minimumom troškova, rashoda, postigne maksimum rezultata. Ali, po računu rentabiliteta svih privrednih preduzeća, koja ulaze u okvir ovog našeg budžeta, zna se prilično tačno granica do koje se u toj redukciji rashoda može ići. Ako se ta granica pređe, onda redukcija rashoda povlači i redukciju prihoda. Ako se ta granica pređe, onda se može slobodno reći, da se ne zna šta se radi. To nije dobro, to nije poželjno. Mi moramo računati sa faktom, da naročito u ovom predlogu budžeta privrednih preduzeća moramo predvideti povećavanje rashoda, kao posledicu povećanja poslovanja.

Naš budžet saobraćaja se pokazuje u ovom iznosu zato što imamo 10.000 km pruga u eksploataciji. Kad ih budemo izgradili još 5.000 km, budžet neminovno mora biti veći. Naš budžet državnih monopola, a koji se

takođe pokazuje u budžetu državnih privrednih preduzeća, pokazuje se danas u ovom iznosu zato što se naša duvanska herba, kao glavni rashod, glavni predmet poslovanja monopola, kreće između 15—16 miliona kgr. Ako da Bog, da konjunktura na svetskom tržištu omogućí jaču sadnju, bolje plasiranje duvana, ako se privredne prilike poboljšaju toliko, da potrošnja i na domaćem tržištu bude jača, onda produkcija monopola mora biti jača, pa i rashodi veći, sledstveno i budžet veći. Povećanje budžeta rashoda, međutim, donosi i povećanje prihoda.

Gospodo, nije isti kriterijum, ne može biti isti kriterijum po kome se ocenjuju rashodi opšte državne administracije, budžet opšte državne administracije i rashodi državnih privrednih preduzeća i njihov budžet. Dok se kod prvih mora nastojavati svima mogućim silama da se postigne kompresija rashoda do krajne mere, do one mere na kojoj funkcionisanje državnog aparata neće biti dovedeno u pitanje, dotle kod budžeta državnih privrednih preduzeća ne treba se plašiti ni povećanja rashoda, ako to povećanje rashoda rezultira iz volumena poslova, ako to povećanje rashoda treba da dá i povećanje prihoda.

Osnovna karakteristika jednoga budžeta, gospodo, treba da bude *realnost u predviđanju*. Naš predlog budžeta kao što je pokazano i u mom ekspezu koji sam podneo Narodnom predstavništvu i u izveštaju Finansijskog odbora, pokazuje se sa uravnoteženim prihodima i rashodima. U koliko je ta ravnoteža stabilna, teško je, gospodo, i u ovome pitanju biti potpuno afirmativan. Prilike su teške, menjaju se iz dana u dan. Prorok biti nemoguće je. Pa ipak, mi mislimo, da možemo slobodno reći, da se je u opreznosti i predviđanju prihoda koje se mogu očekivati u narednoj budžetskoj godini za podmirenje rashoda preliminarnih u predlogu budžeta, išlo do krajnih granica. Poznato je pravilo: da se pri predviđanju prihoda za jedan predlog budžetski obično vodi računa o postignutim rezultatima u naplati za prethodnu godinu. Ovoga puta taj se kriterijum apsolutno nije mogao primeniti. Mi smo se pri proceni prihoda u predlogu budžeta za 1932-33 godinu ravnali u glavnom po rezultatima naplate za prvih devet meseci tekuće budžetske godine, t. j. od početka aprila do kraja decembra meseca 1931 godine. Ali i pri tome nismo bili suviše optimisti. Kod izvesnih prihoda, onih prihoda, koji najlakše osećaju promene u konjunkturi koje su najosetljivije, vršene su korekcije i to korekcije na niže. Kod neposrednih poreza n. pr. faktično smanjenje predviđenih prihoda za 1932-33 godinu se izražava u cifri od 465,000.000 dinara u odnosu prema budžetu za 1931-32 godinu. Međutim, da smo osnivali naša predviđanja u potpunosti na rezultatima naplate za ovih devet, odnosno deset meseci onda bi ova cifra mogla da bude za blizu 200,000.000 dinara veća. Rezultati naplate bi to opravdali, pošto je podbacivanje prihoda za prvih 10 meseci tekuće budžetske godine kod neposrednih poreza bilo blizu 200,000.000 dinara i ne premaša 10%. Isti je slučaj i kod ostalih vrsta prihoda, napose kod trošarine kod koje je predviđeni prihod smanjen još u Finansijskom odboru, i ako se prema rezultatima naplata za prvih 10 meseci tekuće budžetske godine može očekivati da će ceo preliminarni prihod u budžetskoj 1931-32 godini, koji je sada na snazi, biti ostvaren. Naglašujem samo da je u Finansijskom odboru ovaj prihod smanjen za 35,000.000.— dinara.

Primanja od Nemačke na račun reparacija su mogla biti uneta u predlog budžeta, ako bi se naša

pravna stvar u tom velikom međunarodnom pitanju danas shvatila onako kako se ono osniva, ako ono stoji prema pozitivnim pravnim osnovama, ako bi se naše pravo na osnovi međunarodnih tekstova tumačilo striktno, bez ikakvih rezervi i bez ikakvih obzira na faktičku situaciju. Ima zemalja u Evropi koja su svoja primanja na račun reparacija i unele u budžet. Mi smo međutim smatrali da to ne možemo učiniti, jer je ipak faktičko stanje onaj elemenat koji dominira u proceni faktičkih prihoda koji se imaju očekivati. Prihodi dakle od reparacionih plaćanja Nemačke nisu predviđeni u predlogu budžeta. To znači malo više od 400 miliona dinara. Idući dakle tim redom u izradi predloga budžeta, procenjujući prethodno prihode, i to sa maksimumom opreznosti koja se u ovome poslu mogla uložiti, Vlada je došla do cifre, za koju je smatrala da ona mora biti bezuslovno dovoljna za podmirenje rashoda predviđenih u budžetu. Da ponovo naglasim gospodo, da nije bilo lako svesti državne prihode, prihode koji su se osnivali na jednom budžetu koji je osetno prelazio 13 milijardi na ukupnu cifru od 14 milijardi i 400,000.000.— dinara. To se ipak postiglo. Na koji način, to sam naglasio u početku. Postiglo se toliko da ja mislim da mogu ovde pred Narodnom skupštinom izjaviti da će ovaj predlog budžeta omogućiti uredno, pravilno i normalno funkcionisanje državnog aparata u narednoj budžetskoj godini. Samo se po sebi razume, da se sve potrebe nikad ne mogu predvideti. Budžet je, gospodo, akt predviđanja. Slučajevi naknadnih i vanrednih kredita mogu se uvek javiti; ja mislim da će se i pri odobravanju ovih naknadnih i vanrednih kredita, u koliko se za njih javi potreba, postupati najopreznije, upravo tako da ti naknadni i vanredni krediti ne dodu u toku budžetske godine kao budžetski deficit nego da oni, eventualno, u slučaju krajne nužde, mogu biti *odobreni samo u visini ušteda koje su postignute u rashodima koji su već u budžetu predviđeni*, tako da ni u toku samog izvršenja budžeta budžetska ravnoteža ne bude poremećena. Budžetska ravnoteža, gospodo, je nesumnjivo postignuta u računskom delu budžeta. Ja mislim, međutim, da gospoda koja će posle mene uzeti reč neće svakako propustiti da skrenu pažnju Narodne skupštine na jedan fakt koji meni nije izmakao iz očiju. Taj fakt to su ona ovlašćenja sadržana u finansijskom zakonu, ovlašćenja na osnovu kojih se mogu u toku naredne budžetske godine vršiti rashodi preko onih suma koje su u budžet unete. Ta pojava, gospodo, može se kritikovati sa dva razloga: principiijelno što ta ovlašćenja u Finansijskom zakonu predstavljaju derogaciju od principa jedinstva budžeta, što krše jedinstvo budžeta, i sa drugog faktičkog razloga, što ta ovlašćenja mogu biti opasnost za budžetsku ravnotežu. Ali, bez njih se nije moglo.

Ja vas molim da verujete da bi zadovoljstvo i Ministra finansija i cele Vlade bilo veće da tih ovlašćenja nije bilo. Za jedno od njih, naročito, koji se odnosi na isplatu dotacija Banovinama za podmirenje potreba državnih ustanova, koje su prenete na Banovine, objasnio sam razlog zbog čega je to ovlašćenje moralo biti uneto.

Drugo jedno ovlašćenje na koje se naročito mora skrenuti pažnja Skupštine, koje omogućava povećanje rashoda kod državnih privrednih preduzeća, ali uz uslov da kod tih preduzeća ima i viškova prihoda tako, da u daljem poslovanju tih preduzeća ti viškovi prihoda služe za intenzifikaciju proizvodnje. To ovlašćenje predstavlja jedan ekspedijenski koji treba da omo-

gući privrednim preduzećima potpuno ostvarenje prihoda.

Što se tiče onoga ovlašćenja koje se odnosi na eventualno povećanje rashoda u budžetu Ministarstva vojske i mornarice, ja sam već naglasio stanovište a ovoga puta napominjem samo da je i to ovlašćenje uslovljeno viškovima prihoda koji bi se u toku godine pokazali, viškovi prihoda koji bi pre svega bili dovoljni da u potpunosti obezbede ne samo budžetsku nego i blagajničku ravnotežu, a u koliko bi i preko toga blagajne raspolagale likvidnim sretstvima, mogla bi se predvideti mogućnost da to ovlašćenje bude iskorišćeno faktički.

Da budžetska ravnoteža bude obezbedena u predlogu budžeta, uloženi su, gospodo, svi naponi, koji su sa obzirom na sve okolnosti, od kojih zavisi izrada jednog budžeta, mogli biti uloženi. Budžetska ravnoteža bio je osnovni zahtev, bila je najveća briga i najveće staranje Kraljevske vlade. Bez budžetske ravnoteže nema reda u finansijama; bez budžetske ravnoteže nema stabilnosti u finansijama. Gospodo, u mom pismenom ekspozu naglašeno je, da je održanje stabilnosti narodnog novca kamen temeljac finansijske politike Vladine. To smatram za potrebno da naglasim živom rečju i pred vama.

Dinar naš stabilizovan je, kao što vam je poznato od 28 juna o. g. Zakonska stabilizacija, koja je toga dana sprovedena, došla je kao konsekracija faktičnog stanja stvari, stanja, koje traje od polovine 1925 godine. Za izvođenje zakonske stabilizacije dinara to je bio krajnji momenat. Na tome se radilo više od dve i po godine. I, najzad, taj rad, to nastojanje Vlada, koje su se izmenile na upravi zemlje, da zemlji dadu novac zakonski stabilizovan, dovela su do rezultata po zaključenju stabilizacionog zajma u aprilu mesecu pr. g. Mi nismo imali mnogo sreće u pogledu momenta, u kome je stabilizacija došla, ali u momentu, kad je ona došla, nije se moglo predviđati da će se, posle zakonske stabilizacije, dići onaj ciklon nepoverenja, onaj potres novčani i ekonomski, koji je zatalasao u prvom redu centralnu Evropu, pa zapadnu Evropu i koji ni nas nije mogao ostaviti bez potresa. Često se čuje kod nas, da nam je stabilizacija došla u nepotreban čas. Ne bih to rekao i mislim, da se to, opravdano, ne može ni reći. Nije ona došla u nepotreban čas, samo je ona došla u čas, koji nije bio najpogodniji, u čas, kad se nije moglo predviđati, šta će sve nastupiti posle toga. Ono što je nastupilo, gospodo, stavilo je i državnu finansijsku upravu i, specijalno, našu novčaničnu ustanovu — Narodnu banku, kojoj je po zakonu o novcu i po novom zakonu o Narodnoj banci stavljeno u dužnost da se stara o narodnom novcu, pred nove teške zadatke, pred teška iskušenja. Ti se zadaci i ta iskušenja rezimiraju u glavnom: čuvati narodni novac, sačuvati ga od svih potresa, jer je to najviši interes naše narodne privrede, najviši interes državnih finansija. Ja sam, naročito, zahvalan Finansijskom odboru, koji je smatrao za potrebno da i u svome izveštaju podvuče apsolutno imperativnu potrebu čuvanja narodnog novca kako radi narodne privrede toliko i radi državnih finansija.

Bez stalnog, bez ustaljenog, bez pouzdanog merila vrednosti, nema mogućnosti normalnog i urednog poslovanja u budžetu; nema napretka, nema prosperiteta bez stalnog i ustaljenog merila vrednosti; bez stabilnog novca, nema sigurnog, i nema realnog budžeta. Ako naš narodni novac ne bi bio stabilan, sve ovo što smo radili do sada, na predlogu budžeta, sve

bi to bila kuća od karata. Zato, ponova naglašujem potrebu, da se narodni novac mora čuvati, naglašujem potrebu, da naše finansijske ustanove imaju glavni cilj i zadatak da čuvaju novac.

Ima još jedno pitanje kome je Vlada pri izradi predloga zakona o budžetu za 1932-33 godinu posvećivala naročitu pažnju. Reducirajući budžet i unoseći manje prihode u predlog budžeta, Vlada nije mislila da to čini iz uzroka nenaplativosti prihoda, zbog promenjene ekonomske konjunktore, i zbog plative nemoći naroda. Vlada je želela da istovremeno sprovede kroz svoju budžetsku politiku i samo rasterećenje. Radi toga, kao što sam to u drugoj prilici naglasio, i kao što je to podvučeno u pismenom ekspozu predloga budžeta, Vlada je izradila i podnela Narodnoj skupštini na rešenje tri specijalna zakonska predloga koji idu tome cilju.

Jedan je zakonski predlog o izmenama i dopunama u zakonu o neposrednom porezu, kojim se cilja naročito na smanjenje poreza na zemljišta, radi olakšanja tereta seljaka, olakšanja tereta i direktnog snižavanja državnih opterećenja, s time u vezi dolazi i snižavanje banovinskih i opštinskih tereta i prireza, koji se razreduju prema osnovici državnog poreza. Taj zakon predviđa i druge olakšice, pored rasterećenja. Zakon predviđa jedno ovlašćenje, da se poreski dugovi, kojih ima nagomilanih u priličnom iznosu, da se mogu otpisivati u svima slučajevima, gde je naplata nemoguća, odnosno gde bi forsiranje naplate dovelo u pitanje egzistenciju poreske moći naroda.

Drugi zakonski predlog, koji je upućen Narodnoj skupštini na rešenje, jeste predlog zakona o izmenama i dopunama u zakonu o taksama. I treći zakonski predlog, koji naročito interesuje Narodnu skupštinu i celujavnost, to je predlog zakona o izmenama i dopunama u zakonu o trošarini. Taj zakon sadrži pored toga direktnog smera, da omogućiti rasterećenje naroda od dažbina, još i reformu koja ide na olakšanje naplate trošarine.

Pomenuo sam pitanje banovinskih i opštinskih budžeta. Naglasio sam ukupno opterećenje koje rezultira iz tog budžeta. Pomenuo sam, i ovom prilikom napominjem zakon o neposrednim porezima. Pitanje samoupravnih finansija i u našoj zemlji, kao i u većini evropskih zemalja, dobilo je osobeni značaj. Kod nas se to pitanje postavlja sa naročitim teškoćama, poglavito što do danas nema još izrađenog zakona o samoupravnim finansijama, nema još izrađenih osnova koje bi jasno delile finansijske izvore kojima se može koristiti država od finansijskih izvora, kojima bi se koristile samouprave. Za pravilno rešenje toga pitanja, moram priznati, u našoj zemlji, u našim prilikama ima mnogo teškoća. Teškoća zbog one opšte heterogenosti koja vlada u našoj zemlji. Teško je zavesti isti fiskalni sistem recimo za Dravsku banovinu kao i za zetsku banovinu. Izlaz se međutim, mora tražiti, jer dosadašnji sistem je nemoguć. Vlada nastojava najživlje da zakon o samoupravnim finansijama izradi u najkraćem roku i da ga po mogućstvu što pre po donošenju novog budžeta sprovede Narodnom predstavništvu. Za sada, međutim, i pre donošenja tog specijalnog zakona pri odobravanju banovinskih i opštinskih budžeta radi se, mogu slobodno reći, po još strožijem kriterijumu, nego što se radilo pri pregledu državnog budžeta. I u banovinskim i u opštinskim budžetima moraju se eliminisati svi rashodi, bez kojih se može biti, svi rashodi za podmirenje potreba na koje se može čekati i to sve radi toga da bi se po-

stiglo snižavanje banovinskih i opštinskih nameta, kako neposrednih poreza tako i posrednih, svih taksa koje samouprave naplaćuju i koje u glavnom terete zemljoradnike.

Imao bih da kažem, gospodo, još nekoliko reči o jednom pitanju koje je od nesumnjivo velikog značaja za naš opšti finansijski položaj a takođe i za odnos naroda, odnosno, poreskih obveznika prema državi. To je pitanje naše finansijske administracije. Finansijskoj administraciji bi se nesumnjivo mogli činiti prigovori u više pogleda. Međutim, isto tako moglo bi se naći i opravdanja zašto stvari ne stoje bolje nego što faktički stoje. Moram uveriti Narodnu skupštinu da je i ovo pitanje u rasmatranju, da se pitanju finansijske administracije posvetuje najveća pažnja i svakako da će u početku naredne budžetske godine Narodnoj skupštini biti predloženi zakoni, kojima će se sprovesti osetne i značajne reforme u našoj finansijskoj administraciji.

Ja sam u kontaktu sa mnogima od vas imao prilike da čujem prigovore koji se čine našoj finansijskoj administraciji. Čuju se oni i van ove kuće, javnost često puta naglašuje da se mnogi poslovi državni svršavaju skuplje, za državu nepovoljnije, samo zbog krutog, neelastičnog sistema koji u administraciji vlada. Velikim delom je istina, samo moram da naglasim da se ni to pitanje ne može rešavati bez velike opreznosti. Tendencija u rešavanju problema reforme naše državne administracije mora biti, da se dovede u sklad sa jedne strane potreba bržeg, elastičnijeg rada, potreba uprošćenja i sledstveno pojeftinjenja sa potrebom kontrole, koja je neminovna, bez koje se nikakva administracija, a napose finansijska, ne da ni zamisliti. Nadam se, da će taj problem naći svoje zdravo i racionalno rešenje i da će zakonski predlog naći na odobravanje Narodne skupštine.

Moram učiniti još nekoliko opštih konstatacija. Naša finansijska situacija nije onakva kakva je bila prošle godine. To možda nisam imao potrebe ni da vam kažem. Nije, međutim, ni očajna. Mogu reći, da je ipak ozbiljna, ozbiljna naročito u tome pravcu, što iziskuje stalnu, budnu pažnju svih pozvanih faktora, da naš finansijski položaj bude očuvan, da državne finansije ne budu kompromitovane nikakvim neopreznim gestom, nikakvim gestom koji bi u današnjem vremenu, u vremenu psihoze opšteg nepoverenja mogao stvari okrenuti za 100% na gore, mogao i onda kad se imaju najbolje namere i kad se smeru na najbolje, postići potpuno obrnut rezultat. Naše je mišljenje, da u finansijskoj politici treba se čuvati eksperimentisanja, treba se čuvati akrobatskih eksperimentisanja. Oni katkad uspeju, ali u mnogo većem broju slučajeva ne uspeju. Naše je mišljenje, da u našoj finansijskoj politici treba ići dobrim, starim, okušanim, klasičnim metodama, metodama, koje se izražavaju u nekoliko osnovnih postulata: stabilnost novca, realnost budžeta, budžetska ravnoteža u svakom slučaju i po svaku cenu, stroga briga i staranje o državnom kreditu, razumna poreska politika, politika koja se oslanja na platežnu mogućnost naroda, red u državnoj administraciji.

To je politika koju Kraljevska vlada vodi (Aplaus i odobravanje u dvorani).

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč u ime grupe g. Bogoljub Kujundžić.

Dr. Bogoljub Kujundžić: Gospodo narodni poslanici, parola sa kojom smo ušli u novembarske izbore, bila je štednja. Ta štednja, gospodo, kao kategorički

imperativ vremena i prilika u kojima živimo, i ako ne rešava problem svetske krize, ipak ublažava oštrinu njegovu, naročito kod nas, gde se usled preterane i državne i samoupravne aktivnosti ta štednja slabo osetila. Zato je, gospodo, trebalo i Kraljevska vlada i Finansijski odbor tome osnovnom principu naše sadašnjice posvetiti ne samo najveću pažnju, nego se u isto vreme neogrešiti o one najbitnije funkcije državnog i samoupravnog života našeg. Pitanje je, gospodo, koliko se u tome uspelo. Odgovor nije jednostavan. Kada bi sadašnja kriza bila lokalnog karaktera, kada bi bila specijalno naša, onda bi vi imali gospodo, prava da tražite precizan odgovor na to pitanje. Ali gospodo, vi znate da je ona deo svetske krize, koji svoj prolog ima u Svetskom ratu, a čiji epilog i faze kroz koje će proći ne može niko predvideti. Zato je i jedini logičan odgovor u ovome konkretnom slučaju jedino vreme, koje će nas ili afirmirati ili demantovati. To su razlozi, gospodo, koji nam nameću ovakav odgovor na postavljeno pitanje. Jer, ja vas pitam, gospodo, ko je od smrtnika mogao predvideti strahovitu berzansku krizu Amerike, ili pad engleske funte, ili da idem još bliže, obustavljanje plaćanja po Jangovom planu, koje samo za jednu godinu čini u našem budžetu osetnu prazninu od 406,000.000.— dinara. U tim razlozima, gospodo, leži odgovor i na ono drugo pitanje: da li će se budžet i ovakav kakav je moći realizovati. Jer pored ovih opštih razloga, postoje, gospodo, specijalni koji demantuju pesimizam te gospode. Vi znate, gospodo, da je Kraljevska vlada predložila jedan niz specijalnih zakona kojima se ide za tim da se reformom drugih dažbina omogući rasterećenje ili olakšanje opterećenja našeg mnogobrojnog seljačkog staleža. Te specijalne mere, gospodo, sadržane su, kao što vam je poznato, u Zakonu o izmenama i dopunama neposredne poreze, u Zakonu o vojsci, i naposletku u Zakonu o državnoj trošarini, pored specijalnih mera predviđenih u samom Finansijskom zakonu.

Ja neću, gospodo, da ulazim detaljno u ocenu tih predloga, ali bih želeo da konstatujem jedno: da su oni najbolji dokaz koliko je 8 novembar imao svoj *raison d'être*. Ja sam uvek tvrdio da je 6 januar više posledica jednog neuravnoteženog stanja koje je nastalo usled plemenskih i partijskih razmirica. Ali gospodo, svrhu 6 januara ima da izgledi 8 novembar. Mi znamo, gospodo, da je ta svrha stvaranje zajedničke jugoslovenske ideologije. Ta ideologija ne može biti predmet nikakvog političkog računa. Ona pre svega mora biti refleks srca, a zatim ne reč nego delo. (Glasovi: Tako je!) Manifestacija toga dela ogleda se baš u ovim zakonskim predlozima gde se sa jednakom ljubavlju i jednakom predanošću radi na olakšavanju teškoće vremena života našeg najmnogobrojnijeg ali najzapuštenijeg pretstavnika, našega zemljoradnika. U tom gestu, gospodo, leži pravo i istinsko jugoslovenstvo. U tome gestu, gospodo, leži i uspeh 8 novembra.

Drugo je pitanje da li bi se i ovako reduciran budžet mogao još jače reducirati. Ja sam odmah u početku istakao princip štednje, ali sam u isto vreme naglasio da ta štednja mora biti u skladu sa pravilnim funkcionisanjem državnog i samoupravnog aparata, jer pređe li te granice, ona može da postigne ne pozitivne nego negativne rezultate. Vi znate, gospodo da su u ovom budžetu i materijalni i personalni izdaci svedeni na minimum. Kao klasičan primer ja ću vam navesti samo Ministarstvo vojske i mornarice gde je

redukcija izvedena sa 21%, i ako svi znamo da je teza koju mi i naša saveznici zastupamo u Ženevi najpre bezbednost pa onda razoružanje. Ali osim ove konstatacije, ja bih želeo, gospodo, da utvrdim da pri oceni jedne ovakve redukcije ne igraju odlučnu ulogu samo materijalni razlozi nego i pravni i socijalni. Ako pogledamo budžet materijalnih izdataka i rashode, vi morate doći do uverenja da je njihova redukcija faktično svedena na minimum. Ta redukcija postignuta je, gospodo, obustavljanjem svih investicija, svih radova za dobnije bolja vremena, a vi znate, gospodo, da je Amerika kao izvor zarade naših iseljenika danas presušila, i da mi moramo, gospodo, votirati kao nekad za muhadžere u Bosanskom saboru za repatriranje naših iseljenika u našu otadžbinu. To isto važi, gospodo, i za javne radove u inostranstvu naročito u Francuskoj i Belgiji. Godina je u zemlji podbacila. Danas se obustavljaju investicije, a ja vas pitam, gospodo, od čega će radnik koru hleba da zaradi. Dakle vidite, ova redukcija ne samo da ima svoje lice, nego i naličje, i nemojte se čuditi, gospodo, da se danas za pasivne krajeve proglašuju i oni krajevi koji to nikad nisu bili. To isto što sam kazao za materijalne izdatke važi još u većoj meri za personalne. Smanjenje njihovo mi smo postigli u okrugloj cifri u uštedi od 552.000.000 dinara. Ali, gospodo, taj efekat nije rezultat samo smanjenja njihovih prinadležnosti, nego je taj efekat i rezultat reduciranja samog osoblja, a vi znate, gospodo, šta danas znači naći se bez hleba na ulici. Istina, Kraljevska vlada, da bi umanjila taj efekat, podnela je jedan amandman o sabiranju doprinosa za pomoć besposlenim radnicima.

S druge strane neće ni sve investicije biti obustavljene, nešto će se ipak raditi, dizace se dve do tri nove pruge, od kojih, gospodo, specijalno ima važnost Unska pruga, (Glasovi: Tako je) kako sa nacionalnog tako i sa političkog gledišta. Zato bi vas ja, gospodo, molio, da dobro pazite pri oceni ovih redukcija. Od bacimo jedared od sebe to shvatanje, da je pri donošenju jednog budžeta glavna redukcija, a nikako pravilno shvatanje interesa zajednice. U ovom slučaju ovo je tim potrebnije, što mi pred sobom imamo jedan realan budžet, čija realnost rezultira iz faktične uravnoteženosti njegove. S druge strane mi moramo imati poverenja i u gospodina Ministra finansija i u Kraljevsku vladu, koja je, rukovođena idejama iznesenim u izbornom proglasu, nastojala da stvori jedan budžet, koji odgovara faktičnim potrebama, a u isto vreme i finansijskim mogućnostima zemlje. Na posletku gospodo, mi moramo imati vere i u same sebe, jer bez te vere uzaludni su svi naši naponi i sva naša nastojanja.

Budžet koji je pred nama, ja mislim da je najjasniji demanti svih onih zlonamernih priča o stanju naših finansija, a u isto vreme i najsjajniji je dokaz čvrstine našeg nacionalnog novca. Iz tih razloga, gospodo, ja vas molim da primite budžet ovakav kakav je i omogućite tim pravilno funkcionisanje državnog i samoupravnog aparata našeg. (Odobrovanje i pljesak).

Pretsednik D-r Kosta Kumanudi: Ima reč u ime grupe g. D-r Slavko Šećerov.

D-r Slavko Šećerov: Gospodo narodni poslanici, Narodna skupština nalazi se pred predlogom prvog budžeta rashoda i prihoda posle 6 januara, i baš zato, što je budžetsko pravo Narodne skupštine jedno od osnovnih prava Narodnog predstavništva, smatram da je potrebno da Narodna skupština pretrese ovaj predlog budžeta ozbiljno i savesno. Ona treba da ga

ceni sa svih strana, a u prvom redu, treba ocenjavati ovaj predlog budžeta prema visini rashoda, koji su predloženi, i prema visini prihoda, koji predstavljaju javne dažbine koje treba da pokriju rashode. Visinu rashoda u ovom predlogu treba ceniti prema visini rashoda prethodnih budžeta, a naročito prema sadašnjem koji je u važnosti, i prema privrednom stanju naše zemlje.

Kakvi su bili prethodni budžeti? Poslednji parlamentarni budžet za 1928-29 godinu iznosio je 12.580.000.000 dinara. Prvo vanparlamentarni budžet za 1929-30 godinu bio je 12.464.000.000 dinara, dakle za 116 miliona manji od svog prethodnika. Drugi vanparlamentarni budžet za 1930-31 godinu bio je 13.348.000.000 dinara, dakle za 884 miliona veći neg njegov prethodnik od 1929-30 g. A ovaj sadašnji treći vanparlamentarni budžet za 1931-32 godinu iznosi 13.210.000.000, dakle bio je manji od svoga prethodnika za 138 miliona dinara. A predlog budžeta za 1932-33 po predlogu Kraljevske vlade iznosio je 11.400.000.000, odnosno po smanjivanju finansijskog odbora 11.271.000.000 dinara.

Prema tome, gospodo, ovaj predlog budžeta najmanji je za ovih pet godina i s toga zaslužuje našu ozbiljnu pažnju. Kakav je ovaj predlog budžeta prema sadašnjem budžetu? Budžet za 1931-32 godinu bio je utvrđen u visini od 13.210.000.000 dinara. Međutim, kao što ste čuli iz reči g. Ministra finansija i kao što se vidi iz predloženih amandmana finansijskog odbora naknadnih kredita, bilo je u toku ove godine oko 583.000.000 dinara, te je svega bilo odobreno rashoda za ovu godinu oko 13.793.000.000 dinara. Međutim vi se sećate da je Ministarski savet u toku izvođenja ovoga budžeta pred kraj prošle godine po svom rešenju, smanjio rashode za nekih 714 miliona, te ukupna suma odobrenih rashoda za ovu godinu kreće se oko 13.080.000.000 dinara.

Da bi ocenili, gospodo, finansijsku situaciju naše zemlje, u toku ove godine, na koju se upravo i oslanja izvođenje budućeg našeg predloga budžeta, treba da se pozabavimo i kretanjima prihoda u toku ove budžetske godine. Za devet meseci, prema zvaničnim podacima, koji se nalaze u ekspoziciji g. Ministra, imali smo prihoda oko 8.499.000.000 din. Može se očekivati prema već poznatim pravilima o kretanju prihoda za januar, februar i mart, da prihvodi u toku ove godine neće moći biti veći od 2.830.000.000 dinara. Prema tome možemo očekivati, da ćemo, u ovoj godini, imati prihoda oko 11.329.000.000 dinara, okruglo, verovatno, oko 11.300.000.000 din. Ova cifra prihoda kao što vidite, odgovara, od prilike, visini rashoda koje je Finansijski odbor utvrdio u predlogu budžeta za 1932-33 godinu, a koji se kreću oko 12.271.000.000 dinara.

Gospodo, dalje, kakvo je privredno stanje zemlja i možemo li očekivati, prema oceni privrednog stanja zemlje, da će se predviđeni prihodi moći ostvariti za 1932-33 godinu, pa, prema tome, da li će se moći isplatiti ova visina prihoda? Naše privredno stanje zemlje treba da cenimo prvo, sa gledišta proizvodnje, drugo sa gledišta prometa, trgovine, uvoza i izvoza i, treće sa gledišta narodnog dohotka. Kakva je bila proizvodnja u toku ove godine i kakvim se pravcem kreće uopšte, naša najglavnija grana proizvodnje — poljoprivreda? Proizvodnja žitarica i kukuruza ide svojim normalnim tokom i ona se pre penje nego što opada. Tako i u 1931 god. ona je bila ukupno za neka 4,3% veća nego u 1930 god. Vi znate, da je žetveni prinos

pšenice iznosio oko nekih 23,000.000 kvintala, dok je prosečno za 5 ranijih godina iznosio oko 22,000.000 kvintala. Prema tome, žetveni prinos bio je iznad prosečnog prinosa za poslednjih pet godina. Može se isto tako utvrditi, da se i naše stočarstvo razvija i to u izvesnim krajevima intenzivnije, naročito u severnim krajevima a naročito svinjarstvo i govedarstvo i da nema opadanja u proizvodnji. Ali najveća poteškoća naših proizvođača potiče od teškoće u unovčavanju, jer su cene poljoprivrednih proizvoda a naročito u poslednje vreme stočarskih proizvoda naglo pale. Ako se cene u godini 1926 uzme kao 100, i uporedi taj nivo cena sa nivoom u ovoj godini, videćemo, da je u prošloj godini taj opšti indeks cena od 100 pao na 72.9. Indeks cena biljnih proizvoda, kao i stočnih naglo pada. Tako je indeks cena za biljne proizvode u 1931 godini za celu godinu pao na 74 poena, prema ranijoj godini, kad je iznosio 89.3 poena. I indeks cena za stočne proizvode pao je u 1931 godini na 72, prema 96 u prošloj godini. Međutim, cene industrijskih proizvoda nisu tako naglo padale, jer su one pale na nivo od 71 poena u 1931 godini, a u 1930 godini oni su bili 80. U 1931 godini cene biljnih proizvoda pale su za 15 poena; cene stočnih proizvoda pale su za 24 poena; a cene industrijskih proizvoda pale su samo za 8 poena. Prema tome možemo reći da naša poljoprivredna proizvodnja, u svojoj proizvodnji, ide normalnim tempom, tempom pojačavanja proizvodnje, ali da cene poljoprivrednih proizvoda naglo padaju. To padanje je naročito, osetljivo, kod stočnih proizvoda.

Kako je stanje, gospodo, u našoj industriji? U našoj industriji koja i ako nije naročito razvijena ima izvesnih grana, koje u našoj zemlji predstavljaju priličnu radinost, i predstavljaju dosta velike dohotke. Može se reći da u našoj industriji vlada akutna kriza i da gotovo sve industrije, sem nekoliko, rade sa smanjenim kapacitetom, i proizvodnjom prodaje. To važi i za drvarsku inđustriju, za tekstilnu industriju, za industriju hartije, za industriju koža, za industriju cementa. To isto važi i za rudarsku industriju, kao što je na primer industrija uglja, hroma, magnetita, antimona, bakra itd. Svuda se opaža smanjivanje proizvodnje. To naročito, ako se uporedi poslednje tromesečje 1931 godine, sa poslednjim tromesečjem 1930 godine. Jedino se oseća izvesno povećanje proizvodnje kod industrije olova, i kod topioničke industrije gvožđa. Isto tako opada, potrošnja u industriji šećera, kao i proizvodnja u industriji alkohola. Prema tome naše privredno stanje industrije nalazi se u jednoj akutnoj krizi.

Kako stoji, gospodo, sa prometom dobara, a osobito sa uvozom i izvozom? Vi ste imali prilike, da u ekspezeu g. Ministra finansija čitate, da je naš izvoz iznosio okruglo 4,800.900.000 dinara, a uvoz je opet bio oko 4,800.280.000. Prikazuje se kao da ima jedan suficit od oko 684 hiljada dinara. Međutim Gospodo, taj suficit je fiktivan, jer on dolazi od pogrešno obračunate cene žita. Vi znate, gospodo, da mi imamo zakonski utvrđene cene žita koje se kreću oko 160—170 dinara. Međutim, stvarno postignute cene žita u Srednjoj Evropi i u zapadnim lukama su manje. One se kreću prosečno oko 95 dinara na pijacama Srednje Evrope na zapadnim lukama kreću se oko 62 dinara neto. Pošto je prošle godine izvezeno oko 320.400 tona što je obračunato sa 475 miliona, možemo računati da je otprilike oko 200 miliona računato više nego što je faktički dobijeno, tako da se

ovaj aktivni bilans u stvari pretvara u pasivan bilans zbog tih pogrešno obračunatih suma.

G. Ministar finansija, gospodo, u svome govoru i sada i pred Finansijskim odborom spomenuo je nepovoljan odnos javnog, fiskalnog, opterećenja prema nacionalnom dohotku. Vi se sećate vrlo dobro da je 1925 god. obračunavan nacionalni dohodak i da je bio tada izračunat na nekih 69 milijardi dinara. Nacionalni dohodak kod poljoprivrede prema toj oceni iznosio je oko 31.1-2 milijardu a kod industrije 18 milijardi. Međutim, gospodo, očevidno je, da su tada cene bile mnogo veće. Ako uzmemo za ponovnu ocenu, totalni indeks cena od 100 u godini 1926, to je isti indeks pao na 72. Ja bih smanjio vrednost nacionalnog dohotka na jednu trećinu u ovoj godini prema 1926 tako da bih nacionalni dohodak računao sada sa oko 45 milijardi dinara. U kakvom odnosu, Gospodo, stoji nacionalni dohodak prema javnim teretima, a ne samo prema fiskalnom opterećenju?

Vi ste čuli iz govora G. Ministra finansija da neposredni i posredni porezi i monopolski viškovi, sa izvesnim raznim prihodima iznose 6 milijardi 887 miliona predstavljaju nesumnjivo fiskalno opterećenje naše privrede. Tome treba dodati samoupravne dažbine od 1 milijarde 923 miliona, što ukupno iznosi 8 milijardi 810 miliona dinara. Ovo bi predstavljalo fiskalno opterećenje naše privrede. Ali, gospodo, ima još izvesnih drugih opterećenja socijalnih, verskih, tako da se može izračunati da ukupno javno opterećenje iznosi oko 9 milijardi dinara godišnje. Ako se složimo na onoj cifri o veličini nacionalnog dohotka u iznosu od 45 milijardi dinara, tada bi izišlo, gospodo, da se od prilike 20% našeg nacionalnog dohotka upotrebljava ili je angažovano samo za snošenje javnih tereta. Međutim, gospodo, u ovim javnim teretima najteži teret i u poslednje vreme najviše je porastao teret samoupravnih dažbina. Samoupravne dažbine porasle su u roku od 5 godina za blizu 100%. Dok su rashodi svih samoupravnih tela u godini 1925 iznosili 1940 miliona, dotle su u 1930 godini rashodi samoupravnih tela porasli na 3886 miliona dinara. Istina treba ovde priznati da ima izvestan, dobar deo rashoda koji predstavljaju režiju privrednih preduzeća, koja se nalaze kod samoupravnih tela, i da se samoupravne dažbine kreću oko 2 miliarde, ili 1923 miliona dinara.

Gospodo, ako se pristupi analizi rashoda u predlogu budžeta za 1932-33, prema predlogu samoga ministra, tada ćemo videti da lični rashodi iznose oko 5026 miliona dinara, ili 44% od ukupnih rashoda, a da materijalni rashodi 6388 miliona, odnosno 56% od ukupnih rashoda. Iz čega se sastoje lični rashodi? Sastoje se prvo iz plata činovnika koji se nalaze u opštoj državnoj administraciji i onih koji se nalaze u državnim privrednim preduzećima. Iznos svih tih plata jeste 2.210 miliona, a dodaci za ove plate kreću se ovako ukupno: lični dodaci u svima resorima iznose 1.013 miliona, porodični dodaci 425 miliona, specijalni dodaci 200 miliona i ostali lični dodaci 301 milion. Ukupno ima dodataka oko 1949 miliona. Sem toga, treba ovim ličnim rashodima dodati penzije u iznosu 772 miliona dinara i invalidske potpore u iznosu od 101 milion dinara.

Vas će nesumnjivo zanimati koliki je broj službenika u našoj državnoj administraciji. Po predlogu budžeta Ministra finansija, koji je donekle korigovan u Finansijskom odboru, te ove cifre neće biti sasvim tačne, broj službenika iznosi 177.033. Od toga broja

otpada na opštu državnu administraciju 118.274, a na državna privredna preduzeća 58.759. Najveći broj službenika ima u resorima: Ministarstvu prosvete: 33.210 službenika, Ministarstvu unutrašnjih poslova: 26.733, Ministarstvu vojske i mornarice 25.235, Ministarstvo finansija gde ima 13.888. Broj službenika po ostalim resorima relativno je neznatan i ne treba ga pominjati.

Gospodo, vi ste čuli iz ekspozice-a gospodina Ministra finansija kojim načinom došlo se do smanjivanja ovogodišnjeg budžeta. Ako se računaju naknadni krediti i krediti koji se ne nalaze u sadašnjem budžetu, a nalaze se u ovome predlogu, ta razlika u novim kreditima iznosi 2.900 miliona dinara. Finansijski odbor nije mogao ići zbog prepreka zakonskih a i zato što nije raspolagao sa dovoljno vremena. Dalje smanjenje moglo bi se vršiti u dva pravca: ili da se smanji broj službenika, ili da se dalje smanjuju lične prinadležnosti. Mi smo stajali pred dilemom da li da smanjujemo i dalje prinadležnosti. Međutim, gospodo, Ministar finansija, smanjio je lične rashode za nekih 512 miliona dinara u ovome predlogu budžeta. Sem toga smanjene su lične prinadležnosti krajem septembra prošle godine na nekih 214 miliona dinara tako da se može računati da su lične prinadležnosti službenika smanjene u relativno kratkom roku, sedam do osam meseci za sumu od 726 miliona dinara. Zato Finansijski odbor nije mogao u tom pravcu dalje da štedi. A, ako bi se htelo i dalje da štedi i da se smanjuje broj službenika, mi bismo morali izmeniti i čitav niz zakona i zakonskih odredaba, a za to nije bilo dovoljno vremena. Nesumnjivo je, gospodo, a to je naglašeno i u našoj Adresi, da naša državna administracija i Narodno predstavništvo stoje pred jednim krupnim problemom pred problemom potrebe uprošćavanja naše administracije. (Pljeskanje). Ali ako hoćemo da se uprošti administracija, tada je potrebno izmeniti čitav niz zakona i zakonskih odredaba, a za to nije bilo vremena, nego to mora biti, gospodo, jedan zadatak budućnosti. Međutim ako se računa sa stvarnom privrednom snagom zemlje, to pitanje se nameće kao jedna imperativna nužda. I Vlada i Narodno predstavništvo biće primorani da u tom pravcu vrše izvesne redukcije u budućnosti. Gospodo, kao što sam vam kazao, ceo predlog budžeta stoji na pretpostavci: da prihodi u glavnom ostanu na onoj visini u kojoj su bili u godini 1931-32. Međutim, ako upoređujemo kretanje prihoda za jedan izvesan period, recimo za devet meseci u poslednjoj godini, vidi se da prihodi stalno padaju. Tako smo za devet meseci u 1929-30 imali 10.214.000.000 dinara prihoda, a već u 1930-31 budžetskoj godini prihodi za isti period opadaju na 9.991.000.000, a u 1931-32 godini prihodi za isti period opali su na 8.498.000.000 dinara. Pad je za blizu 15%. Istina, treba uzeti u obzir da nismo dobili reparacije, ali ako ih i dobijemo, ipak opadanje prihoda u ovoj budžetskoj periodu predstavlja 10%. Ministar finansija je zaista učinio izvesne mere opreznosti i gledao je da se osigura od eventualnog pada prihoda u idućoj budžetskoj godini, time što je povećao, odnosno što je Kraljevska vlada prvo povećala takse poštanske i telegrafske, trošarinu na šećer a uvedene su izvesne nove takse i revidirani su viškovi prihoda kod državnih privatnih preduzeća. Verovatno svi ti viškovi prihoda koji nisu postojali u celom ovogodišnjem budžetu kompenzirale, eventualni pad prihoda u budućoj budžetskoj godini. Ali treba računati da su i Kraljevska Vlada, isto tako i Finansijski odbor, da su

želeli da dadu izvesan vidni dokaz o rasterećenju fiskalnom i da su zbog toga pristupili smanjenju već po predloženim zakonskim predlozima g. Ministra finansija: smanjenju zemljarine za nekih 55 miliona dinara i smanjenju prihoda od trošarine za nekih 35 miliona dinara. Prema tome, gospodo, ako ovaj momenat imate na umu, budžetska ravnoteža za 1932-33 zavisice od toga: da li će prihodi ostati na istoj visini i, drugo, da li se rashodi neće povećavati u toku budžetske godine, kao što to obično biva. Ako, gospodo, ostanemo u granicama odobrenih kredita, verovatno da će predlog ovoga budžeta rashoda i prihoda moći da se ostvari. Ako bi došlo do naknadnih kredita i do eventualnog izvršenja izvesnih obaveza po finansijskom zakonu, možda bi naša budžetska ravnoteža bila dovedena u pitanje. Prvu opasnost za budžetsku ravnotežu predstavljaju rashodi po Finansijskom zakonu. Istina, to su ovlašćenja koja se ne moraju izvršivati u toku budžetske godine, bar ne u potpunosti. Ali, ovlašćenja se mogu izvršivati. I koliko će od predviđenih rashoda u iznosu 350.000.000 din. biti izvršeni po finansijskom zakonu, to nije moguće predvideti. U svakom slučaju sa izvršenjem ovih rashoda moraće se biti vrlo štedljiv. Međutim, za utihu može se reći da ima izvesnih rashoda u predlogu budžeta koji, verovatno, mogu da se i ne izvrše, jer ni u ovoj godini nisu izvršeni. To su rashodi predviđeni na ratne dugove i obaveze proistekle iz rata, koje iznose 360.000.000 din. Ovi rashodi se u ovoj godini ne izvršuju zbog toga što su prestale isplate reparacije pa nije isključeno, ako dođe do izvesnih aranžmana, da se ni u toku iduće godine neće izvršivati. U takom slučaju nesumnjivo je da će budžetska ravnoteža biti osigurana. Mi smo ipak uneli te kredite na ratne dugove i obaveze proistekle iz rata, zato što smo hteli da pokažemo da naša država, Kraljevina Jugoslavija priznaje te obaveze i ako joj je učinjena nepravda kršenjem pozitivnih odredaba ugovora o miru i međunarodnih konvencija obustavom plaćanja reparacija. Mi smo se pokazali dostojan dužnik koji želi poverenje svojih poverilaca da i dalje zadrži. (Pljeskanje).

Druga opasnost, gospodo, za ovu budžetsku ravnotežu je u letećim dugovima koji iznose verovatno oko 770.000.000 din. a i ranije državne obaveze u iznosu od 212.000.000. Koliko će od ovog budžeta ostati leteći dugovi, to se ne može znati, jer se računaska godina završava pet meseca donije nego li budžetska godina. Ali, ako bi došlo do izvesnih teškoća, i Ministar finansija i Kraljevska vlada mogu i moraće da preduzmu izvesne odlučne mere da se održi blagajnička ravnoteža. U koliko bude prihoda u toku treba da se isplaćuju i rashodi. I Vlada će morati, ako bi došlo do toga, da preduzme one mere koje su i u toku ove budžetske godine preduzete, a to je smanjivanje rashoda administrativnim putem. Tako je to bilo do sada a tako će morati biti i od sada i to baš zbog toga što se prihodi ne mogu tačno predvideti, jer su prilike tako promenljive. Održavanje blagajničke ravnoteže, jeste jedan od ventila sigurnosti za održavanje budžetske ravnoteže. Ja verujem da će Kraljevska vlada ovo izvršiti eventualno još u toku iduće budžetske godine, kao što je izvršila i u toku ove godine.

Gospodo, u Narodnoj skupštini bilo je dosta govora o stabilnosti novca. Narodna skupština u Adresi stala je na stanovište da je stabilnost novca jedan preduslov za privredni rad, i da samo ako imamo

stalno merilo vrednosti može, da se privredni rad i normalno razvija. To su verovatno bile ideje vodilje, koje su dovele čak i do legalne stabilizacije 28 juna prošle godine. Moglo bi se s pravom postaviti pitanje, da li je bila ta legalna stabilizacija u tome vremenu, u tome periodu, potrebna, da li se nismo možda mogli zadovoljiti sa faktičnom stabilizacijom koja je postojala i održavala se već nekih punih 6 godina? Alisticajem prilika došlo je do toga, da je zakonska stabilizacija izvršena. I mi, sada imamo da čuvamo tu zakonom utvrđenu vrednost dinara, jer ona nesumnjivo predstavlja jednu dobit ne samo za naše javne finansije, nego i za celokupnu privredu. Šta smo upravo postigli tom zakonskom stabilizacijom dinara, sem stabilne vrednosti dinara? Istina, naša država zaključila je jedan stabilizacioni zajam, ali ako je zaključen stabilizacioni zajam, država se u toku ove godine isto tako i razdužila, i to za jednu znantu sumu kod Narodne banke. Vi znate, da je država dugovala Narodnoj banci od ranijih vremena blizu nekih 4.000.000.000 dinara. Zakonskom stabilizacijom i stabilizacionim zajmom vraćeno je Narodnoj banci 1.400.000.000 dinara u toku prošle godine, isto tako država se razdužila sa nekih 770.000.000 dinara koliko je dobijeno od valorizacije bančine podloge i svojim učešćem u dobiti u iznosu od 103 mil. za poslednju 1931 godinu, tako, da se naša država razdužila kod Narodne banke prošle godine u iznosu od 2.221.000.000 dinara. Nesumnjivo, gospodo, da je to jedan lep napredak a ujedno jedno jemstvo za održavanje stabilnosti vrednosti novca. I da nije bilo ove stabilnosti ovakve, verovatno kreditnu krizu, koja je nastala u jesen 1931 godine, ne bi mogli izdržati onako lako, kao što smo je izdržali. Gospodo, da vam to dokažem, ja ću biti slobodan da Vas potsetim da je u našoj zemlji bilo 14.000.000.000 dinara uloga na štednju i tekućih računa i da je u poslednja tri meseca prošle godine nastalo naglo povlačenje koje po oceni Narodne banke iznosi preko 2.000.000.000 dinara. Narodna banka zbog toga bila je primorana da vodi jednu liberalniju kreditnu politiku, i ona je, davala obilne kredite i spasavala i izvesne ustanove i banke koje su zasluživale da se spasu. Visina tih kredita koji su iznad normale novih kredita, iznosi blizu 600.000.000 dinara. I samo zahvaljujući toj činjenici što je Narodna banka bila u stanju da stavi na raspoloženje novih 600 milijona dinara, i što su banke, razume se, naplaćivale svoja potraživanja od dužnika koji imadu svoju gotovinu, naša kreditna kriza krajem prošle godine prošla je bez većeg kraha i poremećaja, i nije imala katastrofalnih posledica kao što je to bilo u Nemačkoj, Austriji ili Mađarskoj. I sama ta činjenica zaslužuje da se podvuku zasluge za legalnu stabilizaciju a to su: smanjenje državnog duga kod Narodne banke; povećanje zlatne podloge i novi krediti koji su omogućili prebrođenje krize i kod nas.

Gospodo, govori se i u javnosti i kod nas da li ne bi bilo dobro da mi u ovome momentu pristupimo jednoj meri — inflaciji koja bi pomogla razduženju seljaka. Gospodo, i Finansijski odbor i Narodna skupština bili su odlučno protiv te mere zato što su smatrali da je prvo i najvažnije načelo koje treba izvoditi prilikom donošenja ovakve mere — načelo nacionalne solidarnosti —. Ako se po načelu nacionalne solidarnosti treba da spasava dužnik čija visina dugova iznosi oko 2 do 3 milijarde dinara, isto tako načelo nacionalne solidarnosti zahteva da mi spasavamo i

one štediša čija visina iznosi oko 14 milijardi. I naša zemlja siromašna kapitalom ne može da se ugleda na zemlje okolne koje stoje pred bankrotstvom, niti moramo imati pred sobom primer država koje više-manje stoje na rubu ili finansijske ili kreditne propasti. Naš primer za ugled mora biti u ovome pogledu Francuska. Mi moramo gledati da što konstruktivnije radimo i da ne ništimo kapital nego da pomažemo stvaranje kapitala. Zato se to pitanje nikada ne bi moglo rešavati inflacijom, jer je to jedna opasna mera, koja izaziva čitav niz poremećaja u državnim finansijama i u narodnoj privredi. Naši putevi za olakšanje stanja dužnika moraju biti drugi. Već Kraljevska vlada posle 6 januara gledala je da razvije ustanovu koja omogućava agrarni kredit. Privilegovana agrarna banka je omogućila seljaku da se oprosti visoki kamata u iznosu od 700 mil. I taj agrarni kredit treba razvijati dalje bilo ba zadružnoj ili na hipotekarnoj osnovi.

Isto tako, treba naročito gledati da se kratkoročni skupi krediti zemljoradnički pretvore konvertiraju u dugoročne i jeftinije. Ali to nikada ne može biti inflacijom. Ima, jedna opravdana žalba od strane dužnika i ona se odnosi na zelenaške obaveze. U istini zelenaške interese i obaveze treba revidirati. Ali to su jedine mere koje su dopustljive u jednom vremenu gde hoćemo da sačuvamo i budžetsku ravnotežu i naše kreditne sposobnosti. A svaka mera koja bi išla za inflacijom, bila bi pogrešna, i dovela bi do perturbacija i dovela bi naše finansije i privredu na nizbrdnicu na kojoj se ne bi mogla zaustaviti. Zato, ko god je svestan važnosti stabilizacije novca i dinara, treba, da bude načisto s tim da je uvođenje inflacije radi razduženja, mera koja donosi više štete celini nego koristi onima kojima treba korist da donese. Smatram za potrebno da to kažem. Gospodo, još bih hteo da ukažem na jednu stvar koja nije dovoljno objašnjena ili pomenuta. Ja sam govorio ranije o vanrednim budžetskim rashodima. Međutim, Gospodo, mi imamo isto tako i van budžetske prihode. Imamo čitav niz fondova koji se nalaze u pojedinim resorima i koji se troše po zakonskim odredbama. Visina tih fondova prilično je velika i oni iznose od prilike četvrt milijarde dinara. Po mome mišljenju u sadašnja vremena, kad je svaka para skupa, pogrešno je pustiti da pojedina Ministarstva imaju po dva i tri fonda i da naše finansije izgledaju kao proderana vreća sa mnogo rupa. To, Gospodo, nije opravdano, i ja smatram da i Narodno predstavništvo kao i Kraljevska vlada treba da stanu na put ovom stvaranju raznovrsnih fondova koji ne podležu kontroli ni Narodne skupštine ni Narodnog predstavništva. To je naročito potrebno sad, jer svaki prihod pratstavlja javno opterećenje, pa ako ti prihodi idu u fond, to je javan teret o kome Narodno predstavništvo treba da vodi računa.

Gospodo, da završim. Narodna skupština nesumnjivo ima svoje budžetsko pravo da odobri ovaj predlog budžeta, ali i Narodna skupština ima i svoju dužnost da odobri ovoj predlog budžeta, jer ako imamo da biramo između budžeta koji je za 2.900.000.000 veći od ovoga budžeta, ja mislim da nema ni jednoga od Vas koji neće glasati za jedan budžet smanjen za 2.900.000.000 dinara, i ja Vas molim da ovo smatrate kao prvi korak rasterećenju. Finansijski odbor smatra da je ovo prva mera rasterećenja i dovođenja u sklad sa privrednom snagom naroda i kao prvu meru mi možemo to i pozdraviti, te smatram da ćete i svi, Gospodo, glasati za ovaj budžet, kako je predložen od Finansijskog odbora. (Buran aplauz!).

Potpredsednik D-r Avdo Hasanbegović: Gospodo, narodni poslanici, sa vašim blagovoljenjem, ja predlažem da prekinemo ovu diskusiju, da bi mogla Skupština da izvrši prvu i drugu tačku dnevnoga reda. Pristaje li Skupština da predemo na drugu tačku dnevnoga reda: na izbor jednog člana Verifikacionog odbora? (Pristaje.) Prema tome prelazimo odmah na drugu tačku dnevnoga reda, a to je na izbor jednog člana Verifikacionog odbora. Pošto postoji predlog od dovoljnog broja narodnih poslanika za tu ličnost, to će se glasati za izbor ovoga člana Verifikacionog odbora aklamacijom. Predloženo je da na mesto sadašnjeg člana Verifikacionoga odbora g. Mihajla Jeftića dođe G. Čedomir Zaharić. Prima li Narodna skupština g. Zaharića za člana Verifikacionog odbora kako je to predloženo. (Prima se). Objavljujem da je Narodna skupština izabrala g. Čedomira Zaharića, za člana Verifikacionog odbora.

Gospodo, prelazimo sada na dalju tačku današnjeg dnevnoga reda: izbor jednog potpredsednika i jednog sekretara Narodne skupštine prema izmenama i dopunama Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini. Biranje će se vršiti listićima, tajnim glasanjem. Pre no što pređeno na delenje listića, treba da izaberemo, gospodo, kontrolore kutija. Te kontrolore biramo na osnovu Poslovnika izvlačenjem listića.

Pozivam g. sekretara, da izvrši izbor tih kontrolora tj. na svaku kutiju po tri narodna poslanika za kontrolore.

Sekretar d-r Ante Kovač: Izvuče tri listića sa imenima g. g. narodnih poslanika: D-r Ljudevita Pivka, Ljubiše Trifunovića i Viktora Pogačnika.

Potpredsednik D-r Avdo Hasanbegović: Molim gospodu, da izvole zauzeti svoja mesta kao kontrolori za izbor potpredsednika.

(Izabrana gospoda poslanici za kontrolore za izbor potpredsednika zauzimaju svoja mesta).

Sada molim g. sekretara, da odredi tri kontrolora za izbor sekretara.

Sekretar D-r Ante Kovač: Izvlači listiće sa imenima ove g. g. narodnih poslanika: Todora Tonića, Sergija Urukala i D-r Bogdana Vidovića.

Potpredsednik D-r Avdo Hasanbegović: Molim gospodu, da izvole zauzeti svoja mesta kao kontrolori za izbor sekretara.

(Izabrana gospoda poslanici za kontrolore za izbor sekretara zauzimaju svoja mesta).

Gospodo, sad će se podeliti listići. Bira se jedan potpredsednik i jedan sekretar. Izvolite, prema Poslovniku, ispisati te listiće sa imenima svojih kandidata za potpredsednika i sekretara.

Predsednik d-r Kostá Kumanudi: Sad ćemo početi glasanje.

Sekretar d-r Drag. Jevremović vrši prozivku. (Nastaje tajno glasanje).

Potpredsednik d-r Avdo Hasanbegović: Gospodo, izvolite čuti rezultat glasanja za potpredsednika. Glasalo je u svemu 168 poslanika. Od toga za d-r Milana Sekulića 75, za d-r Kostu Popovića 74, za Ivana Ureka 7, za d-r Nikolu Subotića 1, za Saliha Baljića 1, za Vasilija Grdića 1, za Ristu Đokića 1, za Branka Čorbića 1, za Tripka Ninkovića 1, za Iliju Mihailovića 1, i praznih listića 5.

Na osnovu ovoga glasanja nijedan kandidat nije dobio apsolutnu većinu, jer § 13 Poslovnika glasi: „Ako se apsolutna većina ne bi dobila na prvom glasanju, na drugom će glasanju biti dovoljna relativna

većina“, te zato će se izvršiti ponovan izbor potpredsednika.

Rezultat glasanja za sekretara je: Glasalo je u svemu 167 poslanika. Od toga je glasalo: za Gavru Miloševića 109, Uroševića 25, Čorbića 11, Ninkovića 6, Trifunovića 4, Đokića 2, Jovičića 2, Ureka 1, Šećerova 1, Sekulića 1, Urukala 1, Savkovića 1, Sokića 1, i prazna dva listića.

Pošto je g. Milošević dobio apsolutnu većinu na ovom glasanju za sekretara, prema tome objavljujem da je za sekretara Narodne skupštine izabran g. Gavro Milošević.

Sa vašim blagovoljenjem da ovu prepodnevnu sednicu prekinem, s tim da nastavimo rad posle podne u tri i po časa, a kao prvim radom da dovršimo izbor potpredsednika, pa ćemo onda preći na pretres predloga budžeta. Prima li Narodna skupština? (Prima).

Prekidam prepodnevni sastanak.

Sednica prekinuta u 12.40 časova.

НАСТАВАК СЕДНИЦЕ

Почетак у 15.30 часова

Прејседник Др. Коста Кумануди: Господо, настављамо данашњу седницу. Поновном избору потпредседника Народне скупштине приступићемо у 7 часова а сад ћемо наставити претрес Закона о државном буџету по реду говорника.

Има реч г. Милован Лазаревић.

Милован Лазаревић: Господо народни посланици, у напред морам да вам кажем, да оно што ћу о овом питању рећи, о коме ми сви имамо да дамо своју реч, да се то моје мишљење оснива на најбољем уверењу, разуму, осећању. Ја вас молим, да сваки тако и схвати.

Народу наше Југославије, земље жртава, крви и суза, суђено је, да до краја испије и последњу кап горчине. Он је за своју Отаџбину увек био готов да да све жртве, које су од њега тражене. Он је давао жртве у животима, у крви, у имању, у тековинама својих дедова и предедова. Он је готов да да и сад својој Отаџбини оно, што се од њега буде тражило. Али морам одмах да приметим да и Отаџбина, тако исто према своме народу, који је са толиком жарком љубављу воли, да и Отаџбина мора о њему да води рачуна, у интересу своме, у интересу славе и угледа свога.

Буџет од 11 милијарди и 300 милијона динара, који се у ово време од нашег напаћеног и намученог народа тражи, превелики је. По мом дубоком уверењу овај буџет прелази моћ економску и финансијску нашег народа. Наш народ је од ове дуготрајне, тешке и незапамћене кризе изнурен и измучен, да он не може ове терете, који се предлажу овим буџетом, дати, не што хоће, или што неће, него што не може. Поред најбоље воље да верујемо Господину Министру и члановима Финансијског одбора, да су испитали довољно сваку позицију овог буџета примања и издавања; ја, на жалост, морам да констатујем, да је овај буџет превазишао моћ нашега народа, који он у овом тешком времену може дати. Не може се, господо, ни мислити, да наш народ у времену, кад је извоз његових продуката, у поређењу према прошлогодишњем извозу, спао скоро за две милијарде динара, те данас износи свега 4 и по милијарде динара, велим, не може се ни мислити да он може да поднесе терет овога буџета од 11 ми-

лијарди и 300 милијона динара, па ма да је овај буџет мањи од онога, који му је претходно, јер је он ипак према приликама, у којима се налазимо, и сувише велики.

Баш због тога, што су услед ове незапамћене кризе сви повчани извори код народа пресушили, што су сви послови у земљи стали, што је у великом делу наше земље услед страховите прошлогодишње суше наступила глад и у људској и у сточној храни, немогуће је рачунати да ће се предвиђени приходи у овом буџету моћи и остварити. Зашто онда према томе издатке не смањивати! Због свега тога ја налазим да предложени буџет не одговара стварној економској и финансијској моћи народној. Ја не мислим да треба заводити неразумну штедњу и тиме упропастити државне установе и нашу администрацију. Ја такво кресање и такву штедњу не желим, нити је тражим, али тражим да се одије тамо где се прелива. Не сме се допустити да неко има много, а неко ништа, да неко има и велику плату и да вуче на штету службе и дијурне. Не сме се допустити нарочито данас, да високи државни органи, који имају лепе плате, да у овој кризи уводе у државну службу: своје жене, кћери, зетове, док други хлеба немају. Та неправда мора се исправити.

О државној нашој администрацији, као најболнијој тачки нашег народног живота, мора се такође озбиљније и више повести рачуна. Није први пут, нити ће бити последњи, да се и у штампани и у Народној скупштини указује на нашу хрђаву администрацију, која је, оваква каква је, дојадила народу. Она је у толикој мери претоварена да се народна леђа угибају под њеним теретом. Десетинама хиљада непотребног броја чиновника, који су добрим делом без спреме и квалификација, лиферовани од ранијих партијских одбора и уведени на платни списак државног буџета, у интересу општем, као излишни имају да се скину са народних леђа и упуте да себи, као и остали грађани наши, посла траже.

Нико у овој земљи без велике и изузетне нужде не може да живи на туђ рачун.

Са овако претовареном администрацијом нашој земљи дат је карактер чиновничке државе. Тај карактер земље аграрне, као што је наша, мора да се избрише, а то ће се постићи само тако, ако се државна администрација растерети од сувишног броја чиновника. Нека нико погрешно не разуме кад ово тражим, ја нисам против исправних чиновника нити сам икада такав био. Исправним, честитим и савесним чиновницима нека је свака хвала и признање.

У интересу општега добра земље и народа, чиновнички закон мора се подврћи једној коренитој ревизији и том ревизијом мора се тачно ограничити број чиновника по појединим надлештвима. Без тога нема реда у администрацији нити смањења државних издатака.

Знам и свестан сам тога; да је Влада Господина Петра Живковића после 6 јануара примила тешко наслеђе, знам да је за време њено учињен знатан напредак по свима државним надлештвима, знам да је престала деоба и таксирање на наше и ваше, знам да је корупција мања но што је наслеђена. Али тако исто, и ако све то знам, неби био разлог да се само на томе стане и да се вишак непотребан државној служби са народних леђа скине.

Господо, тако исто има једно крупно питање које у великој мери интересује наш народ свију крајева наше земље, који се бави воћарством и вино-

градарством. Од тога како ће се решити питање трошарина на вино и ракију, зависи много да ли ће народ ових крајева продужити рад на подизању ове две важне привредне гране, или ће их напустити, а то би била велика штета за наш привредни живот, која би извор нашег привредног богатства тешко погодила.

Овакав трошарински систем, који је пренет из покојне Аустроугарске и накалимењен код нас у слободној Југославији, не само што није добар, но он је даље немогућ, јер се и по свом систему и начину извршења његовог, не слаже са чашћу народном и његовом националном слободом. Понос нашега народа оваким системом трошаринским; а нарочитом његовим извршењем, у толикој се мери унижава, да се он пита да ли живи у слободној држави за коју је све дао, или се налази под неком врстом окупације.

Овакав систем трошарински могао је постојати раније пре рата док је један велики део нашег уједињеног народа био још у туђинској држави, без своје националне слободе, али то није разлог да треба и да може и данас остати кад се налазимо у својој слободној држави.

Робу се може све наметнути, а слободном народу не може. Нашој земљи такав систем трошарински — нарочито на народне производе вино и ракију — ни мало не треба, јер он повлачи за собом један читав непотребан кадар народних штеточина, који је народ крстио „зелембаћима“. (Милош Драговић: Страшно је то кад се овако говори о државним органима.) За тебе г. Драговићу, који гризеш месец јесте страшно, али за твоје бираче који од њих пате, ни мало није страшно.

Зулум и понижавање које овај зелени кадар Г. Министра финансија врши над нашим народом, превазишао је сва досадања зла која се у прошлости нашега народа памти. Од Косова па до данашњег дана, није у нашем народу било омрзнутије класе људи од ових трошаринских органа. И јаничари мање су зла у народу оставили од ове зелене трошаринске гарде. Њу Народна скупштина у интересу земље и њеног угледа мора да скине са народних леђа. (Милош Драговић: Јесте ли то г. Лазаревићу казали Г. Министру финансија?) Нисам казао г. Драговићу, јер не служим код њега.

Има два месеца како је једна стара жена, којој је син умро, по старом нашем обичају пошла од своје куће са једном флашом вина да прелије гроб своје умрлом сину. На путу пресретну је финанси, одузму флашу са вином и осујете овој старици верски обичај. Остала је плакајући и оплакивајући своју судбину.

Неколико пута грађани околине Лазаревца, достављали су и писмено и усмено шефу финансијске контроле у Лазаревцу, да срески закупац дувана и соли за срез колубарски меша са ситном соли коју продаје песак и земљу. Да поједине врсте дувана, које се највише троше, задржава за своју малопродажу, а не даје осталим малопродавцима дувана. Неоспорно да се оваквом радњом штете интереси државе. Не само да органи финансијске струке нису предузели поступак који по закону треба предузети да се овај несавестан рад и штетан по државне интересе спречи, но на против овај несавестан продавац такву казнену радњу продужава и даље под заштитом оваквих чувара државних интереса.

У опште свуда у целој земљи са малим изузетком отворена је пљачка и врше се најсрамније уцене и насиља.

Није никако чудо што се ове и овакве злоупотребе врше кад су на положаје финансијских контролора дошли већином партијски кортеши, и механички клунодери, без икаквих моралних квалификација. Има изузетака али су они мали. Није онда никакво чудо што су оваки органи трошарински поправили своје материјално стање и дошли лако до лепог иметка. Улози по банкама и куповина кућа нису ретка ствар.

У име народнога и државнога добра, његовог мира и домаћег спокојства, у име слободе поштеннога рада, правде и највишег морала, ја тражим да се ова штетна установа трошаринска на народне производе вино и ракију укине тим пре, што произвођач на своје земљиште, на коме је подигао виноград и воће, плаћа порезу првога реда. Два пореза на један исти артикул не могу се допустити.

Народ тражи слободу рада у својој економској производњи, он не може да подноси нити и једној влади допустити ма која то била, да он у своме исправном послу може ма од кога, а најмање од ових финансија који злоупотребљавају свој позив, бити узнемираван и унижаван. Његов понос не допушта да без његове кривице може његов дом бити узнемираван и његово спокојство гажено. Претрес најчеститијих домаћинских кућа и домаће чељади, не слаже се са његовом чашћу и поносом.

С тога као веран тумач његових жеља, а познавалац његових прилика и његовог тешког живота, ја тражим да његова слобода рада буде заштићена и да један неваљао систем трошарински пренет из покојне Аустро-Угарске буде укинут.

Довољно је упоредити приходе и расходе од трошарине на вино и ракију од почетка оснивања трошарина и финансијске контроле до данас за сваку годину посебно, па би се видело како су стално из године у годину приходи трошарински на ове артикле опадали, што значи у колико су се шверц и несавесна радња у овоме послу повећавала, и у колико су финансијски контролори долазили у недопуштене везе са шверцерима, у толико је и приход од ових артикала стално опадао, тако док није дотерао на нулу. Кад се све ово зна, ја се питам за кога постоје и даље ове трошарине?

Господо, има тако исто још једно крупно питање, које се мора узети у најхитније и најозбиљније разматрање; њега Народна скупштина не може и не сме обићи, јер оно може имати тешке последице по народно и привредно газдинство. То је питање презадужењности привреде и раздужења сељачких дугова. Узроци његовог презадужења не леже толиком кривицом његовом, колико до измењених економских и социјалних прилика које су наступиле падом цена његових производа и свију његових добара, као и вештачком стабилизацијом нашега новца. Кад се за подизање своје привреде и својих домаћих потреба задуживао, тада су вредности његових добара биле високе; а данас кад треба да одговори својим обавезама, цене су његових произва да у толикој мери пале да он своје обавезе не може данас испунити, јер из производње не може ни своје трошкове извући.

Ова промена, ни у паду цена његових добара, ни у вештачком подизању новца, није дошла његовом кривицом. С тога ако желимо да нашег произвођача

сачувамо здравог, усправног, за производњу способног, ми му морамо наћи могућност да се из ових тешкоћа избави. Интерес је наше државе и нашега народа, да се ово питање што пре и што праведније реши. А највише је интерес правде и морала да наш народ на селу сачувамо и за производњу оспособимо.

Наш земљорадник из Србије и Црне Горе, који је највише дао за слободу наших уједињених племена, био је у најтежем и најнесретнијем положају. Кад се после победе враћао својим домовима, своје домове заступао је потпуно празне, куће оштећене, а многи нису знали ни где су им куће биле, заступао децу голу и гладну, изнурену и намучену, прочеља своја разорена и све тековине и његових дедова и прадедова упропашћене. Сретстава за производњу није имао. Све је то морао да набави и да обнови ратом прекинути привредни живот, а то није било могуће извршити без зајма, те се из тих разлога земљорадник морао задужити.

Незапамћена криза, која је бацила у бригу све народе на кугли земаљској, прво је закуцала на вратима земљорадника, он је први осетио у паду цена његових производа разорно дејство једне страховите појаве, која куд прође оставља беду и сиромаштину. Наш земљорадник у овој тешкој невољи страда је, па и данас страда и пати се, али живи у уверењу, да ће његови претставници у Народној скупштини са данашњом владом Господина Петра Живковића, наћи могућност да му се помогне. Он апелује на нас и баца поглед на нашу Народну скупштину.

Једно због пада цена његових производа, друго што су сви остали индустријски, занатски и монополски артикли, које наш земљорадник мора за свој потребе домаће да набавља, остали на истој висини цена које су биле и онда, када су земљораднички производи били на великој висини, затим што су све Владе од ослобођења па на овамо, па и ова данашња само у мањој мери, допустиле да поједини зеленаши и банкарни наплаћују веће камате по што су на то по Закону права имали, која се цела од 30 па до 120 — док се није претворила у праву пљачку, — све ово исцрпело је нашег земљорадника до изнемоглости и пропадања. Али, од свију ових узрока најтеже је погодио нашег земљорадника Закон о стабилизацији динара. Овај Закон био је за њега и данас је фаталан. Он је у ствари сахранио земљорадничке вредности, а њега довео до пропашће.

У таквим околностима, он је у немогућности да дугове своје плати и одговори својим обавезама. Са тим фактом Народна скупштина и Влада морају рачунати.

Како наш сељак може да врати тај дуг кад његова вредност не претставља толико, и кад његова ни покретна ни непокретна имовина не може да одужи оно што је он узео. Господо, сељак се налази пред једном немогућношћу да плати своје дугове. Шта ће бити с њим сада, ми морамо о томе да водимо рачуна. Ако га пустимо, те његови повериоци буду принудним мерама тражили да наплате оно од њега што су му дали, испашће стање овако: продаће му целу имовину, и покретну и непокретну, избациће га на улицу са децом без игде ичега и ми ћемо напунити државу, у овим тешким временима, у којима је већ један велики део радника остао без посла, још већим бројем незапослених и натоварићемо у овом времену на врат држави и велику бригу да се стара

још о једној половини незапосленог сељачког народа на селу.

Питам ја вас, господо, у таквом стању — ја га не желим — и не дао Бог да оно дође, — али вас питам, како ћемо сачувати мир, ред и спокојство народа и како ћемо обезбедити имовину онима који је имају? Која је то јавна безбедност, која би у оваквом случају могла да очува ред и спокојство у земљи. Није то мала ствар. То је крупна ствар, о којој се мора строго повести рачуна.

Питање је како и на који начин да се помогне нашем земљораднику, који представља просечно 80% нашег народа, и то у овом тешком добу једне незапамћене кризе, која плави свет целе земаљске кугле, па је и до нас допрла. Питам се, како у томе времену, кад и сами финансијски натежемо, како можемо да му помогнемо? Такво се питање поставља и на њега се мора наћи одговор.

Питање задужења сељачких дугова, није више питање само његово, него опште народно питање. Од тога, хоћемо ли га и како решити, зависи његов опстанак, његов напредак и његова будућност.

Тражити од наше државе, да она у овоме тешком времену финансијске кризе, прими улогу на себе, да народ земљораднички у нашој држави раздужи, немогуће је, јер смо свесни тога да је и она у тешкоме положају, а с друге стране оставити сељака у овоме положају економског и финансијског ропства, још је горе. Намеће се питање како да му помогнемо?

Једни предлажу брисање сељачких дугова. То би било највећим делом по моме схватању, неправедно и немогуће, јер би значило рушити принцип приватне својине. Други предлажу редуцирање његових дугова у оној размери, у којој су размери пали његови земљораднички производи од дана задужења, па до дана враћања. А поред овога за остатак његовог дуга дати му и један дужи рок од 5—7 година за плаћање. Трећи предлог састојао би се у томе: да се нађе начина да сви повериоци сељакови, који су наплаћивали већу камату од 12% но што им је закон допуштао, имају да урачунају сељаку тај вишак наплаћене камате мимо закона у отплату његовога дуга. Па за остатак ако и у колико остане да се дужницима остави рок за плаћање од 5 година, са 6% камате.

Обадва ова последња предлога праведна су и остварљива и ја на њих и Влади и Народној скупштини скрећем пажњу и тражим да их усвоји, јер другог излаза нема.

Али у сваком случају, господо, има да се сељаку да један рок, за исплату његових обавеза бар дотле док ова криза не буде попустила, да у томе року измири своје повериоце. Ово господо, није једна комунистичка теорија, него је поштовање приватне својине, али је и једно дело правде да сваки онај који је узео више него што му по закону ове земље припада, да то има да врати. И ако ми ово будемо урадили, ми ћемо сачувати нашега сељака — сачуваћемо га способног и здравог за производњу.

Паметна брига државе и њене Народне скупштине, мора се састојати у томе да њен народ економски снажи и подиже, ради добра и боље будућности наше државе.

Овај буџет државни за 1932-33 годину, стоји да су израдили наши доктори финансијских и економских наука, и по томе могло би се рећи са гледишта њихових теорија, да је овај буџет добар. Он би се за свако друго доба могао и прихватити, али за данашње доба страховите економске кризе, која је опу-

стошила и осиромашила наш народ, овај се буџет тешко може овакав какав је подмитити и реализовати. У томе случају шта мисле г.г. доктори да раде?

Са практичним животом нашега народа о којој се страни тако исто, а не само по теоријама, морало водити рачуна при изради овога буџета, није довољно обраћано пажње. Ма да г.г. докторе и ценим и поштујем и ма да међу њима имам велики број својих личних пријатеља, ја ипак морам да приметим да њиним теоријама у овом периоду времена највеће светске економске кризе не верујем много, јер се никада у својим теоријама они нису вуше угрували и себе демантовали као у овом периоду времена светске кризе. Није то само случај са нашим докторима но и са светским. Оно што су данас тврдили као тачно, сутра су сами то демантовали. Тако то траје има година дана. Прво су тврдили да је суперпродукција главни узрок кризи, па су се брзо уверили да је то само један ситан разлог, а да има много других крупнијих. Зар се може говорити о суперпродукцији као главном узроку економске кризе кад у великом делу света гладују и умиру гладни? Зар је ико од нас до пре годину дана и помислити могао, да ће доћи време да онда, када највише има хлеба, да ће народ највише умирати гладан. Па ето ми смо на велику жалост данашњег цивилизованог света то доживели. Само за прошлу годину у Кини забележено је да је од глади помрло близу 5,000.000 душа.

Може ли се говорити о суперпродукцији у нашој држави, кад једни крајеви умиру и скапавају од глади, а други крајеви не знају шта да раде са пшеницом и храном. Не може. Видите, ту има много дубљих разлога. Економска криза је једно велико зло. Ја чак идем тако далеко да ум човек до данас није успео да је испита у правом њеном пореклу и у правој њеној суштини. Изгледа да је то зло јаче и веће од свих осталих зала тако да људски ум није до данас још успео да томе злу стане на пут. Сви народи целог света, на кугли земљиној, забринути су због пада цена земљорадничких производа. Они брину, јер није само криза наступила у земљорадњи услед пада земљорадничких производа, него је земљорадник, који је онеспособљен за куповну моћ повукао за собом занатлије, па за њим индустријалце, па је онда тек настала криза у индустрији и банкарству.

Испитати све узроке кризе у правој суштини њеној тешко је, јер оно што се данас утврди као тачно, сутра се види да је погрешно. Али је једно тачно: да је криза последица светскога рата, да је она стално до данас појачавана неповерењем између држава Европе и Америке, затим неповерењем кредитора према привреди, као и царинским баријерама индустријских земаља према аграрним земљама. Због тога је трговина замрла и цела економска машинерија укочена. Због тога се криза из дана у дан појачава и стеже цео привредни живот народни.

Баш због тога што се и сувише о кризи говори, што о њој говоре и они који је мало осећају, као и они који од ње страдају и падају, мени изгледа да ми у оваквим околностима нисмо довољно свесни озбиљности ситуације и опасности у којој се народи свију земаља налазе.

Господо посланици, треба једном бити начисто са тим, да се данашња економска криза, коју векови

овакву каква је нису запамтили, не може излечити појединачно од појединих држава, ако државници света не нађу начина да анархију у економији не замене мудрим споразумом ради општега добра и спаса човечанства и његовог цивилизације. Не будели то постигнуто, државници света увидеће, кад к себи једном дођу, да чувају празан гроб, како један наметан немачки посланик рече у њиховој Скупштини.

До тога времена налаже нам дужност и велика обазривост да радимо и олакшавамо народу његову данашњу судбину. (Аплауз).

Милош Драговић: Молим вас, господине Претседниче, за реч, ради личног обавештења, јер ме је г. Лазаревић споменуо у своме говору.

Претседник Др. Коста Кумануди: Немате права на реч, јер према §41 Закона о пословном реду у Народној скупштини, можете добити реч ради личног обавештења само ради тога, да исправите свој извод, који је погрешно изложен. Али пошто ви нисте говорили, то не можете ни добити реч ради исправке.

Има реч Г. Министар финансија.

Министар финансија Др. Милорад Ђорђевић: Господо народни посланици, поводом тврђења уваженог посланика г. Милована Лазаревића, који се односи на закон о трошарини на вино и ракију, и о поступцима органа Финансијске контроле, сматрам за потребно да Народној скупштини саопштим следеће.

Ја сам, на основу овлашћења Његовог Величанства Краља, поднео предлог закона о измени и допуни у закону о трошарини. Тенденције тога закона ја сам изнео са овога места у два маха, и о томе закону имаће и Народна скупштина, а и г. посланик Лазаревић, прилике да се изјасне. Како сам обавештен, г. Лазаревић је у својој оцени нашао органе финансијске контроле, да они претстављају једну гомилу, и да седе на грбачи народној... (Чује се глас: И да пљачкају народ)... јесте, и да пљачкају народ. Тим поводом изјављујем, да ћу одмах наредити, да се извиде ови случајеви, који су дали повода посланику г. Лазаревићу за овако тврђење, а нарочито да се види, да ли је и г. Лазаревић испунио своју грађанску дужност, достављајући надлежним властима овакав поступак, који би иначе био за сваку осуду. Иначе, господо, чиновници државне контроле, то су државни органи, који поступају по извесним законским прописима, и колико се ко од њих огрешо о те прописе, он сноси за то и последице. Дужност је дакле, мислим, свакога, да такве доставе јави одмах надлежним органима, да би се према њима предузеле даље законске мере.

Господин посланик Лазаревић ме је лично апострофирао, наводећи, да сам као цифру укупне наплате трошарине на вино и ракију навео цифру укупну свих артикала, дакле свих трошаринских артикала. То тврђење господина Лазаревића, ја демантујем најодлучније. Ја изјављујем, да сам ја том приликом изнео само цифре, које се односе на укупну трошарину, која се наплаћује на вино и ракију. У осталом, ја нисам имао потребе о томе ни да говорим, јер је то штампано у експозеу буџета за 1932/33 годину колико је наплаћено од кога артикла на име трошарине, као и колико је укупно наплаћено од свих артикала. Жао ми је што г. посланик Лазаревић није дао себи труда бар то да прочита. (Пљескање и живо одобравање. Гласови: Кад ће да буде избор потпретседника?)

Претседник Др. Коста Кумануди: Ја сам већ рекао да ће бити у 7 часова.

Има реч г. др. Велизар Јанковић.

Д-р Velizar Janković: Gospodo narodni poslanici, pred nama je budžet za naredni finansijski period, za 1932-33 godinu, na pretresu i izglasanju. Sad nam se daje prilika, da upotrebimo svoje najsvetije i najveće parlamentarno pravo, da upotrebimo svoje budžetsko pravo, i da se izjasnimo: da li ćemo dati Vladi za njenu politiku potrebna sredstva — da ili ne?

Gospodo, treba da postavimo sebi prema tome osnovno pitanje: kakva je Vladina politika u našoj zemlji? Gospodo, mi možemo to sa nekoliko reči odmah konstatovati. Vladina politika je ona, koju je inaugurovao Nj. V. Kralj 6 januara; Vladina politika je ona, kojom je definitivno i konačno organizovana naša zemlja Ustavom od 3 septembra. To je politika široke i snažne Jugoslovenske ideologije; to je politika državnog i narodnog jedinstva; to je politika jedne i nedeljive Jugoslovenske Kraljevine, sa jednim narodom u jednoj državi. (Uzvici: Tako je!) Ali to nije, gospodo, politika samo ove Vlade i g. Petra Živkovića; to je politika čitave zemlje naše, celog jugoslovenskog naroda. (Uzvici: Tako je!). To je politika iza koje stoje naši veliki mrtvi i to je politika, koja se impozira, svima nama koji živimo, i danas i sutra, u svima krajevima jugoslovenske otadžbine. (Uzvici: Tako je!) Ova politika, Gospodo, spasla je naš narod, 6 januara, jedne velike tragedije i katastrofe. Ona je došla u dvanaestome času državne i narodne krize; ona je došla onda kad je prestala funkcionisati naša parlamentarna mašina. I tada se naš Kralj našao pred teškom dilemom: ili žrtvovati sebe i primiti diktaturu i odium lične odgovornosti, ili žrtvovati jedinstvo države i naroda. I On je tada u trenutku parlamentarne hipertrofije izabrao ono prvo. — I tako je ukinut parlamentarizam. Ali, gospodo, krvavo greše oni, koji tvrde, da je On to učinio zbog reakcionarstva — Ne, On je to učinio samo i jedino zbog spasa Jugoslovenstva. (Uzvici: Tako je!) Gospodo, ja želim ovde kada se u budžetskoj diskusiji govori o današnjoj politici, da se podvuku i citiraju baš reči Nj. V. Kralja koji je tada doslovce sam sve to svom narodu kazao. Na ime rekao je: „da su parlamentarizam — koji je kao političko sredstvo po tradicijama Moga nezaboravljenoga Oca ostao Moj ideal — počele zaslepljene političke strasti zloupotrebljavati u toj meri, da je bio postao smetnja za svaki plodni rad u državi.“ I Nj. V. Kralj je učinio Svoje. A sad je na nama da Mu odamo i ovom prilikom priznanje, jer je On time postao danas ne samo naš veliki kralj, nego i u istoriji pravi legendarni Jugoslovenski Kralj. (Uzvici: Tako je!) Gospodo, ne treba se varati. Naš put je težak, pun prepona i pun trnja. Ali naši su ciljevi, naš je krajnji cilj plemenit i bezuslovan. Kao što u Nemačkoj postoji veliko narodno načelo „Dajčland iber ales“, tako i kod nas posle 6 januara ima postati velika narodna deviza: „Jugoslavija više i iznad svega!“ (Uzvici: Tako je!) Danas se od svih političkih ljudi u zemlji i narodu traži jedan veliki efor, — efor svih kuražnih Jugoslovena, koji hoće i mogu da uzdignu nacionalne interese iznad ličnih, partijskih i regionalnih. Kralj i zemlja traže maksimum nacionalne solidarnosti od svih sinova ove zemlje, bez razlike. I ja smelo kažem: nisu politički mekušci, oni koji su u ovu Skupštinu došli, nego oni, koji taj efor nisu smeli dati svojoj zemlji i svome Kralju. (Uzvici: Tako je!) Danas, gospodo, ta nacionalna solidarnost traži se više nego

ikada. Naročito danas, kada se na velikom međunarodnom nebu, nad svima narodima, opet pojavljuju mutni i teški oblaci. Danas Jugoslavija mora biti unutra jedno i samo jedno! A spolja, kao takva, kao jedno, naslonjena na politiku velikih svojih odanih saveznika i na politiku Male Antante, danas ona mora služiti i služiti samo interesima i politici mira. Ali neka se u Evropi i kod nas niko ne vara; neka se zna, da po izreci našeg naroda — mi „tude nimiramo, ali svoje ne damo!“ (Odobranje) I ja danas, sa ovoga mesta dovikujem svima Jugoslovenima, širom cele naše zemlje, po ugledu na francuske političare, koji su u teškim danima zebnje i zabune narodu izvikivali: gledajte samo na Francusku i oko nje! — i ja dakle, po ugledu na njih, uzvikujem svima rodoljubima u našoj zemlji: „Gledajte samo na Jugoslaviju i oko nje! (Burno odobranje)“

Na poslednjim izborima, gospodo, od 8 novembra, narod je sjajno manifestovao politiku koja se od njega tražila. On je afirmirao jugoslovensku politiku narodnog i državnog jedinstva i pokazao ljubav za Kralja i Otadžbinu. Ali na tim istim izborima, narod je od nas koje je izabrao, tražio i da mu pružimo pomoć i on veruje i nada se u nas, da ta pomoć neće izostati, u ovim danima teške privredne krize. Danas je, gospodo, narod u teškim nevoljama, kao što je to rekao vrli predstavnik naše Šumadije g. Milovan Lazarević. To je nesumnjivo. Nije samo kriza u gradovima i kod sirotinje, nego je ona i na selu, kod seljaka i domaćina, koji čini 75—80% čitave naše populacije. Danas je kriza i u gradu i u selu, u svakoj kući i u čitavoj zemlji. I narod je, glasajući za nas 8 novembra i za ovu politiku jugoslovenske ideologije, o kojoj sam malo pre govorio, učinio svoje. Sad je red na nama na Narodnoj skupštini, da i mi kažemo svoju. (Burno odobranje). Ako mu mi ne pomognemo, ako mu ne pomogne Vlada i Narodna skupština svojim zajedničkim radom — ako mu mi nacionalni političari ne pružimo pomoći, on će tražiti pomoći napolju, izvan zemlje, od internacionalnih izvora. Ali onda se privredna kriza pretvara u socijalnu krizu, iz koje se teško izlazi! Baš zbog toga naš budžet mora voditi strogo računa o privrednoj krizi u našoj zemlji.

Privredna kriza naše zemlje proizašla je iz velike svetske privredne krize, koja je opet plod velikog svetskog rata. U to vreme i Amerika i Kanada razvile su svoju žitnu produkciju do maksimuma — mehanizirajući je — i liferovale su svoje proizvode, žito — hranu Evropi, po velikoj ceni. Otuda je nastala ubrzo hiperprodukcija i pad cena — u toliko pre, što je posle rata, sve to obuhvatilo i — Evropu. Po podacima Društva Naroda: od 1913—1928 godine, produkcija je išla tri puta brže u čitavom svetu od populacije. Prema tome, prvi uzrok poljoprivredne krize je hiperprodukcija. Tu poljoprivrednu krizu i pad cena pojačali su samo ruski „dempingi“ i „pjatiljetke“. Ne treba se varati i misliti, da je sistem „Pjatiljetke“ zaveden samo za Rusiju. Ne, on je pravljn baš zbog Evrope, zbog nas. Po njemu se izvoze, po cenu gladi ruskog naroda i prodaju proizvodi njegovi ispod cene koštanja, ispod troškova, proizvodnje, da naprave ovde kod nas velike padove cena i izazovu velike perturbacije u čitavoj našoj privredi. Treći zao uticaj na poljoprivrednu krizu imao je agrarni protekcionizam, kojim su se mnoge evropske zemlje počele u krizi braniti i o kome je malo pre moj predgovornik govorio. Njime su naše pijace za žito i stoku

gotovo zatvorene; ulaz toj našoj robi je sprečen i otuda je naš izvoz pao. Eto tako je nastala agrarna kriza. Ubrzo se ta poljoprivredna kriza, agrarna kriza, prenela i na druge grane privrednog života. Nastupila je hiperprodukcija i u industriji i drugim privrednim granama tako, da danas u svetu imate 20,000.000 besposličara, radnika izbačenih iz fabrika, da na mesto njih — rade mašine. Zatim je ubrzo nastupila i subkonzumacija, usled pada potrošačke moći masa narodnih. Eto to su sve uzroci nastale opšte svetske privredne krize. I zbog toga nije čudo, što je primetio i g. Lazarević, da danas imate na jednoj strani puno hrane i nagomilane količine industrijske robe a na drugoj strani glad, golotinju, besposličare i bednike. I zato je poznati francuski ekonomista i finansijer Kajo s pravom kazao: Čovečanstvo i civilizacija njegova danas su u privredi nažalost dogurali dotle, da moderni Čovek danas pretstavlja „okovanog Prometeja“!

Ali sem tih ekonomskih fakata i faktora ima i političkih, koji su uneli strahovitu pometnju u današnje privredne osnove celoga sveta. Posle rata su nastali takvi međunarodni politički odnosi, da je ubrzo ovladalo opšte uzajamno nepoverenje između naroda a usled toga i stalna nervoza i pravi strah u čitavom svetu. A kako da i ne nastupi, kad danas u svetu nemate ni trajnog prijateljstva ni trajnih saveza. Pojedinačni raniji savezi „a la trojni i dvojni savezi“, oboreni su velikim svetskim ratom, a kolektivni savezi i kolektivne institucije, koje su iz rata izišle u međunarodnim odnosima, kao „Društvo Naroda“, danas su došle do mrtve tačke, jer su stvoreni bez sankcija. Jedina garancija i spas u toj teškoj krizi svetskoj, može čovečanstvo očekivati samo od francuske teze, koja je koliko juče iznesena na konferenciji za razoružanje. To je ustanovljenje „jedne međunarodne oružane sile“ iz teških aviona i teške artiljerije. To je garancija stvarna za sve narode i ona može rasterati nepoverenje i današnji strah od tuđih nasrtaja i rata, Takva organizacija pruža punu sankciju Društvu Naroda, koje će sa takvom „međunarodnom žandarmerijom“ — uvek na svome raspoloženju, moći s autoritetom, da raspravlja sporove naroda i da ugušuje u klici ratne pokušaje nasrtača.

Kad bi se ta teza primila i ako ona pobedi, svet će ubrzo odahnuti i nestaće nepoverenja, jednog od najvećih faktora današnje krize, a time će nestati i ekonomskih neprilika i nevolja, koje je izazvalo ova svetska kriza.

Bez ove sankcije, bez bezbednosti međunarodne, neće doći ni do razoružanja i bez nje ne pomažu nikakve međunarodne konferencije za rešenje svetske krize. Sve te konferencije i njene želje, rezolucije i sugestije kao Denovska, Vašingtonska i Ženevska, ostale su mrtvo slovo na hartiji i u praksi su vrlo grubo bile demantovane.

Kad se osvrnemo na političke odnose posle rata u Evropi i oko Evrope, onda ćemo videti žalosnu sliku situacije i sve reperkusije otuda na opštu privrednu krizu. Danas je izmenjena struktura čitave svetske narodne privrede i poremećena je iz osnova svaka međunarodna razmena dobara. Danas su čitavi delovi sveta, posle velikog svetskog rata, prestali biti članovi jedne međunarodne privredne organizacije i celine; prestali su biti karika toga velikog beskrajnog lanca, prestali su biti potrošačke oblasti mnogih evropskih zemalja. Rusija, sa svojih 130 miliona stanovnika sa svojim kolektivnim sistemom i komunističkom organizacijom, ona je posle rata postala za Evropu i

celu međunarodnu zajednicu „izolovana država“. Nemačka sa svojih 70 miliona, posle konferencije mira ostala je zemlja bez kolonija, trup bez svojih nogu. Indija sa svojih 200 miliona, već dve godine bojkotuje Englesku i evropsku robu, a Kina sa 400 miliona danas pretstavlja rat, bedu i groblje. A to su bile, gospodo, najveće evropske potrošačke oblasti, gde je išla industrija stare Evrope i gde je bila egzistencija njena!

Zato nije nikakvo čudo, što je mesto solidarnosti i kolaboracije u svetu nastupio duh nepoverenja i egoizma. Zato nije nikakvo čudo, što je mesto slobodne trgovine nastupio protekcionizam i merkantilizam i što su mesto Brijanove Pan-Evrope i Evropske unije nastali bojkoti i carinski ratovi, finansijski i berzanski krahovi i socijalna nervoza u najvećem stepenu. Zato nije nikakvo čudo, što je nastalo opšte bežanje zlata pod najsigurnije krovove: u Francusku i Švajcarsku. Otuda i teauriranje novca u svima zemljama, otkazi uloga i kredita. Nije čudo što se i trgovina obustavlja, što se fabrike zatvaraju, što se radnici otpuštaju i što nastaje opšta besposlica i beda. Otuda nije ni čudo, što izvoz opada i što danas imate samo Ameriku i Nemačku, koje još pokazuju aktivne trgovinske bilanse. I zato nije nikakvo čudo, što je oslabila moć plaćanja i što se inflacija i papirni novac ponovo javljaju. Samo, gospodo, jednu ispravku predgovornika! Nije nauka o narodnoj ekonomiji bankrotirala, nije se ona izvrnula i preturila, nego se svet tumbe okrenuo!

I mi smo krajem 1931 godine osetili prve udarce te velike krize i tada je preko poljoprivredne krize nastupila i kod nas — posle neuspeha Zenevske, Varšavske, Bukureške i Sofijske konferencije — opšta privredna kriza.

Naročito su na nju zlo uticale odbranbene mere: zaštitne carine i devizna ograničenja drugih zemalja.

Naše su se pijace zatvorile ili bar smanjile — te je i izvoz naš, gospodo, počeo naglo da pada; unovčenje se „zamrzlo“ i sledovao je veliki pad cena. Naš je izvoz u prošloj godini spao na 4.800.000.000.— din., dakle sa 50% prema ranijem izvozu od 9 i po milijardi, koliko je iznosio 1924 godine. On je spao samo za poslednja 3 meseca prošle godine sa 37%. Taj pad izvoza katastrofalno je dejstvovao u prvom redu na našeg seljaka. Njemu je žito palo od nekadanje cene od 480 i 320 dinara na 160.— din., odnosno 80. Stoka je spala za 50—60%; vino od 7, 8 dinara, pa i 10 dinara 1 litar spalo je na dinar, pola dinara pa negde i na 0.20 dinara! Šljiva, pak, glavni izvor prihoda mnogih naših krajeva, velikim delom propala je od „štitaste vaši“. A izvoz drveta je pao za 42%!

I dok se ovako seljački dohotci naglo srozavaju, dotle njegovi izdatci stoje na istoj visini, ili se čak i penju i na više. Tako i poreza ide na više, i dućanska roba ide na više, i dugovi idu na gore sa rašćenjem kamate. A samo ono što on prima, samo to opada, samo to ide u natrag. I u toj disproporciji, u tom disparitetu između narodnog dohotka i narodnih izdataka jeste i težište cele današnje krize kod nas.

Koncem 1931 godine ova se agrarna kriza brzo prenela i na trgovinu, zanate, bankarstvo itd.

Gospodo, kod nas se mora konstatovati, da su stečajevi u trgovini sve češći. Za poslednja 3 meseca prošle godine kod nas je bilo 160 stečajeva prema 105 stečajeva za isto vreme prošle godine. Prinudnih, pak, poravnjanja za to vreme u prošloj godini bilo je 277 prema 86 za poslednja 3 meseca 1930 godine. Režija u trgovini sve pojed!

I naša industrija i zanati nalaze se u opadanju, naročito naša drvarska industrija, koja radi sa jako smanjenim kapacitetom. Izvoz drveta pao je za 42%. Bankarstvo preživljuje tešku privrednu krizu, naročito poslednjih dana, posle pada funte i posle velikih krahova koji su nastali u srednjoj Evropi (pad Kreditanstalt-a u Beču). Ulozi se otkazuju i poslovi kočice. Krajem 1931 godine bilo je uloga 12.170.000.000.— dok je u 1930 godini za čitavu milijardu bilo više uloga kod banaka. Sreća je da je taj panični pokret danas stao.

Gospodo, kakav je položaj zauzela Narodna banka prema ovakvom stanju? Narodna banka je, istina, u prvom redu čuvar narodne valute a tek u drugom redu kreditna ustanova. Ali, ipak, i pokraj ove svoje valutne uloge, ona je morala da bude malo opreznija prilikom otkaza kredita. Ona ni u kom slučaju nije smela prošle godine onako generalno otkazivati i restringirati kredite i nije smela držati za čitavu godinu dana onako povećanu kamatnu stopu kod eskonta na $7\frac{1}{2}$, kod lombarda na 9%. Ja ću vam, gospodo, pročitati jedno pismo, koje je meni pre neki dan uputio jedan od naših najvećih novčanih zavoda. To pismo glasi:

„Kao što vam je poznato Narodna banka povisila je u toku meseca juna i jula prošle godine kamatu po eskontu za 2% godišnje. Mi i pored toga nismo do danas primenili iste mere, premda su to drugi novčani zavodi već ranije učinili i time smo našim dužnicima pokazali osobitu susretljivost.

Pošto još do danas nije došlo ni do kakove promene u pogledu visine kamatne stope, to smo nažalost i mi prinudeni da pristupimo povišenju kamate našim kometentima, te ćemo Vam stoga počev od 1 marta o. g. do daljeg našeg izveštaja računati na vaše dugovanje po tekućem računu kod nas 10% (deset na sto) godišnje kamata, što izvolite primiti k cenj. znanju...“

Pa koliko onda moraju naplaćivati mali novčani zavodi kad ovako veliki novčani zavodi moraju da zbog Narodne banke naplaćuju 10%, i kakva je onda situacija onih toliko malih ljudi, koji nemaju imanja, koji nemaju podloge kao ja, — koliko tek oni moraju da plaćaju bankama u ovoj krizi?!

Gospodo, Narodna banka se mora starati, sa državom zajedno, razume se, da nađe mogućnosti da se olakša ova teška privredna kriza. Danas su se svuda zamrzli krediti i svuda je kriza banaka i u stranim zemljama. Ali tamo se nešto radi da se ti krediti „odmrznu“. U Francuskoj vidite da država subvencionira banke; u Nemačkoj slično nešto. U Italiji je stvoren „Institut o mobiliare italiano“, a u Americi je osnovan zavod „Rekonstrekšen financ korporejšen“ za lombardovanje bonova kod federalnih emisionih banaka. Sve samo da bi se priteklo u pomoć krizi banaka i tako omogućilo kreditovanje naroda.

Gospodo, ja ovde moram da kažem, da pored svih tih opštih momenata koji su stvorili svuda pa i kod nas privrednu krizu, da su kod nas zlo delovala još dva faktora, zbog kojih je kriza kod nas jako pojačana. Moram konstatovati, da je najveći udarac zadao prošle godine našim finansijama Huverov predlog o reparacijama, o moratorijumu nemačkih reparacija.

Od reparacija koje su bile dosuđene Srbiji u 19 milijardi dinara na Konferenciji mira, primljeno je do sad svega 6 milijardi, a ostalih 13 milijardi nam se duguje. Po Jangovom planu t.j. posle izvršene redukcije reparacija, u ovogodišnjem budžetu našem, imali bi prihoda od reparacija oko 406 miliona dinara, a da i ne govorim o tome, da smo izgubili još i više od te

sume u materijalu, koji nam se imao liferovati u naturi, na primer za Savski most (Zemunski). Gospodo, taj ukupni izostali prihod od oko 80,000.000 zlatnih maraka, pretstavlja jedan veliki gubitak i za naše finansije i za našu narodnu privredu. To gospodo, guši!

Ali ima i jedan drugi faktor — jedno pitanje koje nam je zadalo velike teškoće, to je: žitni monopol. Ja priznajem, da je u tom pitanju vlada imala dobre namere, da da premiju na cenu žita seljaku u ovoj današnjoj krizi. Ali država nije nikada dobar trgovac bila, niti će biti. Ona je ušla u jedan posao bez para, ušla bez kredita, ušla je bez tehničke opreme i bez plana do kraja posla. Rezultat je bio porazan. Za državu gubitak je bio prošle godine 150,000.000 dinara. Pitam vas, gospodo, kakav će za državu biti gubitak u ovoj godini, kad se likvidira ceo žitni režim? Na to pitanje dobićemo odgovora tek onda, kad taj žitni režim bude likvidiran. Po zavničnim podacima je isplaćeno 480 miliona dinara, a ostalo je neisplaćeno 173,000.000. U narodu je ostalo još oko 20.000 vagona neprodatog žita. Od ovoga posla bilo je koristi delom samo za one, koji su požurili i prvi prodali svoje žito i dobili 160.— dinara za 100 kilograma. Ali i svi ti nisu prodali žito po tu cenu; zbog odbitaka su primili mnogo manje, a veliki deo našega naroda još i danas čeka da mu se žito iz ambara kupi. Isto tako zbog monopola žita nastala je teškoća i u novčanom prometu, nastalo je ukočenje unovčenja uopšte. Danas se zato vrše poreske egzekucije i kod ljudi koji imaju pune ambare žita, ili žitne bonove, i prodaje im se stoka i svi ostali produkti. Usled gubitka države na žitu, da bi se smanjio deficit, podignuta je unutrašnja cena brašnu, te je poskupeo hleb u čitavoj zemlji. I tako se tim putem zaveo jedan od najgrubljih poreza: porez na hleb, koji se može porediti samo sa tako zvanom „glavarinom“! Gospodo, mi moramo tu u saradnji sa vladom tražiti pomoći narodu. Potrebna je hitna likvidacija. Hitna zato, što stiže nova žetva. I narod mora znati šta će sa onim što imade pre dolaska novog žita. Mi želimo i tražimo, da se sav rest žita otkupi po obećanju Vlade, a da se za novo žito pređe na sistem slobodne trgovine, bar za unutrašnji promet. (Tako je...)

Privrednu krizu kod nas pokušavati rešiti bilo bi suviše pretenciozno i nemoguće. Prvo treba u svetu otkloniti one velike uzroke, koje sam naglasio, povratiti privredne sporazume a u prvome redu poverenje, među narodima, čijim je nestankom i stvorena privredna kriza. Ali dotle ne smemo čekati; moramo se starati da olakšamo privrednu krizu svim šretstvima i merama koje nam danas na raspoloženju stoje. Naša je situacija srećom ipak lakša no drugde, jer mi smo zemlja sa malim seljačkim posedom; zemlju ne radimo sa kapitalom i kreditom, „veleposednički“ i imamo žita za ishranu. Kao što rekoh glavna nevolja naše krize sastoji se u disparitetu narodnog dohotka i narodnih izdataka. Dužnost je i Vlade i Narodne skupštine, da se taj disparitet ukloni i smanji t.j. da se dohotci i izdaci narodni približe. Privredna sekcija ili odbor ukazao je na čitav niz mera, koje treba izvoditi, i ja sa svoje strane odajem Vladi priznanje, da su se neke mere već počele i sprovoditi. Ali moramo naročitu pažnju obratiti fakti, da se taj disparitet ne može ukloniti samo jednim putem, nego čitavim sistemom mera i rada. Treba prvo skidati cene dućanskoj i industrijskoj robi, treba skidati seljačke dugove i treba skinuti poreske terete. Prvo da vidimo šta seljak kupuje? Zašto je gospodo, kod nas kako je sve to lepo izneo g. Stanojević u Finansijskom odboru, na pamučnu

tkaninu koju seljak mora kupovati za odeću čeljadi, zaštitna carina čak 80%? — zašto je na gvožđe, koje je potrebno seljaku za alat, zaštitna carina čak 100%; zašto je na prozorsko staklo zaštitna carina 80%, i zašto da se šećer prodaje tako skupo, da se dozvoljava, da karteli šećera zarađuju po 240,000.000 dinara godišnje a to je taman toliko koliko iznosi celokupan investicioni kapital preduzeća. Kodnas Vlada, se, vidite, mora pozabaviti pitanjem kartela, koji nikad nisu bili mnogo mnogo korisni a naročito danas. Pored tih olakšica moramo gledati dalje da olakšamo i dugove seljačke. Ja ću objektivno da kažem da se ne slažem sa tim, da se dugovi seljački prosto brišu, kako se obično misli. Kao finansijski čovek i ekonomist, znam, da mi ne možemo klot „razdužiti“ seljaka, ali mu možemo olakšati i pomoći, da lakše dugove snosi i da plati samo ono što je stvarno uzeo. U to pitanje naša Vlada mora ući, htela ne htela, po primeru Rumunije, Italije i Mađarske. Prema izvršnoj anketi u 1925 godini ti dugovi iznosili su tri milijarde dinara, a oni su danas mnogo veći od cifre iz 1925 godine. To je težak problem. Za njegovo rešenje mogu se imati u vidu n. pr. obustava egzekucije i stečajeva seljaku, bar za ovo najteže vreme; predlaže se i „moratorijum“; mogu se i konvertovati kratkoročni dugovi u dugoročne, u obligacione, sa malom kamatom itd. itd.

Gospodo, na Vladi je dužnost, da u te mere i predloge uđe i da nađe zgodno rešenje za našeg seljaka, koji je u miru ishrana zemlje a u ratu odbrana Kralja i Otadžbine. Samo prilikom rešavanja toga pitanja mora se ući u njega oprezno s jedne strane, da ne ubijamo seljakov kredit, da se te mere ne okrenu protiv njega, a s druge strane da za narodnu privredu ne stvorimo kakav nov pšenični režim od ovoga pitanja. Ali prva i najhitnija mera, koju treba preduzeti za uklanjanje onog dispariteta, to je redukcija budžeta i rasterećenje naroda, smanjenjem poreza. Zato se moramo starati da državni budžet bude zaista smanjen i reduciran do one snošljive mere, koju naš narod može danas da podnese. Gospodo, pogledajmo kakvi su naši budžeti bili ranije. Budžet u 1920 godini iznosio je 1.500,000.000 dinara. Budžet u 1924-25 godini iznosio je 10.500,000.000 dinara. Budžet za 1929 godinu iznosio je 12.500,000.000 dinara; u 1930-31 popeo se na 13.200,000.000 dinara. On danas sa naknadnim i vanrednim kreditima iznosi u stvari 13,7 milijardi dinara!

Gospodo, poznata je stvar da budžeti imaju tendenciju da rastu, ali ovako rašćenje od 1.500,000.000 na 13.200,000.000 to nije trebala naša država za 10 godina da pokaže.

Gospodo, glavni uzroci ovome naglom skakanju leže u ovim činjenicama: činovnički zakon je doneo državi novo opterećenje koje ide na velike milione; penzije naročito jako u poslednje vreme rastu. Mi imamo 55.000 penzionera, dakle čitave četiri divizije. Oni terete budžet blizu jedne milijarde, od kojih je samo oko 400,000.000 dinara otišlo prilikom pretvaranja krunskih penzija u dinarske.

Invalidi su povećali budžet za 100,000.000.— dinara; građenje i opravke železnica teretilo je ranijih godina budžete sa 400—600,000.000 dinara; nove kulturne i socijalne funkcije su u našoj zemlji toliko daleko otišle, da iziskuju rashode tako velike, kao da noveca imamo na pretek!

Gospodo, vojska naša, narodna odbrana, ima budžet koji iznosi 2.200,000.000 dinara. Mi se nadamo, i želimo svi od srca, da Konferencija o razuoržanju što pre donese svetu kakvo rešenje u smislu na primer

francuske teze o međunarodnoj oružanoj sili, kako bi se svuda pa i kod nas jednom došlo do olakšanja vojnih tereta! Dotle pak, dok bezbednosti narodne nema, mi naravno našu vojnu snagu ne smemo slabiti!

Ali, gospodo, državni budžet sa samoupravnim, iznosi još 3,3 milijarde više t.j. 16½ milijarde dinara! Ovakve terete, kao što je rekao moj predgovornik, narod više ne može snositi. Potrebno ih je, potrebno je te terete, dovesti u sklad sa njegovom faktičnom poreskom snagom i današnjom opalom snagom narodne privrede. Potrebne su dakle vrlo velike redukcije kod nas do snošljive mere. Koja je to snošljiva mera? Ta je mera kao što je jutros rekao g. Ministar, narodni dohodak. Po statističkim podacima, taj dohodak cenio se u 1925 godini na 69 milijardi dinara. Danas je on mnogo manji. Tu se ne slažem sa g. Ministrom finansija. On ceni narodni dohodak još vrlo visoko; upravo smanjuje ga samo na 40 milijardi dinara. Ja međutim smatram, da danas, kad je izvoz zemlje pao od 1924 za 50%, kad su cene svim poljoprivrednim artiklima pale ispod polovine, kad trgovina jedva pokriva svoje režije, kad industrija gasi fabrike i otpušta tolike radnike na ulicu, kad kapital banke više gotovo i ne obrću i kad svaka kuća oseća u svome gazdinstvu gubitak od 50% i više — dakle da danas, mi moramo više verovati onim podacima, po kojim je narodni dohodak pao na polovinu i ispod nje prema 1925 godini, a to je na 30 milijardi dinara! Sad da vidimo koliko naš novi budžet, reduciran prema prošlogodišnjem budžetu na 11.400.000.000 dinara, odnosno posle Finansijskoga odbora na 11.270.000.000 dinara, koliko tereti narodni dohodak? Tačno je da ovih 11 milijardi nisu čisto fiskalno opterećenje. Fiskalno opterećenje su samo onih 7½ milijardi dinara koliko košta čista administracija. Ali pri izračunavanju fiskalnog opterećenja, treba još odbiti i prihod od državnih preduzeća (685 miliona), te onda iznosi čisto fiskalno opterećenje: 6.800.000.000 dinara, kao što je rekao i g. Ministar. I od samoupravnih budžeta još treba uzeti oko 2 milijarde kao fiskalno opterećenje, te tako onda dolazimo do 8.800.000.000 dinara kao čistog fiskalnog opterećenja jugoslavenskog seljaka i naroda. To opterećenje, primenjeno na narodni dohodak od 30 milijardi dinara iznosi prema tome 29%! Ako taj procenat ne primite, nego hoćete da cenite narodni dohodak više t.j. n. pr. na 35 milijardi dinara, onda ipak čisto fiskalno opterećenje penje se na 25%!

Da vidimo kako je to opterećenje kod drugih država? U novembru prošle godine Francuz Klod Vernea objavio je paralelno fiskalno opterećenje važnijih država. On je tako konstatovao na osnovu statistike da je u Americi opterećenje čisto fiskalno svega, 10,8%; u Nemačkoj 20,4%; u Engleskoj 22,7%, u Italiji 27,5%, u Francuskoj 28%. To je dakle najveće opterećenje. A sada dolazimo mi, koji, tučemo rekord i prema Francuskoj sa 29%! Pa i sa 25% dolazimo samo iza Francuske i Italije.

Ako uporedimo budžet sa populacijom, onda Jugoslavija, sa populacijom sa svega 12 miliona stanovnika pokazuje danas svoj reducirani državni budžet od 11.200.000.000 dinara. Rumunija koja je po populaciji jača od Jugoslavije ima budžet od 28 milijardi leja, što konvertovano po kursu iznosi 28 milijardi dinara. Bugarska sa oko 5 miliona stanovnika ima budžet od 6.400.000.000 leva, što pretvoreno po kursu iznosi 2—3 milijarde dinara, a što bi na populaciju kao našu od 12 miliona iznosilo svega 5.750 miliona dinara,

Kao što vidite i prema zemljama oko nas, prema Rumuniji i Bugarskoj, koje žive pod istim privrednim prilikama kao i mi, dolazimo opet na prvo mesto.

Gospodo, ako pogledamo opterećenje po jednom hektaru, t.j. ako vidimo kako se ono odnosi ka seljaku, jer on čini gro populacije ove zemlje, konstatovaćemo kao i gospoda u Finansijskom odboru, a mislim i g. Ministar tako računana, da to opterećenje iznosi oko 750 dinara neposredne poreze po jednom hektaru. To je opterećenje u toliko teže danas, što je ono računato pre 3 godine t.j. 1928 kada je po katastarskom prinosu i cena pšenici bila bolja za seljaka, kad je prodavano žito za 300 i 400 dinara, a ne danas kad je žito 160 i 180 dinara. Prema tome to opterećenje po hektaru iznosi i dva puta više.

Da je veliki budžet od 13.000.000.000 za našu zemlju ove godine bio, dokaz je i to, što su i državni prihodi pali ove godine. Tako kod neposrednih poreza za više od 270.000.000; kod posrednih poreza, sem monopola, za oko 380.000.000 dinara; kod monopola za preko 100.000.000. A ukupno za prvih devet meseci 1931 godine, kao što je i g. izvestilac Finansijskog odbora u svome izveštaju kazao, pali su svi prihodi za 1.500.000.000 dinara!

Da je oslabila naša poreska sposobnost, dokaz su i strahovite egzekucije i javne prodaje, koje se vrše po celoj zemlji. Te egzekucije dostižu toliko daleko, da su postale već neefikasne; postale su generalne i veoma su teške. Dešava se, n. pr. da se stoka oduzme od seljaka i naroda od strane finansijskih organa, da se istera na vašarište, da se tamo ne može nikom prodati i da se onda promrzla vraća seljaku da uginel! Javnih prodaja ima toliko mnogo, kao što je rekao iznosilac za Vojvodinu g. Kosta Popović u Finansijskom odboru, da imate dnevno u Vojvodini, najbogatijoj zemlji, oko sto prodaja dnevno! Za to se imponira velika redukcija budžeta. Ona je danas postala diktat nužde. Velika redukcija budžeta i nemilosrdna štednja u finansijskom gazdinstvu, to su glavni principi naše finansijske politike, koju danas imamo voditi.

Gospodo, pogledajte koliki je bio luksus u državi do prošle godine! Dokaz su pre svega mnoga nepotrebna ministarstva i nepotrebne ustanove za koje niko nije znao zašto su postojale. Do juče je Jugoslavija bila zemlja, koja je imala 20 ministarstava, dok ih je mala Srbija imala samo 8, a Francuska ih i danas ima svega 13. Zašto je potrebno ovoj zemlji tri univerziteta, i ako hoćete pet sa Suboticom i Skopljem, sa oko 18 fakulteta! Danas, u znaku politike jedinstva, kod nas imate u tri centra: Srpstva, Hrvatsva i Slovenstva tri puna univerziteta! To valjda zato, da se održe tri odvojene kulture i civilizacije, i da se „afirmira“ jugoslovensko narodno jedinstvo, pod kojim smo znamenjem svi mi i došli u ovu skupštinu!?

Kod nas, gospodo, mnogi medicinski fakulteti počeli su stvarati tolike lekare, da vi imate danas hiperprodukciju lekara, kakvu ne vidate u drugim zemljama. Vi imate danas n. pr. lekara, koji u orkestru u Auto-klubu svira u džas! U Beogradu na medicinskom fakultetu imate silne klinike, koliko ih i Beč nema; imate samo četiri interne klinike, pored infektivne klinike. A u Francuskoj, zemlji mnogo bogatijoj, univerziteti se koriste bolnicama!

Koliki je, gospodo, luksuz kod nas vidite i po tome, što je podignuta kraj Beograda jedna opservatorija od tehničkog savršenstva, kakve nema ni Berlin i koja košta teške milione!

Mi imamo bezbroj gimnazija, to je nesumnjivo. Mnogi političari u lokalnom interesu tražice zadržavanje gimnazija i po varošicama, a to, gospodo, ne sme da bude. Kod nas je broj gimnazija prešao stvarnu potrebu zemlje.

Imate, dalje, gospodo, toliko okružne inspektorate! A to je pleonazam za današnji sistem banovinske podele i za rasterećenje administracije. Zašto će nam te skupe ustanove sa tolikim činovnicima? Smetaju i banovinama i srezovima! Pa toliki sreski sudovi, koji su možda korisni, ali se moglo i bez njih. Ta mreža sudova tek ima da se pusti preko organizma naše države. (Glasovi: potrebni su sreski sudovi). Sreski sudovi, kad se svuda organizuju, koštaće basnoslovno. Srbija je živela i bez sreskih sudova čitave godine! Ja vas pitam: koliki će budžet biti potreban za izdržavanje sreskih sudova, kad ih bude bilo u svakom sresu?

Gospodo, socijalne funkcije kod nas prevazišle su čak funkcije kakve ne vidimo ni kod mnogo starijih i kulturnijih zemalja u Evropi. Preventivna medicina g. Štampara toliko je skupa za naš narod, sa svima njenim zdravstvenim zadrugama i higijenskim zavodima, da je ne možemo nositi. Ona je otišla na štetu kurativne medicine, medicine koja je praktički mnogo potrebija našem narodu nego preventivna medicina. (Tako jel!) Kod nas dolaze Amerikanci, Nemci, Francuzi, da vide, kakve sve imamo organizacije — higijenske zavode i zdravstvene zadruge, jer svih takvih organizacija još kod njih nema. Po državnim bolnicama leče se svi Jugosloveni — i bogataši — besplatno, čim pokažu pasoš! To je gospodo i luksuz i ludost. Istina plaća se pansion, ali se ne plaćaju lekovi, ni lekari, ni intervencije, aparature itd. Za imućni svet treba tražiti neka sve to plati, kad hoće da se leči u državnoj bolnici, a za sirotinju, kao što je to bilo i u Austro-Ugarskoj ranije, neka plaćaju opštine. Bar će onda kontrolisati da ne bude zloupotrebe prekovremenog ležanja. Ili za njih u krajnjem slučaju neka plaća država.

Uzmite sada jednu drugu socijalnu ustanovu, koju smo dobili pre nekoliko godina — „Ured za osiguranje radnika“.

Poznato je, da je Ured za osiguranje radnika kod nas i suviše skupa birokratska ustanova. On izvlači silan novac iz narodne privrede, kao sisavac. (Pljeskanje i burno odobravanje). Tu se gospodo, samo podižu palate, daju velike nagrade, i stvaraju ogromni mrtvi fondovi, i to u vremenu kad se zamrzla cirkulacija novca u privredi i kada narod hleba nema. (Pljeskanje i burno odobravanje.) I ja sam, gospodo, za socijalnu politiku i za obezbeđenje radnika; i ja sam kulturni čovek. Ali moram da kažem, da radnici u slučaju bolesti, tamo nemaju ni toplog prijema, niti mnogo koristi. Obezbeđenje radnika trebalo bi sprovoditi kod nas samo u razmeri naših privrednih snaga, prema privrednoj snazi zemlje i u razmeri koja postoji kod nas između radništva i seljaštva, jer je seljak stub ove države. Zapitajmo se, gospodo, koliko se u našoj poljoprivrednoj zemlji sa 80% seljaštva daje na obezbeđenje njegovo, na obezbeđenje njegovih useva ili njegove stoke?! (Burno pljeskanje i odobravanje.) Zato je potrebno u tom pravcu velika forma i da se smanje uplate, kako od strane poslodavaca tako i radnika i da se smanji režija same ustanove.

U opšte, gospodo, u Jugoslaviji je interesantno a to se u ostalom vidi i iz samoga ovoga zakona o budžetu, da u zemlji, koja je nesumnjivo gotova sva seljačka, mi dajemo za pomaganje poljoprivrede i zemljoradnje neverovatno vrlo male sume! Dok međutim

na pr. za Ministarstva socijalne politike koje se stara za tako reći nekoliko desetina hiljada radnika, dajemo mnogo više. A međutim svi znamo, da bez zemljoradnika i njegovoga rada naša zemlja ne bi mogla da živi. (Pljeskanje i živo odobravanje.)

Gospodo, tako isto ima i druga jedna ustanova, o kojoj hoću da kažem nekoliko reči. To je naše rečno brodarstvo. Reč je o brodarstvu, koje naša država vodi u svojoj režiji. Takva administracija je gospodo, jedan luksuz, koji ni jedna druga država nema. Uzmite na primer Francusku, Nemačku, Španiju itd. Sve su te države ostavile svoja brodarskim privatnim društvima, da ih ona eksploatišu. To je, gospodo, zbog toga, što državu uvek režija košta znatno više nego privatna društva. Zato je u svim tim državama brodarstvo ostavljeno privatnoj inicijativi. Ali, gospodo, kod nas ne samo da država pati zbog skupoće same režije, nego i zbog toga, što se kod nas i kapital koji ti brodovi predstavljaju pojeo — i ti će brodovi sve manje vredeti, dok ovako stoje pod državnom upravom. Vama je poznato, gospodo, da sva slična privatna društva, svake godine, otpisuju izvestan veći procenat vrednosti brodova i ostalog materijala, zato što je usled njihovog habanja, svake godine sve manja vrednost njihova. Tako se u ostalom postupa i u svakoj drugoj industriji. Ja sam gg. pre 7—8 godina, kad sam bio ministar saobraćaja, podneo zakonski predlog, da se i kod nas naša Rečna Plovidba pretvori u jedno akcionarsko društvo, ali moj predlog nije nažalost bio prihvaćen, i ja sam tada na tome pitanju u skupštini i pao.

Ja sam tražio, da se ceo naš vozni park preda tada projektovanom akcionarskom društvu, te da privatna inicijativa vodi i eksploatiše brodarstvo, a država samo da kontroliše rad, zadržavajući jaču polovinu akcija za sebe. Koliko je ovde država izgubila, što onda, pre ove krize, nisu ti brodovi prodati — ostavljam svakom neka danas ceni. A koliko i danas na režiji gubimo, što nemamo bar sporazuma sa Srp. brod. društvom?

Gospodo, da vidimo i železnice! U svima državama željeznice danas, ma u čijim rukama bile, postaju deficitne, naročito zbog konkurencije autobusa. Zato sve države gledaju da konkurenciju ublaže, da tog deficita što pre nestane, ili da ga bar smanje. Zato se čine sporazumi sa autobuskim društvima, i prave se istima zajedničke tarife i kompletiraju mreže. I kod nas, gospodo, počinje da se razvija skoro u celoj državi prevoz sa autobusima, i nadati se, da će sa boljim putevima, ta autobuska mreža sve više i više se razvijati. Ali, gospodo, nigde u svetu ne čine se smetnje, kao kod nas, tim privatnim autobuskim preduzećima. Ona su potrebna. Samo treba sprovesti kolaboraciju na mesto konkurencije autobusa i željeznica. Evo, na primer, Švajcarska je do danas napravila preko 300 ugodora sa raznim preduzećima autobuskim, i ako je u Švajcarskoj željeznička mreža jako razvijena. Dakle gospodo, Švajcarska je sa tim preduzećima napravila čitavu jednu široku kolaboraciju i sad tamo nema velike konkurencije njenim željeznicama. Tamo su sad uređene i zavedene kombinovane tarife i vozne karte i za prenos putnika i robe autobusima odnosno željeznicama, te se roba direktno iz magacina jednog mesta prenosi u dućane drugog mesta itd. I zato tamo nema ove konkurencije. To isto treba i kod nas da se uredi.

Kod nas je i opšta državna administracija veoma skupa, neuredna i nesređena. Ona ima relativno i suviše mnogo činovnika. Ja sam naveo, da samo lični rashodi

iznose 42% ili okruglo 5 milijardi dinara! Ima mnogo i administrativnih činovnika, ima mnogo i sudija, i profesora itd. Meni su, gospodo, na primer same sudije govorele, da bi moglo gotovo u svakom sudu, da se smanje po dva tri sudije, pa da se opet radi posao tačno i blagovremeno. Tako isto i mnogi su profesori postali izlišni, jer ih u mnogim gimnazijama ima i suviše. Na primer u II ženskoj u Beogradu. Mi imamo tako isto mnogo penzionera, među kojima ima velik broj mladih ljudi, koji bi mogli da se reaktiviraju a mlade osoblje koje nema prava na penziju otpusti. Mi imamo danas, gospodo, prosečno oko 700—800 predmeta mesečno: regulisanja penzija u Glavnoj kontroli! Takav posao te fabrike odavno nije bio za pažen. Kod nas i služitelji dobivaju penziju!

Gospodo, u beogradskim bolnicama imate na hiljadu bolesnika po pet stotina službenika! U deliblatskoj šumskoj upravi, gde sam bio pre dva meseca zatekao sam jednog činovnika — šef uprave — koji je upakovao svoje stvari još pre 6 meseci, jer je premešten, ali ipak tamo još sedi. Pitao sam ga zašto ne ide, a on mi je odgovorio: „nisam još razrešen“. Iz druge sobe izišao je tada jedan drugi čovek, koji mi je rekao: „ja sam novi šef i poslan sam ovde pre četiri meseca, ali ja nisam uveden u dužnost!“ Dakle po dva šefa sede po 4—6 meseci zajedno na istom poslu. Pa to je nered u administraciji! Ne, gospodo, moramo pristupiti velikoj redukciji i ozbiljnoj štednji. Moraju se ponova smanjiti i dodaci na skupoću. I ja pozdravljam odluku Kraljevske vlade, što je tražila zakonsko ovlašćenje, da se ti dodaci mogu smanjiti i penjati prema prilikama. Ti dodaci neka idu dole, kad cene u narodu idu dole, a kad se poprave privredne prilike, onda će biti bolje i za činovnike.

Gospodo, isto tako i samoupravni budžeti imaju da pretrpe veliku kritiku i oni se moraju reducirati. Po zvaničnim publikacijama 1925 godine, ukupni samoupravni budžeti iznosili su blizu 2 milijarde dinara (1.940.000.000). Danas prema publikacijama Ministarstva finansija od prošle godine ti budžeti iznose 3 milijarde i 386 miliona! Povećanje iznosi dakle za 5 godina oko 1½ milijarde! Samo prema prošloj godini to iznosi 224 miliona. Zbog banovina samo, čiste dražbine su povećane sa 34%. Banovine su besumnje korisne ustanove i mi smo oduševljeno pozdravili podelu države na banovine. Pozdravili smo to, što je tako prekinuto pitanje istorijskih podela i istorijskih granica i jer su stvorene velike moćne administrativne jedinice. Ali moramo priznati da su banovine postale mnogo skupe! Država je sa banovinama mnoge poslove podelila t.j. prenela sa sebe na njih, ali u toj razmeri nisu podeljeni i činovnici. I zato sad imate često duplo osoblje i u banovinama i u državi, te zato imamo mnogo veći broj činovnika, nego što je pre bilo. Redukcija je istina i kod banovina svršena, ali ja se nadam da će g. Ministar finansija još veću redukciju izvesti; jer su banovinski budžeti preveliki. Prema zvaničnim podacima n. pr. Zetska banovina projektovala je budžet od 166 miliona, dok Dunavska banovina ima budžet od 179 miliona. Dakle najsiromašnija banovina koliko i najbogatija! (Ministar finansija Dr. Đorđević: To je predlog). Ali to je primer eto, kako se ozbiljno prave ovi budžeti: ja Vas time ne kritikujem, nego baš hoću da vam pomognem.

I opštinski budžeti znatno su porasli prema 1925. Država je prebacila izvesne poslove svoje i obaveze, kako na banovine tako i na opštine. Ali ti su budžeti rasli i zbog luksuza. N. pr. u većini opština u Vojvodini

pored beležnika plaćaju se još i po dva podbeležnika, a ja tvrdim, da je to luksuz i da treba više štedeti i da poslove može svršiti i samo jedan. Ima opština koje su činile predlog po 6 meseci da se jedan beležnik ukine, ali to nije rešeno. Gospodo, zato je nad opštinskim budžetima potrebna velika kontrola, naročito zato, što i za državne i za opštinske dražbine imamo jedan i isti poreski izvor. Opštinski prirezi na državni porez, koji iznose 57% — najbolje to dokazuju. Mora se obratiti vrlo velika pažnja na to, da se time ne dovedu u opasnost poreski izvori za državu. Tu je zato potreban i specijalni zakon. Čehoslovačka ima takav zakon od 1921 i 1927 god., a i Austrija takođe od 1922 i 1927. Ti zakoni služe cilju: da se prihodi opština odrede, da se poreski izvori ne preoptereće da se prirezi maksimiraju da se uvede kontrola itd. U Jugoslaviji u tom pogledu vlada najveći nemar i šarenilo. Srbija ima zastareo zakon još od 1903, Hrvatska od 1895, Vojvodina od 1886, a Dalmacija čak još od 1875 god.

Redukcija ukupnih: i državnog i samoupravnih budžeta mora da bude veća no što je predloženo. Ja priznajem g. Ministru finansija, da je učioni neobično velike napore i da je uspeo državne izdatke da reducira za blizu dve milijarde. Ali to priznanje ne mogu da dam i Finansijskom odboru. On, koji po Ustavu ima samo tu funkciju, da vrši redukciju i da samo skida terete narodu, znate li koliko je ovih skinuo u predloženom budžetu? Skinuo je samo za jedan odstotak (1%) ili svega 129.000.000 dinara. Međutim, gospodo, prema današnjim prilikama, državni i samoupravni budžeti moraju, po meni, da iznose svega 10 milijardi za državu, plus dve i po milijarde za samouprave, dakle ukupno najviše 12 i po milijardi dinara!

Gospodo, kada je reč o redukciji u budžetu, nije težište samo u tome, da se budžet samo cifarski reducira, nego i da se tereti narodu stvarno smanje. Jer budžet može biti reduciran i za 4 i 5 milijarde, ali ako to seljak ne oseti na svojim leđima, onda niste za njega ništa učinili. Zato mi i očekujemo i smanjenje tereta za narod i narodnu privredu... Kad narodni dohotci tako naglo padaju, kao danas, neka se smanje i porezi. Kad dočnije narodni dohotci pođu na više, neka i se porezi podignu. Ja pozdravljam vladinu odluku, kojom je spremila smanjenje zemljarine. Isto tako pozdravljam i njenu nameru, da smanji i reformiše trošarinu i takse, ali tražim da ukine i onaj najnepravdniji porez, porez na hleb, jer je to najgrublji porez, koji postoji. Molim ujedno, kad već niste hteli primiti predlog, da se ukine porez na vino, koji je tako osetljiv kod nas u Šumadiji, kad to niste hteli primiti, onda da bar što pre donesete odluku, da se narod oslobodi od onih silnih kazni zbog vira i rakije, koje su mu natovarene u ovoj teškoj krizi, kad ne može slobodno da proda ni žito, ni vino, ni rakiju! (Odobranje). Oproštene su kazne po duvanskim i šumskim krivicama, pa neka se oproste i po trošarinskim krivicama!

Gospodo, budžet se mora još više kritikovati zbog neracionalne raspodele kredita, zbog neracionalnog utroška narodnog novca. Gospodo, najveći melar za našu zemlju bio je taj što se Vlada rekonstruisala baš u onom vremenu, kada se gradio budžet. Zbog toga Ministri, nedovoljno upućeni u svoje poslove, nisu u stvari ni pravili svoje budžete, nego su ih pravili „gospode kancelarije“. Usled toga se desilo n. pr. da je budžet Ministarstva poljoprivrede reduciran za 59%. Od 11 milijardi, koliko ceo budžet iznosi, na ovaj budžet došlo je svega 112 miliona, a to je svega 1% u našoj pretežno poljoprivrednoj zemlji!

Gospodin Ministar finansija nam je kazao: „Da, ali ima i banovina“. Da, ima i banovina, ali one dodaju svega još 1%, tako da budžet na Ministarstvo poljoprivrede iznosi ukupno 2% od celokupnog budžeta od 11 milijardi. Gospodin Ministar građevina je morao učiniti velike uštede, ali je pogrešio što je skidao i tamo, gde se nije smelo skidati. On je n. pr. kredit „na opravku državnih puteva“ skinuo od 17 miliona na svega pola miliona dinara. I ja vas pitam, gospodo, kakvi će izgledati ti državni putevi, posle godinu dana, kad se ovako mali kredit predviđa na njihovu opravku. (Jedan glas: To nije tačno.) To je potpuno tačno! Od predviđenih 17 miliona u part. 577 ostalo je svega pola miliona. I tako ćemo mi ostati bez puteva, ali ćemo imati i dalje osoblje, koje će živeti na račun tih puteva. Što se tiče tehničke strane budžeta, priznajem da je budžet dobro izrađen. T.j. dobro je izvedena stara tipična sistematska podela i tehnički raspored po glavama i po kategorisanju redovnih i vanrednih rashoda itd. Ali sa materijalne strane imaju da se učine ozbiljni prigovori, jer pojedine partije glase na vrlo visoke sume i rdavo su ispunjene t.j. sa takó raznim i ispreturnim materijalom, da je u njima teško se snaći. Te su partije po iznosu vrlo često i suviše velike i glomazne. Uzmimo na primer, ne drugo, nego samo Ministarstvo finansija. Tu imate partije 404, 407, 428, 429a itd. gde imate u svakoj od tih partija n. pr. kredite od 5, 10, 23, 119 i čak 176 miliona dinara! Kod monopola duvana u partiji 12 čak — 300 miliona dinara!

Po materijalnoj sadržini partije su suviše kumulativno izrađene. Pozicije koje su u njima, bez ikakve su veze po srodnosti. Prava kamuflaža! Na primer opet kod Ministarstva finansija: partija 407 sadrži izdatke i na stručne časopise, nabavku kancelarijskog materijala, i za katastralni primer i za čišćenje dimnjaka i klozeta itd.! Sve u jednoj partiji od oko 14 miliona dinara! Ministarstvo socijalne politike ima n. pr. u partiji 1008, koja predviđa zajedno i putne troškove i automobilske potrebe i lekove itd. I sad po pravu virmanisanja između pozicija u jednoj partiji, može jedna kancelarija, da na račun nabavke lekova poveća putne troškove ili čine veće automobilske izdatke. Ili na štetu katastra može se utrošiti na kancelarijske potrebe i časopise. Dakle može se ono, što je potrebno za narod izostaviti, pa izdati samo na ono, što nije potrebno.

Kod Ministarstva vojske, čujte, to je interesantno: tamo je u Finansijskom zakonu odobreno, da Ministar vojske ima pravo da vrši virmanisanje i između partija! Ja razumem za g. Ministra vojske njegove n. pr. teškoće oko ishrane itd. ali ovo i ovako ipak ne možemo činiti. Ja ću da kažem zašto se protiv toga bunim. Ja razumem g. Ministra vojske i teškoće koje npr. može imati za ishranu itd. da mora da virmaniše i da sa jedne strane vuče na drugu. Ali ja izjavljujem da je za to tu Finansijski odbor — kao permanentan — tu je Narodna skupština, pa neka se sa odborom to virmanisanje učini, a to može biti onog istog dana kad to g. Ministar zatraži.

Ovako se sa tehničke strane ulazi u grubu povredu budžetskog prava Narodne skupštine i Ustava koji su za nas svetinja. Budžetsko pravo ima za cilj ograničenja administracije u trošenju narodnog novca. To ograničenje ne treba da bude samo u pogledu suma, nego i u pogledu rasporeda i namene kredita — novca. Otuda Skupština odobravati može budžetiranje samo po partijama. (Vidi čl. 102 Ustava) Dakle bez Parla-

menta zabranjeno je virmanisanje između partija, nego je odobreno samo između pozicija. Ako to pravo naš Parlamenat ispusti, onda ćemo imati ceo budžet tako reći bez partija; imaće cigansku torbu, iz koje se n. pr. može utrošiti 90% na lične i sporedne izdatke, a samo 10% na stvarne i prave narodne i državne potrebe.

Ovde moram zameriti Finansijskom odboru i na njegovu metodu rada, jer nije odobravao odnosno skresavao budžet pojedinim Ministarstvima po partijama — nego onako globalno. Od svakoga Ministarstva je traženo da budžet smanji za izvestan procent n. pr. za 10—20%. To je gruba povreda čl. 102 Ustava koji kaže: „Budžet se odobrava po partijama“. Ušteta jedne partije i godine ne može se utrošiti na podmirenje potreba druge partije ili godine bez odobrenja Narodnog predstavništva“. Gospodo, ako je bilo kratko vreme, a ja priznajem da je bilo tako, onda je Finansijski odbor trebao da radi, kao što se to radi i u drugom svetu na pr. u Fin. odboru u Francuskoj. Naš se odbor, već inače veliki, od 30 i nekoliko članova, morao podeliti po Ministarstvima i sekcijama, te da svaka sekcija uzme jedno Ministarstvo u rad sa Ministrom. Na kraju sve sekcije imaju samo da sklope zajednički izveštaj. Tako članovi tih sekcija postali bi i stručni referenti Narodnoj skupštini za dotično Ministarstvo i dali bi najbolje kandidate za portfelje Ministarstva. Usvojenom metodom rada, redukcijom budžeta pojedinih Ministarstava globalno, po procentima, Fin. odbor nesumnjivo je ispustio dizgine iz svojih ruku, a „gospođe kancelarije“ vršile su same, po svome nahodanju, raspored kredita i uštede po partijama (D-r Slavko Šećerov upada u reč).

Predsednik D-r Kosta Kumanudi: Gospodine Šećerove, nemojte upadati u reč.

D-r Velizar Janković: Kao što malo pre rekoh, zbog promena u Vladi nije mnogi Ministar bio upućen u novi resor, koji je primio, te su načelnici i direktori sami vršili redukcije, čuvajući lične rashode na štetu materijalnih rashoda.

Svaki budžet mora da odgovara principu jedinstva budžeta i univerzalnosti; tj. svi rashodi moraju proći kroz budžet i moraju se tu videti, a isto tako i svi prihodi. Ništa van budžeta, i ništa mimo budžeta! Samo je tada on verno ogledalo svih finansijskih radnja i iskren računski akt. A naš predlog budžeta kakav je? I sam Gospodin Ministar u govoru izneo je, da ima kredita i van budžeta. Ja konstatujem, da mnoge isplate po ministarskim rešenjima iz 1931 godine imate samo u Finansijskom zakonu, u § 62 a ne u budžetu. Imate van budžeta i dotacije banovina, kredit za dovršenje Narodne skupštine u iznosu od 15 miliona dinara; imate ovlašćenje za povećanje prihoda državnih privrednih ustanova, subvenciju pomorskim društvima itd. I sve to nije u budžetu, nego u Finansijskom zakonu. A Finansijski zakon, to nije budžet. On je akt, kojim se samo ima regulisati izvršenje budžeta. Pa gde su krediti za ishranu pasivnih krajeva u ovoj 1932-33 god.? Njih nema ni u budžetu, ni u Finansijskom zakonu!

Tako dolazimo na kapitalno pitanje: budžetske ravnoteže. Budžetska ravnoteža je prvi i najvažniji uslov za zdrave finansije i prvi i najvažniji zadatak pri sastavu budžeta. Budžet za 1931-32 godinu bio je usled privredne krize poremećen u ravnoteži i Ministar Finansija u ekspozeu je kazao kojim je sredstvima ravnoteža čuvana. To je činjeno redukcijom rashoda za 714 miliona dinara na administraciji i u

državnim privrednim preduzećima. Zatim smanjenjem dodatka na skupoću i onim što Ministar nije rekao, odlaganjem plaćanja nekih izdataka. Tek kad se zaključi završni račun za 1931-32 godinu, utvrdiće se da li je i za koliko ravnoteža budžeta poremećena onda ćemo tek znati pravu situaciju za budžet 1931-32 godine.

Ali ja pitam gospodu iz Finansijskog odbora: gde im je završni račun za 1931 godinu? Kad niste imali u rukama završni račun po čemu ste mogli dati realan budžet? Ustav prvo kaže u članu 102: „Uštede jedne budžetske partije, ili budžetske godine ne mogu se utrošiti na podmirenje potreba druge partije ili godine bez odobrenja Narodnog predstavništva.“ (D-r Slavko Šećerov upada).

Predsednik D-r Kosta Kumanudi: Gospodine Šećerove, nemojte upadati u reč.

Dalje član 102 Ustava kaže: „jednovremeno sa budžetom podnosi se Narodnoj skupštini na uviđaj i na odobrenje i završni račun istekle računске godine.“ Dakle, ne samo što je to bilo potrebno radi naše orijentacije da imamo završni račun, nego je potrebno da on izade i na odobrenje Narodnoj skupštini. Zato ja ovu zamerku činim i Vladi, jer ona mora da izade pred Narodnu skupštinu sa završenim računom, za koji se mora imati odobrenje.

(Predsednik Vlade Petar Žiyković: Koje je godine to rađeno?)

Uvek se mora imati završni račun.

(Ministar finansija D-r Milorad Đorđević: Bili su podaci izneti u ekspozeu za svaku cifru koja je uneta.)

Gospodo, ravnoteži budžeta za 1932-33 godinu moramo obratiti veliku pažnju, jer ako se ravnoteža ne postigne, onda ćemo posle imati većih briga i teškoća, nego što imamo danas.

Gospodin Ministar finansija u svome ekspozeu kaže: „podneo sam Narodnoj skupštini predlog rashoda i prihoda u istom iznosu i na taj način postignuta je potrebna ravnoteža“. Ja kažem, jeste, donekle, cifre su zaista uravnotežene u rashodima i приходima, ali dali će i sve finansijske radnje koje se moraju obaviti u 1932-33 godini biti uravnotežene? Voleo bih da me Gospodin Ministar finansija i gospodin investilac razuvere od tri opasnosti, koje po meni prete ravnoteži.

Za ravnotežu budžeta vidim prvu teškoću u onim velikim vanbudžetskim kreditima. Najopasnije zagrožavanje ravnoteži budžeta vidim u onim rešenjima Ministarskog saveta u § 62 Finansijskog zakona: Gospodo, koliko je tu rešenja? Oko 80. A koliko ima u njima miliona novčanih obaveza, to ne vidimo. Kakva im je namena i zašto služe, i to se ne vidi. Ja bih molio u interesu stvari, da se kaže čemu su ta rešenja namenjena i koliko je za koji posao utrošeno. Tako je postupano uvek, pa i poslednje godine skupštinskog rada u 1928—1929 godini. U Finansijskom zakonu se tada reklo n. pr. u čl. 385: Za Ministarstvo saobraćaja 175,000.000.— dinara, za pomoć za sušu 10,000.000.— dinara itd. Dakle treba da bude taj § koliko toliko razrađen, da se zna namena i iznos kredita kako bi Narodno predstavništvo moglo dati otvorenih očiju sankciju za jedan računski posao. Gospodo, finansijski zakon upućuje nas za ove isplate, delom na obrtni kapital državne blagajne, delom na prihode od privrednih ustanova, delom na opšte viškove kod prihoda. Ali ja konstatujem, da obrtni kapital nije nikakvo pokriće — to je jedna transakcija samo. Od prošle godine, prihod od privrednih državnih ustanova opada a o opštim viškovima kod prihoda

danas govoriti, da će se javiti, to je i suviše optimistički. Dovoljno je za ovu godinu uterati prihode, koje nam budžet predviđa. Moram tražiti i obaveštenje i gde je kredit za pokriće ove godine gubitka na žitu, pri likvidaciji? Možda Kraljevska vlada ima kakav plan o likvidaciji bez gubitka i ja bih bio blagodaran, da taj plan čujemo.

Drugo zagroženje ravnoteže budžeta nazirem u neisplaćenim računima, u odlaganju primljenih obaveza, u bonovima itd. u „letećim dugovima“. Rekli ste nam, da imate u prošloj godini 538,000.000 ukupno vanrednih i naknadnih kredita: za žitni režim, zbog zemljotresa, zbog Narodnog predstavništva, zbog stabilizacije itd. Da li je tu uračunata i hrana za pasivne krajeve i gde su krediti za likvidaciju žita za ovu godinu 1932?

Neka mi je dozvoljeno, da pokrenem pitanje reperacija, po kome je pitanju Ministar finansija sa razumevanjem celog problema otvoreno izišao pred skupštinu. Po Huverovom moratorijumu naša zemlja lišava se 406,000.000.— dinara u gotovu za ovu godinu. I kada su nam već po Huverovom predlogu uskraćeni prihodi od toliko stotina miliona, protivno svima pisanim ugovorima, pitam Kraljevsku vladu: da li imamo bar izgleda na kakav međunarodni aranžman o neplaćanju anuiteta na ratne dugove? Jer, ako Vlada uspe doći do takvog aranžmana, onda su u veliko otklonjene moje rezerve i moja strahovanja za budžetsku ravnotežu. To će biti jedna velika garancija i olakšica: otpadanje tih 325 miliona dinara izdataka za ravnotežu našeg budžeta. Ali ja kažem: i ako nemamo takav aranžman, Vlada ne sme ni pare dati iz državne kase za plaćanje anuiteta ratnih dugova. Jer, ako jedna zemlja ne prima reparacije, koje su proistekle iz jednog nametnutog joj rata, onda ta zemlja nema da plaća ni dugove, koji su proizašli iz toga rata! (Burno odobravanje). Kada su ratni dugovi jedna međunarodna obaveza i reparacije su jedna međunarodna obaveza, u toliko pre, što nose potpis svih zainteresovanih zemalja na konferenciji Mira. Ja se nadam da će Vlada tako i postupiti, jer, mislim da nema ni jednog jugoslovenskog političara, koji bi smeo odvojiti jedno pitanje od drugog. Tu, gospodo, ima naša diplomatija veliku odgovornost i dužnost i ako u tome neplaćanju ratnih dugova uspe, opravdala je dovoljno sebe. Da ima letećih dugova-bonova, koji mogu da ugrožavaju ravnotežu budžeta — to tvrdi baš i jedan aktivni član Vlade.

Ministar spoljnih poslova g. d-r Vojislav Marinković, odgovarajući u Ženevi na pitanje, koje mu je upućeno o reperkusijama koje se, u Jugoslaviji osećaju od g. Huverovog moratorijuma izjavio, je dopisniku „Figara“: da je Huverov moratorijum više pogodio Jugoslaviju nego i jednu drugu zemlju, i dalje: „Mi smo morali da pribegnemo zajmovima, rekao je g. d-r Marinković, i da odložimo jedan deo naših isplata, dajući za to u garantiju državne bonove koje ćemo docnije morati isplatiti Huverov moratorijum nas je lišio izvesnih prihoda a pri-tom nas nije oslobodio odgovarajućih obaveza“ itd.

Dakle, i jedan član Vlade tvrdi, a ne samo ja, da ima izvesnih bonova i kredita, koji nisu pokriveni i koji su odloženi za drugi period.

Gospodo, ravnoteži budžeta, mogu u toku ove godine zagroziti i sami prihodi. Oni se danas ne smeju ceniti prema tri poslednje godine; ne mogu se ceniti ni šmao prema prošloj godini, jer će ova biti izgleda

teža od prošle godine; nego se moraju ceniti na bazi prošle godine, ali sa velikom rezervom za ovu godinu.

Prihodi, koji su u budžetu projektovani mogu predstavljati danas dovoljan „kontr poa“ za rashode; ali da li će biti sutra tako, to je pitanje. Jer privredna depresija na žalost nije pri kraju. Suviše su krupni i složeni momenti, koji su tu depresiju u svetu izazvali i zbog toga se ne mogu tako brzo ukloniti. Zato budžet treba još više smanjivati iz opreznosti, jer se ne zna, šta može u ovoj godini nastupiti kod projektovanih prihoda.

Zato po meni treba zemljarinu smanjiti još više od 100 milijona dinara, jer uplate će ići još teže a i sam porez ima se smanjiti. I kod neposrednih poreza od radnji, renta, poslovnog prometa, svuda treba većih smanjenja, jer je jako pala kupovna, potrošačka moć naših građana. Kod posrednih poreza treba smanjiti još više prihod od carina, jer uvoz pada. Treba smanjiti i prihod od trošarina i monopola, jer se smanjila i potrošačka moć naroda. Kod državnih preduzeća treba smanjiti prihod od šuma i ruda, jer je pad kod drveta vrlo veliki i po ceni i po izvozu; za polovinu je izvoz manji nego prošle godine. I kod željeznica moraju prihodi biti manje predviđeni, jer je manje „bruta“. Da bi budžetska ravnoteža bila što sigurnija, ja bih forsirao smanjenje rashoda i štednju i posle izglasanog budžeta. Treba dati ovlašćenje Ministru finansija, da se rashodi naređuju samo u granicama uteranih prihoda. U cilju štednje u toku samog budžetiranja, treba doneti zaključak u Finansijskom zakonu, da se na upražnjena mesta ne postavljaju novi činovnici i da se činovnici za jednu do dve godine ne unapređuju. Kad seljak ima više godina da trpi i nosi ovu veliku krizu, neka i činovnik ostane pri staroj plati za godinu dve.

Neka se smanje i plate i dodatci; jer kad cene namirnica padaju, pravo je da činovnici imaju i manje dodatke. Neka se dalje zavede n. pr. radno kancelarijsko vreme od 8 pre podne do 3 posle podne. Time bi se mnogo uštedilo u dugim zimskim danima i na osvetljenju i na ogrevu.

Takođe ne bi bilo rdavo da se uvede za štednju naročiti „Odbor za štednju“, kao Odbor senatora i poslanika, pa da se iz kancelarije u kancelariju pođe i nađe gde se još ima štediti; jer gospodo „vrana vrani oči ne vadi“. Činovnici kancelarije neće te uštede naći, ali naći će te ih vi obilazeći kancelarije! (Odobranje).

Naročito se treba čuvati naknadnih i vanrednih kredita, jer to je sada nada svih ministara. Treba jednom sprečiti praksu dosadanju sa trošenjem vanrednih i naknadnih kredita. I ja molim g. Ministra finansija a naročito gospodina Pretsednika vlade, da po mogućnosti sve Ministre u tome pogledu odbijaju. I neka se to trošenje vrši samo po prethodnom zakonskom odobrenju, po prethodno donetim specijalnim zakonima u Narodnoj skupštini, a ne da se tek naknadno traži odobrenje za to u Finansijskom zakonu.

Na kraju još nekoliko reči o stabilnosti budžeta i o stabilizaciji našega novca. Ako nemamo stabilnog novca naš je ceo budžet kula od karata. Jer, kako je lepo rekao Ministar finansija stabilnost novca je „kamen temeljac za državne finansije.“ Bez nje nema ni merila vrednosti pri razmeni dobara.

Mnogi priželjkuju inflaciju, jer ona varljivo u prvi mah deluje kao izvozna premija. Ali g. g. ona ubrzo isisava sokove narodne privrede. Stranci dolaze u zemlju inflacije i kupuju za bagatelnu papirni

novac na vagone, pa onda izvoze iz zemlje našu stoku, žito i ostale vrednosti. Ali posle i taj zdrav novac — po Grešemovom zakonu — ubrzo izbegne. I tako iz zemlje sve izađe, sve ono što prestavlja vrednost, a u zemlji ostanu samo: go papir i strašni tragovi destrukcije narodne privrede. Gospodo, mi moramo čuvati stabilizaciju novca, čuvati je po svaku cenu. A kako čuvati stabilizaciju novca? Tu ulazimo u odnose države i Narodne banke. Ja se bojim, da nije postao mnogo intiman taj odnos kod nas i da nije ugrožena autonomija Narodne banke poslednjim njenim zakonom? Stabilizaciju moramo čuvati svim poznatim merama i sretstvima, a to su pre svega ravnoteža budžeta i ravnoteža trgovinskog i platnog bilansa. Moramo naročito obratiti pažnju na ulaz i izlaz stranih deviza. Moramo priznati da Narodna banka tu dužnost savesno vodi. Ali gospodo, stok deviza zavisi od pomenutih ravnoteža. O prvoj smo već govorili.

Kod ravnoteže trgovinskog bilansa, konstatovali smo da je s jedne strane postojao pad izvoza, ali na drugoj strani imamo i pad uvoza, te su se uvoz i izvoz izbalansirali. Mogu se činiti prigovori samo, kako su beležene cene žita, na ime da je ravnoteža malo očepljena time, što je pri izvozu žito beleženo sa 160 mesto sa 80 din. Gospodo, mora se zameriti Vladi, što smo u ovoj meri carinskih ratova samo mi, Jugoslavija, ostali u stavu „k nozil“ Dok sve oko nas trgovinski ratuje, samo mi imamo režim slobodne trgovine. Mi ćemo rdavo proći, ako u ovome stavu i dalje ostanemo i ne budemo i sami vodili i ofanzivnu i defanzivnu trgovinsku politiku. Jer g. g. inostranstvo vodi i jednu i drugu politiku prema nama i to ne samo neprijateljski nego i prijateljski raspoložene zemlje. Inostranstvo i kod nas vodi odavna trgovinsku politiku ekspanzije i penetracije, preko svojih diplomatskih predstavnika, koji su postali njeni stvarni privredni agenti. Bivši čehoslovački poslanik kod nas n. pr. postao je bio velikim delom pravi privredni zastupnik svoje zemlje i njene privrede, i u našoj zemlji tražio je svuda i našao veze i klijente za svoju državu. Dokaz su „Bata“ — stovarište pilzenskog piva, itd.

A naši poslanici na strani? Oni su još uvek samo poslanici u belim rukavicama. (Pljeskanje). Pa koliko je staranje n. pr. Čeha da se uvek očuva aktivnost njihovog trgovinskog ugovora s nama. Inostranstvo se uz to brani i smeta našem izvozu zaštitnim carinama, izigravanjem našega preferencijalnog sistema, deviznim ograničenjima i pariranjem naših izvoznih premija. Rekao sam: stabilnost valute čuva se i ravnotežom platnog bilansa. Zato moramo i mi otvoreno favorizovati ulaz stranaca, strane valute i kapitala. Moramo pomagati jače i naše pomorstvo, jer ono donosi mnoge milione. U našem budžetu na pomorstvo se međutim vrlo malo dalo. (Odobranje). A obratno moramo otežavati odlazak našeg sveta u inostranstvo: kao turistima, bolesnicima, studentima itd. Moramo smanjiti i izdatke na naša poslanstva i konsulate, na minimum. Mi moramo dalje vršiti po mogućstvu sve nabavke u našoj zemlji, kod naše industrije i zanata. Moramo sprečavati i plasiranje našeg novca u inostranstvo, kupovanje stranih deviza itd. Kod nas ima dosta grešaka. Mi smo n. pr. forsirali, kako sam to čuo, kupovinu Blera i Seligmana po višem kursu od Njujorka i tako pomagali protiv tog papira a odliv našeg novca, Ministarstvo inostranih dela platilo je n. pr. za premeštaj samo jednog činovnika nekoliko stotina hiljada dinara u stranog valut!

Da završim! — Molim, da se shvati ova kritika budžeta kao dobronamerna, kao kritika čoveka, koji je došao ovde da pomogne a ne da odmogne. Ja mislim, da i ja i cela Narodna skupština, možemo imati poverenja u našeg mladog Ministra finansija, u njegov rad i njegovu odlučnu volju. Ali danas je položaj Ministra finansija veoma težak, teži nego ikada. On je u ovim kriznim vremenima nama odgovorni vrhovni čuvar naših finansija. Biće mi milo, ako mu predsednik Vlade pruži potrebni autoritet, jer se njegova budžetska ravnoteža ne može lako održati pored starijih 12 drugova, koji kao vukovi kidišu na kredite. (Smeh). A Skupština sa svoje strane očekuje, da on ne beži od njene saradnje. Ako toga bude, onda će naše finansije biti na dobrom putu i narod će imati poverenja i u državne finansije i u narodni novac i u Narodnu skupštinu, i u svoga Ministra finansija. A to poverenje potrebno je danas više nego ikad!

Ja ću, pored svih ovih kritika, glasati za ovaj budžet. Glasaću u uverenju: da će se povesti računa o primedbama, koje su ovde pale: da će novi budžet bolje odgovarati današnjim privrednim prilikama, nego li prošli; da je novi budžet pošao putem štednje jer se već skraćuje za dve milijarde dinara, i da će se trošiti samo i uvek pod kontrolom Narodne skupštine za politiku narodnog i državnog jedinstva i za dobro Kralja i Otadžbine! (Aplauz: Uzvici: Živeo!).

Potpredsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Ima reč izvestilac g. Oto Gavrilović.

Izvestilac Oto Gavrilović: Gospodo narodni poslanici, g. Velizar Janković je bez sumnje ostavio dobar utisak na Narodnu skupštinu masom primera i činjenica iz naših finansija i ekonomske politike, koje vam je ovde izložio. Ali, gospodo, on se dotakao rada Finansijskog odbora i onoga rada u kome je on našao sve ove lepe primere koje je pred vas izneo. Nemojte misliti da smo u Finansijskom odboru ćutali i da nismo kazali Ministrima sve ovo što je pred vama izneo g. Janković. Ali pored svega toga, hoću da odbijem uvaženom g. Jankoviću ovo. Državne finansije nemaju veze sa narodnom privredom. U tome i leži problem što državne finansije ne mogu da se adaptiraju lako i brzo sa privrednim prilikama u kojima živimo. I zbog toga je i briga da li će državne finansije imati budžetski deficit ili ne. G. Janković kaže: Državni budžet se mora povećati kad cene budu veće, a kad cene budu manje, državni budžet se može smanjiti. Neka mi oprosti g. Janković, ali u praktičnoj finansijskoj politici to je nemoguće i to nikada nije ni bilo.

G. Janković se poziva na čl. 102 Ustava u kome kaže da smo učinili jednu grubu pogrešku čl. 102. Stvar je, gospodo, u ovome:

Gospoda Ministri dolazili su sa svojim budžetima pred Finansijski odbor i Finansijski odbor je u načelnoj diskusiji cenio visinu i namenu cifarskog budžeta i kritikovao ga i prema tome izvodio svoje zaključke i tražio da Ministar vrati svoj budžet u tu „gospodu administraciju“ tražeći da se izvrši redukcija prema palim primedbama. Ali, gospodo, kad se budžet vratio u Finansijski odbor G. Ministar je morao da donese snižavanu partiju po partiju u Finansijski odbor primio je snižavanu partiju po partiju, te prema tome nema nikakve grube povrede člana 102 Ustava, kako to tvrdi G. Janković. Nikad, gospodo, nemojte u debati da se služite generalisanjem „ima“ „biće“, „nalazi se“, no treba sve jasno kazati, pošto

postoji bojazan da Narodna skupština ostane pod utiskom opštih navodjenja i konstatacija.

Mislim da se G. Jankoviću potkrala greška i za Ministarstvo građevina za sumu od 17.000.000 dinara. G. Janković tvrdi da je ta suma od 17.000.000 dinara određena za državne puteve smanjena na 500.000 dinara i nema sumnje da Narodna skupština pri takvom tvrđenju mora to da ne odobrava, ali ja ću vam odmah reći, da ne bi ostali pod tim utiscima, da ta partija koja je smanjena na 500.000 dinara, da je od te partije 16.500.000 dinara raspoređeno za puteve po banovinama. Prema tome nema toga smanjenja u takvoj meri kao što je g. Janković rekao. I da ne bi Skupština ostala pod takvom impresijom moram da dodam to, da je resto sume predviđene po ovoj partiji preneseno i dato banovinama prema kilometru puteva, i na svaki kilometar puta dato im je po 9.000 dinara iz državnih sredstava.

Gospodo, o politici redukcije ličnih rashoda, ne mislim ovde da govorim, jer bi me to daleko odvelo. Ja ću o tome pitanju govoriti sutra ili prekosutra kad bude vreme za to, jer je to pitanje ne samo finansijsko nego i socijalno, i kakvom će se rešenju prići stvar je shvatanja. Finansijski odbor gledao je kod ovog pitanja da nađe jednu sredinu i da u najteže vreme zime hiljade činovnika ne reducira i smatrao je da je bolje da se drži principa štednje pa da će činovnicima plate smanje, a ne da činovnike otpušta i na taj način stvori još veću besposlicu.

Potpredsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Ima reč G. Ministar finansija.

Ministar finansija Dr. Milorad Djorđević: O želji i napomeni G. Jankovića o trošarinskim krivicama, da se te krivice oproste, smatram za svoju dužnost da obavestim Narodnu skupštinu, da je Kraljevska Vlada predložila Njegovom Veličanstvu Kralju Ukaz o aboliciji i amnestiji ovih krivica.

Potpredsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Ima reč G. Velizar Janković radi ličnog obaveštenja.

Dr. Velizar Janković: G. izvestilac Finansijskog odbora i moj dobar prijatelj u teškom je položaju jer razume se on mora braniti Finansijski odbor. Ja sam, gospodo, konstatovao da partija na opravku državnih puteva od 17.000.000 dinara više gotovo i ne postoji u budžetu Ministarstva građevina t.j. da je kod te partije ostalo samo još 500.000 dinara! Isto to i sad tvrdim. Banovine imaju svoje kredite za banovinske puteve a vrlo male za državne; banovine staraju se o svojim putevima, a država sama ima da se stara o svojim državnim putevima.

Banovine imaju pravo i na kuluk a država ne. Banovina može opravljati i državne puteve dotiranim finansijskim sredstvima ali od ovih je ostalo četiri puta manje no što treba. Ja sam istina za veliko smanjenje budžeta, i svi smo za to, ali da se redukcija vrši na drugim partijama a ne baš na ovoj partiji koja ide direktno na štetu narodne privrede i na štetu naroda.

Moram reagirati G. Oto Gavriloviću, koji je moj dobar prijatelj i za drugi prigovor. On je rekao kako g. Janković hoće kod budžeta nemoguće stvari — da kad prihodi pođu gore treba i porezi da idu gore, a kad prihodi pođu dole onda i porezi dole. Tu može biti da ima nesporazuma o smislu u kome je govoreno. Ja ne tražim da odmah, u toku budžeta kad narodni prihodi pođu dole da i porez momentano ide dole; nego tražim da za ovaj budžetski period — kad je narodni dohodak krenuo niz brdo — i porezi moraju

biti manji. A iduće godine ako bi Bog dao da prihodi naroda i cene zemljoradničkih proizvoda pođu na više neka se onda i porezi teraju na više. Uvek u skladu sa poreskom snagom naroda, od budžeta do budžeta.

Potpredsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Reč ima narodni poslanik g. Dr. Vošnjak.

Dr. Bogumil Vošnjak: Gospodo narodni poslanici, g. Ministar finansija je rekao danas, da budžet nije pesma i nije priča, nego je računski akt. Ja bih rekao, nije samo računski akt nego eminentno jedan privredni i politički akt. Baš teške zadatke privredne stoje pred prvim Jugoslovenskim Parlamentom. To je sad najvažniji momenat u radu Skupštine. Ova diskusija o budžetu je jedna opšta revija o državnom gazdinstvu i celokupnoj državnoj upravi. Mi smo skoro zaboravili u današnjem času da mi živimo u dobu deficitarnih budžeta, u vremenu kad je Francuska 31. marta 1931. svršila sa jednim deficitom od 4 milijarde, u vremenu kad je Nemačka svršila deficitom od 13 milijardi dinara da ne govorim o velikom deficitu u Engleskoj i Americi. Ja bih tu kratko spomenuo čehoslovački budžet koji nikako nije bio snižen u takvoj velikoj meri kao naš, nego samo za nekoliko stotina miliona čehoslovačkih kruna. Tu se videlo da se nije diralo poslednje godine u prosvetu, nije se diralo u zahteve socijalne politike, poljoprivredna redukcija u čehoslovačkom budžetu iznosi samo 12 miliona čehoslovačkih kruna.

Ja moram da primetim da je ova redukcija našeg budžeta vrlo teška i velika redukcija. Ne smemo zaboraviti da je tendencija svakog budžeta da raste, to je zakon finansijski i jedan zakon administrativni. Ako smo posekli taj budžet za tri milijarde, to znači puštanje krvi našoj administraciji. Danas se napadaju činovnici, čuli smo iz usta g. Ministra finansija da je prosečan prihod jednog činovnika 1500 dinara. Sta će biti posle toga ako još snizite? To je potpuni pad moralnog stanja činovnika, pad kadra činovničkog. Da li će to biti u korist državi, ja ne znam.

Bacimo jedan pogled na svetske ekonomske prilike, pošto mi nismo samo građani ove zemlje, mi smo građani celog sveta. Doživeli veliki svetski rat i mi vidimo da ogromni ekonomski problemi traže danas svoje rešenje.

Nije samo natprodukcija, nije samo racionalizacija i pobeda tehnike izazvala svetsku krizu, ima tu još nešto drugo. Na to nisu skrenuli pažnju moji predgovornici. Ima tu ideja državnog samoopredeljenja, ima tu ideja nacionalne državne ekonomske autarkije, koja znači ekonomsku samovladu svake države. Vi vidite, da su ovi problemi počeli uticati na narode Azije i uneli su nemir u cele kontinente. Tako stojimo na početku evolucije, kojoj svršetak ne vidimo. Glavni razlog svetske krize jeste u stvaranju ovih autarkija. Velike autarkije postoje. To su Sjedinjene države, to je Sovjetska Rusija i posle još ovakva jedna velika jedinica, koja kaže; sbogom zlatnom važenju i slobodnoj trgovini, — Velika Britanija i britanski imperijalizam. Ove autarkije će morati jednog dana doći do međusobnog dodira. Mi smo preslabi u tom velikom lomljenju snaga, da idemo putem slobodne trgovine, ili da idemo putem starih lozinka. U Finansijskom odboru pala je jedna vrlo dobra primetba. Čak sam g. Ministar trgovine rekao je: Pa mi smo jedno ostrvo, usred ovoga velikog mora, i ovo ostrvo će potonuti jednoga dana. Mi, koji smo na tome ostrvu, moramo da se spasemo. Ima samo jedan

izlaz, da idemo putem autarkija, i to jedino tim putem, da se stvori jedna velika ekonomska jedinica.

Padom Austro-Ugarske neminovno je moralo doći do razbića ove velike ekonomske jedinice. Bilo je naivnih političara Jugoslovena za vreme Svetskog rata, koji su čak mislili, da može da se raspadne Austro-Ugarska, ali da može da ostane jedna ekonomska jedinica. Ali, danas ima ovakvih pokreta, koji traže uskrsnuće ekonomske Austro-Ugarske. Ja mislim, da su ovi pokušaji uskrsnuća ekonomske Austro-Ugarske, ako se traži da zemlje Centralne Evrope i da zemlje Podunavlja uđu u osobite ekonomske pregovore i u osobite ekonomske jedinice, negativni, pošto ni Austrija, ni Mađarska nisu u stanju, da bi došle do ovakvog zbližavanja i do ovakvog jedinstva, i kako bi onda ove druge zemlje mogle ovo da učine. Ali ima nešto drugo. U avgustu 1930. godine bila je konferencija u Sinaji, na kojoj su učestvovali Jugoslavija i Rumunija. Ja mislim, da se išlo tada u Sinaji posve pravim putem, da agrarne zemlje treba da napuste klauzulu najvećeg povlašćenja i mesto klauzule najvećeg povlašćenja da usvoje preferencijal. U Sinaji je utvrđeno načelo ekonomske saradnje sa Rumunijom i bio je potpisan privremeni trgovinski ugovor sa Rumunijom.

Ali ovaj rad u Sinaji nije se nastavio, i nije došlo do zaključenja redovnog trgovinskog ugovora. Ja mislim da mora da se nađe način, da se taj rad i dalje nastavi. Ja bih hteo u toj stvari da dam jednu inicijativu. Ona bi se sastojala u ovome, da se u parlamentu u Bukureštu, i u parlamentu u Beogradu, stvori jedan privredni parlamentarni komitet, koji bi jedan sa drugim došao do međusobnog dodira, i do zajedničke rumunsko-jugoslovenske saradnje na privrednom polju. To su i inače dve zemlje, između kojih nema trzavica političkih, naprotiv u kojima vladaju međusobne simpatije; to su inače dve zemlje, koje spajaju najuže dinastičke veze i kojima je lako da dođu do dodira na privrednom polju. U Finansijskom odboru pala je jedna vrlo interesantna primedba. Tamo se kazalo: da usled ovog opšteg privrednog poremećaja, mi dolazimo u jedno stanje, u kome je bila Kraljevina Srbija u oči carinskog rata sa Austro-Ugarskom. Posledice toga preokreta u trgovinskoj i privrednoj politici Kraljevine Srbije, bile su te, da se Srbija u privrednom pogledu okrenula prema istoku, i to je dovelo Srbiju do carinske unije sa Bugarskom. Ja sam potpuno ubeđen da je Balkanski problem vrlo delikatan. Ja neću da govorim o političkoj strani ovoga problema, ali meni se čini, da ima tu izvesne privredne snage, koje će pobediti u budućnosti, i ove privredne snage treba da se podupru. Ja mislim, da bi se jednom pametnom privrednom politikom i privrednom saradnjom ako ne uspelo, da bi se ipak ovaj jaz, koji danas postoji, premostimo. Nesavremena je današnja bugarska politika, koja misli da može preko privrednih potreba, samo putem nasilnih sretstava da postigne neke svoje ideale revanša i osvete. Ja mislim da je ova borba protivu privrednih metoda nemoguća, i da će jednoga dana ipak pobediti onaj pravac, koji traži: da se balkanski narodi ako ne ujedine, a ono da se bar približe na privrednom polju. Ja sam ubeđen da će doći jedan dan, kad će doći do organizacije privrednih snaga na Balkanu, i to će biti početak jedne nove evropske politike.

Zajednički Ministar finansija Austro-Ugarske graf Goluhovski je nekada dao izjavu, da je nekada bilo doba verskih borbi, a da je XIX vek bio vek naciona-

lizma. Međutim, ovaj XX vek, to će biti vek ekonomske politike, i ja mislim da smo mi već sad dotle došli. Ja strahujem da naša zemlja, prema svojoj današnjoj organizaciji privredne obaveštajne službe, nije na onoj visini, na kojoj treba da bude, u da mi vrlo malo vodimo računa o toj primitivnoj istini.

Privredni problemi su danas istovremeno i spoljno-politički problemi. U trgovinskoj politici došlo je do izvesne revolucije. Stara klauzula najvećeg povlašćenja je pala i Brijan je 16 maja 1931 godine pristao na preferencijalni sistem. Mislim da Brijanova pretpostavka da preferencijalni sistem ne može da oslabi klauzulu najvećeg povlašćenja nije bila tačna. Klauzula najvećeg povlašćenja i preferencijal su dva kontrasta i ta dva kontrasta nije lako spojiti i premostiti. Politika trgovinskih ugovora danas je u jednom vrlo teškom stanju. Ti ugovori su kratkoročni, oni nisu u stanju da budu prava srž trgovinske politike. U 17 zemalja Evrope vlada zabrana trgovine zlatom i zlatnim devizama, u 3 zemlje spoljna trgovina je ograničena, u 8 zemalja je kontingentiranje uvoza i zabrana uvoza, u 9 zemalja carine su povećane. Iz svega toga izlazi kako neizbežno ekonomska politika ide trgovinskoj autarkiji. Ali ta autarkija treba da bude vezana sa agrarnim preferencijalnim carinama, koje treba da dobijemo od zemalja koje su s nama politički vezane. Sto se tiče naših žitarica, izvoz naš nije tako veliki da se ne bi mogao plasirati u zemlje naših saveznika.

Sad prelazim na pitanje budžeta Ministarstva poljoprivrede. O tome je govorio i g. Velizar Janković. Ja mogu samo jedno reći da sam dobio utisak da je učinjeno Herostratsko delo što je budžet tog Ministarstva ovako snižen. Naša poljoprivreda je od vajkada bila Pepeljuga i sasvim je dobro rekao gospodin Ministar, finansija danas u podne, da se je išlo i suviše daleko u industrijskoj politici na štetu zemljoradnika. I u Finansijskom odboru pala je reč da u našoj zemlji vlada oskudica poljoprivrednog mentaliteta. Dok u zemlji imamo kartele kojima stoje na raspoloženju fondovi od miliona i miliona dinara, govori se čak i o 60 miliona za propagandu možda, dok ti veliki karteli imaju tako ogromna sretstva na raspoloženju, kakva sretstva ima naša poljoprivreda na raspoloženju da se bori protiv jednog nepravednog stanja? Ja mislim da je bilo sasvim opravdano što je izveštaj Finansijskog odbora upozorio na opasnost kartela i podvukao da su ti karteli štetni po interese potrošača. Goloruka poljoprivreda ne može se boriti protiv onih koji zastupaju neopravdane ekonomske interese.

Ja govorim u duhu solidariteta socijalnih grupa u zemlji, ali ja mislim da je jedna od najsudbonosnijih pogrešaka u socijalnom i političkom formiranju naše države što su se zemljoradničke mase prikupljale na čisto regionalnim i ekonomskim osnovicama, mesto na ekonomskim osnovama. Mnoge političke razmirice ne bi se nikad zaoštravale u toj meri da je bila jedna jedinstvena ekonomska, ne staleška, nego ekonomska politika najmnogobrojnije socialne grupe u našoj zemlji, poljoprivredne. Ako bi se stvorilo jedno gledanje na pravac ekonomske politike među poljoprivrednicima samim, do toga ne bi došlo. Ali ja mislim da je jedan veliki problem jugoslovenski problem tako reći, da zemljoradnici saraduju na velikim pitanjima svoga ekonomskog opstanka. Posedina kojima je osnovana egzistencija naših zemljoradnika su liliputanski, su manji nego u ma kojih drugoj zemlji u Evropi. To nam nameće bez ikakve sumnje zadružni princip. Ali ako govorimo o zadruharstvu u našoj zemlji moram, i žalim što moram to

da konstatujem da ima jedno odeljenje pri Ministarstvu privrede, koje se zove: odeljenje za agrarnu politiku i kooperaciju. Ne daje se ovome odeljenju ni ime zadrugarsko odeljenje. I ovo odeljenje ima za zadruharstvo u Ministarstvu sledeće kredite. Za celo zadruharstvo 80.000 dinara. Dravska banovina ima za podizanje zadrugatstva 18.000 dinara, a Savska 170.000 dinara. To su strašne brojke. To se vidi kako daleko dovodi pomanjkanje poljoprivrednih mentaliteta u ovoj zemlji. Velika je opasnost da se razvija poljoprivredni proletarijat koji bi bio opasan državnome redu. Ne varajmo se. Naš seljak je do sada bio pauperiziran i donekle proletariziran. Iz toga stanja mora se naći jedan izlaz. Ja vidim taj izlaz u udruživanju poljoprivrednih snaga ove zemlje. Ja vidim u stvaranju jednoga Jugoslovenskog poljoprivrednog udruženja jednu garanciju da se stvori taj poljoprivredni mentalitet koji danas u ovoj zemlji, žalibože, još ne postoji. Ako bi se stvorilo ovakvo jedno udruženje koje bi obuhvatilo celu zemlju, ja mislim da bi ovakvim načinom bila stvorena najmnogobrojnija energija koja bi se orijentisala u pravcu jedne jedinstvene jugoslovenske politike. Mi imamo u našoj zemlji 11 miliona hektara obrađene zemlje. Naši zemljoradnici imaju po porezi od 5—10 hektara zemlje. Ako bi dao za ovako jedno poljoprivredno udruženje svaki seljak samo 10 do 20 dinara na godinu, skupila bi se na taj način ogromna suma i na osnovu toga bi ovakvo jedno udruženje moglo da konkuriše Ministarstvu poljoprivrede, čiji je ceo budžet spao na ciglo 50.000.000 dinara.

Ja mislim da bi bilo posve ispravno da je ušla ideja novih odnosa prema kartelima u izveštaj finansijskog odbora. Kako sam ja već kazao i u finansijskom odboru, ja mislim da će i u buduću nesumnjivo doći do monopola šećera. Ja sam kazao da dobro znam da stvaranje ovakvog monopola traži velike kapitale i da je to u sadašnjem momentu neizvodljivo. Ja mislim da bi bilo potrebno da se ovo pitanje proučava. U našoj zemlji nije razvijena u dovoljnoj meri organizacija poljoprivrednih pecara na zadružnim principima, ali ja mislim, da je to pravi agrarni interes. Ja mislim da ćemo morati da idemo stopama Čehoslovačke koja je stvorila jedan veliki sistem zadružnih organizacija poljoprivrednih pecara. I jednog dana, ja mislim da ćemo morati pomišljati, opet u budućnosti, na stvaranje jednog novog monopola, koji bi doneo velike kapitale našem fiskusu, našoj državnoj blagajni. Borba protiv kartela je apsolutno opravdana, pošto karteli podražavaju visoke cene industrijskih produkata, i ja mislim da je posve opravdano što je rekao Bata pre nekoliko dana: „Moje je mišljenje da su do ovakvog stanja koje vlada u Evropi doveli baš oni ljudi, koji sede u raznim kartelima.“ Velika razlika u cenama produkata poljoprivrednih, industrijskih i sirovina otuda je došla što postoje karteli industrije. Ja mislim da nema drugog izlaza iz današnjeg teškog stanja, gde su se srozali produkti poljoprivredni na jedan u istoriji ekonomskih odnosa neverovatno način, nego da se srozaju i cene industrijskim produktima. To je zahtev koji je neminovan. Ja mislim da će vlada morati ceo svoj interes da ujedini, da će morati da dođe na način koji nije štetan po privredu do pada cena industrijskim produktima, da dođe do makaza, da se te makaze približe i da neće Vlada dalje trpeti jedno stanje koje je štetno i koje ubija celu našu privredu.

Ja bih govorio nekoliko reči o našim rudnicima.

Ja moram tvrditi da je u Jugoslaviji došlo do velikog napretka naših rudarskih preduzeća dok u Austriji ova preduzeća bila su u vrlo lošem stanju. Jugoslavija ih je modernizirala i racionalizirala na taj način, da tamo gde je pre radilo 800 rudara danas radi oko 400 rudara. Ovi rudari rade pod najtežim uslovima. To je paklen rad za ove dve, tri do četiri banke dnevno. Oni se bore za svoju egzistenciju i ja bih bio vrlo sretan ako Ministar šuma i ruda posvetio pažnju teškom stanju rudara Jugoslavije. Tu se nameće jedan vrlo interesantan problem, problem elektrifikacije, koji je u najtešnjoj vezi sa rudnicima ugljena. Neki rudnici su pasivni. I samo putem elektrifikacije je moguće da se ova pasivnost ukine. U banskom Veću bilo je govoreno a i sam Ban se tome priključio da bi bilo dobro da neki rudnici u Dravskoj banovini budu oduzeti od države banovini. Na taj način bi se oslobodila država nekih pasivnih preduzeća, ali to bi vanredno uticalo na celokupnu privredu banovine koja bi mogla da uživa sve blagodeti elektrifikacije. Ja mislim da bi morala naša Vlada posvetiti pažnju kontroli uvoza luksuznih predmeta. To je neverovatno šta naša država uvozi. U Jugoslaviju se uvoze nepotrebni predmeti. Činjenica je da se u Jugoslaviju uvozi svile za 164 miliona dinara, voće za 45,000.000 dinara, limuni i pomorandže za 36,000.000 dinara, čokolade za 6 miliona dinara, Porculan za 27,000.000 dinara, loj za 20,000.000 dinara.

Sasvim je dobro spomenuto u izveštaju Privrednog odbora kluba senatora da je u našu državu uvezeno ugljena za 137,000.000 dinara. Ja mislim, da taj ugljen koji se uvozi, nije tako prvorazrednog kvaliteta da bi apsolutno morao da se uvozi.

Na kraju bi sasvim kratko pomenuo pitanje razduženja seljaka. Ja mislim da su od strane Vlade potrebne energične i brze mere. Ja nisam iz krajeva gde je taj problem najakutniji, ali ja dobijam pisma iz raznih krajeva države u kojima se traži da Vlada pristupi ovome problemu i to čim pre. Ja mislim da je neophodno potrebno da sudovi prestanu sa prodajom, sa izvršenjem prodaje, da se obustavi egzekucija prodaje seljačkih imanja. (Burno odobravanje). To pitanje možda nije ni u tolikoj meri važno za Srbiju, gde postoji okučje, ali ima mnogo banovina u Jugoslaviji, koje remaju načelo okučja i gde se može slobodno da prodaje zemlja seljaku. Ja mislim da okučje nije baš jedan znak našeg pravnog poretka; okučja ima i u anglo-saksonskim zemljama, pa ne vidim zašto ga ne bi uveli i u one krajeve naše države gde ga još nema.

Ja samo upozoravam, da je na poljoprivrednoj anketi, koja se održala u Ljubljani pre pedeset godina, da se već tada plediralo od strane naših privrednika i političara, da se uvede okučje i u slovenačkim zemljama, to jest da se jedan deo zemlje seljaku ne sme da proda.

Ja sam bio vrlo srećan što se je gospodin Ministar finansija izrazio u Finansijskom odboru, da će se pristupiti jednoj reformi odnosno izradi jednog novog zakona o državnom računovodstvu. Taj novi zakon apsolutno je potreban i to će biti jedan veliki uspeh i gospodina Ministra finansija, a u isto vreme biće jedan uspeh i naše države, pošto je stari zakon o državnom računovodstvu jedna ogromna zapreka privrednom životu. Ako se pristupi toj reformi ne sme se zaboraviti da se u tome novom zakonu omogućiti nadmetanje malom zanatliji i malom čoveku.

Srećan sam što će doći i do zakona o državnoj statistici pošto ćemo bez jednog takvog zakona izgledati stranom svetu, da nemamo pravog smisla za privredni život.

Ako sam ja sada govorio o potrebama naše poljoprivrede, ja ne zaboravljam da ima i industrija svoje veliko značenje. Ja dobro znam da je od godine 1921 naše pučanstvo poraslo u gradovima za 693.000 duša, dakle za jednu trećinu celokupnoj porasti. To je početak jedne urbanizacije. I ja mislim, čim ova urbanizacija bude više napredovala, čim se pučanstvo u gradovima bude pojačavalo da će posle toga usled ovog ekonomskog napretka koji će se stvoriti, doći do velikog izražaja ekonomski polet poljoprivrede, pošto će to stanovništvo biti prinuđeno da se organizuje. Za dokaz kako je naša zemlja nerazvijena u poljoprivrednom pogledu, treba baciti samo jedan pogled na naše poljoprivredno školstvo. Mi imamo u našoj zemlji 174 srednjih škola, dakle jednu srednju školu na 68.000 stanovnika a imamo samo 2 srednje poljoprivredne škole, 43 niže poljoprivredne škole, dakle jednu poljoprivrednu školu na 300.000 stanovnika. U vremenu u kome živimo razvija se danas planska privreda i meni je vrlo teško da je jedan pokušaj odnosno privrede zlo svršio. To je žitni režim. Neću da govorim o svima uzrocima. Ali ako se je uveo žitni režim za žitarice bilo je sasvim prirodno da se planska privreda morala uvesti i za ostale produkte koji su izvor blagostanja za one krajeve gde nema žitarica. Ako se uveo žitni režim, trebao se uvesti i režim drva, režim vina i režim stoke. To je u našim izbornim srezovima na severnoj granici opšte mišljenje: da se ova planska privreda nije smela ograničiti samo na jednu vrstu privrede. Ja priznajem da je u poslednje vreme mnogo toga bilo urađeno što je i još ranije trebalo da se uradi. Osnovan je, n. pr., Zavod za unapređivanje spoljne trgovine — jedna ustanova za privrednu obaveštajnu službu koja pod vodstvom d-r Jaroja Tomička sjajno radi na osnovu zakona od 1929 godine. Ja moram odmah reći da ovaj zavod ne radi samo u korist industrije nego i u korist poljoprivrede u istoj meri. Ja pozdravljam rad g. Ministra trgovine i industrije, d-r Kramera, koji pristupa na osnovu jednog zakonskog nacerta, instituciji trgovinskih atašea. Meni je teško što moram da konstatujem da sam još 1921 godine u Ustavotvornoj skupštini naglašavao s govornice potrebu da se pošalju u inostranstvo trgovinski ili ekonomski atašei. Ali tokom minulih godina nije u ovom pogledu ništa učinjeno, te ova tako važna obaveštajna služba u inostranstvu nije mopta da radi. A to je bilo od ogromne štete za naše privredne interese u inostranstvu.

Gospodo narodni poslanici, ja neću da vodim ovde nikakvu polemiku, ali samo konstatujem da je jedan od mojih predgovornika upotrebio u skupštini reč „robovi“, to jest da su oni, koji su pre živeli pod sistemom trošarine, bili nekakvi robovi tadašnje Austro-Ugarske, a oni koji nisu imali toga sistema trošarine, da su bili slobodni ljudi. Taj uvaženi predgovornik, koji je upotrebio ovu reč „robovi“, bio je nekadašnji potpredsednik Narodne skupštine na Krlu i on dobro zna iz naše političke istorije da je ta reč nekada postojala u našem političkom rečniku, ali sam ja vrlo srećan da je taj rečnik zatvoren i vrlo sam srećan da je zatvoren za večita vremena. (Odobranje i pljesak). I ja nikako ne želim da se taj rečnik ikada više otvori. (Odobranje). Ja sam potpuno ubeđen da pitanje trošarine nema s tim nikakve veze, pošto ima velikih zemalja u Evropi koje takode žive pod režimom tro-

šarine i niko do sada nije rekao da su te zemlje zbog toga zemlje političkih robova.

Naše željeznice imaju na svaki način jednu prednost koju nemaju željeznice dugih zemalja i ona je u tome, da ove željeznice nisu u deficitu kao što su one u deficitu u mnogim drugim naprednijim zemljama. Ako govorim o željeznicama, ja ne smem zaboraviti isto tako i naše drumove. Mislim da je skoro sve jedno ako je u budžetu ovaj ili onakav stav u pogledu popravke drumova. Glavno je pitanje, to sam rekao i u Finansijskom odboru, da se mora naći strani kapital za stvaranje novih drumova, pošto bez stranoga kapitala nikada ne ćemo doći do velike mreže naših drumova. I ako ne stvaramo nove drumove u našoj zemlji koja je bedna po drumovima, naš seljak će ostati u jadnom stanju, pošto nikada neće doći u dodir sa životom, sa velikim svetom. Mislim da pitanje stvaranja naših drumova jeste jedno važno pitanje i ono se ne može rešiti na parče, nego ja mislim da naš Ministar građevina treba da pristupi ventiliranju toga pitanja na koji će se način stvoriti jedna mreža drumova, koja će biti takva da će stranac kazati da smo zemlja koja je napredna.

Ja držim ipak svoju današnju reč sa izvesnim optimizmom i izvesnim poverenjem. Kriza poverenja je u celome svetu. Radi toga ja mislim da treba malo poverenja i našoj Jugoslaviji i smatram da smo na pravome putu. Bez poverenja i bez jednog zdravog optimizma, mi nećemo prebroditi ove teškoće koje su pred nama.

Gospodo narodni poslanici, ja bih odgovorio i politički zašto hoću da glasam za taj budžet. Ne samo s toga razloga pošto su Slovenci dobre gazde i dobro znaju šta to znači ako ovakav jedan naert gazdovanja za jednu godinu ne bi bio primljen, nego ću navesti nekoliko čisto političkih razloga sa kojih ću glasati za ovaj budžet. Ja neću u Jugoslaviji jednu „Kerenštinu“, neću one metode politike, koji su prouzročili pad velike Rusije. To je bila „Kerenština“. Neću jedan pojam slobode koji je nesavremen. U jedno vreme u koje je ekonomska sloboda skoro ukinuta, u jedno vreme, u jedno doba u kojem su ogromne zapreke u ekonomskom životu, treba revidirati i pojam slobode. Sloboda je nešto relativno, nije ništa apsolutno, i sloboda treba da odgovara duhu vremena u kome živimo.

Glasam za ovaj budžet, pošto ovakav jedan budžet uslovljava jedan rad koji će izveden do poslednjih granica dovršiti zgradu Jugoslavije. Ekonomsko jugoslovenstvo je danas razvijenije nego li kulturno jugoslovenstvo. Ekonomsko jugoslovenstvo dovesti će do potpunog našeg jedinstva. Jedno od sredstava ekonomskog jugoslovenstva je i naš državni budžet, koji nalaže žrtve i štednju u imperativnim interesima naše nacionalne i državne celine. To su razlozi zbog kojih ću glasati za ovaj budžet.

Prešednik D-r Kosta Kumanudi: Ako Narodna skupština pristaje, ja predlažem da se prekine diskusija o budžetu, koju ćemo nastaviti večeras u 9 časova, a sad da predemo na izbor jednog potprešednika. (Pristajemo). Molim g. sekretara da proziva poslanike.

Sekretar Ante Kovač proziva poslanike da glasaju. (Nastaje tajno glasanje).

Prešednik D-r Kosta Kumanudi: Rezultat je glasanja: glasali su 181 poslanik. Od ovog broja dobili su glasove ova gospoda: G. Kosta Popović 99 glasova, g. d-r Milan Sekulić 74 glasa, g. Vasilj Grđić 2 glasa,

g. Sava Savić 1 glas, a g. d-r J. Dužoković 1 glas, g. Emilijan Grbić 1 glas i tri listića su prazna.

Prema tome za potprešednika Narodne skupštine izabran je g. d-r Kosta Popović. (Uzvići: Živeo!)

Ovu sednicu prekidamo, s tim da nastavimo rad večeras u 9 časova.

Sednica prekinuta u 19.30 časova.

(Nastavak sednice u 21 čas).

Prešednik D-r Kosta Kumanudi: Nastavljamo pretres budžetskoga predloga. Ima reč g. dr. Milan Metikoš.

D-r Milan Metikoš: Gospodo, narodni poslanici, ne treba se čuditi, što nakon 4 godine, kako nismo imali parlamenta, u ovoj budžetskoj raspravi dolazi do izjava i do kritike, koja je, sa obzirom na sklop ove Skupštine i sa obzirom na njen odnos prema Kraljevskoj Vladi, izgledalo kao da je nemoguća, i stvarno je to bezuvjetno bilo potrebno. Potrebno je da Kraljevska vlada ima mogućnosti, da upozna potpuno sva raspoloženja u našem narodu, iz svih naših krajeva, iz svih područja našeg narodnog, napose ekonomskog i socijalnog života, kako bi bila u mogućnosti, da može narodne potrebe, koje su ovim budžetom, koji je u pretresu, predviđene, da ih udovolji, da ih može u redu zbrinuti i da nastoji ono, što je moguće, da se u narodu poluči što bolje zadovoljstvo, jer samo zadovoljstvo u narodu može dokazati i opravdati zdrave izgleda za budućnost naše nacije i naše države.

Ekonomske prilike, koje su danas ne samo u našem narodu, ne samo u našoj državi nego u čitavom svetu, tako teške, da daju, u velikom, odraza na svakome koraku. Mi ne možemo, a da ne učinimo pogrešku, da predemo bilo preko koje pojave toga našeg teškog kritičnog privrednog života. I mi smo jutros a i danas slušali naprekidno upozorenje, koja su potrebna, da se imadu u vidu, u pitanju štednje. Kaže se: štednja je potrebna i to svestrana štednja, na svima mestima, u svima područjima našeg javnog života, u svima organizmima naše administracije, i to, da je ta štednja što veća, jer su naše prilike tako teške, da, ako nas štednja ne spase, možemo dočekati još teže prilike, nego što su ove današnje. Ja bih, gospodo poslanici, skrenuo pažnju samo na neke momente, u kojima je potrebno da se izvrši štednja. Mi imamo toliki broj Ministarstava i to privrednih Ministarstava. Ta sva privredna Ministarstva mogla bi se grupisati eventualno u jedno Ministarstvo, mogla bi se administracija skoncentrisati i mogle bi se mnoge uštede da izvrše. Vidite, n. pr., samo kod jednog privrednog Ministarstva a to je Ministarstvo saobraćaja! Vidimo u Generalnoj direkciji načelnika, u Ministarstvu načelnika, u direkciji načelnika i takvih stotine i stotine načelnika čije bi funkcije po shodnoj organizaciji službe i po praktičnoj štednji mogle ili da se spoje ili da eventualno nestanu. U svoje vreme u jednoj susednoj zemlji postojalo je jedno privredno Ministarstvo ili Ministarstvo narodne privrede, koje je imalo i Ministarstvo saobraćaja i Ministarstvo trgovine i Ministarstvo poljoprivrede. Sve je bilo ujedinjeno, samo su pojedine grane imale pretstavnike u pojedinim načelnicima. Vidite, na primer, kod nas to nije slučaj. Naša zemlja koja je pretežno poljoprivredna, agrarna zemlja ima Ministra poljoprivrede. To Ministarstvo poljoprivrede je tako organizovano, da kad bi neki stranac razgledao budžet toga Ministarstva dobio bi utisak, da je to Ministarstvo specijalno za ergele, kao da mi ništa drugo nemamo u poljoprivredi osim ergela, osim svilare i osim klasne

lutrije. To vam odmah dokazuje kako naš privredni život boluje usled slabo organizovane administracije u poljoprivrednoj grani. U našoj poljoprivredi danas se konstatuje, da imamo oko 200 raznih vrsta pšenice, stotinu vrsta raznih drugih žitaica, i kad bi neko iz inostranstva tražio da kupi 1000 vagona pšenice, ili deset hiljada vagona, kod nas je vrlo teško dobiti jedan tip pšenice, da može da se preuzme u punom opsegu, jer on traži isti tip; on traži hiljadu ili pet stotina vagona istog tipa vina, jednog tipa samo, a mi toga nemamo. Mi n. pr. imamo poljoprivrednu politiku vođenu na jedan specijalan način. To vam dokazuje nedavna izložba u vagonima. Kod nas u doba teške ekonomske depresije, kad seljak prosto muku muči, da ma bilo kojim načinom dođe do krajcare, do para, oni njemu danas dovoze u elegantnim vagonima jednu specijalnu svinju, jednu specijalnu kokoš, jednu specijalnu gusku i na jedan takav način baš sada u zimsko doba, kad je najmanje podesno za propagandu, oni vrše neke ekspedicije u nekoliko vagona, misleći da dolaze u izvesnu intelektualnu sredinu, u kojoj treba držati predavanja o nekim specijalnim sortama. Oni drže, da dolaze u Italiju ili Francusku, da pokažu naše najbolje egzemplare i kao da ne idu u Vardarsku, Moravsku i Savsku banovinu, oni voze sve te tipove, a sve to ti je podesno za naše krajeve niti će doneti koristi, a kad se uzme, da će ta izložba koštati otprilike nekoliko miliona dinara (Jedan glas: 5 miliona!) oko 5 miliona, dakle u doba kad se svaka para mora da štedi, danas ne nalaze oni boljeg posla, nego da jednu vagonsku ekspediciju sa troškom od 5 miliona voze, i da se nekoliko gospode činovnika, koji nemaju druga posla, voze, po raznim krajevima zemlje naše, da ubiraju dnevnicu, da troše skupe pare u ovo teško doba. Dakle vidite, gospodo, kad bi kod nas postojala tesna veza i saradnja među ministarstvima, pa da na primer Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo trgovine, Ministarstvo šuma i ruda, Ministarstvo saobraćaja, kao privredna ministarstva, saraduju među sobom, pa da te stvari zajedno pretresaju pre nego što ih stave u rešenje, nebi došlo do ovoga, niti bi Ministarstvo saobraćaja to odobrilo, niti bi Ministarstvo privrede pristalo na takvu izložbu, jer to je jedan neracionalni privredni plan. (Pljeskanje i burno odobravanje). Zato je prva potreba, da se izvrši jedna privredna reorganizacija svih ministarstava. Ta je potreba ne samo radi samoga naroda, nego i radi države i radi štednje u budžetu. Na taj način bi se izbegli svi ovi veliki izdatci, koji se sad na takve ustanove daju. Druga jedna stvar, gospodo poslanici, na koju imam da skrenem vašu pažnju, ta je, da u svima našim državnim resorima imamo i raznih privrednih preduzeća. Ta privredna preduzeća su mahom industrijska ili bankarska preduzeća. Zato je potrebno, da se izvrši komercijalizacija svih tih privrednih preduzeća. Na primer kod Ministarstva šuma i rudnika imamo 15 rudnika, i dva šumska preduzeća; zatim kod Ministarstva trgovine i industrije imamo državnu Hipotekarnu banku, a kod Ministarstva poljoprivrede imamo Klasnu Lutriju, svilarska preduzeća, i tako dalje ima i mnogih sličnih ustanova. Dalje imamo u Beogradu, Cetinju, Sarajevu itd. državne štamparije itd., i ja mislim, da bi bilo potrebno, da se sve te privredne ustanove skoncentrišu u jedno Ministarstvo. U tome Ministarstvu treba da postoji jedan plan, da ima jedan potreban elasticitet, i da među svima tim preduzećima bude jedna veza, na jedan zgodan i praktičan način,

i onda se nebi desilo ovo što se danas radi, da imamo pasivna preduzeća, kao što je na primer ona štamparija na Cetinju. Mi vidimo, na primer, da se ove godine ta štamparija na Cetinju rashoduje iz državnog budžeta. Vidimo da je ona predata Zetskoj banovini. To je jedno preduzeće, koje je bilo samo na štetu državnu, i zato je država njega i predala banovini va dalje upravljanje i u vlasništvo bez naplate samo da se kurtališe pasivnog preduzeća.

Kad bi se dakle sva ta preduzeća skoncentrisala, i kad bi se na jedan zgodan način udružila, ona bi sigurno dala izvesnu korist, a ovako su samo jedna čista šteta za državu. Ja dakle držim, da bi se tim skoncentrisanjem učinila jedna korist, ne samo štednja u personalu, nego i višak u dohotcima, jer su ta preduzeća vrlo dobro fundirana i kao takva, i dobro organizovana mogla bi da dadu i državi veliku korist. Da se to sprovede, potrebno je da o toj stvari razmisli Vlada i da nađe način da se to i sprovede.

U znaku štednje kako smo čuli danas od nekoliko govornika potrebno je da se izvrši jedna svestrana revizija penzionera. Mi imamo, gospodo, penzionera, koji i sami ne znaju kako su dobili tu penziju. Pre nekoliko godina izašla je bila jedna knjiga o našim penzionerima.

U toj knjizi koju je napisao jedan stručan čovek čini mi se iz Glavne kontrole, čovek, koji je to sve video i posmatrao, kako se i šta radi, u onim partijskim u prošlosti teškim režimima, da su mnogi i mnogi ljudi došli do penzije a da nisu imali uslova za to. Priznavalo se na hvatove nacionalni rad i mnogi je zbog toga, što je imao izvesan nacionalni rad došao do pune penzije a bilo je i takvih, koji su imali privatna zvanja a koji su jednoga dana stupili u državnu službu, i kojima su jednostavno priznavali sve godine, koje je proveo u privatnom zvanju, i takvi su dobijali i danas primaju pune penzije. Dakle, gospodo, hitno je potrebno, da se obavi revizija penzija. Kad bi se taj rad savsesno obavio i kako Kraljevska Vlada nalazi, a i mi nalazimo da je to hitno i važno da se učini, mi bi dobili jednu vrlo veliku uštedu. Ne smemo da zaboravimo da mi trošimo godišnje na penzije i penzionere preko 800.000.000 dinara. Gospodo poslanici, da kažem par reči i o žitnome režimu. Mi koji smo poslanici iz pasivnih krajeva imamo češće žalbe imao sam jedan slučaj, kada sam se odavde iz Skupštine nedavno vratio svojoj kući, našao sam jednoga čoveka, koji je bio kod poglavara sreskoga u hapsu. Ja sam se interesovao o čemu se radi i javljeno mi je ovo. Kod toga čoveka obavili su poreski organi konfiskaciju radi dužne poreze, i pošto ovaj nije imao gotovih para da plati kazao jeli Evo imam pet do šest vreća pšenice, uzmite pšenicu i naplatite porezu i dajte mi mira, jer ja drugo ništa nemam. Poreski su mu organi kazali, da oni ne mogu primiti pšenicu, nego neka on odnese pšenicu da proda i donese novac, a pošto je taj čovek od sreskoga mesta daleko nekih 20 kilometara, a nije znao da postoji neki žitni režim, odneo je na vašar pšenicu, da je proda i plati porez. Čim se pojavio na vašaru sa pšenicom, organi finansijske kontrole uhvatili su ga i povelili sreskom poglavaru, a ovaj ga je kaznio sa 10 dana zatvora i pšenicu proglasio za propalu. Kada sam došao tome čoveku, on mi je kazao: molim vas ja imam šestero dece kod kuće, a hleba nemam. Ja sam došao po ovome velikom mrazu da svoju obavezu radi dužnog poreza izvršim, a sada su me zatvorili, pšenicu oduzeli, porezu ne mogu platiti, a međutim deca mi ostaju bez hleba kod kuće. Ja sam po tome predmetu

postupio kako sam smatrao za svoju dužnost i taj je čovek dobio slobodu i otišao kući. U tome našem srezu niti ima ko da kupi tu sretnu pšenicu, niti se može prodati recimo zastupstvu privilegovanog društva, jer takovog tamo nema i tako se svet naš pati, bez potrebe. To unosi zlu krv u narod.

Ja sam iz diskusije koja se vodila u Finansijskom odboru imao prilike da čujem da su neka gospoda znala da će se uvести žitni režim. I kada su znali, oni su se pobrinuli, da se nabave dovoljan broj šleпова punih žita pa čim je zakon stupio na snagu, odmah su to svoje žito dali da se proda, i ti, koji su to radili morali su zaraditi grdne pare, a oni seljaci producenti, koji nisu znali za tu špekulaciju niti su upućeni u to, i danas sede kod svojih kuća sa svojom pšenicom, koju prodati nemogu.

I gospodo, kad se zna da na opštem svetskom tržištu cerealiija cene pšenici rastu i da se može očekivati da će uskoro biti tolike, da će se pšenica i iz slobodne ruke moći bolje da proda nego što se prodaje Privilegovanom društvu, ja sam mišljenja, da bi ovaj žitni režim trebalo što pre likvidirati, a da se to ne odlaže na neznam koliko vreme, nego da se odmah likvidira i to u tome pravcu, da se ono što preuzme Privilegovano društvo odmah unovči, a ono ostalo što ostane kod seljaka producenta, da on to sam može slobodno da proda, pa makar za vreću pšenice dobio i svega 70 dinara.

Gospodo poslanici, proizlazi iz svega da je žitni režim vrlo težak. Država je preuzela izvesne obaveze i ja držim iako je država preuzela na sebe te obaveze, da se ipak može naći izlaza iz toga. Mi smo čuli, iz izjava naših drugova poslanika iz Vojvodine, dakle iz kraja, koji je u glavnom i zahvaćen tim žitnim režimom, da su svi oni, koji su prodali pšenicu, dobili samo sredstva da njima isplate svoju dužnu porezu. I pošto je narod tamo mnogo dužan poreze i pošto je prodao pšenicu da se razduži u porezi, i ispuni svoju obavezu prema državi, ja sam mišljenja, da bi se mogao naći takav izlaz, da se svima onima, koji su tu pšenicu prodali, a kojima ona nije plaćena — a takvih ima mnogo da se svima tima izdadu državni bonovi uz obavezu, da će ih država primiti u otplatu njihove dužne poreze, pa da se na taj način ne zavlači, nego brzo likvidira žitni režim. Ja hoću ovom prilikom da spomenem jednu rdavu praksu, koja je nastupila zbog nedovoljnog proučavanja stvari, kad je ona bila aktuelna, jer smo ovu istu praksu imali i prilikom ovog rešenja o žitnom i mlinskom zakonu, kao i kod onog rešenja Kraljevske vlade od prošle godine, po kome su se primali bonovi od 20% krunskih novčanica za isplatu dužne poreze. Tada su izvesna gospoda znala još godinu dana unapred, da će ovo rešenje biti doneto, pa su to javila izvesnim bankama, koje su kupovale ove bonove u velikim masama, za 20 ili 30% od njihove vrednosti, a država ih je posle otkupljivala u njihovoj punoj vrednosti. Tu su mnogi zaradili na štetu države.

Ja držim da bi ovakva praksa trebala da se iskorjeni. Ovo napominjem stoga razloga što nam pretstoji još jedan problem za rešavanje, a to je problem razduženja seljaka. Ja sam video, da se ovaj problem povlači kod nas još od 1928 godine. A taj je problem neprekidno aktuelan i čini mi se da je dobio svoju najaktuelniju fazu za rešavanje, baš sada, kad imamo u punom opsegu najteže stanje u našoj zemlji što se može zamisliti. Ja sam skoro čuo da ljudi i deca boluju od raznih epidemičnih bolesti. Pozvali su lekara da im dođe i kad im je ovaj pripisao lekove nisu imali

zašta da kupe ih. Tako je teško stanje u selu. Kad se uvaži da imamo u našim selima po svima krajevima toliko velikog zaduženja da ono prelazi cifru koja je danas pominjana, cifru od tri i četiri milijarde a ja mislim da to zaduženje nije ništa manje i od šest milijardi.

Ja ću vam, gospodo, to da utvrdim na jednom primeru iz moga sreza, jer sam ja ustanovio, po aproksimativno prikupljenim podacima u toku prošle godine, da mi imamo u srezu preko 22 miliona dinara seoskog zaduženja. Ako uzmemo da imamo 3000 srezova i neka ima svaki toliko, onda znamo koja cifra izlazi. S obzirom na to što je to pitanje tako krupno i što je suma, koja je u pitanju tu tako velika, ja držim, da bi tome pitanju trebala da se posveti specijalna pažnja i da se kod toga ne učini ona greška, koja se učinila kod žitnog režima i kod Zakona o primanju krunskih bonova 20%. Kod te stvari, treba da bude hitno konsultovanje, ne samo Finansijskog odbora, već i Privrednog veća, zadružnih saveza nego i pri vrednih organizacija, da se pospeši donošenje zakona o razduženju sela i seljaka koji bi doneo puno rešenje toga pitanja. Ja držim, pre no što bi se tom punom rešenju pristupilo, da se učini izvesno olakšanje; izvesna olakšanja mogla bi se učiniti ovako. Pre svega selo se jada na teške velike kamate. Ja sam čuo od seljaka ovakvu jednu primedbu. Digao sam pre 5 godina 5000 dinara pozajmice. Kupio sam jednu kravu za 5.000 dinara. Ja sam plaćao na tih 5.000 dinara kamate od 20% i ja sam u pet godina isplatio punu glavnicu onome, koji mi je pozajmio, a sad nakon 5 godina ona krava koja je vredila 5.000 dinara vredi 500 dinara i ja sam pripravan, da tu kravu dam svome verovniku samo da se razdužim. Imate slične slučajeve i to svuda, da je tako čovek kupio pre 5—6 godina zemlju 3—3 jutra po relaciji ondašnje cene 15—25 hiljada dinara po kat. jutru. On ima danas isto zaduženje, smanjeno je otplatom možda samo za petinu, jer je zbog plaćanja velike kamate bio u nemogućnosti da se razdužuje. Danas se taj čovek nalazi u situaciji da proda ne samo tako kupljenu zemlju, nego još dva puta toliko, od ranijega svojega poseda, samo da se razduži. Dakle, s obzirom na to, ovo pitanje traži da se u pitanje kamate najpre zahvati. Trebalo bi zakonom fiksirati kamatu, pasivnu kamatu, da niko ne može ni pod kojim vidom, na menicu ni na obligaciju da naplaćuje više od 12% kamate. One dugove, koji su na menicu ili na obligaciju trebalo bi da se mesto kratkoročnih, pretvore, konvertiraju u dugoročne, da se dade 10—15 godina mogućnost, da se dade u anuitetima otplata duga. Trebalo bi ne samo da se obustave sva izvršenja nego i sva utuženja. Obustava samo izvršenja bila bi polumera. Ako se želi da se selo zaštiti, trebalo bi doneti rešenje da se ne mogu utuživati seoski dugovi kroz izvesno vreme. Istovremeno treba zaštititi novčane ustanove radi vraćanja uloga. To bi bile mere, koje bi se trebale poduzeti po tome pitanju, a moglo bi se nastaviti hitno proučavanje pitanja o razduženju sela i kako da se donese o tome potrebni zakon. Mi smo, gospodo, prilikom rasprave o rasterećenju naroda, u našem budžetu videli, da osim redovne poreze neposredne, imamo i posrednu. Među njima i to jedan od najtežih oblika jeste pitanje trošarine, specijalno trošarine na vino i rakiju. Ja sam jutros, kada sam slušao ekspoziciju gospodina Ministra Finansijske pribeležio, da je ukupno zaduženje, odnosno ukupna obaveza fiskalna našeg naroda u današnjem budžetu preko 6800 miliona dinara.

Gospodo, bila je primetba da je to preteško opterećenje. Ja ću biti slobodan sa podacima, koje je neki dan izneo jedan naš drug da konstatujem, da se je u našoj državi popilo samo piva, vina, rakije i alkohola u 1930 godini za 8,128.422.000.— dinara, dakle preko osam milijardi. Istina je, da je potrošnja piva, vina, rakije i alkohola spala u 1931 god. na 5,136.460.000.— dinara, što znači skoro za 34%, što dokazuje da je konzumna moć naroda u tolikoj srazmeri opala. Ali dok možemo toliko da potrošimo na piće, ja držim da ovo opterećenje naroda od 6,800.000.000.— dinara odgovara mogućnostima, koje su tu da može taj teret da podnese, samo treba pravedno oporezivanje svuda provesti, napose na preduzeća.

Što se tiče same štednje upšte, ja sam u mome kraju posmatrao, da se za godinu dana popušilo, što se vidi preko veliko prodaje duvana, za 5,000.000.— dinara. Video sam po podacima iz Poreske uprave i Finansijske kontrole, da se popilo iste godine onoga pića, koje je vidljivo i koje je prošlo kroz trošarinske registre za sumu od 9,000.000.— dinara, to znači zajedno se popilo i popušilo u moje poreskom srezu u jednoj godini za 14,000.000 dinara. Konstatovao sam da ukupna cifra poreza svih oblika, ne samo zemljarine, nego i tečevine i poreza koji se naplaćuje preduzećima obaveznim na javno polaganje računa, dakle svi zajedno u istoj poreskoj upravi platili su za godinu dana 1,800.000.— dinara, a popušilo se i popilo, što je prošlo kroz trošarinske registre i veleprodaju duvana za 14,000.000.— dinara. Ustanovio sam nadalje, da ono piće, što nije prošlo kroz trošarinske registre, ono što je producent sam popio iznosi preko 9 miliona dinara, a ono što se sadilo duvana, bez dozvole finansijskih organa na našem području, po presudama koje su pale, iznosi globa i kazne u visini cirka 5,000.000 dinara. Dakle, hoću da kažem, da je pitanje trošarine na vino i rakiju vrlo važno, jer je to pitanje u izvesnim našim područjima u državi bilo rešeno na jedan dobar način, da narod nije trpeo nikakvo uzrujanje, napose u onim krajevima bivše Kraljevine Srbije i na području bivše Kraljevine Crne Gore, gde je važio zakon o krčmarini, čini mi se od 1860 godine. Po ovom zakonu seljaci producenti imali su mogućnosti da svoje piće koje su proizvodili, mogu prodavati prosto od trošarine. Tek od pre godinu ili dve dana došao je jedan zakon, koji je doneo tu trošarinu i u ove krajeve, koji je nisu nikada poznavali. Ja sam mišljenja, da tu trošarinu treba tako rešiti, da se dobije puno zadovoljenje seljačkog naroda.

Ja sam slušao razloge, koji su izneti u Finansijskom odboru i ovde pre nekoliko dana i hoću da kažem, da ovo pitanje, izgleda, za finansijsku administraciju sa fiskalnog gledišta ne pokazuje Bog zna kakvu vrednost i da iznosi svega nekih 90 miliona dinara, taj bruto dohodak trošarine na vino i rakiju godišnje.

Kad bi se to pitanje rešilo na zadovoljstvo naroda, a moglo bi se naći načina da se reši, jer sam konstatovao da na primer naš budžet nosi jedan teret za verske uprave u iznosu od nekih 90 miliona dinara godišnje, a mi imamo taj slučaj, da i katolici doprinose za pravoslavne, i pravoslavni za katolike, i muslimani za pravoslavne, i pravoslavni za muslimane, a mogli bi smo to jednim interkonfacionalnim zakonom urediti, da sve te verske uprave budu svaka za sebe, pa kao što mi imamo u mitropoliji srpsko-pravoslavnoj Sremsko-Karlovackoj četiri dinara od jutra, parohijalni namet, da moraju da plate pravoslavni, i to

4 dinara od jutra i onaj u Vojvodini, koji prima 18 metričkih centi, od jutra, pšenice, kao i onaj u Lici što ne može od kamena da primi ništa osim paprati, a mora jednako da plati, onda neka i svaka vera od svojih vernika naplaćuje za potrebe svoje verske uprave i neka se to izluči iz državnog proračuna, a tih 90 miliona dinara evo ti, brate, na trošarinu od vina i rakije. I problem bi bio ste strane onda rešen, kad bi se ta proporcija mogla da primi.

Međutim, ja držim, može se naći načina za izlaz iz te situacije i u drugom pravcu. U onim krajevima, gde je trošarina postojala, tamo je trošarina već uvedena i tu se svet naučio da plaća trošarinu, kažu braća iz onih krajeva, koji trošarinu pre nisu plaćali. Ali, ja, gospodo, mogu da naglasim, da isto tako, kao što su god uznemireni oni krajevi, gde se trošarina nije plaćala do sada, tako je i u krajevima, gde se ona plaćala, uvek je trošarina bila odiozna i pod ranijim režimima i ranijim stranim upravama, kada se u obliku neke kazanske takse plaćala. Dakle, narod tu dažbinu, koju ne vole, teško oseća, i zbog toga sam mišljenja da je treba rešiti tako, da se narod od te dažbine oslobodi i to na način takav da seljak — producent, nigde i ni na jednom mestu ne bude zahvaćen od strane finansijskih organa; seljak mora biti oslobođen od plaćanja trošarine. Jer kad seljak plaća zemljarinu i kad druge proizvode sa zemlje može slobodno da unovči, bio bi danas i te kakav lep gest od strane naše i zakonodavne i egzekutivne vlasti, da se dade narodu dokaza kako se vodi računa o njegovim teškim prilikama, jer će on taj gest razumeti kao dokaz ljubavi prema njemu, pošto snosi zdušno sve terete koji su mu nametnuti.

Evo da vidite još jedan momenat u pitanju štednje. Jedan ekonomski šovinizam zahvatio je izgleda ceo svet. Sve su prihvatile barijere protekcionizma i na svima stranama vidimo kako se jedna zemlja od druge ograđuje, da ne mora od nje ništa da kupi, da ima što manje uvoza u svoju zemlju. Imate kod nas u južnim krajevima i po brdskim krajevima mnogo stoke i naš seljak ne može tu stoku da proda, jer nema potražnje za nju, nema kupaca.

I dok je tako u našoj zemlji, jedna naša susedna država, da bi skratila potrošnju mesa u svome području, donela je zakon, da se prisilno uvada post još dva dana u sedmici, samo da što manje imaju potreba za meso. Mi smo jedina zemlja koji nismo postavili barijere za uvoz. Sve su zemlje oko nas nastupile protiv nas.

Ja sam nedavno imao prilike da čujem u svome srezu na jednome zboru primetbu od mojih seljaka, mojih prijatelja, koji su tražili, da se nađe izlaz za eksport naših poljoprivrednih proizvoda. Videli su, da sve okolne zemlje uvode taj protekcionizam. Videli su, da razne zemlje carinskim protekcionizmom štite svoje proizvode. Uveli su visoke carinske stavove na sve potrebne proizvode iz drugih zemalja, pa su došli naši seljaci na ovu ideju: naša zemlja kao agrarna zemlja, treba da otvori svoje granice industrijskim zemljama pod uslovom, da i te industrijske zemlje otvore svoje granice našim poljoprivrednim proizvodima, da možemo jedni s drugim menjati dobro sa dobrim. Kod nas 80% našega žiteljstva je seljak, težak, poljoprivrednik. Neka naša poljoprivreda dobije mogućnost da se proizvodi njeni mogu da unovče, a s druge strane imamo kod nas industriju, koja je toliko pogodovana sa zaštitnim carinama, da su te zaštitne carine toliko poskupile onu njihovu robu i

proizvođe, da mi konsumenti moramo i zadnju paru za nju da damo, da nas ona u tolikoj meri iscrpljuje, da ćemo mi kao konsumenti da legnemo. A ta domaća industrija uživa blagodeti zaštitne carine, uživa zaštitne stavove od 20 do 100 na sto. Mi smo imali prilike da to konstatujemo na jednom primeru. Naš seljak treba džakove za žito, i u Austriji ti džakovi prvoklasnog materijala mogu se dobiti i oni nam ih nude po 15 dinara od komada. Mi ne možemo to da kupimo, jer imamo domaću industriju, koja radi džakove i svaki je taj džak zaštićen sa 7 din. po komadu, tako, da naš seljak treba da plati taj džak 22 din. Tom zaštitnom carinom uništava se naš konsument. Ovaj zahtjev za ukidanje i reviziju zaštitne carine bezuvjetno je opravdan i mi smo to pitanje toliko mnogo naglašavali u Finansiskom odboru, a čujemo da se i ovde naglašava, pa očekujemo da će Kraljevska vlada tome pitanju da posveti svoju pažnju. To je tako potrebna mera, koja se mimoilaziti i propuštati ne sme, na štetu naroda.

Imamo i tu činjenicu utvrđenu, da se kod nas nalazi u glavnom preko 95% stranih ljudi i kapitala, i ti ljudi i kapitali stvaraju posebna preduzeća. Oni su dobro uvideli: dok su bili u inostranstvu, morali su kupovati sirovine, a da bi izvezili iz naše zemlje, morali su da plate izvoznu carinu. A što je najglavnije, oni su videli, da mogu da postavie svoju fabriku kod nas i da dobiju sirovine u mestu, i da ne plaćaju ni na uvoz ni na izvoz carinu nego šta više da je ta njihova roba ovde u zemlji izrađena još i zaštićena, zaštitnom carinom. Osim tih koristi, što ih ima kod nas, imaju još jednu korist, a to je ova: sva ta preduzeća kod nas nalaze se protokolisana kao akcionarska društva po svojim bilansima imaju izvesne čiste dobitke ali ih oni udese tako, da je taj dobitak vrlo malen, a više puta, u svojim bilansima, pokazuju i gubitke, a vrlo retko dobitke, a kad ih pokazuju oni su vrlo neznatni, i na njih plaćaju neznatan porez. Mi smo pregledom izvesnih tih bilansa konstatovali ove slučajeve: obično se osniva akcionarsko društvo od dva do tri miliona dinara glavnice. Poverilaca ima tri stotine do četiri stotine i obično u bilansu izkazuju neznatan dobitak. Sve poverilačke njihove obaveze obično su iz inostranstva, i oni čine te obračune na strani kako za dobro nađu. Prikauju na uvoznim i izvoznim carinama, a prikraću našu zemlju i na porezi. Mi smo konstatovali, pre neki dan, da je jedan činovnik iz Ministarstva finansija bio poslat u jednu ovakovu fabriku da obavi pregled knjiga i poslovanja radi oporezovanja, a koji je potrošio 5.000 dinara što je otišao iz Beograda na lice mesta, vrativši se kroz mesec dana natrag, doneo je državi dobitak od čisto 2.000.000 dinara, što je ono preduzeće rado pristalo da plati samo da ne bude dalje procedure protiv njega. Ako se taj postupak nastavi, i mi budemo i dalje slali naše činovnike radi pregleda tih preduzeća, ustanovilo bi se, da bi naša neposredna poreza, baš u onoj stavci, u kojoj je minimalno predviđena, da bi mogla da dođe trostruko i četvorstruko više. Jer ovi stranci, gospodo, koji su kod nas vlasnici tih naših domaćih preduzeća, oni su iznosili godišnje iz ove zemlje preko 1.400.000.000 dinara kao rentu, od tih preduzeća, u vidu deviza. Šta to znači za naš trgovinski bilans, i šta to znači za našu privredu, o tome ne treba da diskutujemo. Hteo sam da kažem, da su to sve mere, koje treba da se preduzmu, da se dođe do izvesnih dohodaka i treba da se naša narodna privreda preori-

jentiše. Mi kad bismo znali, što nesumnjivo moramo da znamo, da u našoj zemlji vlada besposlica, i da imamo more nezaposlenih radnika, a po podacima vidimo da mi imamo preko 30.000 naših gomaćih stručnih radenika bez posla, a niko ne vodi evidenciju o stranim zaposlenim stručnim radnicima, koji su inportirani nama, kojih ima, po podacima, kod nas 26.560 ljudi. Vi znate gospodo, kako su se pribavljale te dozvole za uposlenje stranih radenika. Sve te dozvole dobijane su intervencijom. I kad bi se danas odredila revizija sviju tih dosvola, i kad bi se svi suvišni i nepotrebni strani radenici poslali njihovim kućama, kao što naše Francuska i Amerika šalje, (Burno odobravanje i uzvici: Tako jel!), onda bi mi rešili veliki problem kod nas, problem nezaposlenosti. Ja sam pre neki dan imao prilike da saznam, da je jedno veliko preduzeće htelo da importira jednoga stranca kod nas sa četiri razreda osnovne škole prikazujući ga kao nekog stručnjaka i direktora, no taj su zahtjev naše vlasti odbile, međutim to preduzeće otpustilo je 400 radenika da time odgovore na ovu opravdanu meru naše vlasti, da kazni onu sirotinju našu koja jedva čeka, da i ove mizerne radničke nadnice može da zaradi. Dakle, gospodo, tu sam hteo da skrenem pažnju, na to pitanje, koje je i te kako važno i sa kojim treba da se pozabavimo.

Gospodo, mi u stvari u pitanju štednje izgleda zabvaćemo malo i predaleko. Ja stojim na gledištu, da se štednja mora savršeno da provodi bez ikakvih obzira po svima budžetima svih resora, i da se sprovodi po svima budžetima svih banovina i svih opština, ali gospodo, nemojmo zaboraviti jedno. Otpuštanjem onih hiljada ljudi, koji će morati ići na ulicu od 1 aprila tekuće godine, nastupa jedan težak socijalan problem. Ko će takve bednike, koji padnu na drum, da ih hrani? Treba predviđati teške reperkusije socijalne prirode, koje će nastupiti u tome slučaju. Drugo, mi u znaku štednje predviđamo smanjenje plata i to linearno činovnika i namještenika svih kategorija i svih grupa. I kod penzionera svih, osim onih penzionisanih po starom zakonu. U koliko budemo oslabili kupovnu moć ovih ljudi u toliko će manje naš seljak moći, u ovim vrlo teškim prilikama, da svoje proizvode unovči. Gospodo, to je problem tako težak, koji zadaje toliko brige, i ja se bojim da nećemo iz toga naći povoljan izlaz. Napose štednja, koja se predviđa i po finansijskom zakonu i po ovlašćenjima koja su data Ministarskom savetu za redukciju izvesnih škola. Mi imamo kod nas istina oko 75.000 đaka po gimnazijama, imamo oko 16—18.000 studenata po Univerzitetima i visokim školama. Ali, gospodo, odjednom presecati i menjati prosvetnu politiku, a ne doneti ništa u zamenu za to, ja držim gospodo poslanici, da je i to opasno. (Uzvici: Tako jel!) Ja držim, da je opasno iz ovih razloga: svi oni, kojima bude uskraćena mogućnost da studiraju, da će ti svi dati oduške u pravcu takvom, koji neće odgovarati težnjama i razvoju naših prilika za buduće. Ja znam, da se fabrikuje jedan veliki intelektualni proletarijat i da će trebati dosta da se to svede u normalan kolosek, ali držim, da se i tu mora imati neki sistem i neki plan i da se to provede treba da se provede načinom, koji neće izazvati poteškoće u narodu i u našim krajevima. Ja mogu da kažem, ako smo mogli do sada, da te naše Univerzitete i da te naše razne akademije trgovačke, preparandije, učiteljske škole i gimnazije, podržimo, treba da se to uzdrži i dalje i predvidi jednim sistematskim prelazom, kako će se to reorganizovati za buduće, da se ne čine naglo

perturbacije. Mi smo, koliko sam video u amandmanima i u Finansijskom zakonu, odobrili Ministru prosvete nekih 10 miliona naknadno za tri meseca, koji nisu bili predviđeni budžetom. Ja držim da bi se moglo i ostalo osigurati potpuno jer i onako svi ti silni profesori i nastavnici ostaće na teretu u budžetu. Jer to su, mahom, svi, koji imaju preko 10 godina službe, iako ne ostanu kao aktivni, postaće penzioneri. U svakom slučaju to je teret za narod. Ako dakle postoji, gospodo, mogućnost, a ja držim da postoji da se škole sve uzdržati mogu, pogotovo od taksa, koje su predviđene za školarinu, onda će se moći tom školarinom, tim taksama, namaknuti potrebna sredstva uz ona, koja su već na budžetu, da se sve te škole održe, ja držim da je potrebno, da se i prosvetna politika vodi u pravcu, kako sam malo pre napomenuo. Ako budemo naglo sekli, mišljenja sam, ne varajmo se, suviše su teške prilike u narodu, biće strašnih posledica. Vi vidite svi i među nama ovde, koji smo svi u saradnji sa Kraljevskom Vladom, da svi nosimo razne kritičke poglede, koji su znatno puta i vrlo oštri i treba da predvedemo i kakvi sve oštriji momenti mogu da nastupe i eventualno su već nastupili, i ako im damo još hrane izvesnim radom, izvesnim rešenjima, koja će bezuvjetno biti teška, koja će bezuvjetno opravdano izazvati izvesne reperkusije, onda gospodo, nemojmo da se jadamo na još teže prilike, koje će nastupiti.

Gospodo, mi imamo i naših samoupravnih finansija, koje nisu nikako regulisane zakonom. Ja držim da je hitna potreba, da se, radi toga, donese zakon, da se zna, šta se može i koliko se može da razreže na na narod. Ukoliko sam konstatovao iz opetovanih statističkih podataka, ta samoupravna opterećenja iznose oko 2 milijarde dinara. Kad se uvaži, da imamo kod nas raznih oblika opterećenja, a ja sam nedavno imao prilike da konstatujem da su poljoprivredni referenti jedne banske uprave, bez da su imali za to zakonsko uporište, jednostavno razrezali selu u srežu po kravi, od svake krave da se mora da plati 28 din. Svet se čudio i žalio na to. Vele, da je učinjeno po naređenju banske uprave i to zato, jerbo su uveli nekakvu specijalnu politiku stočarsku, koja nije imala dovoljno sredstava za nabavku bikova.

Znači, da je bezglavo takvo razrezivanje prireza, da u narodu čini takve borberne reperkusije. Mi znamo gospodo, kako naš narod teško svaku paru zgrće u današnjim prilikama. Dakle, gospodo, potrebno bi bilo, da se taj zalon donese što pre, a da se to uzmogne doneti, ja mislim da umolimo Kraljevsku vladu, da tome posveti pažnju.

Sada bih hteo da kažem par reči o nezaposlenosti. Privredna kriza teška je za seljaka a teška je i za radnika. Ja hoću da naglasim, da je ovo pitanje tako teško, da mu treba posvetiti punu pažnju. Osim, što sam konstatovao, da imamo oko 26 hiljada stranih radnika, koji su se ušunjali u našu zemlju i zadržali sve pa i visoke pozicije, imamo preko 30 hiljada stručnih radnika, koji su bez posla i imamo oko 150 hiljada raznih drugih kategorija sezonskih radnika koji su bez posla. Nadnice su bile i onako male. Živežne cene i stanovi tako su skupi, da su ih jedva podmirivali iz svojih dohoda. Sada ćemo imati i te sirotane na brizi. Kako je konstatovano, postoji kod nas veliko društvo za osiguranje radnika. Međutim to društvo ima samo dve grane osiguranja: radi slučaja bolesti i nemoti, dočim od besposlice nema osiguranja. Mi smo, pre neki dan u Finansijskom odboru o toj stvari, kad je bila u pretresu, doneli odluku, da se dozvoljava jedan prirez

kao povišenje ranijeg prireza u korist toga fonda za besposlene. Ali, ja držim, gospodo, da bi u tom pravcu bilo potrebno, da i naša država sa svoje strane učini izvesnu pomoć i da nađe načina, da sa te strane učini svoju dužnost i ne samo da učini ona, nego da to učine i naše banovine a i opštine. Jer, gospodo, socijalno pitanje može danas — sutra da pokuca na vrata ozbiljnije nego što se misli.

Gospodo, da završim. Ja kažem otvoreno, da smo mi svi svesni toga, da smo došli u Narodnu skupštinu, jer je to bila narodna potreba. Gospodo poslanici, i nužda naroda kao i potreba države traži, da se nakon 4 godine, što nije bilo Parlamenta, donese u Parlamentu budžet, koji će redovno gazdinstvo naše zemlje fiksirati.

Pošto naša Kraljevska vlada svojim dosadašnjim radom, i sad, za vreme našeg sasedanja, pokazuje, da shvaća sve naše narodne potrebe, i da se trsi, da svima tim potrebama izađe u susret do granica svih mogućnosti, s toga sam uveren da ću da glasam po svojoj savesri, ako kažem, da ću glasati za ovaj budžet u načelu i u pojedinostima. (Pljeskanje i živo odobrovanje u Skupštini).

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Josip Antunović.

Josip Antunović: Gospodo narodni poslanici, pred nama stoji najvažniji i najveći bržavni akt, a to je državni budžet, a potrebno je, da mu mi prvi damo sankciju, ili da ga odbijemo. Šta je državni budžet, gospodo to mi svi znamo, a znamo i posledice koje postižu državu, ako se taj državni budžet ne izglasa. Neću vam govoriti, gospodo, o razlozima, koji diktiraju da glasete, ili ne glasate za državni budžet, nego ja ću sa svoga da vam obratim pažnju ne na jednu stvarnu ili formalnu stranu budžeta, nego da vam skrenem pažnju na manjkavost našeg budžeta. Posle onako iscrpnog ekspozea našeg G. Ministra finansija, koji je sa stvarno znanstvenog gledišta i spretnom sposobnošću uspeo, da nam pokaže sve stavke do detalja, koje se u budžetu nalaze, ne bi bilo potrebno, da ja stavku po stavku kritikujem, i to neću ni činiti. Istina, da su Ministru fiskalni razlozi diktirali, da nam takav budžet servira, ali, gospodo narodni poslanici, mi imamo i svaki svoje gledište, iz drugih razloga, koji nama diktiraju, da glasamo za, ili protiv njega.

Na ime, gospodo, u budžetu su se ukazale razne manjkavosti i to ima ih veći broj, a ja ću samo nekoliko da spomenem. Na priliku u Finansijskom zakonu nije ušao zakon da se poništi onaj žitni zloglasni zakon, onaj zakon koji je atak re samo na pasivne krajeve nego i na one koje je hteo favorizirati. K tomu gospodo, jedan drugi primer. U Finansijski zakon nije uneseno ono što je vitalno za mnoge i mnoge krajeve naše otadžbine, to jest one krajeve koji produciraju vino, a to je ta nesretna i prokleta trošarina na vino. (Aplauz kod pojedinih poslanika). Istina, Gospodin Ministar finansija rekao je u svome ekspozeu e pa, producent neće plaćati, već ove dažbine snosiće kupac. Gospodo, po mome shvatanju to nije ništa drugo no circulus viciozus, opet sve ide na producenta, a ništa na kupca. Ima, gospodo, i daljnih manjkavosti i kao Dalmatinac mogu da vam kažem da onih 19 miliona za izdržavanje primorske obale, nije li to jedno krparenje. To je u pravom smislu reči jedna lakrdija, jer 19 miliona ne dostaje niti za jednu desetinu obale da se uzdrži onako kako je potrebno. Ako računate na pomoć ili subvencije koje su date našim parobrodarskim društvima, tada, gospodo, pogledajte u brojke, pa ćete videti da

su one tako minimalne, da ne dolaze do izražaja, ma da naša merkantilna mornarica plovi časno kroz sva mora i okeane i nosi časno i slavno našu zastavu kroz sve zemlje sveta. Ovih manjkavosti i sličnih ima nebrojeno. Ali da još ne nabrajam nizom sve manjkavosti, ja ću istaknuti samo još jednu, koja najviše zaseca u takozvanu treću zonu, a to je, gospodo, izmena krunskih novčanica. Na dan pred izbore 1923 godine treća zona, onaj najosvešteniji deo hrvatskog naroda. Zadarske okolice i Otočje, koji je izdržavao najživlju borbu za opstanak, koja se radovala oslobođenju ali izmena novčanica donese čitav niz ogorčenja. Komisija za izmenu novčanica potegla je bila sve novčanice, i to upravo u mesecu martu, u doba godine kad ne rodi niti polje niti more a da nije dala niti jedne pare akontacije. Šta je to značilo? To je značilo predati onu jednu raj u žvale lihvaru.

A one koji nisu do kredita mogli doći predati ih u žvale gladi i u žvale nesreća. Pored toga komisija je izdavala fermene da se pojedinicima hitava imovina konfiskuje i zato nije trebalo nikakvih dokaza, dovoljna je bila samo sumnja. Kad se je na kraju videlo da ta treća zona — a gospodo, pod trećom zonom spada čitav srez Biograda na moru, tri dela sreza Benkovačkog, čitav srez Preko i jedan deo sreza Raba — kad je komisija videla da nema toliko novčanica koliko je ona mislila, ona novac koji joj je stajao na raspoložnjem vraća tri četvrtine natrag u Beograd i udara drakonski omer u mesto 1:4 1:10 1:12, i 1:16. Takva relacija razumljivo je izazvala narodno ogorčenje koje je država mogla lepo uštedeti, jer je mogla da predvidi da ne izaziva ovo narodno ogorčenje. Gospodo, u izmeni novčanica mogli su da se unesu doista finansijsko-fiskalni kriteriji a mogli su da se uzmu u račun i drugi elementi političke, ekonomske, moralne i pravne prirode. Ko je, gospodo, u izmeni gledao samo jednu merkantilnu operaciju, računajući na dobitak i gubitak, taj je doista mogao da predloži onu relaciju po kojoj je zamena bila vršena, ali ko je vodio računa i o drugim elementima, taj nije mogao da se otme argumentima na koje se pozivalo stanovništvo treće zone a ti su argumenti da je okupacija treće zone trajala 5 godina, dakle dve godine više nego okupacija prve i druge zone. Po tome, u svima drugim krajevima naše mile Otadžbine krune su bile izmenjene u relaciji 1:4 a nikako u relaciji 1:16, kao što je to bilo u trećoj zoni. Gospodo, ovaj pritečaj krunskih novčanica u treću zonu ne može radi toga biti posledica, da je taj novac prošvercovan, jer je razumljiva stvar, gospodo, da je treća zona koja je ostala od Italijana okupirana, bila jedina teritorija u kojoj je kruna imala svoju vrednost, i onda imamo prirodni zakon, koji kaže, da valuta beži tamo gde ima vrednost, a ne da se zadržava u drugoj kojoj teritoriji. Gospodo, italijanska okupacija nije bila produžena krivicom naroda treće zone, treća zona nije nikako prema tome kriva ako je ostala pod tuđinom 2 godine duže nego druge teritorije naše države. Ona je čekala svoje oslobođenje i ne sme se za to kazniti nepovoljnijom relacijom nego li u celoj našoj državi. Kad su u celoj našoj državi krune menjane i to na vagone, niko nije pitao je li taj novac prošvercovan ili nije; nikome nije bilo palo na pamet da udara relaciju veću nego što je bila tvrđena 1:4, a ona jedna i nesrećna raja u Dalmaciji, na nju je imalo da se izlije sve zlo ondašnjih vlastodržaca. I to na koga, gospodo, upravo na Hrvate i na one Srbe i na onim ljudima koji su čuvari na granici fašističke Italije, čuvari na mrtvoj straži. Gospodo, bilo

je podneseno 125,739.608 austro-ugarskih kruna i to od 70.000 stanovnika. Ako vi malo promislite gospodo, da ove cifre u srazmeri prema novcu koji je bio donesen na razmenu u Zadru sa nekih 10.000 stanovnika u iznosu od 565 miliona, ako uzmete u obzir sa novcima koje je Sušak dao, naš grad sa jedva 14.000 stanovnika, pet puta više prikazao na razmenu, onda se ovi pitaju za razloge; a zašto da se nama dade jedan prema četiri, a zašto u trećoj zoni jedan prema šesnaest. Razlog je, gospodo, vrlo jednostavan za odgovor. Razni politički momenti onoga vremena diktirali su da Damaklov mač stoji nad glavama naroda treće zone. Gospodo, koliko se tiče raznih špekulanata i švercera sa gledišta objektivne pravde ne može biti zamerke protiv toga da se dokazani šverceri kazne i da se novac konfiskuje. Jeste to isto je tražila i želela cela treća zona i kamo sreće da se tako postupalo u drugim krajevima naše otadžbine. Ali ta ista objektivna pravda, koja je diktovala strogost prema samim importerima novčanica, zahtevala je, da se ta strogost ne prenosi preko granice svoje primenljivosti, da se ne kazne čitavi krajevi zato što je u tome kraju bilo nekoliko zlikovaca. Gospodo, glavna komisija, kako sam pre spomenuo, nije ona tražila dokaze da je neko promenio ili nije promenio novac, već je samo sumnja bila dovoljna da ona konfiskuje sve. I ja koji živim u trećoj zoni i gde je ovo pitanje neprestano goruće, i gde sam uvek bio zamoljen, kad sam god dolazio iz prestolnice našoj kući: pa jeste li govorili, šta kažu, hoće li to pitanje konačno likvidirati. Ja sam, gospodo, podneo jedan predlog Finansijskom odboru, da G. Ministar finansija unese amandman da se poboljša ova relacija, t.j. da se ispravi ta relacija koja je od prvašnjih Vlada onako, gospodo, — ja nosim punu odgovornost za moje reči, — zločinski bila prema onome narodu nabačena. (Glasovi: A ko je bio Ministar finansija?) Stojadinović! Gospodo, narod u trećoj zoni čeka i on je uveren da će Kraljevska vlada t.j. Vlada njegova ispraviti ovu golemu pogrešku, ovu golemu nepravdu koje su tadašnje Vlade počinile.

I to je mene ponukalo da podnesem jedan predlog koji nažalost nije usvojen u Finansijskom odboru. Zbog toga ja izlazim ovde pred vas i apeliram na vas da prema onome narodu u trećoj zoni pokažete svoju očinsku i bratsku ljubav time što ćete izglasati da se u ovaj budžet unese jedan član sa kojim bi se pitanje krunskih novčanica u trećoj zoni potpuno likvidiralo. (Pljeskanje.) I G. Ministra finansija i Kraljevsku vladu molim takođe da se to usvoji.

Gospodo, da se sada sa nekoliko reči izrazim u pogledu našeg budžeta. Gajeći punu veru u Kraljevsku vladu i punu veru u našeg g. Ministra finansija da će reparirati ovo zlo koje je učinjeno u trećoj zoni, ja ću glasati za ovaj budžet. (Pljeskanje.)

Predsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Dr. Nikola Nikić.

Dr. Nikola Nikić: Gospodo narodni poslanici, pre nego što podvrgnem kritici današnju Vladinu politiku u ovoj budžetskoj raspravi, potrebno će biti da se povratimo unazad za četiri godine, to jest na 6 januar 1929 godine. Razlozi, gospodo narodni poslanici, koji su diktovali neminovno akt od 6 januara, političke su naravi. Mi, gospodo narodni poslanici, vrlo dobro znamo da je posle onih žalosnih događaja od 20 juna 1928 godine naše državno jedinstvo i naše narodno jedinstvo došlo u pitanje. Vi se, gospodo narodni poslanici, vrlo dobro sećate onog razdoblja od juna pa do 6 januara, onih događaja koji su skoro prodrimali

temeljima naše države. I ja, gospodo narodni poslanici, ovde tvrdim da je taj 6. januarski akt došao radi politike, da je došao u prvom redu radi nezadovoljstva Hrvata koji su bili nezadovoljni Vidovdanskim Ustavom koji im nije garantovao ravnopravnu podelu državne vlasti sa pravima, gospodo, ako smo jedan narod. Hrvati su bili razočarani tim Ustavom koji im je osporavao čak i njihovu nacionalnu egzistenciju. (Žagor.) Ja izlažem, gospodo, stvari, kako su bile i kako jesu i čudi me da se radi toga bune baš neka gospoda koja su propagirali i u Narodnoj skupštini i u Beogradu i koja su kazala za ćupriju kod Zemuna da se nikad neće povratiti.

Kao što sam kazao akt od 6. januara neminovno su diktovali politički događaji u Hrvatskoj. Taj su akt pozdravili svi kojima je stalo do opstanka ove države, do narodnog i državnog jedinstva, pozdravili su ga sa ushićenjem. Pozdravio ga je ceo naš jugoslovenski narod koji Hrvati, toli i Srbi i Slovenci.

Pozdravili su, braćo i prijatelji, taj akt s razloga što su političke prilike bile toliko dezolantne da se nije znalo šta nas čeka od danas na sutra. A vi, gospodo narodni poslanici, znate i to, da su i ekonomske prilike bile isto onako, ako ne kao danas, ali znate da su se Hrvati tužili najviše s razloga toga i govorili: Kad smo jedan narod treba da imamo i jednake terete. Ti tereti kako znadete, gospodo narodni poslanici, nisu bili pravedno podeljeni na sve delove našeg naroda. Kako sam rekao posle 6. januara dolazi početak jednog novog aktivnog rada na ozdravljenju našeg državnog i nacionalnog života. Razmatrajući taj akt vidimo dva perioda. U prvome je periodu bilo stišavanje plemenskih strasti i eliminisanje svih destruktivnih elemenata. Drugi period je bio izjednačenje zakona na upravnom i sudskom području. I vi, gospodo narodni poslanici, znadete vrlo dobro da je ova Vlada u tom svom periodu više donela zakona nego što je čitav Parlamenat za čitavih 10 godina. (Odobranje). Kruna svih zakona jeste zakon od 3. oktobra 1929. godine, tj. zakon o podeli na banovine i o imenu Jugoslavije. I, gospodo narodni zastupnici, ne govoreći sad o toj podeli na banovine mogu samo to da kažem, da su u glavnom bili ispunjeni zahtevi politički Hrvata, a ime Jugoslavija da je dobilo pravo ono ime koje označava naše jedinstvo. (Odobranje). Gospodo, narodni poslanici, zakonom od 6. septembra 1930. godine došao je nov duh bratske sloge, kada su došle zamene srpskih zastava u predratnim pukovima sa jugoslovenskim zastavama naše države. Jugoslovenska misao postaje od tada državna misao i niko se, braćo i prijatelji, nije ovome kursu više obradovao nego baš mi Hrvati. Jer vi, gospodo narodni poslanici, znadete vrlo dobro da su Hrvati veliki poklonici jugoslovenske ideje, ako se ta ideja shvata pravilno i na principu ravnopravnosti i jednakosti. (Pljeskanje). Pre stotinu godina Ljudevit Gaj pod ilirizmom širio je jugoslovenstvo, a naš veliki Šrosmajer podigao je veliki spomen jugoslovenske kulture i države i vezao je sa svima južnim slovenima. Vi se, gospodo narodni poslanici, sećate vrlo dobro onoga pohoda Predsednika vlade Petra Živkovića u Dalmaciji, poseta Zagrebu, poseta Ljubljani. I vi, koji ste bili očevidci tih događaja videli ste, da je taj pohod bio trijumf jugoslovenske misli. Govor Predsednika vlade na večeri u „Esplanadi“ bio je jedno remek delo koji je mogao da uđe u politički program ove naše buduće stranke koja se osniva.

Ustavom od 3. septembra 1931. godine svršava se,

gospodo narodni poslanici, taj period. Jugoslovenski pravac dobija definitivni oblik i najvišu sankciju, jer ulazi u osnovni zakon naše Kraljevine. Ustavom počinje redovan parlamentarni život i smatram za dužnost da izjavim i to, da su tim Ustavom u veliko meri zahtevi i ciljevi naš Hrvata i zadovoljeni. Jer kao što rekoh, Hrvatizsu bili s pravom nezadovoljni sa tim Vidovdanskim Ustavom, za koga veli i njegov glavni idejni tvorac, da baš taj Ustav sprečava svaki razvitak zdravih energija našeg naroda, naročito njegovog hrvatskog dela. (Gliša Tadić: Ko to kaže?) Pa to kaže tvoj vođa, Svetozar.

Izbori od 8. novembra završetak su ovog perioda. Gospodo narodni poslanici, vi znate, kada ste išli u agitaciju, šta je narod od vas tražio i očekivao a šta je očekivao od našeg parlamentarnog rada u ovoj Narodnoj skupštini.

Uvođenjem Ustava držali smo s pravom da će se vratiti i ustavne slobode, osnovna građanska prava. I ako, gospodo narodni poslanici, podvrgnemo kritici taj naš Ustav, moramo da priznamo da je to jedan od najliberalnijih Ustava što ih imamo u Evropi. Jednako pred zakonima, lična sloboda, sloboda udruživanja, sloboda štampe, sve ustanove koje zahteva moderno demokratsko doba i koje garantuju potpuna osnovna građanska prava.

Ali, gospodo narodni poslanici, zakoni koji treba da te ustavne odredbe razrađuju potpuno su u protivnosti sa Ustavom. Oni su u protivnosti sa Ustavom i oni ustavne slobode sužuju, a u nekom slučajevima i potpuno ukidaju. I zato, gospodo, imamo jednu čudnu pojavu, mesto da su ti zakoni u harmoniji sa Ustavom i da su kao niže kategorije, koji treba iz toga Ustava da izvire, oni idu protiv njega, šta više njegove ustanove derogiraju potpuno. (Miloš Dragović: Primere!) Ja ću vam samo dva primera da navedem. Evo jedan dokaz za to: član 13. Ustava govori o slobodi udruživanja. Prema tome članu slobodno je udruživanje; ali uz one klauzule koje propisuje zakon udruživanje je potpuno onemogućeno, i zato gospodo narodni poslanici, imamo jedan paradoks: liberalan i demokratski Ustav, a reakcionarne zakone koji stavljaju van snage ustavne odredbe.

Uzmite, gospodo narodni poslanici čl. 12. Ustava: sloboda štampe daje mogućnost slobodno izražavanje misli putem štampe. Ali, gospodo, sloboda štampe kod svih prosvetljenih naroda i država potpuno je iluzorno. Štampanje je potpuno sputano, nema slobode štampe. I najmanja kritika je zabranjena, i zato gospodo narodni poslanici, nije ni čudo ako nekontrolisane vesti lansiraju i u maštu narodnu, i dok one dođu izgledaju kao kakav bauk. Ne samo to, gospodo, nego mi imamo stranu štampu, i kad hoće neko da zna šta se dešava, on ne čita „Politiku“ i „Vreme“, on čita „Neue Freie Presse“, čita „Corriere della Sera“, a naš Dragović čita „Il Regimo Fašista“. I ne samo to, gospodo, nego što je najgore — cenzura poslaničkih govora. To je najveća povreda suverenog prava Narodne skupštine i mi kao narodni poslanici treba da se borimo za to svoje suvereno pravo. Naš politički život posle izbora došao je sam po sebi u kontradikciju, jer ukida i sužava politička slobode mesto da ih proširuje. I zato, je, gospodo narodni poslanici, prva zadaća bila Narodne skupštine ta, da dovede prvo u sklad sve zakone koji su u kontradikciji sa Ustavom; drugo da ublaži ekonomsku krizu i treće da se provede čitav Ustav: raspis opštinskih i banovinskih izbora. (Glasovi: Tako je!) Naša Vlada smatrala je za preče

da nas obaspe sa nekim hitnim predlozima, sa nekim hitnim zakonima i zakončićima koji su mogli da čekaju 6, 7 meseci. Naročito su ovi zakonski predlozi koji se tiču škola mogli da čekaju, jer dok na jednoj strani Ministar prosvete ukida 56 gimnazija, mi na drugoj strani donosimo zakone o nepotrebnim školama.

Kako sam spomenuo, gospodo narodni poslanici, prva brigada današnje vlade trebala je da bude da se ova teška privredna kriza, a naročito poljoprivredna kriza, da se to iznese na tapet i to pred nas, pred Narodnu skupštinu, a ne da Vlada međ sobom raspravlja te zakone. I kad se pojavi kakva inicijativa iz Narodne skupštine, odmah se Narodnoj skupštini stavlja brnjica i govori: Nemate vi inicijative, nemate šta da tražite, Vlada će tu stvar da iznese dok je prostudira. A to prostudiranje ne sme da bude tako dugo, jer je ekonomska kriza toliko zahvatila naš seljački narod da neće više moći da odgovara poreskim obavezama. Moramo lojalno priznati da se je ova Vlada u početku brinula za taj naš seljački svet i da je i osnovala Privrednu agrarnu banku. Ali, gospodo, ta Privredna agrarna banka jeste jedna birokratska institucija. Ja bih voleo da vidim seljaka koji se je pomogao tom Agrarnom privilegovanom bankom. Mi imamo prilike da vidimo kako je jedan seljak tražio 100.000 dinara, ali su mu bili odredili 90.000 dinara. Onome kome je Agrarna banka dala 90.000 dinara a tražio je 100.000 dinara nije pomoženo ništa, jer nije mogao tom sumom da isplati sve intabulisane dugove, i gospodo narodni poslanici, ta Privilegovana agrarna banka koja je imala za zadatak da potpomogne seljaka davanjem kapitala sa malim interesom pretvorila se u birokratsku ustanovu i seljak koji traži i moli zajam mora da ide od Pontija do Pilata dok bude primljen od jednog od njihovih činovnika.

Gospodo narodni poslanici, u drugom redu sa obzirom na rešenje ekonomske krize, Vlada je trebala da stavi na dnevni red i tako zvani žitni zakon. Ja sam gospodo, narodni poslanici, poslanik onih žitorodnih krajeva, ali moram ovde da izjavim da je taj zakon isto tako omržen i grđen kako od producenata tako i od konsumentenata. Sa tim zakonom nije niko zadovoljan. Nije zadovoljan onaj koji ne može da dobije svoj novac za prodano žito, a nije zadovoljan ni onaj koji mora skupo da plaća svoj hleb. Nisu zadovoljni ni sa razloga toga, što je taj zakon doveo u pitanje našu razmenu dobara.

Gospodo, narodni poslanici, vi znate vrlo dobro da je Izvozno društvo primalo od seljaka žito po 160 dinara, i da mu je platilo jedan deo, dok ostatak platila u bonovima, tako da i danas još ti naši seljaci iščekuju kad će ostatak svoga novca dobiti. Na drugoj strani G. Ministar finansija sa svojim poreskim organima uteruje nemilice porez, pa ne da im plene žito i kukuruz, nego im se pleni mast, suvo meso, slanina, dakle ono što je svakome seljaku najnužnije za njegov goli život. Seljaci kad hoće da plate porez sa dobitim bonovima od Agrarne banke, organi G. Ministra finansija neće da ih prime. Naš narod odnosno njegove organizovane žitne zadruge pre šest meseci liferovali su državi: seno, slamu, zob, žito i sve druge potrebe koje su za našu vojsku potrebne, i ti naši seljaci odnosno te žitarske zadruge nisu dobili svoj pare, i dok vi gospodo, svi u Narodnoj skupštini pripovedate o zadrugarstvu, dotle ih G. Ministar finansija na drugoj strani potpuno upropašćuje, jer oni moraju da plaćaju visoke kamate po 6—8% Banci, a G. Mi-

nistar finansija im neisplaćuje ni pare, te oni tim bankama moraju da plaćaju.

Neću lično da tangiram Gospodina Ministra finansija, ali moram to da konstatujem, da država ako je dužnik ne plaća, ako je verovnik nemilice sa svom svojom državnom vlašću uteruje od onoga koji treba da plaća. Ja ću da kažem jedan slučaj. U srezovima: Šid, Mitrovica, Županja, Vinkovci velike su državne šume koje su opštinske namete plaćale pojedinim opštinama i sve te opštine sve svoje budžete stvarale su dovodeći u sklad sa onim što imaju od države da dobiju. Te opštine u tim srezovima imaju stotine hiljada da dobiju od države i one kažu: dobro gospodo, primite ono što imamo da primimo od države; ali toga nema, nego je Ministar finansija izdao jednostavno naredbu da država nema da plaća i doveo je opštine u položaj da će naš seljački stalež morati da plaća 500% opštinskog nameta.

Gospodo narodni poslanici, gosp. Velizar Janković izjavio je na početku svoga govora, da je Vladina politika, politika 6 januara, koja je našla izraza u Ustavu od 3 septembra 1931 godine. Pod politikom 6 januara ja razumem nacionalnu jugoslovensku politiku, koja je sinteza srpstva, hrvatstva i slovenstva, razumem politiku jednakopravnosti i ravnopravnosti. I ova Vlada mesto da vodi politiku jugoslovensku, nacionalnu, kojoj je pravac određen i udaren 6 januara 1929 godine, ova Vlada vodi sasvim protivnu politiku, — ja neću kazati njenom krivnjom, ali svakako ona ima udela na tome, krivnjom svih njenih organa po banovinama, srezovima i po opštinama. I gospodo, posle 6 januara Vlada nejednakost i neravnopravnost kakve nije bilo ni za vreme partijskih režima.

Ja ću da navedem primer. Nas je Hrvata u Skupštini bilo preko 90, a sada imade 53 (Jedan glas: To nije istina). Izvolite prebrojati. Od 22 okružna inspektora ima samo 1 Hrvat, od 9 podbana ni jedan. U Bosni ni 1 Hrvat sreski poglavar, ni 1 predsednik suda, ni 1 direktor gimnazije. Kako onaj jedan narod koji živi u pašaluku Tisinom u Vrbaskoj banovini, tako isto živi i onaj u banovini gospodina Krulja. Zar je to jugoslovenska politika? Zar je to hrvatska politika? Zar je to ona politika za koju treba da se odluči hrvatski narod? (Prigovori i graja.) Ja ću, gospodo, da vam dam jedan eklatantan primer, koji možda ne dolazi od dole nego dolazi od Ministarstva unutrašnjih dela, pa da vidite da li je to politika jednakopravnosti i ravnopravnosti.

U našoj Sremskoj Mitrovici bio je bankski većnik naš poslanički drug Ivan Lončarević. Kad je bio izabran za narodnog poslanika, pozvao ga je jednog dana sreski načelnik pa ga upita: „Koga vi, gospodine poslanice, predlažete na vaše mesto va vas zastupa?“ G. Ivan Lončarević predložio je jednog našeg prijatelja koji nije Jugosloven od juče. Primio ga je sreski poglavar, stvar je čekao ali nije dočekao, jer je sreski poglavar napravio pitanje na tome i kazao: „Dok sam ja sreski poglavar, neće u Sremskoj Mitrovici nikad biti Hrvat većnikom.“ (Dragović: Je li Lončarević Hrvat? — Medusobno objašnjenje među poslanicima u klupama). Prijavio sam to i g. Predsedniku Vlade i onda evo, gospodo narodni poslanici, šta mi dobijamo iz Ministarstva unutrašnjih poslova, statistiku, u kojoj se kaže, da Sremska Mitrovica po sadašnjem popisu ima 13.000 stanovnika, po veri pravoslavni 6053, katolika 6.892 itd. pa kaže: po narodnosti Srba 5.000, Hrvata 3230. Ja vas pitam, gospodo, sme li to da bude, je li to politika jugoslo-

venska, je li to politika ravnopravnosti? (Dragović: To je politika sreskog načelnika a ne jugoslovenske Vlade! — Graja i objašnjavanje kod poslanika.) Ja s pravom imam to da iznesem i sve ću to da iznašam, jer ja sa mojim drugovima vodim politiku 6 januara, politiku nacionalnu jugoslovensku, politiku kojoj je princip jednakost i ravnopravnost. (Uzvici: Tako je!) — Prigovori: Ja neću da budem vodonoša, ja hoću da budem ravnopravan član ove naše državne zajednice, ja to zahtevam za sve nas, za Hrvate i za Srbe. (Dragović: Jedan sreski načelnik kazao je za mene da sam neispravan, ja sam ga tužio, tužite ga i vi, gospodine!) Šta ja imam da ga tužim, šta ću da vodim borbu sa sreskim načelnikom, to nije moj partner, ja ću da kažem Ministru. (Prigovori i međusobno objašnjavanje poslanika u klupama). Izvolite me pobiti, dođite na tribinu pa dokažite da to nije istina. (Međusobna žučna objašnjavanja).

Pretnik D-r Kosta Kumanudi: Molim vas da ne prekidate govornika.

D-r Nikola Nikić (nastavlja): Gospodo narodni poslanici, veoma žalim, da nije u ovoj budžetskoj raspravi ovoj sednici prisutan i G. Ministar unutrašnjih dela, pa da mu kažem sve ono, što se u njegovom resoru događa. Mi smo, gospodo narodni poslanici, poduzimali sve i sva, i intervencije usmene i pismene, ali sve su ostale bez odziva. I zato sam prinuđen da ovdje, javno, pred plenum, sve to iznesem. Ja to iznašam, što je potrebno za ozdravljenje naših hrvatsko-srpskih odnosa. Ja ću samo, gospodo, da vam kažem, to, da dok na jednoj strani g. sreski poglavar traži dlaku u jajetu, donša statistiku, dotle, na drugoj strani, u jednom hrvatskom gradu čisto pašuje tri pune godine jedan čovek, za koga je istraga kazala, da bi bilo u interesu javnog morala, da ga se s toga mesta skine. I mi smo, gospodo, svi poslanici iz Srema i Slavonije, prestavkama i usmenim intervencijama molili Vladu, da se taj čovek skine s toga položaja. (Glasovi: Gde je on?) On je u Vinkovcima (Glasovi: A šta je bio?) Prošao je sve režime, i čim je došao ovaj režim, ovamo se upisao. I taj, gospodo narodni poslanici, pašuje već tri godine i goni sve što je hrvatsko (Hođera: Ko je taj?) G. D-r Paja Šumanovac, ako hoćete da znate, g. Hođera. Pitajte g. Dunića, on će vam kazati, i pitajte inspektore, koji su bili. I, gospodo, događa se to, da taj gospodin, na rešenje Ministra unutrašnjih poslova, koje mu se dostavlja, da jednoga činovnika, koga je pre dve godine otpustio, ima da uspostavi u službu, jer je čitav postupak bio nezakonit, taj gospodin saziva sednicu opštinskog zastupstva i stvara zaključak, da se ne udovoljava dopisu i rešenju Ministarstva unutrašnjih poslova, jer da je na zakonu neosnovano. I sada, gospodo narodni poslanici, zamislite, kad on to frondira Vladi i Ministru unutrašnjih poslova, kako je onome jadnom narodu, koji stoji pod njegovom komandom u tome gradu. (Jedan glas: Jeli još tamo?) Još je tamo.

Gospodo narodni poslanici, ja ne iznašam sve ove slučajeve možda iz kakve zloradosti i mržnje, kao što neki misle, prema Srbima. Ja sam, gospodo narodni poslanici, daleko od svega toga. Ja sam vodio i zastupao tu politiku, koju otvoreno ispovedam i onda, kad je bio u životu moj pokojni šef (Glasovi: Koga ste napustili!) Jest, za njegova života.

Gospodo narodni poslanici, molim vas, da me krivo ne shvatite. Ja sam rekao ono, što osećam, i rekao sam ono, što stoji. I ja molim svakoga a Visoku Vladu, ako misle da nije tako, neka dođu pa neka

demantuju. Ja nisam od onih kvaliteta ljudi, koji će doći, da se ulagivam, pa da kažem: sad ćemo da prebacimo trošarinu sa srpskog naroda na Hrvate, jer srpski narod od Kosova do Švrljuge nije plaćao trošarinu, pa ne treba da plaća ni sad.

Ja nemam, gospodo, dlake na jeziku, i ja ću uvek ovakve slučajeve javno iznositi ovde u plenumu Narodne skupštine. (Glas: Ovo je najprostija demagogija).

Iz svih tih razloga, gospodo, i pošto je budžet u svojoj globalnoj cifri ogroman, kao i raniji budžeti, jer nema razlike između ranijih i sadašnjih opterećenja građana, zbog palih cena poljoprivrednih proizvoda, ovaj je budžet dakle preveliki, i narod neće moći da udovolji svima svojim dužnostima, i pošto se, gospodo narodni poslanici, ne vodi jedna prava Jugoslovenska politika, to ja ne mogu da glasam za ovaj budžet. (Miloš Dragović: Znači glasaćoš protiv). Naravno, protiv. (Nekoliko poslanika pljeskaju govorniku).

Pretnik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. d-r Fedor Nikić.

Dr. Fedor Nikić, gospodo narodni poslanici, iz ekspozicije G. Ministra finansija vidimo krajnje napore i Kraljevske Vlade i Ministra finansija da sredimo naše finansije, i prebrodimo našu privrednu krizu. Kao rezultat ovih napora Kraljevske Vlade, i Ministra finansija, vidimo pred nama smanjeni budžet i nekoliko zakonskih predloga Kralj. Vlade upućenih Narodnoj skupštini za fiskalno rasterećenje naroda. Budžet je smanjen za skoro 2 i po milijarde dinara; prema izjavi Ministra finansija i prema izveštaju finansijskog odbora, naš je budžet postavljen na realnu osnovu. Gospodo narodni poslanici, prema ovim izjavama Ministra finansija mi smo dužni, da postavimo pitanje: da li je ovaj naš budžet mogao biti i manji, da li je ovaj naš budžet dovoljno uravnotežen, da li je naš budžet dovoljno realan, i da nije možda suviše težak. Da li je naš budžet mogao biti manji, tu dolazi u prvom redu pitanje smanjivanja ličnih rashoda, a zatim smanjivanje materijalnih rashoda. U pogledu smanjivanja ličnih rashoda Ministar finansija i Kraljevska Vlada mogli su ići i dalje, ali ja mislim, gospodo, ako bi se pristupilo još većem smanjivanju ličnih rashoda, da bi onda otvorilo u našoj zemlji jedno krupno i teško socijalno pitanje, jer šta bi radili sa reduciranim činovnicima...

Isto i u smanjenju materijalnih rashoda nesumnjivo je da bismo mogli ići dalje, ali Ministar finansija je izjavio da bi se jednim još većim smanjenjem materijalnih rashoda mogli dovesti u pitanje izvesni prihodi, koji su neophodno nužni za pokriće rashoda predloženih u budžetu. Prema tome, gospodo, i o smanjenju ličnih rashoda i o smanjenju materijalnih rashoda, ako hoćemo da imamo normalno i pravilno funkcionisanje državnog aparata za sada ne bi se moglo pristupiti. Na pr. G. Janković je u svome govoru izjavio da bi trebalo pristupiti radikalnoj redukciji budžeta naših Univerziteta i gimnazija. Ja, gospodo, mislim da je to pitanje toliko teško i toliko obimno da mi ne možemo pristupiti takvoj redukciji bez prethodnih svestranih studija u tom pravcu. Da li je naš budžet dovoljno uravnotežen, to je pitanje koje zavisi od energije i opreznosti Ministra finansija i Kraljevske vlade, jer ako se počne kao i ranije putem naknadnih i vanrednih kredita, ako se iscrpu sva ovlašćenja koja su data u Finansijskom zakonu, onda je nesumnjivo da možemo dovesti u pitanje ravnotežu budžeta, i zato ja mislim

da je sva snaga i opreznost Ministra finansija i Kraljevske vlade u tome da što manje operiše sa vanrednim i naknadnim kreditima i da u što manjem obimu pristupi izvršenju ovlašćenja, koja su im data u Finansijskom zakonu. Realnost budžeta svakako ne može biti onako potpuna, kako možda mi očekujemo, jer ta realnost zavisi poglavito od toga da li smo u mogućnosti i da li imamo snage da sačuvamo i održimo naš nacionalni dohodak na onoj visini na kojoj je on danas.

Gospodo, dalje se u rashodima nije moglo ići, i radi toga su Kraljevska Vlada i Ministar finansija predložili Narodnoj skupštini najnužnije mere u fiskalnom rasterećenju našega naroda. Podneti su zakonski predlozi o zemljarini, i taksama i najzad ovih će dana biti upućen Narodnoj skupštini i predlog zakona o izmenama i dopunama u zakonu o trošarini. Sve ove predložene mere pokazuju napor i dobru volju Kraljevske Vlade da se ide do krajnjih granica mogućnosti u smanjenju fiskalnog rasterećenja naroda. Kraljevska Vlada namerava da ide još i dalje; da izvrši potpunu reorganizaciju administracije ne samo državne nego i banovinske i opštinske, i na taj način pružiće još više uslov za sređivanje naših finansija kako državnih tako, banovinskih i komunalnih. (Glasovi: To nije obećala!) Ministar finansija jutros je u svojoj izjavi, koliko sam ja razumeo, a i iz izjave Ministra unutrašnjih dela, koju je dao u Finansiskom odboru, vidimo da Kraljevska Vlada namerava da učini te reforme. Mi bi želeli da Kraljevska Vlada uđe i u rasmatranje i pitanja seljačkih dugova; ali kako je to pitanje i suviše obimno i suviše teško, mi bi želeli da Kraljevska Vlada pre no što konačno reši ovo pitanje, bar posveti veću pažnju poreskim egzekucijama i ovršnom postupku, i da u tom nađe nužnog leka, jer ovaj postupak egzekutivnih vlasti, danas tako teško pada, da u pojedinim krajevima naše države izaziva veliko nezadovoljstvo. Svesni smo, gospodo, danas se u rashodima ne može dalje, ići. Ali zato smatram za dužnost, da skrenem pažnju samo na jedan naš kraj u Dunavskoj banovini, na oblast bivše Vojvodine i da napomenem da mi u današnjem budžetu nismo, imajući u vidu naše lokalne potrebe, dobili sve ono što smo možda mi očekivali. To su pitanja, gospodo, vodnih zadruga i kolonizacije. Pitanje kolonizacije, je životno pitanje naše nacije na severu. Za ovih deset godina mi nismo uspeli da damo povoljne rezultate u našoj kolonizatorskoj politici i mi danas u našem predlogu budžeta vidimo da nam se za kolonizaciju stavlja na raspoloženje svega 70.000 dinara, nesumnjivo malo.

Gospodo, naši kolonisti koji su još odmah po oslobođenju bačeni na tu zemlju bez ikakvih sredstava u jednom strahovito partijskom režimu, oni se danas u ovoj teškoj agrarnoj krizi, nalaze u teškom stanju. Ja ću o ovome pitanju govoriti opširno kad dođe na red pretres budžeta Ministarstva poljoprivrede, ali ovog puta samo napominjem da je jedna naša krupna i nacionalna i državna potreba trebala biti više zadovoljena u zakonskom predlogu budžeta.

Drugo jedno pitanje koje je isto tako važno ne samo sa gledišta nacionalnog i državnog nego i sa gledišta privrednog je pitanje vodnih zadruga. Mi imamo na teritoriji Vojvodine vodnih zadruga koje čuvaju ni više ni manje nego 400.000 katastarskih jutara od poplave. Te vodne zadruga koštaju milijarde dok su stvorene. One u Bačkoj doživlele su teške poplave 1924 i 1926 godine. Te su vodne zadruga za

vreme tih poplava po naredbi Ministra građevina morale zaključiti zajam od 70 miliona dinara da bi obnovili, popravili i ojačali nasipe. Tim zajmom morale su da podignu nasip za čitav metar i da ga ojačaju sa strane. Ta obnova i pojačanje nasipa koštalo je oko 70 miliona dinara. Zajam je podignut kod Državne Hipotekarne banke. Tu imamo dve poteškoće. Prva je po konvencijama međunarodnim. Dunav treba svake godine da se reguliše i da se bageruje. Od oslobođenja pa do sada Dunav se niti reguliše niti se bageruje, i usljed toga postoji opasnost da se stalnim podizanjem vodostaja ne dovedu u pitanje te vodne zadruga. Druga je: na teritoriji tih vodnih zadruga nastanjeni su uglavnom agrarni interesenti, a vodoplavni doprinos koji oni imaju plaćati po katastarskom jutru kreće se između 200 do 500 dinara. i, gospodo, kad imate još pored državnih poreza, banovinskih i opštinskih prireza, kad imate obaveze po privatnim dugovima, ovaj ovako visoki vodoplavni doprinos, onda je jasno da ti ljudi nisu u mogućnosti da odgovore svojoj obavezi kao članovi vodnih zadruga. A ta plaćena ograničenost pa čak i nemogućnost oslabiće rad tih vodnih zadruga. Njihovim pak slabljenjem preti opasnost da se kod jače navale vode, a slabe otpornosti, ne poplavi ta celokupna zemljišta od 400.000 katastarskih jutara.

Ja neću ovoga puta da se upuštam u rešavanje čitavog ovog pitanja, jer o ovom zamašnom pitanju nameravam isto da govorim u specijalnom pretresu resora Ministarstva građevina. Naglasiću sada samo to da jedno ovako krupno nacionalno, državno i privredno pitanje nije našlo, zbog oskudice sredstava, dovoljno zaštite u predlogu budžeta koji nam je podnet. Jer, najzad, nije u interesu naše prevrede i naših finansija da mi tu veliku teritoriju jednoga dana, nedaj Bože toga slučaja nesretnoga, prepustimo sudbini da se pretvori u močvari u kojima je bila pre stotinu godina.

Isto tako, gospodo, moram ovom prilikom da izrazim i svoje stanovište po pitanju zemljarine i po pitanju žitnoga režima. Pitanju zemljarine mi moramo nesumnjivo pokloniti najveću pažnju i nastojati da se ono reši u tome pravcu: da se zemljarina smanji u onoj visini u koliko je smanjena i vrednost agrarnih proizvoda i ukoliko je podignuta vrednost našega dinara. Takvo rešenje pitanja zemljarine bilo bi naicelishodnije i najpravednije. (Glasovi: Tako je.) U pogledu žitnog režima mi smo čuli da se želi i u tome pravcu da se izvrše izvesne reforme. Žitni režim danas prestavlja nesumnjivo blagodeti za žitorodne krajeve i mi nikako dublju reformu u pravcu negativnom ne bi želeli, pošto bi to bio jedan težak udar za te žitorodne krajeve i od teških posledica za naš privredni život ne samo toga kraja nego i čitave države. (Odobranje). Jer, gospodo, oblast bivše Vojvodine predstavlja agrarno našu najracionalniju pokrajinu, koja u glavnom živi od žita i kukuruza; ona nema mnogo stoke jer nema pašnjaka. I ako bi se žitni režim ukinuo, mi bi doveli u pitanje celu privrednu oblast bivše Vojvodine, pa i svih žitorodnih krajeva u jedan vrlo težak položaj. Zato mi bi želeli da Kraljevska Vlada ovome pitanju posveti dovoljno pažnje i da nastoji da po svaku cenu očuva postojeći žitni režim.

Svesni smo, da se u pitanju podizanja rashoda ne može ići dalje; svesni smo da su ovakve uštede, koje se vrše, u interesu zajednice, i mi smo voljni da sve te žrtve podnesemo. Ja mislim, da naš budžet, koji je pred nama, predstavlja nesumnjivo velike žrtve

koje podnosi naš narod za konsolidaciju države i za njen razvitak. Zato te žrtve moramo svesno podneti, svi iz čitave naše države, svi krajevi bez razlike i srazmerno. Na svesnom podnošenju žrtava i na našoj veri da će Kraljevska Vlada učiniti krajnje napore da se izvrše smanjenja fiskalnog opterećenja našeg naroda, mi možemo da postavimo zdrave temelje i zdrave osnove za razvitak našeg naroda i naše države. Mi se, gospodo, tužimo na ova velika opterećenja, ali s druge strane naša državna konsolidacija i naš državni razvitak traži od nas velike žrtve. U istoriji velikih naroda, da spomenem samo Englesku i Francusku, nalazimo u njihovom razvitku i takve periode kada su te velike nacije morale da snose neverovatno velike žrtve u izvođenju njihove državne i nacionalne politike. Mi treba da se setimo kakav je napor činila Engleska nacija kada je vodila svoju kolonijalnu politiku i kada je učvršćivala svoj prestiž na kontinentu. Tanjena politika je tražila i velike žrtve i veliku veru, i engleski narod je te žrtve dao i tu veru imao. Isto i francuski narod. I mi danas, gospodo narodni poslanici, u ovim teškim prilikama i vremenima, kada se izgrađuje naša država i formira naša nacija, moramo polnositi i žrtve a istovremeno moramo sačuvati veru i optimizam, da je ovo stanje privredne krize privremeno, i da ćemo sve činiti, da se dođe do boljeg i sređenijeg stanja, da će Kraljevska vlada učiniti sve napore da se naša država konsoliduje politički, privredno i finansijski i da se prebrodi ovo teško stanje. Žrtve, vera i optimizam su danas potrebniji nego ikad. A mi čvrsto verujemo da će ih naš narod dati.

Najzad, da li je naš državni budžet suviše težak? Gospodo, ja tako isto mislim da snošljivost našeg državnog budžeta zavisi od toga da li mi idemo do krajnjih granica platežne moći našeg naroda. I ako mi budemo oprezniji i sačuvamo granice dokle dopire snošljivost i platežna moć našeg naroda, nesumnjivo je da naš državni budžet neće narodu biti suviše težak.

Iz svih ovih napora, preduzetih mera i opreznosti, gospodo, vidimo da se u našem državnom budžetu onako kako je predložen ogleda velika briga Kraljevske vlade i Ministra finansija: da se omogući normalno i pravilno funkcionisanje državnog aparata i da će se ravnoteža budžeta kretati u granicama snošljivosti i platežne moći našeg naroda.

U takvoj teškoj privrednoj situaciji nesumnjivo da je najteži položaj Ministra finansija. Dok mi od Ministra finansija s jedne strane tražimo svi što više, dotle s druge strane tražimo da naši rashodi budu u granicama snošljivosti i platežne moći našega naroda. Doista je i delikatan i težak njegov položaj. Jednom prilikom kada je Napoleon III tražio od svoga Ministra finansija da mu dade dobru finansijsku politiku, on mu je odgovorio: ja vam mogu da dam dobru finansijsku politiku ali samo onda ako mi Vi date dobru državnu politiku. Drugim rečima za dobru finansijsku politiku mi moramo imati i dobru i sređenu državnu i nacionalnu politiku.

Do 6 januara mi smo imali jedan težak i mučan režim: borbu partijsko-demagošku, borbu plemensku i pokrajinsku. U toj borbi svi delovi vukli su sebi. Kad se vršio u Narodnoj skupštini pretres budžeta iz tih minulih godina, onda se prvo gledalo i pitalo koliko je dobila Hrvatska i Slavonija, koliko Bosna, koliko Slovenija, a koliko ostali krajevi. Svi su vodili računa samo o svojim delovima i svojim pokrajinama,

a nije se vodilo dovoljno računa o zajednici, celini i tim interesima.

Šestim januarom, kada je nestalo te politike plemenske, pokrajinske i partijske, kada je u osnovi naše državne nacionalne politike postavljena Jugoslovenska politika, onda je i ta politika celine i zajednice pobedila, i sasvim prirodno da su i sve politike pokrajina i delova morale da se potčine toj velikoj politici zajednice i celine. Iz ekspozee gospodina Ministra finansija u Narodnoj skupštini i u Finansijskom odboru i iz izjava gospodina Predsednika vlade u Skupštini, vidimo da Kraljevska vlada odlučno korača putem jugoslovenske politike, da ona želi da stvori i izvede dobru administraciju, da stvori dobar i potpun pravni poredak na bazi ravnopravnosti i jednakosti, da izgradi dobru prosvetnu i kulturnu politiku, da stvori zdrav i snošljiv politički život, da zavede racionalnu štednju i racionalno gazdovanje. U tim naporima Kraljevske vlade i u tom njenom radu, mi nesumnjivo idemo pravcem jedne zdrave državne i nacionalne politike. I ta zdrava državna i nacionalna politika pružiće puno jemstva i puno uslova da i gospodin Ministar finansija može da stvori i zavede i našu zdravu finansijsku politiku. (Jedan glas: Koliko do njega bude stajalo).

Iz izjava mojih predgovornika, vidim da su mnogi u pogledu budžeta dali kritike, neki oštrije a neki opet blaže. Mi bi svi mogli da ovde ređamo slučajeve teškog stanja privrednog i finansijskog, koje je nesumnjivo i teško u narodu, ali, gospodo, mi treba da imamo puno poverenja u Kraljevsku vladu i u gospodina Ministra finansija, da će oni učiniti sve ono što je u granicama mogućnosti, da će naše finansije srede i da naš narod prebrodi što lakše privrednu krizu. I zbog toga naš stav prema zakonskom predlogu budžeta mora biti jasan i određen. Gospodo, mi smo išli na izbore sa jednim političkim programom i sa tim političkim programom mi smo 8 novembra dobili narodno poverenje; u adresnoj debati, mi smo konstatovali konstruktivni rad vlade 6-januarskog režima za vreme od 2 i 1/2 godine; u samoj Adresi mi smo izneli čitav program naših želja i istovremeno sa Kraljevskom Vladom postavili program, kako nacionalno politički, tako privredni, finansijski i socijalni. Taj veliki radni program Kralj. Vlade sadržan je u ovome budžetu. Taj program Kralj. Vlada može da realizuje dobijanjem toga budžeta. Odobravaanje budžeta ima ne samo značenje pravno nego i značenje političko. Značenje pravno u tome je što mi Kralj. Vladi pravno pružamo mogućnost da vrši normalno funkcionisanje državnog aparata; politički u tome što mi dajemo Kraljevskoj vladi poverenje da putem toga budžeta realizuje u potpunosti svoj program. Gospodo, mi bi mogli da se ne slažemo sa politikom Kraljevske vlade, bilo njenom finansijskom bilo njenom opštom politikom, ali, gospodo, treba znati, da smo mi svi koji smo izabrani 8 novembra, izabrani na jednom programu, finansijskom i političkom, i da je taj program finansijski i politički Kraljevska vlada unela u svoj budžet. I nije ništa logičnije nego da glasamo za podneseni zakonski predlog budžeta, jer gospodo, dajući poverenje Kraljevskoj vladi politički, mi joj dajemo poverenje i mogućnosti da ona realizuje onaj program na kome smo izabrani 8 novembra i koji je naš program.

Gospodo, mi možemo da kažemo svoje mišljenje po mnogim pitanjima. I kao što sam malopre rekao,

ima izvesnih pitanja koja nisu u potpunosti zadovoljena kako bismo možda mi želeli, ali, ako je finansijsko stanje naše zemlje tako da se te naše želje i težnje ne mogu zadovoljiti, onda mi u višem interesu zajednice i celine moramo podneti žrtve; mi bi smo svi želeli da sva ta pitanja budu zadovoljena, ali ako nema mogućnosti, mi primamo te žrtve. Politiku konsolidacije, i privredne sanacije, Kraljevska vlada želi da sprovede. Za sprovođenje te svoje politike, ona traži da joj se odobri predloženi zakonski predlog budžeta. I zato, gospodo, slažući se i sa finansijskom i opšte-državnom politikom Kralj. Vlade, ja ću gla-

sati u načelu za predloženi budžet, zadržavajući sebi pravo da opširnije govorim kad dođu na red budžeti pojedinih rezora.

Polpretsednik Dr. Avdo Hasanbegović: Gospodo, narodni poslanici, ja bih današnju sednicu zaključio, ako ste sa tim sporazumni? (Prima se). Kako je Narodna skupština voljna da se više ne radi, to zaključujem današnju sednicu, a drugu zakazujem za sutra u 9 časova pre podne sa produženjem današnjeg dnevnoga reda.

— Sednica je zaključena u 11.40 časova —

